

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra romanistiky

ŠPANĚLSKO-ČESKÝ SLOVNÍK AMERIKANISMŮ

Diccionario de americanismos: PÍSMENO C (Colf – Cors)

SPANISH-CZECH DICTIONARY OF AMERICANISMS

Diccionario de americanismos: PÍSMENO C (Colf – Cors)

Magisterská Diplomová práce

Bc. Vendula Kolašínová

Studijní obor: Španělská filologie

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

OLOMOUC 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jsem jen uvedené
prameny a literaturu.

V Olomouci dne:

Podpis:

Touto cestou bych ráda poděkovala panu prof. PhDr. Jiřímu Černému, CSc. za odborné vedení diplomové práce, poskytnuté rady a vstřícnost při řešení všech problémů.

V Olomouci 2016

Índice

2. Introducción	5
3. Lista de las abreviaturas	6
4. Diccionario	9
5. Comentario de la traducción	99
4.1. Algunos ejemplos comentados	103
6. Conclusión.....	108
7. Bibliografía.....	109
8. Anotace.....	110
9. Annotation.....	111

1. Introducción

El objetivo de mi tesina final de licenciatura es la contribución a la elaboración del *Diccionario español-checo de americanismos*, un proyecto editado por profesor Jiří Černý. La contribución consiste en ordenar y traducir cierta parte de lemas tomada del *Diccionario de americanismos, Lima 2010* y participar así en un trabajo de creación de un diccionario bilungüe español-checo en el que se resumen las palabras y frases usadas en América Latina.

Mi tesina se concentra en la elaboración de una parte de la letra C, concretamente Colf-Cors, es decir en completar el conjunto de las entradas ya hechas por otros estudiantes por las palabras de *Diccionario de americanismos* todavía no usadas y ubicadas entre las lemas *colgada* y *corso*. Se trata solamente de una parte de la letra C por la razón de existencia de una cantidad enorme de las palabras usadas en español latinoamericano con la C como la letra inicial.

He elegido este tema como una continuación de mi trabajo final de diplomatura cuyo objetivo fue también la elaboración de una parte del diccionario de profesor Černý, sin embargo, enfocada solamente al español de los hablantes cubanos. En cuanto al presente trabajo, se trata de los americanismos usados a través de toda América Latina.

Mi tarea consistía en recoger de *Diccionario de americanismos* las palabras o significados todavía no presentes, introducirlos en el diccionario que se está elaborando y traducirlos con un equivalente checo más apropiado posible.

La tesina se compone de tres partes formadas por la lista de abreviaturas, el diccionario mismo y al final se añade un comentario que describe el proceso mismo de la traducción y algunos problemas que aparecieron durante la elaboración del trabajo.

2. Lista de las abreviaturas

Países:

Arg	Argentina
Bol	Bolivia
Dom	Dominikánská Republika
Ekv	Ekvádor
Guat	Guatemala
Hond	Honduras
Chil	Chile
Kol	Kolumbie
Kost	Kostarika
Kub	Kuba
Mex	Mexiko
Nik	Nikaragua
Pan	Panama
Par	Paraguay
Per	Peru
Portor	Portoriko
Salv	Salvador
Urug	Uruguay
US	USA
Ven	Venezuela

Zonas:

Antil	Antily
JižAm	Jižní Amerika
Karib	oblast Karibiku
LaPla	oblast La Plata
StřAm	Střední Amerika

Lenguas indígenas:

aim.	aimarština
arw.	arawačtina

guar.	guaraní
karib.	karibština
keč. (kič.)	kečujština
map.	mapuče, araukánština
may.	mayské jazyky
nah.	nahuatl

Otras abreviaturas:

adj.	přídavné jméno
adj/subst.	přídavné jméno i podstatné jméno
adv.	příslovce
angl.	anglický, anglicky
citosl.	citoslovce
čísl.	číslovka
DA	Diccionario de americanismos
eufem.	eufemismus
exil.	původem exilové
f.	femininum, ženský rod
fr.	francouzsky, francouzský
hanl.	hanlivé
intr.	intransitivní
již	jižní
jv	jihovýchodní
jz	jihozápadní
kub.	kubánsky, kubánský
lid.	lidové
m.	maskulinum, mužský rod
m/f.	maskulinum i femininum
pl.	množné číslo
pron.	pronomina, zájmena
př.:	příklad
sev	severní
sv	severovýchodní
sz	severozápadní
šp.	španělský, španělsky
tr.	tranzitivní

vulg.	vulgárně
vých	východní
záp	západní
zvrat.	zvratné
■ Syn.:	synonymum
▶	encyklopedické vysvětlení

3. Diccionario

- colgada**, f. (1) (Nik, Kol): zpoždění; ► se splněním úkolu, vykonáním práce; (2) f. (Bol): lob; ► ve fotbale: mírný vysoký výstřel na bránu s rotací, který přeletí brankáře obloukem; (DA).
- colgadejo**, (1) (Portor), viz: *colgalejo*; (DA).
- colgadero**, m. (1) (Arg, Urug): šňůra na prádlo; ► na terase domu; (2) (Ven, Urug): závěsný háček, kolík na prádlo; (3) (střVen): provaz, jehož pomocí se zavěšují houpací sítě; (DA).
- colgadizo (colgadiso)**, m. (1) (Kub, Dom): nízký dům s rovnou nakloněnou střechou; ► samostatný nebo řadový, spojený s dalším; (2) (Portor): přístřešek; ► rozšíření v zadní části dřevěného domu o jednu místnost s rovnou nakloněnou střechou, občas slouží jako kuchyně; př.: *puerta baja que conduce al colgadizo donde está la cocina*; (RR; DA).
- colgado, -da**, adj/subst. (1) adj./subst. (Portor; Nik, Dom): vyhozený, propadlý ve škole (o studentovi); př.: *René está colgado: no pasará de año*; ► slang; (RF; DA). • (2) hovor. (Mex): přehnaný, směšný; (3) (Mex): daleký; (4) m/f. (Mex): osoba čekající jako kůl v plotě; ► na jinou osobu, která nikdy nepřijde; ► mex. argot *caliche*; (INFO). • (5) *quedarse* ~ (Mex): být v bryndě; (6) *estar* ~¹ (Chil): být na suchu, bez peněz; (JD). • (7) *estar* ~², lid. (Chil): být napíchnutý; ► nelegálně připojený na elektrickou, telefonickou, televizní síť; (8) být v nepříjemné situaci, viz též: *brocha, estar colgado de la brocha*; (9) adj. (Mex): absurdní, nesmyslný; (10) adj. (Kol, Arg): zpožděný (o člověku); ► se splněním úkolu, vykonáním práce; (11) adj. (Kol): chudý (o člověku); ► být bez peněz; (12) ~ *como ampolleta* (Chil): ignorant, omezený (o člověku); ► v rámci debaty o určitém tématu; (13) ~ *de la brocha*¹ (Kol): opuštěný, bez opory (o člověku); (14) ~ *de la brocha*², lid. (Chil): propuštěný, vyhozený (o člověku); ► ze zaměstnání; (DA).
- colgadora**, f. (1) (Kol): jedovatý had (*Bothrops schlegelii*); ► jeden metr dlouhý, hlava ve tvaru trojúhelníku, úzké tělo, chápavý ocas, rozšířené šupiny, zbarvení na rozhraní mezi zelenou, žlutou a hnědou; žije na stromě; ■ Syn.: *carretilla, cornuda, flecha*; (DA).
- carretilla**, f. (1) (Hond, Salv), had, viz: *colgadora*; (DA).
- cornuda**, f. (1) (Hond), had, viz: *colgadora*; (DA).
- flecha**, f. (1) (Kol), had, viz: *colgadora*; (DA).
- colgadores**, m., pl. (1) (Bol): náušnice; ► bol. argot *coba*; (HB).
- colgaleja**, f. (1) (Portor), viz: *colgandijo*; (DA).
- colgalejo**, m. (1) (Portor; Kub): lalok; viz: *colgadejo*; (AM; DA).
- colgandear**, tr. (1) (Kol): propadnout, neuspět; (AM).
- colgandijo**, m. (1) (Kol, Ven): lalok; viz též: *colgadejo*; (AM; DA).
- colgandijo**, m., despekt. (1) (Bol, Arg): visící věc; ■ Syn.: *colgaleja*, (DA).
- colgante**, m. (1) (Portor): řetízek kapesních hodinek; (2) (visící) náušnice; (AM).
- colgar**, tr/intr/zvrat. (1) intr. (Ven): zavěsit houpací síť; spát nebo odpočívat na nějakém místě; př.: *aunque por aquí no falta dónde colgar, mejor sería que siguiera con los compañeros*; (2) tr. (Kol): přepadnout, napadnout, týrat; př.: *cuando uno les queda mal, lo cuelgan*; (RR). • (3) ~ *la galleta a* (Arg): vyhodit z práce, suspendovat; (4) (Am): courat se, táhnout se, flákat se; (5) ~ *el bicho* (Kub): vsadit si do lotynky; (JD). • (6) ~*se*, zvrat., lid. (Nik, Portor): propadnout (u zkoušky); viz též: *desaprobar*; (DA). • (7) tr., lid. (Kub): vyhodit u zkoušky, propadnout u zkoušky; př.: *a toda la clase la colgaron en matemáticas*; (8) *y lo que cuelga* (Kub): a tak dál, a podobně; př.: *él es un mal hombre y lo que cuelga*; (DMC). • (9) tr., pověsit prádlo, viz: *guindar*; (EEA). • (10) ~ *los tenis*¹ (Guat, Hond; Mex; Salv, Nik, Kost, Dom, Kol): natáhnout bačkory, zemřít; př.: *el pobre viejo va a colgar los tenis bien pronto si no le consiguen las medicinas que necesita*; ■ Syn.: *colgar las botas, colgar los guantes, colgar los guayos*; ► slang; (RF, EUM; DA). • (11) ~ *los guantes*¹ (Chil, Nik): zemřít; ► výraz pochází z boxu; př.: *el dictador por fin colgó los guantes y se declaró fiesta en todo el país*; ► slang; (RF; DA). • (12) ~ *los guantes*² (Bol): navždy nechat páchní trestných členů; ► bol. argot *coba*; (HB). • (13) ~ *los guantes*³, hovor. (Mex): pověsit něco na hřebík; zabalit to; ► přestat vykonávat nějakou činnost; (14) (Mex): zabavit někoho za účelem ho okrást; ► mex. argot *caliche*; př.: *colgar al lelo*; (DEUM; DA). (15) ~*se*, zvrat., hovor. (Mex, Nik): opozdit se; př.: *se*

colgaron mucho con la edición de ese libro; (DEUM; DA). (16) ~le el milagro, el paquete, el cuento, el boleto, el muertito (Mex): vinit někoho ze zločinu; ► mex. argot *caliche*; (DEUM). • (17) ~ los caites (Guat, Nik, Hond): natáhnout bačkory; viz též: *caites, tenis*; (DA). (18) ~ los tenis², (Hond): jít do penze, opustit zaměstnání; (DA). • (19) tr., (Chil): násilně na někoho zaútočit; ► především za účelem krádeže; (20) intr. (Mex, Kol, Per, Chil, Arg, Urug): nelegálně se napojit na nějakou telefonní linku nebo televizní signál; (21) intr. (Kub, Dom, Portor): plavat v nějakém předmětu; ► o studentovi; být špatný v nějakém předmětu; (22) tr. (Nik, Portor): vyhodit z práce, suspendovat; ► studenta nebo vyučujícího; (23) tr. (Per, Bol): ve fotbale: skórovat silným výstřelem mířícím nad hlavu brankáře, přičemž je využito jeho vzdálenosti od branky; (24) intr. (Chil): ve fotbale: vyskočit vysoko za účelem odpálení míče; ► o hráči, většinou však brankáři odrážejícímu gól; (25) intr. (Kol): ztrácet sílu při výjezdu do svahu (o autě); (26) tr. (Kol): dočasně suspendovat; ► ve sportu, především ve fotbale: o hráči reprezentačního družstva; (27) intr. (Chil): využít někoho ve prospěch své činnosti; (28) ~ el sable, lid. (Kub): skončit s něčím; upustit od nějaké činnosti, projektu či záměru; (29) ~ la galleta, lid. (Arg, Urug): rozejít se jeden partner s druhým (o páru); ■ Syn.: *dejar colgado*; (30) ~ la manilla, (Pan): o hráči basesballu: ukončit kariéru; (31) ~ las botas, (Hond, Nik): natáhnout bačkory; (32) ~ las tenis, (Kost): natáhnout bačkory; viz též: *colgar los tenis*; (33) ~ los botines¹ (Bol, Arg, Urug), ~ los chimpunes, (Per): pověsit na hřebík; ► nějakou sportovní činnost nebo práci; (34) ~ los botines² (Arg): pověsit na hřebík; ► vzdát se nějakého projektu nebo práce; (35) ~ los cachos¹ (Bol): přestat vykonávat sport, převážně fotbal; (36) ~ los cachos² (Bol): natáhnout bačkory; zemřít; (37) ~ los guayos¹, lid. (Kol): pověsit na hřebík fotbalovou kariéru; (38) ~ los guayos², lid. (Kol): viz: *colgar los tenis*; (39) ~ los tacos, (Salv, Kost): definitivně pověsit na hřebík fotbalovou kariéru; (40) ~ se los guantes, (Kub, Portor): viz: *colgarse los tenis*; (41) ~ se los tenis¹, (Portor): pověsit na hřebík; ► nějakou sportovní činnost; ■ Syn.: *colgarse los guantes*; (42) ~ se los tenis², (Portor): natáhnout bačkory; ■ Syn.: *colgarse los guantes*; (43) ~ se los tenis³, (Portor): propadnout, neuspět; ► u zkoušky, u testu; ■ Syn.: *colgarse los guantes*; (DA).

dejar colgado, (1) (Arg, Urug), rozejít se s partnerem, viz: *dejar la galleta*; (DA).

colgarejo, m. (1) (Salv): věc malého významu visící na někom nebo na něčem; (DA).

colgate, adj/subst. (1) (Bol): drogově závislý; (1) m. (Bol): chycení za koule; ► bol. argot *coba*; (HB).

• (2) lid. **aquí te traigo a ~** (Kub): přicházím v míru; ► podle sloganu na zubní pastu; př.: *nos abrazamos cuando le dije aquí te traigo a Colgate*; (3) **cambiar para ~¹** (Kub): obohatit se, zbohatnout; př.: *muchacho, con ese negocio, cambié para Colgate*; (4) **cambiar para ~²** (Kub): udělat změnu; př.: *ahora está en otro grupo; ya no es conservador; cambió a Colgate*; (5) **estar ~** (Kub): mít zuby jako perličky a pořád se usmívat; (DMC).

colgazón, f. (1) (Guat): intenzivní zamilovanost; milostná závislost na někom; (2) m. (Hond): pověšení několika věcí nebo osob; (DA).

colgona, f., lid. (1) (Salv): prostitutka, děvka; viz též: *callejera*; (DA).

colguije, m. (1) (Salv): levný přívěšek na ruku nebo na krk; (2) (Hond): trásně; ozdobné třepení; (DA).

colí, m. (1) (Kol): polévka, která se připravuje z banánu *colicero*; ► druh zeleného banánu pěstovaného ve střední Americe; viz též: *colicero*; (DA)

colcha, (1) příkrývka, viz: *frazada*; (EEA).

coli, subst. (← keč. *quli*, „zacuchané vlasy“) (1) ~ uma, viz: *uma*; (LM).

coliblanca, (1) (Nik, Kost), viz: *yerutí*; (DA).

coliblanco, m. (1) (Kub, Portor): domácí drůbež s bílými pery na ocasu; (2) (Portor): kohout jakékoli barvy s bílým peřím na nohou; ■ Syn.: *calsao*; (DA).

calsao, m. (1) (Portor), kohout, viz: *coliblanco*; (DA).

colibrí, m. (← karib.) (Am → Š) (Mex, Guat, Salv, Nik, Pan, Kub, Ven, Ekv, Bol) (1) kolibřík; ► velmi malý druh ptáka, často nápadně zbarvený; jen asi 3 cm dlouhý, se zobákem, který má každý druh přizpůsobený své oblíbené květině; ■ Syn.: *pájaro mosca, picaflor, quinchá, rumbo, tucuso, gorrión, hueleflor, pájaro mosquito, tucuito, zunzún*; (RAE, BDE, EEA; DA).

gorrión, m. (1) (xxx), kolibřík, viz: *colibrí*; (DA).

hueleflor, m. (1) (xxx), kolibřík, viz: *colibrí*; (DA).

pájaro mosquito, m. (1) (xxx), kolibřík, viz: *colibrí*; (DA).

tucuito, m. (1) (xxx), kolibřík, viz: *colibrí*; (DA).

zunzún, m. (1) (xxx), kolibřík, viz: *colibrí*; (DA).

colibrillo, -a, adj/subst. **(1)** (Arg): osoba s lehce zmatenými mentálními projevy; viz též: *colibriyo*; ■ Syn.: *colifa*; (DA)

colifa, adj/subst. **(1)** (Arg), osoba s lehce zmatenými mentálními projevy, viz: *colibrillo*; (DA).

colibriyo, m. **(1)** (Arg, Urug): bláznivý, ztřeštěný, potrhlý, pomatený; ► osoba se špatným úsudkem; ► slang *lunfardo*; viz též: *colo*, *colibrillo*; (AM, DA);

colicero, m. **(1)** (Kol): druh banánu užívaného k přípravě polévek a jiných pokrmů; (DA).

colichuacho, m. **(1)** (Chil): černá masařka; druh ováda s hrudí a zadečkem pokrytými oranžovými kučeravými chlupy; ■ Syn.: *coliguacho*; (DA).

cólico, m. **(1)** (Mex, Nik, Dom, Per): pronikavá, ostrá bolest břicha; menstruce; (RR, DA).

colicoli, m. (← map.) **(1)** (Chil): velmi běžný druh ováda tmavé barvy; (RAE, DA).

colicorto, m. **(1)** (Per): vačice (*Didelphimorphia*); ► vačnatec měřící 12 cm, hnědé barvy; (DA).

colier, m. (← franc: hait. *collier*) **(1)** (Dom): náhrdelník; (MS, DA).

colifa, m., i adj. **(1)** (Arg): zkráceně *colifato*, viz: *colo*, *colibrillo*; (DA).

colifato, m. **(1)** (Bol): blázen, pomatenec; viz též: *colo*; **(2)** (Bol): policejní úředník; ► bol. argot *coba*; (HB).

colifato, -a, **(1)** (Arg, Urug), viz: *colibrillo*; (DA).

coliflor, f. **(1)** (**la**) ~, lid. (Kub): kapesníček v kapse u saka; ► slovník *chuchero*; kapesníček svou formou složení připomínal květák; př.: *te quedó muy bien hecha esa coliflor*; (DMC, DA). • **(2)** m. (Bol): homosexuál; ► bol. argot *coba*; (HB). • **(3)** lid. (Guat): zadek, zadnice; viz též: *fundamento*; **(4)** (Bol; Chil): homosexuál, gay, teplouš; viz též: *culero*; **(5)** (Chil): zženštilec, změkčilý člověk; viz též: *culero*; (DA).

colifroncido, -a, adj/subst. **(1)** (Portor): nehorázný nafoukanec (o člověku); (DA).

coligallar, intr. **(1)** (Kost): hledat zlato v řekách a dolech; ► provádět jako řemeslnou práci; (DA).

coligallero, m. **(1)** (střAm): horník, který krade malé kousky zlata, aby je prodal; ► občas ve významu obchodník; (AM). • **(2)** m/f. (Kost): horník, který se věnuje řemeslné těžbě zlata z řek nebo dolů; (DA).

coliguacho, adj/subst. (← map. *collihuacho*) **(1)** m. (Chil): druh černé mouchy, ováda s naoranžovělými a načervenalými chloupky; viz též: *colichuacho*; (RAE, DA). • **(2)** (Chil): ovád; ► chilský druh ováda; černý s oranžovým chmýřím na zadečku, samičky dorůstají 35 mm; vyskytuje se na březích jezer a oceánu, bodnutí nepřenáší žádné nemoci; **(3)** adj., velmi velký; př.: *un bochinche coliguacho*; **(4)** tmavohnědý; (MS).

coligual, m. (← map.) **(1)** (Arg, Chil): místo zarostlé rostlinami druhu *coligüe*; (RAE, MS, DA).

coliguay, m. (← map. *colliguayl*) **(1)** (střArg, zápArg): voňavý keř z čeledi pryšcovité, velmi jedovatý pro dobytek (*Colliguaya integerrima*); ► indiáni namáčeli do jedovité šťávy z jeho kořenů své šípky; ■ Syn.: *colihuai*, *colihuay*; (DA).

colihuai, m. **(1)** (střArg, zápArg), voňavý keř z čeledi pryšcovité, viz: *coliguay* (DA).

colihuay, m. **(1)** (střArg, zápArg), voňavý keř z čeledi pryšcovité, viz: *coliguay* (DA).

coligüe, f. **(1)** (Chil): homosexuál, gay, lesbička; ■ Var.: *coligüilla*; (RR). • **(2)** m. (← map. *coliu*) (Chil, Arg): bambus, rostlina z čeledi lipnicovité s rovnými stébly, hladkou a odolnou kůrou, s různorodými a kopinatými listy, s hroznovitým květenstvím (*Chusquea culeou*); ► její stébla se užívají k výrobě nábytku, obecný název pro stromovité trávy charakteristické svými stonky rostoucími kolmo ze země; ■ Syn.: *colihue*; (DA; RAE, BDE). • **(3)** (Arg, Chil): druh třtiny; ► podobný bambusu, hojně se vyskytuje v deštných pralesech; roste na srázích hor Nár. parku Los Alerces, dosahuje výšky až 7 m; **(4)** (Chil): velmi vysoké dítě, tyčka; (MS).

colihue, m. **(1)** (Arg, Chil), bambus, rostlina (*Chusquea culeou*), viz: *coligüe* (DA).

coligüilla, f. **(1)** (Chil): homosexuál, gay, lesbička; (RR).

colihuai, **(1)** (střArg, zápArg), viz: *coliguay*; (DA).

colihual, m. **(1)** (Arg, Chil): půda zarostlá rostlinami *coligüe*; viz též: *coligüe*, *colihue*; (RAE; DA).

colihuay, **(1)** (střArg, zápArg), viz: *coliguay*; (DA).

colihuar, viz: *coligual*.

colihue, m. **(1)** (Arg, Chil): *Chusquea cumingii*; ► rostlina z podčeledi bambusovitých; stébla jsou rovná a velmi odolná; vyráběly se z ní oštěpy a v dnešní době se využívají v nábykářství; ■ Syn.: *coligüe*, *cóleo*; (RAE; DA).

colila¹, f., i adj., lid. (← keč. *quli*, „zacuchané vlasy“) (1) f. (Bol: alt): splepenina z vlny, která se ovčím tvoří na zadních nohách; (LM; DA). (2) adj. (Bol: alt): zanedbaný; ► o vzhledu; ■ Syn.: *apacheta*, *chichi*³, *chichirara*, *chijlli*, *coscoso*, *cuchi*, *kollita*; (LM).

kollita, adj. (1) (zápBol), splepenina z vlny, viz: *colila*; (DA).

colila², adj., i citosl., lid. (← keč. *qulila*, „něžné oslovení“) (1) adj. (Bol: alt): roztomilý; ► o dítěti; (2) adj. (Bol: alt): hezký; ► o věci; (3) citosl. (Bol: alt): miláčku!; ► něžné oslovení; ■ Syn.: *cariño*; (4) citosl. (Bol: alt): miláčku!, drahoušku!, zlatíčko!, lásko!; ► něžné oslovení; ■ Syn.: *jchuncu!*, *chuncu palomita*, *jchunquitu!*, *jchunquituy!*, *jcolilitay!*, *jmamacha!*, *jpalomitay!*, *jurpita!*, *jviditay!*, *jchaicita!*, *jmamacita!*, *jmamita!*, *palomita*, *vidita*; (LM).

colilarga, f. (1) (Chil): *Sylviorthorhynchus desmursii*; ► hmyzožravý pták; opeření na těle je červené, křídla má tmavě šedá, chocholku načervenalou, na ocase má dvě dlouhá pera, která jsou delší než celé tělo; (RAE). (2) (Chil), viz: *cola de paja*; (DA).

colilitay!, citosl., lid. (← keč. *qulilay*, „něžné oslovení“) (1) (Bol): miláčku!, drahoušku!, zlatíčko!, lásko!; ► něžné oslovení; viz též *jcolila*²; (LM).

colilla, f. (1) (Kost; Hond, Nik, Chil): doklad, potvrzení, stvrzenka; př.: *finalmente salieron del Registro con la colilla*; (RR; DA). • (2) f. (Arg): upoutávka; ► k filmu; (3) f. (Portor): kus látky, kalhot či sukně, který se náhodou ocitne mezi hýžděmi; (4) (Portor): kus látky, kalhot či sukně, který se náhodou ocitne mezi hýžděmi; (5) (Portor): ptačí peří; viz též: *golilla*; (DA).

colima, f. (1) (Guat, Salv), viz: *collins*; (DA).

colimamil, m. (1) (zápArg): metr vysoký keř se vzpřímenými větvemi, trojčetnými listy a drobnými kvítky; ► *Anarthrophyllum rigidum*; ■ Syn.: *mata amarilla* (DA).

mata amarilla, f. (1) (Arg), metr vysoký keř, viz: *colimamil*; (DA).

colimba, m/f. (← *milico*) (1) f., hovor. (Arg): vojna; ► povinná vojenská služba, složenina slov *corre, limpia y barre*: předpokládané činnosti vojáka po na vojně; př.: *Luis se salvó de la colimba por que tiene problemas serios de vista*; (RAE, BDE, DA). • (2) m. (Arg, Urug): branec, odvedenec; př.: *subieron dos colimbas en la estación Malaver*; ► slang; (RF, BDE, DA).

colimbo, m. (1) (Bol): kadet policejní akademie; ► bol. argot *coba*; (HB).

colimocho, m. (1) (Chil): četník, žandár, četňas; (JD). • (2) adj. (Kol): zvíře s menším ocasem, než je u jeho druhu obvyklé, nebo úplně bez ocasu; ► většinou o koni; (DA).

colimote, -ta, adj. (1) (Mex): osoba pocházející ze státu Colima; (AHM).

colin, (1) (Hond, Par, Dom), viz: *collins*; (DA).

colín, (1) (Kub, Portor, Dom), viz: *collins*; (DA).

colina, f., lid. (1) *eso no pega ni con cola ni con ~ ni con la papaya de tu madrina* (Kub): to s tím nemá nic společného, to je mimo mísu; (2) *tener la ~ flojísima* (Kub): být homosexuál; (DMC).

colindar, intr. (1) (Am): hraničit, sousedit; (AM).

colinado, -a, adj. (1) (Chil): vysočina; (DA).

colinaje, m. (1) (Chil): vrchovina; (DA).

colincharse, intr. (1) (střKol): cestovat na černo, přičemž se zdržovat v zadní části dopravního prostředku; (DA).

colinche, adj., lid (1) (sevArg): zvíře s menším ocasem, než je u jeho druhu obvyklé, nebo úplně bez ocasu; (DA).

colincho, -cha m. (1) (Ekv): bezocasé zvíře; (AM). • (2) adj., lid. (sevArg): krátký nebo holý ocas (o zvířeti); ► většinou hovězí dobytek nebo kůň; (3) adj., lid. (sevArg): zakroucený ocas na jednu stranu (o koni); (DA).

colinito, -ta, adj. (zdrob. ← *colino*) (1) (Kol): zdrogovaný; ► kol. argot *parlache*; viz též: *arañado*; (M01).

colino, m/f. (1) m. hovor. (Kol): výrostek; ► mladík, mladý muž (2) m/f., slang. (Kol): feťák; fetna, smažka; ► osoba závislá na drogách; (RAE). • (3) m. (Ekv; Kol): mladá rostlinka banánovníku; př.: *nunca plantó un colino*; (RR; DA). • (4) m. (Kol): nově vznikající farma; př.: *colino de ganado*; (AM). • (5) (Kol): stádečko; (JD). • (6) (Ekv): čeled' banánovníkové; (7) (Hond): lesní školka; viz též: *almácigo*; (DA).

colino, -na, adj. (1) (Kol): zdrogovaný; př.: *todos albiriscados, o sea, todos trabados, todos colinos, asustados, tensionados, llevados del diablo*; ► kol. argot *parlache*; viz též: *arañado*; (M01). • (2) m/f., lid. (Kol): feťák; (DA).

colipato, m., lid. (1) (Chil): homosexuál, gay, teplouš, buzna; př.: *nuestro país está lleno de colipatos*; viz též: *culero*; (2) (Chil): zženštilce, změkčilý člověk; viz též: *culero*; (RAE, BDE, DA).

coliquiento, -a, adj/subst. (1) (Nik, Kost): osoba trpící kolikou; (2) adj. (Nik): podporující koliku (o potravinách); (DA).

colirio, m. (1) (Kol): výplach žaludku; klystýr; (AM). • (2) adj/sust. (Salv): velmi hezký (o muži); (3) (Portor): viz též: *marango*; (DA).

colirrubia, (1) (Dom), viz: *rabirrubia*; (DA).

colirrubio, m. (1) (Portor): bojový kohout se zlatým ocasem; (DA).

colís, m. (1) (Kol): mačeta; ► viz též: *collín*; (MM).

colisa, f. (← fr. *colis*) (1) (Chil): balíček, raneček; (MS). • (2) (Chil): slamák; (AM). • (3): čtvercový chléb z listového těsta; (MM). • (4) (Per, Bol, Chil): chléb; viz též: *coliza*; (DA).

coliseo, m. (1) m. (Bol, Ekv, Hond): sportovní stadion; (RAE). • (2) m. (Per): areál pro kohoutí zápasy; (3) m. (Hond, Ekv, Per, Bol): zastřešený stadion, sportoviště; ► určený pouze pro určité sporty, např.: volejbal, basketbal; (DA).

colisionar, tr. (1) (Chil): narazit, srazit se; př.: ... *fue colisionado por atrás e impedido hacia el centro de la doble calzada*; (BDE, DA).

colita, f. (1) (Kost, Hond, Chil, Guat, Salv, Nik, Dom): kostrč; ■ Syn.: *chincaca*; (2) (Hond): dodatek; ► doplnění textu, úprava v textu; (RAE, DA). • (3) (Arg, Urug) gumička do vlasů, viz: *gomita*; (EEA, DA). • (4) f. (Arg, Bol, Nik, Par, Salv, Urug): culík, ohon; ► také ve významu dva culíky; (5) euf., lid. (Kost, Urug): zadek; (6) f. (střBol, výchBol): malý odznáček připnutý na šatech jako symbol pořádaného večírku; (DA).

chincaca, f. (1) (Nik, Kost), kostrč, viz: *colita*; (DA).

colita, adj., lid. (← keč. *qhulu*, „neúplný“) (1) (Bol: alt/Cbb): (ostříhaný) dohola; ► zvl. o ženě; ■ Syn.: *rapado*; (LM).

colitear, tr. (1) (Guat, Salv): následovat někoho, sledovat, stopovat; (AM; DA).

colitis, f. (1) (Chil): průdrc, průjem; (JD).

cólix, m. (1) (Salv): krátká bezplatná projížďka autem; (DA).

coliza, m., lid. (1) (Chil): homosexuál, gay, teplouš; viz též: *culero*; (2) (Chil): zženštilce, změkčilý člověk; viz též: *culero*; (DA). (3) f. (Chil): balík, ranec; (3) (Chil): klobouk; viz též: *hallulla*; (4) (Bol, Chil, Per): hranatý chléb z lístkového těsta; viz též: *colisa*; (DA).

colizón, adj/subst., lid. (1) (Chil): zženštilce, změkčilý člověk; viz též: *culero*; (2) hanl. (Chil): teplouš (o člověku); (3) adj, hanl. (Chil): teploušovo, patřící teploušovi; (DA).

colla, adj/subst. (← keč.) (1) m/f. (Am, Arg, Chil, Urug): míšenec z kmenů *diaguitas*, *omaguacas*, *atacamas*, *quechuas* nebo *aimaras*; ► sídlící v oblasti Puna nebo odtud pocházející; (2) adj. (Am, Arg, Chil, Urug): patřící, vztahující se ke *collas*; (3) m/f. (Bol): osoba obývající andské náhorní planiny; (4) (Bol): osoba narozená nebo žijící v západní Bolívii; ► výraz užívaný východními obyvateli této země; (RAE, DA). • (5) f., viz: *coya*; (RR). • (6) ~ (coya), m. (Bol; Arg, Per, Urug): andský indián; (7) adj. (Per): ubohý, nuzný, ničemný, lakomý; (8) (Arg): nenažraný, lakomý; (MS). • (9) (← kič. *kollam*, „ten, co obývá náhorní oblasti“) adj. (Arg, Bol, Per, Urug): indián z náhorních plošin Bolívie; (10) adj. (Per): lakomý, bídný; (AM, MM). • (11) m/f. (Arg, Bol): bolivijský indián; (MM). • (12) m., hanl. (Arg): Bolivijec; (13) m. (Kub): držgrešle, škrob; (JD). • (14) (Bol): indián; ► obývající kdysi náhorní rovinu (altiplano); (15) m/f., lid., hanl. (Arg): indián; ► o lidech s indiánskými rysy, s nízkou kulturní úrovní, málo iniciativních nebo vyhýbajících se práci; (BDE). • (16) lid. (Bol): obyvatel oblasti altiplana a údolí (*valles*); (DA). (17) adj. (Bo): týkající se západního Bolivijce; (DA).

collac, m. (1) (Chil): lízátko; (DA).

collán, m. (1) (Chil): strom; viz též: *hualle*; (DA).

collar, m., lid. (1) **este no es el ~ de lágrimas** (Kub): tady nejsi v poradně, tady se nebrečí; př.: *cállate que este no es el collar de lágrimas*; (2) **ser algo o alguien el ~ de lágrimas** (Kub): být něco nebo někdo slzavé údolí; př.: *esa novela es el collar de lágrimas*; ■ Syn.: *ser Félix B. Caignet y El Collar de Lágrimas*; viz též: *competencia*; *derecho*; *ser algo como el Derecho de Nacer*; (DMC). • (3) m. (Portor): ptačí peří; viz též: *golilla*; (4) ~ **de la reina** (Guat, Salv): rostlina z čeledi Zázvorníkovité (*Alpinia speciosa*); ► bylinná rostlina dorůstající do výšky 1,5 m s květy bílé barvy lasturovitěho tvaru na stonku lodyha; ■ Syn.: *colonia*, *dragón*; (5) ~ **de de San Pedro** (Salv): rostlina; viz též:

lágrima de San Pedro; (6) ~ **del churre** (Kub): špína nahromaděná v záhybech krku; (7) ~ **del pique** (Portor): propadlina, propad; ► půdy; (DA).

colonia, f. (1) (Kub), *Alpinia Speciosa*, viz: *collar de la reina*; (DA).

dragón, f. (1) (Kub), *Alpinia Speciosa*, viz: *collar de la reina*; (DA).

collareja, f. (← *collar*) (1) (Kol, Kost): holub pruhocasý (*Patagioenas fasciata*); ► druh divoce žijícího holuba, tmavě šedé barvy, s fialovými odstíny a bílým půlkruhem kolem krku; maso se konzumuje; (RAE, DA). • (2) (Hond, Kol), viz: *paloma volcanera*; (3) adj/subst. (sevArg): brambor; viz též: *papa*; (DA)

collarejo, -ja, adj/subst. (1) (Kol, Hond, Nik): o zvířatech jejichž peří nebo kůže vytváří prstenec, kruh, obojek, který má jinou barvu, než zbytek těla; př.: *esa familia de serpientes, negras, rollizas y collarejas*; (RR, JD, DA). • (2) adj. (Kol): neposkvrněná duše; př.: *alma collareja*; (AM). • (3) f. (Mex): lasice, lasička, kolčava; (4) f. (Kol): naiva. (JD). • (5) m. (Portor): jezdecká výstroj, koňský popruh; ■ Syn.: *collera, collarín*; (DA).

collera, f. (1) (Portor, Urug, Arg, Chil), jezdecká výstroj, koňský popruh, viz: *collarejo*; (DA).

collarín, m. (1) (Portor), jezdecká výstroj, koňský popruh, viz: *collarejo*; (DA).

collareta, f. (1) (Hond, Nik): stroj sloužící k vytváření výšivek naoblečení; ► v továrně; viz též: *maquila*; (DA).

collarín, m. (1) (Kub): spojka; ► v motorovém vozidle; (DA).

collarina, f. (1) (Portor): hrdlička chechtavá (*Streptopelia risoria*); ► 22 cm dlouhý pták s peřím kaštanové a bílé barvy a prstencem černých per kolem krku, chová se snadno v protorných klecích; (DA).

collect, f. (← angl.) (1) (Am, Portor): telefonní hovor na účet volaného; (DA).

collasuyo, adj/subst., lid., humor. (← keč. *qulla*, „lék“; *suyu*, „území“) (1) (Bol: llan): samotář; ■ Syn.: *kollasuyo*; (LM).

collera, f. (1) ~s, pl. [Š: *gemelos (de camisa)*] (sevArg, Bol, Chil, Kol,): manžetové knoflíčky; př.: ... *se le enredó una de las «dormilonas» que llevaba puestas, en una de las colleras de los lípidos y relucientes puños de don Ludovino*; ■ Syn.: *gemelos* (Arg, Urug), *mancuernillas* (Mex), *yuntas* (Ven); (RAE, BDE, EEA, DA). • (2) (Portor, Urug): kožený popruh; (AM). • (3) ~s (Arg, Chil): manžetové knoflíčky, pár stejných knoflíků, podobná věc; (4) (Arg, Chil): spřežení zvířat; (5) (Arg, Portor, Urug): kožený řemen ke svázání dvou zvířat; (MM). • (6) (Per): parta; viz též: *ganga*; (7) **írsele en ~**, lid. (Chil): uniknout někomu něco; ztratit kontrolu nad něčím; (DA). (8) f. (sevArg): houf, hejno; ► velký počet osob, zvířat či věcí; (9) f. (Chil): soutěžení mezi dvěma soupeři či tábory; ► především mezi řidiči; viz též: *competencia*; (10) m/f. (Portor): tupec, blbec; (11) (Portor): neotesanec, buran; (12) (Portor): jezdecká výstroj, koňský popruh; viz též: *collarejo*; (DA).

collerazo, m. (1) (Portor): rána řemenem *collera*; (AM).

collerear, intr. (1) (Chil): trucovat; (JD). • (2) intr. (Chil): běžet zároveň koně na dostizích *a la chilena*; viz též: *a la chilena*; (3) (Chil): soupeřit; (DA).

collereo, m. (1) (Chil): soupeření mezi lidmi či tábory; viz též: *competencia*; (DA).

collarín, m. (1) (Portor): jezdecká výstroj, koňský popruh; viz též: *collarejo*; (DA).

collet, f. (← fr.) (1) (Chil), viz: *colet*; (2) (Salv, Am): telefonní hovor na účet volaného; (DA).

colliguay, m. (← map.) (1) (Chil): pryšcovitý keř; ► vysoký až 1 m, se střídavými podlouhlými zubatými kožovitými řapíkovitými listy; šťáva z jeho kořene je jedovatá; hořící dřevo příjemně voní; (RAE, DA).

collín, m. (1) lid. (Am, Kub): mačeta; př.: *esta yerba es mejor cortarla con un collín*; (JD, DMC, DA). • (2) **hasta el collín** ~ (Kub): až do konce; ■ Syn.: *hasta donde dice trade mark*; (DMC). • (3) m. (jižChil): hůlkovitá konstrukce visící nad pecí, na kterou se zavěsí hrnce nebo potraviny k udění; (4) **hasta donde dice** ~ (Kub): hluboko ► v souvislosti se zabodnutím chladné bodné zbraně; (DA).

collinero, m. (1) (Am): rváč; (JD).

collins (**colima, collín, collíns, colins**), m. (1) (Hond, Salv, Nik, Kub, Dom): mačeta značky Collins; ► dlouhá, rovná; používá se v zemědělství; ■ Syn.: *adivinator*; (RR, DA).

adivinator, m. (1) (Nik), mačeta, viz: *collins*; (DA).

collíns, m. (1) (Am): mačeta; (JD).

collir, tr. (1) (Per): opékat něco na **mokrě** špejli; (AM).

colliri, m/f. (1) (zápBol): viz: *yatiri*; (DA).

collo³, adj., lid. (← keč. *q'ulluy*, „nepovést se“; ← aim. *q'ullu*, „rozbité vejce“) (1) (zápBol): neoplovněný; ► o vejci; (2) adj/subst., hanl. (zápBol): impotent; ► neplodný muž; (DA). (3) m. (← keč. *qullu*, „meseta“) **suca** ~ (Bol): terasovitá pole; (LM).

collofe, (1) (Chil): viz: *cochayuyo*; (DA).

collocho, m. (← map. *coyocho*, „kořeny tuřinu“) (1) (Chil): lodyha některé zeleniny; ► bílá řepa, mrkev, ředkev, atd.; (MM).

colloma, f., lid. (1) (Chil): penis; viz též: *pinga*; (2) f., vulg (Chil): pták, ocas; (DA).

collonco, -a, adj/subst. (1) (Chil): s kratším ocasem než je obvyklé nebo s žádným ocasem; ► o zvířeti, hlavně slepici; (DA).

collor, m., lid. (1) (Portor): káva, kafe; ► zrno špatné kvality; viz též: *bellota*; (2) m. (Portor): zrnko nekvalitní kávy; ► důvodem špatné kvality je oschnutí povrchu zrnka; (DA).

collorarse, zvrát., lid. (← keč. *q'ulluy*) (1) (Bol: alt): flámovat; (LM).

collota, adj/subst. (← kič. *colluta*, „ten komu chybí jeden prst“) (1) f. (Per): palička moždíře; (2) adj. (Per): s chybějícím prstem; (MS, MM).

collpa, f., lid. (← keč. *qollpa*, „ledek“) (1) (Bol: alt/vall): dusičnan sodný; (2) (Bol: alt/vall): dusičnan draselný; (3) (Bol: alt/vall): kamenná sůl, která se používá do barev pro trvanlivost; (4) (Bol: alt): **sanytr**; (LM). • (5) f. (← keč. aim. *qollpa*, „ledek“) (Bol): velký úlomek soli, dusičnanu sodného; ► v hornictví; viz též: *caliche*; (6) (Bol): minerální sůl užívaná ke krmení dobytka; (DA).

collpadero, m., lid. (← keč. *qullpa*, „ledek“) (1) (Bol: alt): naleziště dusičnanů; ■ Syn.: *salitral*, *salitrera*; (2) (Bol: LP/Or/Valleg): oblast bohatá na sůl, kam je hnán dobytek; ■ Var.: *colpiadero*; (LM).

colmar, tr. (1) **Vd. me colma** (Kub): to přeháníte; (JD). • (1) viz: *gota*, *ser la gota que colmó la copa*; (DA).

colmar(se), tr. (1) (Nik, Bol, Chil, Urug): způsobovat něco nebo někdo mrzutost či únavu; (2) intr. (Nik, Chil, Urug): být někdo otrávený, mrzutý či unavený; (3) tr. (Ekv): přikrýt hlínou stonky; (DA).

colmena, f. (1) (Chil): mraveniště; (2) **tiene más que una** ~ (Chil): je jich fůra; (JD). (3) viz: *huecos*; (DMC). • (4) lid. [Š: *puesto (lugar y empleo)*] (Kol): místo, zaměstnání; ■ Syn.: *achinería*, *aduanilla*, *alcabala*, *botella*, *cabeza*, *cachivachería*, *caramanchel*, *carrito*, *carro de chorizos*, *carro sanguchero*, *casilla*, *catu*, *cebolla*, *champa*, *chinamo*, *chinchal*, *chinchel*, *colmena*, *covacha*, *curul*, *enchiladuría*, *fonda*, *friquitín*, *fritanga*, *fritanguería*, *fritolera*, *isla*, *lustrín*, *paletera*, *papa*, *paquintero*, *paracorto*, *picalonga*, *pilastra*, *ponchería*, *quincalla*, *ramada*, *retén*, *sanguchero*, *sior*, *sombrero*, *tamazuca*, *tangón*, *tantacato*, *ventorrillo*; (5) f. (sevKol): prodejní stánek na tržišti; (DA).

colmenear, intr. (1) (Guat, Hond, Ven, Am, Nik): hledat včelí úly, vybírat med lesních včel; (AM, DA).

colmenero, -ra, adj. (1) (Kub, Hond): hrdý, namyšlený; ► říká se o koních, kteří při chůzi nosí vzpřímenou hlavu; (AM, DA). • (2) (Mex): mravenečník; (JD).

colmillar, m. (1) (Kub): požerák; ► ten, co polyká i hřebíky; (JD).

colmillera, f., hanl. (1) (Pan): chrup; (DA).

colmillo, m., lid. (1) **si quieres escupir por el ~ tienes que gastar saliva** (Kub): když chceš někomu podlézat, musíš na to mít peníze; (DMC). • (2) **meter el ~¹**, lid. (Kost): požadovat příliš mnoho, více než je běžné, za nějaké zboží nebo službu; viz též: *meter el diente*; (3) **meter el ~²** (Pan): jíst; (4) **tener ~** (Mex, Kost): být vychytralý, mít odžito; ► mít dostatek zkušeností na to, aby nás někdo převezl; (5) **tener el ~ ahumado** (Ven): být ošlehaný časem; ► mít hodn životních zkušeností; • (6) m. (Mex, Guat, Kost): prohnanost, mazanost; ► které se člověk naučí díky svým zkušenostem; (7) ~ **blanco** (Kub): japonský model autobusu od firmy *Hino Motors Ltd*; ► autobusy, které byly uvedeny do provozu na Kubě v sedmdesátých letech a byly převážně bílé barvy; (8) ~ **largo**, lid. (Chil): žravka, hlad, chuť; (9) **amolar los ~s (xxx): xxx**; (10) **escupir por el ~ (xxx): xxx**; (11) **mudar los ~s (xxx): xxx**; (12) **tener ~s (xxx): xxx**; (13) **tener el ~ ahumado (xxx): xxx**; (DA).

colmillú, (1) (Portor): viz: *colmilludo*; (DA).

colmilludo, -da, adj. (1) (Mex, Portor): vychytralý, důvtipný, prohnaný, neoklamatelný; (RAE, DA).

(2) m/f. (Portor): politik odhodlaný udělat všechno pro vítězství; (3) adj/subst. (Portor): majetný člověk připravený rozšířit své bohatství a svá privilegia; viz též: *colmillú*; (DA).

colmo, adv., lid. (1) (Portor): troška, ždibec, špetka; viz též: *ñinga*; (DA).

colmoyote, m. (1) (Mex): velký komár; (2) jeho larva; (MS). • (3) m. (← nah. *oculin*, červ, *moyotl*, moucha) (svMex, Guat): velký hmyz z čeledi střechkovití (*Dermatobia cyaniventris*); ► s dlouhými končetinami, připomínající ováda, jeho larvy prodělávají vývoj pod kůží, tam se živí podkožními tkáněmi, ■ Syn.: *moyocuil*; (DA).

moyocuil, m. (1) (Mex), hmyz z čeledi střechkovití, viz: *colmoyote*; (DA).

colo, -la, adj. [Š: *loco*] (1) (Arg): hloupý; ► přehození slabik; viz: *vesre*; př.: *si te has vuelto colo*; (RR).

colo, -la, subst., i adj. (← lunfardo/vesre: *loco*) (1) m. (Arg): mladík; (2) m. (Arg): blázen, šílenec; (3) adj. (Arg): šílený, bláznivý; ► přesmyk slabik; viz též: *vesre*; slang *lunfardo*; ■ Syn.: *colifa*, *colifato*, *colibriyo*; (NET). • (4) m. (Bol): blázen; ► bol. argot *coba*; (HB). • (5) adj/subst., lid. (← keč. *qhulu*) (Bol: alt/vall): bezruký; ■ Syn.: *mutu*, *ñucu*, *chuto*, *tuco*; (6) ~ **ninri**, viz: *ninri*; (LM). • (7) **ponerse algo ~ mofongo**, lid. (Kub): zlepšit se, uzdravit se; ► od afrických otroků; př.: *esto se está poniendo colo mofongo*; (DMC). • (8) adj., lid. (zápBol): tvrdý a suchý; ► o chlebu; (9) adj/subst. (zápBol): feťák; (DA).

colobo, m. (1) (Am): guerza pláštiková; ► opice z čeledi kočkodanovitých; má štíhlé tělo a velmi dlouhý ocas; na těle má velmi dlouhé černé chlupy, obličej má bílý; (RAE).

colocada, f. (1) (Am): umístění; (2) (Kub): služebná; (JD).

colocolo, m. (← map.) (1) (Chil): kočka pampová; ► *Felis colocolo*, nověji *Leopardus colocolo*; divoká kočka podobná velké kočce domácí; má dlouhé chlupy; ■ Syn.: *gato del pajonal* (Arg, Urug); (RAE, DA). • (2) (Chil): pohádkové zvíře, spojení ještěrky a ryby; ► je zdrojem mnoha pověr; př.: *dicen que es el colocolo el que lo está matando*; (RR). • (3) (Chil): „chilská opička“; *Dromicius australis*; ► vačnatý savec vydávající zvuk „col col“; (RR). • (4) (Chil): kočka divoká; ► savec ... který obývá Kordillery (Andy) až do výšky 2500 metrů a lesní pásy pobřežní oblasti mezi Coquimbo a Concepción; (5) (Chil) mytická příšera; ► vymyšlené monstrum ... obývajících prostory pod domy; objevuje se pouze v noci, aby sálo sliny spících; (BDE).

cologüina, f. (1) (Guat; StřAm): druh slepice; pták podobný slepici; (RAE; MM).

colocha, f., lid. (1) (Salv): prostitutka, děvka; viz též: *callejera*; (2) lid. (Guat, sevHond, Salv, Nik): ženské přirození; viz též: *palomita*; (DA).

colochera, f. (← nah. *colotlitzin*, „štírovník růžkatý“) (1) (Hond, Guat, Salv, Nik): poměrně dlouhý a hodně kudrnatý svazek vlasů osoby nebo zvířete; (RAE, DA). (2) (Kost): krátké a kudrnaté vlasy; (DA).

colochero, m. (1) (Guat, Hond, Nik, Kost): svazek kudrn; shluk hoblin; viz též: *colochero*; (DA).

colochero, -cha¹, adj/subst. (← nah. *colotl*, „štir“) (1) (StřAm): kudrnáč, kudrnatý, kadeřavý; (2) m. (StřAm, Pan, Hond, Kost): hoblina, kovová tříška; (RAE, MS, DA) (3) (StřAm, Pan): kadeř, kučera, kudrna; (4) (Kost): spleť, zapletení, propletenec; (5) **dejar a alguien con los ~s hechos** (Salv, Guat): nechat čekat někoho připraveného na něco (večírek nebo pozvání); (RAE, MS). • (6) m. (Guat, Salv): služba, laskavost; (MS). • (7) (← mex. *cololli*, nah. *colotli*, „roh“, *tzin*, láskyplná zdrobnělina) (Salv, Pan, Guat, Hond, Nik, Kost, Per): kudrnatý, kudrnáč; (AM, DA). • (8) adj/subst. (Guat): kudrnáč, kudrnatý; př.: *Rosa y todos sus hermanos son colochos*; (9) (Guat): kámo, brácho; př.: *hola, colocha, ¿cómo te va?*; (10) (Guat): týpek, chlápek, osoba; př.: *ese colochero me ha quedado mal*; ► slang; (RF). • (11) **ponerse los ~s** (Hond): dodávat si přílišné důležitosti před ostatními; (12) lid. (Kost): matoucí, složitá situace; (13) m., lid. (Hond, Nik): Bůh, Ježíš; (14) m., lid. (Hond): svatý Mikuláš; (15) **dejar con los ~s (xxx): xxx**; (16) **ponerse los ~s (xxx): xxx**; (17) **quedarse con los ~s hechos (xxx): xxx**; (DA).

colochero, -a², adj. (← nah. *colotli*, „roh“, *tzin*, láskyplná zdrobnělina) (1) (Per): týkající se Kolumbie; (2) adj. (Guat, Hond, Salv, Kost): kučeravý, kudrnatý (o člověku); ■ Syn.: *colochudo*, *colochón*, *musuco*; (3) adj. (Hond): člen Liberální strany Hondurasu (o člověku); ► kvůli barvě jejich vlajky, která připomíná kostým svatého Mikuláše; (DA).

colochudo, adj. (1) (StřAm), kučeravý, viz: *colochero*; (DA).

colochón, adj/subst. (1) (Salv, Hond, Nik), kučeravý, viz: *colochero*; (DA).

musuco, adj. (1) (Nik, Hond), kučeravý, viz: *colochero*; (DA).

colochón, m. (1) (Hond, Salv, Nik): Bůh, Ježíš; (2) m. (Hond): svatý Mikuláš, Papá Noel; ► nosí na Vánoce dárky dětem; (DA).

colochón, -ona, adj/subst. (1) (Salv, Hond, Nik): kudrnáč; kudrnatý, kučeravý; viz též: *colochero*; (RAE, DA).

colochudo, -uda, adj. (1) (StřAm; Hond, Salv, Nik, Kost): kučeravý, kadeřavý; viz též: *coloch*; (MS).

colocolo, (← map.) (1) (Chil): viz: *gato del pajonal*; (DA).

cologüina, f. (1) (Guat): druh slepice; (DA).

coloma, f., lid. (1) (Salv): penis; viz též: *pinga*; (2) f. (Salv): penis dítěte; (DA).

Colombia, f. (Am → Š) (1) (Am): Kolumbie; (BDE). • (2) **eso es viejo en ~** (Ekv): to ví každé malé dítě; to je obehnaná písnička, stará vesta; (RR).

colombiana, f., lid. (1) (Salv): **velice kvalitní** marihuana; viz též: *juana*; (DA).

Colombiana, f. (1) (Kol): značka limonády s pomerančovou příchutí; (RR).

colombiano, -na, adj/ subst. (1) m/f. (Bol): blázen, pomatenec; ► bol. argot *coba*; (HB). • (2) adj/subst. (Am → Š) (Am): kolumbijský; Kolumbijec; ■ Syn.: *caliche, chibchombiano*; (BDE, DA).

colombiche, adj/subst. (1) (Ekv): Kolumbijec; ► slang; př.: *ese fue el año en que el equipo nacional colombiche llegó a semifinales*; (RF). (2) adj., hanl. (Ekv): **týkající se Kolumbie**; (DA).

colombina, f. (1) (Kub): rozkládací postel; (AM, DA). • (2) (Kol): lízátko; př.: *... le miró la boca pintada por el color de la colombina que había saboreado ...*; (BDE, DA). • (3) **romper la ~¹**, lid. (Kub): přehnat něco; př.: *mamá no llares más gente que rompen la colombina*; (4) **romper la ~²** (Kub): udělat něčeho přehnaně moc; ► v různých situacích, ve kterých se něco přehnal; viz též: *mirar, pototo*; (DMC).

colombroño, -ña, m/f. (1) (Dom, Per): jmenovec; (AM).

colón, m. (1) (Kost): stříbrná mince v hodnotě 2,5 pesety; ► zlatá mince má hodnotu 2 *colones* nebo 5 peset; (AM). • (2) (Kost, Salv): měnová jednotka Kostariky a Salvadoru; př.: *estos nuevos emigrantes arriban a Costa Rica con la intención de ganar unos cuantos colones, que traducen en dólares*; (BDE). • (3) viz: *ruta*; (DMC). • (4) viz: *colo*; (HB). • (5) (Kost): kolón; ► základní kost. měnová jednotka; označení: C; (6) (Kost): mince 1 kolón (100 céntimos); ■ Syn.: *peso*; (7) (Salv): bankovka 1 dolar; viz též: *dólar*; (DA).

colón, -a, adj. (1) (Kub): nažloutlý s bílou hřívou (o koni); (2) **ya, ~** (Guat): **heuréka!**; ► výraz užívaný při vyjádření nadšení po dlouhém přemýšlení, kdy člověk konečně na něco přijde, dostane nějaký nápad; (DA).

colonada, f. (1) (Bol): skupina peónů (viz: *colono*), kteří pracují na statku; př.: *una hermosa yunta, envidia de la colonada*; viz též: *-ada*; (RR).

colonato, m. (1) (Dom): skupina správců nebo vlastníků pozemků určených k osevu cukrové třtiny; (DA).

colonche, adj/subst. (1) m. (Mex) alkoholický nápoj ze šťávy červené opuncie a z cukru; viz též: *tuna*; (RAE, DA). • (2) adj. (Per: Arequipa): chybějící složka k dokončení věci; (AM).

coloncontrear, tr. (1) (Hond): **tvrdě se srazit dvě míjející se osoby nebo věci**; (DA).

coloncontrón, (1) (Hond): viz: *coloncontronazo*; (DA).

coloncontronazo, m. (1) (Hond): **prudký náraz do hráze, valu**; ■ Syn.: *coloncontrón*; (DA).

colonia, f. (1) (Hond, Mex, Guat, Salv, Nik): městská čtvrť, městská část, část města; (2) (Kub): okrasná rostlina; ► je až 2 m vysoká; patří do čeledi zázvorníkovitých; pěstuje se v zahradách, tvoří záhony; má husté listy, kvete několikrát v roce, květy jsou aromatické; pro vůni květů se připodobňuje k vůni kolínské; (RAE). • (3) (Portor, Kub, Dom): statek, farma na cukrovou třtinu; ► patří k jinému většímu statku, ale má vlastního předáka, zapisovače prezence dělníků a pomocníky; př.: *me instruía en mis deberes de jefe de colonia*; (RR, AM). • (4) (Arg): plantáž; ► země obdělávaná lidmi, kteří na ní žijí a jsou organizováni majitelem půdy nebo podnikatelem, případně obchodní společností; (5) (Arg): přistěhovalci žijící v Argentině; př.: *la colonia peruana festejará la independencia de su país*; (MM, JD). • (6) okrsek, obvod, viz: *barrio*; (EEA). • (7) [Š: *barrio urbano*] (Hond, Mex): městská čtvrť, předměstí; př.: *con el pasar de los años la colonia donde vivimos ha empeorado*; (RF). • (8) (Mex): čtvrť, předměstí; př.: *están orgullosos de la colonia Lindavista, que es la más parecida a una colonia norteamericana, por su gran cine, por sus restaurantes, por sus tiendas, por sus bancos*; (9) ~ **proletaria** (Mex): chudinská čtvrť; př.: *La Lagunilla, una zona de las afueras de Jalapa, donde ahora se asientan ocho colonias proletarias en que residen mil familias, es desde hace una década el sumidero de la capital veracruzana*; (BDE). • (10) **ser de la ~ del mosquito**, lid. (Kub): být z divokých vajec, být někdo k nezastavení; př.: *no se para, es de la colonia del mosquito*; (DMC). • (11) f. (Arg, Urug): **nemocnice pro chudé**; ► většinou s mentálními či trvalými poruchami; (12) f. (Arg, Urug): **sírotčinec**; (13) f. (Arg):

diagnostický ústav, past'ák; **(14)** f. (Kub, Dom): statek, farma na cukrovou třtinu pod správou ústředního cukrovaru; viz též: *central*; **(15)** f. (Kub): viz též: *collar de la reina*; (DA).

coloniaje, m. **(1)** (Mex, Guat, Hond, Nik, Kost, Kub, Dom, Portor, Ekv, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): koloniální období; ► období po které byly některé americké země španělskými koloniemi; (DA). • **(2)** (Am): koloniální systém vlády nastolený Španělskem; **(3)** (Am): otroctví; (AM).

colonial, adj. **(1)** (Am): venkovský; (JD).

colono, m. **(1)** (Dom): statek, farma na cukrovou třtinu pod správou ústředního cukrovaru; **(2)** m. (Dom): správce nebo vlastník pozemků určených k osevu cukrové třtiny; (DA).

colono, -na, adj/subst. **(1)** (Kub, Per, Bol, Mex, Guat): peón; ► pracuje na statku na pozemcích majitele, dostává ubohou mzdu a možnost užívat část pozemku; př.: *cuando todo eso vi en la casa del colono, ... con su mujer y sus hijos cubiertos de andrajos y viviendo en una pobre choza*; (RR). • **(2)** (Arg): osoba žijící v kolonii; **(3)** adj. (Kub): **nanáší se na** žlutavou srst tažného zvířete s bílou hřívou; **(4)** (Kub): schopný obchodník; ► využívající obchodní ochrany skladu; **(5)** (Dom, Portor): majitel kolonie nebo farmy na cukrovou třtinu, která spadá pod hlavní cukrovar; (AM). • **(6)** **asociación de ~s** (Mex): sdružení nájemníků; viz též: *asociación de vecinos*; (EEA). • **(7)** lid. (Chil): dítě, děčko; viz též: *nené*; (DA). • **(8)** adj/subst. (Chil): dítě účastníci se dětského tábora; (DA).

colonté, m. (← may.) **(1)** (Mex): datel; **(2)** (Mex): rytmická hudba (k tanci); (MS).

coloquio, m. **(1)** (Kol): komedie nebo veselohra; ► odehrávající se na veřejných náměstích; **(2)** (Mex): oslava zpěvem; ► v **místě** narození Krista; (AM).

color, m. **(1)** (Kost): pověst; př.: *a mí no me gusta eso (robar), porque coge uno un gran color*; **(2)** (Kost): ostuda, výsměch, posměch; **(3)** ~ **chinita** (Portor): oranžová barva; (RR, DA). **(4)** **estar (ponerse, tener) ~ (de) hormiga** (Salv, Kost, Pan, Kol, Per, Chil, Mex, Guat, Hond, Kub, Dom, Ven, Ekv, střBol, zápBol): zhoršit se, být nepříjemná, **těžká, komplikovaná** (o situaci); př.: *esto de la basura se está poniendo color de hormiga*; (RR, DA). • **(5)** eufem. (Am): černoš, mulat; (AM). • **(6)** (Kub): šafrán; **(7)** **bajo de ~** (Dom): negr; **(8)** ~ **cocoa** (Mex): čokoládový; (JD). • **(9)** **ponerse ~ de hormiga**, lid. (Mex): zhoršit se (situace); př.: *de lo contrario, ... la situación se va a poner color de hormiga*; (BDE). • **(10)** **el mismo ~**, lid. (Kub): číslo devět v dominu; př.: *dominé con el mismo color*; (DMC, DA). **(11)** **gustarle el ~ serio** (Kub): mít rád černošky jako sexuální partnerky; př.: *a los españoles les gusta mucho el color serio*; **(12)** **no te vistas de ~es para que te llamen superman** (Kub): s tím na mě nechoď; ► podle kub. písně; př.: *yo se lo dije bien claro y lo paré en seco: no te vistas de colores para que te llamen Superman*; **(13)** **para gustos se han hecho ~es y para nalgas tibores** (Kub): každý má rád to svoje; ► podle básně Dona Ramóna de Campoamor; **(14)** **tener el ~ de escupida de saetre** (Kub): mít neurčitou barvu; **(15)** **traje ~ de mierda de mono** (Kub): světle šedý oblek; viz též: *cheque*; (DMC). • **(16)** **dar ~**, lid. (Par, Portor, Chil): přikládat něčemu důležitost; **(17)** **darse ~¹** (Mex): uvědomit si; **(18)** **darse ~²** (Guat, Hon, Salv, Nik): dávat veřejně najevo své politické názory nebo vlastní způsob uvažování; **(19)** **ponerle de ~s** (Mex): někomu drsně vynadat; **(19)** **ponerse ~ de hormiga** (Mex, Guat, Hond, Nik, Pan, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Urug): zkomplikovat se, ztížit se; **(20)** **ponerse ~ de pichete** (Hond): zkomplikovat se; **(21)** **ver ~ de hormiga** (Mex, Guat, Hond, Nik, Bol): být v nesnázích; **(22)** lid. (Portor): káva, kafe; ► zrno špatné kvality; viz též: *bellota*; (DA). • **(23)** m. (Kol, Ven): potravinářské barvivo tmavočervené barvy získané ze semen z keře orelániku barvířského; viz též: *achiote*; **(24)** f. (Chil, Arg): olej nebo roztavený tuk s mletou paprikou; ► užívá se k dochucení omáček; **(25)** m. (Kol, Nik, Kub): pastelka; **(26)** m. (Ven): výška, velikost člověka či věci; **(27)** m. (Guat, Nik): reputace někoho; **(28)** m. (Kost): ostuda; viz též: *bañazo*; **(29)** adj. (Kost): trapný, ostudný; viz též: *bañazo*; **(30)** m. (Salv): zrnková káva; **(31)** **buenas y de ~es** (Kub, Dom): pozdrav mezi přáteli; **(32)** ~ **de guatuzá**, m. (Hond): načervenalá barva; **(33)** ~ **de jilote**, m. (Hond): načervenalá barva; ► především barva lidských vlasů nebo vousů; **(34)** ~ **temblor**, adj/subst. (Chil): nevýrazná, vybledlá ošklivá barva; **(35)** ~ **zapote**, m. (Hond, Kost): lehce naoranžovělá barva; **(36)** ~ **cartucho**, adj/subst. (Kub): snědá běloška; **(39)** ~ **de hormiga** (Mex, Guat, Hond, Nik, Kost, Kub, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, střBol, zápBol, Chil): viz: *color hormiga*; **(40)** **con ~es propios** (Chil): pro svůj vlastní prospěch, zisk; ► ne pro prospěch osoby či instituce, pro kterou pracuje; **(41)** **de ~ entero** (Kub, Bol): jednobarevný; ► o látce, oblečení; **(42)** **del ~ del tiempo**, lid. (Hond): vybledlý; **(43)** **en ~es** (Chil): barevný; ► o televizi, fotografii; **(44)** **sin mucho ~** (Hond, Salv): tajně, diskrétně; **(45)** **comer la ~ (xxx): xxx**; **(46)** **dar ~ (xxx): xxx**; **(47)** **darle ~ a una cosa (xxx): xxx**; **(48)** **darse ~ (xxx): xxx**; **(49)** **estar ~ de**

hormiga (xxx): xxx; **(50) pintarse de ~es** (xxx): xxx; **(51) ponerle de ~es** (xxx): xxx; **(52) ponerse ~ de hormiga** (xxx): xxx; **(53) ponerse ~ de pochete** (xxx): xxx; **(54) subir de ~** (xxx): xxx; **subírsele el ~** (xxx): xxx; **(55) ver la ~ de hormiga** (xxx): xxx; (DA).

colorada, f. **(1) ponerse en las ~s** (Chil): zaujmout neměnné stanovisko; **(2) f.** (Mex, Kub): zarděnky; **(3) f.** (Arg): pták z řádu Tinamy; ► s dlouhým krkem, s hnědým peřím načervenalým na hřbetě a silnými pařáty, *Tinamidae*, *Rynchotus rufescens*; **(4) la ~** (Dom, Guat, Hond, Salv, Nik): krev; (DA).

coloradearse, intr. **(1)** (Guat, Salv): červenat se někdo; **(2) intr.** (Nik): přijít někdo o dobrou pověst, zdiskreditovat se; (DA).

coloradilla, f. **(1)** (Kost, Hond, Mex, Salv, Nik, Par): červené klíště z čeledi sametkovcovití (*Amblyomma mixtum*); (RAE, DA). **(2)** (Kost, Pan): červené klíště z čeledi klíšťatovití (*Ixodidae*, *Boophilus*); (DA).

coloradillo, **(1)** (Hond): malý stromek; **(2)** (Hond): malý keřík; viz též: *achiotillo*; (DA).

coloradismo, m. **(1)** (Par): Strana červených a její zájmy; př.: ... *no movió un dedo por el coloradismo*; (BDE).

coloradito, m., bankovka, viz: *colorado*; (RR).

colorado, -da, adj/subst. **(1) adj.** (Dom): opálený; (RAE). • **(2) m.** (Kub): liána používaná jako provaz; ► *Bauchinis heterophyllas*; její plody jsou potrava pro zvířata; **(3) ~, -ito** (Kost): bankovka v hodnotě tisíc colónů; ► podle červené barvy; př.: *¿hay menudo para un coloradito?* (máte drobné za tisícovku?); **(4)** (Kol; Arg): druh kohouta pro kohoutí zápasy; př.: *los seis gallos de raza que él le había regalado a cambio del colorado invicto*; **(5)** (Arg; Urug): kůň nebo hovězí dobytek se světlečervenou, hnědočervenou, ryšavou srstí; př.: *el colorado pasó, ya montado*; **(6) adj/subst.** (Hond, Urug, Dom): přívrženec liberální strany nazývané *Partido Colorado*; př.: *nuestros históricos partidos son dos ... los conservadores, llamados también serviles y cachurecos, y los liberales, a quienes califican con los nombres de rojos, colorados o coquimbos*; (RR, DA). **(7) m.** (Ekv): příslušník ind. kmene, který žije v současnosti v Santo Domingo de los Colorados; **(8) adj.** (Ekv): týkající se tohoto kmene; **(9) casa ~a**, f., viz: *casa*; **(10) viz:** *fenómeno colorado*, (RR). • **(11) m.** (Kub): spálová horečka; **(12) ponerse uno en sus ~s** (Chil): vynutit si respekt; **(13) m., pl.** (Mex, Per): železný hydrát obsahující stříbro nebo chlorid stříbrný; ► pojmenování užívané v dolech; (AM). • **(14) adj.** (Ven): sprostý, neslušný (vtip aj.); př.: *también fumábamos en la azotea y contábamos chistes colorados*; (JD, BDE). • **(15) adj/subst.** (Urug): stoupenec, přívrženec Strany červených; př.: *los tradicionales partidos uruguayos Nacional (o Blanco, centroderecha) y Colorado (liberal) competían voto a voto ...*; adj. (BDE). • **(16)** (Ekv): blondák, blondýna, blondatý; př.: *Rita dice que se va a pintar el pelo porque quiere ser colorada como Marilyn Monroe*; ► slang; (RF). • **(17) m., lid.** (Kub): zaděnky; př.: *creo que mi hijo tiene el colorado*; **(18) más vale ponerse ~ una vez** (Kub): je lepší to všechno vyklopit; říct pravdu; př.: *le dije todo lo que sentía; más vale ponerse colorado de una vez*; **(19) y el mundo ~** (Kub): **celý svět, všechno**; př.: *llegó él y el mundo colorado*; (DMC). • **(20) estar ~** (Nik): vybarvit se; mít špatnou pověst; být známá firma; (DA). • **(21) m.** (Dom): ryba z čeledi chňapalovití (*Lutjanus purpureus*); ► červená mořská ryba, až 10 cm dlouhá, lehce narůžovělá na břicho, s deseti páteřními kostkami, malou hlavou, krátkou zploštělou tlamou, velkýma očima, s dlouhými ploutvemi a velmi chutným masem; ■ Syn.: *pargo rojo*; **(22)** (Portor): viz: *pargo de lo alto*; **(23) m.** (Dom): strom z čeledi cejbovitě (*Bombacopsis emarginata*); ► dorůstá do výšky 20 m, květy zvonkovitého tvaru, podlouhlé okvětní lístky, bez plodů; **(24) adj., lid.** (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Dom, Ven, Per, Bol, Chil): neslušný, obscénní, nemravný; ► vztahující se k vtipu, příběhu, komedii, poesii či jakékoli literární nebo umělecké tvorbě; **(25) adj., lid.** (Ekv, Per): světlovlasý s kůží náchylnou k rudnutí (o člověku); **(26) adj/subst.** (Dom, Bol, Urug, Portor, Arg): zrzavý, zrzek, zrzka (o člověku); ■ Syn.: *pelicolorao*; **(27) adj.** (Hond): člen nebo přívrženec Liberální strany Hondurasu (o člověku); **(28) adj.** (Salv, Nik): se špatnou pověstí (o člověku); **(29) adj.** (Kost, Dom): opálený od slunce (o člověku); **(30) ~ quemado, adj/subst.** (Arg): velmi rezavý; ► vztahující se obzvláště ke koni; (DA).

pargo rojo, **(1)** (Pan), ryba z čeledi chňapalovití, viz: *colorado*; (DA).

pelicolorao, adj. **(1)** (Portor), zrzavý, zrzek, zrzka, viz: *colorado*; (DA).

coloraduzco, -a, adj. **(1)** (Kub): téměř rudá (o věci); (DA).

colorana, **(1)** (sevArg): rostlina; **(2)** (sevArg): hlíza; viz též: *papa*; (DA).

colorante, m., lid. **(1) ser alguien un ~ Dalia¹** (Kub): člověk, který mění názor podle situace; př.: *no sirve para nada es un colorante Dalia*; **(2) ser alguien un ~ Dalia²** (Kub): být zbabělec; (DMC).

colorao, m. (1) (Dom): zarděnky; (DA).

coloratura, f. (← it. *coloritura*) (1) (LaPlá): odstín; (MS). • (2) viz: *culo*; (DMC).

coloreada, f. (1) (Chil): nanesení barvy na obraz; (DA).

coloreado, adj. (1) (Kost): zaznamenaný, vedený v patrnosti, v seznamu; př.: *la mayoría de las sirvientas son nicas (nicaragüenses) y las tienen muy coloreadas en migración, o en la oficina de refugiados*; (RR).

coloreado, -a, adj. (1) (Hond, Salv): vybarvený ► od výrazu vybarvit se, člověk, který dal veřejně najevo své nápady či záměry; (2) adj., lid (Kost): označený; ► člověk, který je na černé listině, má záznam, je nedůvěryhodný; (DA).

colorear(se), intr. (1) (Hond, Salv): vybarvit se; ► prezentovat někdo veřejně své nápady či záměry; (2) tr. (Kost): špehovat někdo někoho či něco; (DA).

colores, m. pl., lid. (1) **buenas y de ~, palanganas y tìbores** (Kub): výborně, báječně; ► odpověď na otázku: *¿cómo están ustedes?*; (2) **píntelas de ~** (Kub): změň to k lepšímu; udělej s tím něco; (DMC).

colorete, m. (1) (Kol, Salv, Per, Par, Kol, Par): rtěnka; (RAE, DA). (2) m. (Salv): červená barva; (DA).

coloriento, -a, adj/subst. (1) (Chil): člověk, který reaguje přehnaně; (2) adj. (Chil): pestrobarevný; ► o oblečení nebo malbě; (DA).

colorín, -na, adj/subst. (1) (Bol, Chil): zrzavý, ryšavý; (RAE, DA). • (2) (Mex): semínko *zompante*, (*Erythina coralloides*); (AM). • (3) m. (Chil): ryšavec; (JD).

colorinche, adj/subst., despekt. (1) (Mex, Pan, Per, Bol, Par, Kol, Ekv, Chil, Arg, Urug): hodně barevný, hrající všemi barvami; ► hodně výrazných barev nevhodně nakombinovaných; (RAE, DA). • (2) m. (Arg, Par, Urug): křiklavá barva; (MM). • (3) (Arg): strakatina; (JD). • (4) (Per, LaPlá): výrazné, křiklavé barvy; špatná kombinace barev; př.: ... *un joven con apariencia de cantante 'rapero' (pantalón ancho, camiseta colorinche y zapatillas altas ...)*; (BDE). • (5) m. (Par, Arg, Urug, Portor): míchanice neladících křiklavých barev; (6) adj/subst. (Chil): natřený křiklavými barvami (o věci); (DA).

colorista, m/f. (1) (Par, Arg): člověk specializovaný na míchání barev k barvení vlasů; ► v kaděnictví; (DA).

colorón, m. (1) (Hond, Salv, Nik): skandální přehlídka politického, ideologického, sexuálního či náboženského charakteru; (DA).

coloso, m. (1) (Chil): přívěsný vozík, který se připojuje k jinému vozidlu; ► většinou čtyřkolový; (2) m. (Kub): ústřední cukrovar s moderním vybavením; viz též: *central*; (DA).

colosoma, f., ryba, viz: *cachama*; (2) m. (Pan): viz: *cachama*; (DA).

colostro, m., lid. (1) (Kub): zkažené mléko; př.: *esto es un colostro; hace daño*; ■ Syn.: *colestre*; (DMC).

colote, m. (← nah. *colotl*), (Mex): koš ve tvaru válce; (RAE). • (2) (Mex): sýpka na kukuřici; (JD, DA). (3) (Mex): včelí úl; (MS). • (4) (Mex): koš; ► používaný vesničany především k ukládání prádla; (AM). • (5) (Mex): vysoký, dvouuchý koš; (JD). • (6) m. (Mex): koš ve tvaru válce sloužící k ukládání oblečení; (DA).

colpa, f. (← kič. *kollpa*, „minerální soli používající se k přípravě barev, dusičnanů, síranů atd.“) (1) (Chil, Per): slanobýl; ► používá se k přípravě kukuřičné kaše (*mazamorra*); (2) (Chil, Per): kus ryzího materiálu; ► může jít přímo k tavení; viz: *corpa, copla*; (3) (Per): studánka; ► ve východní oblasti používána pralesními zvířaty jako napajedlo; (AM, MM). • (4) f. (svArg): bílá zem v Andách bohatá na alkalické kovy; ► především draslík a sodík; (5) (Bol, Chil): velký úlomek soli nebo dusičnanu sodného; ► v hornictví; (6) f. (Per): místo, kde se shromažďují ptáci na březích řek; (7) (Chil): stádo; ► zvířat; (DA).

colpachí, m., keř, viz: *copalchí*; (MS).

colpacho, m., lid. (← keč. *qullpay*, „dát dobytku sůl“) (1) (Bol: vall): oslava, hostina; (LM).

colpiadero, m. (← keč. *qullpa*, „ledek“) viz: *collpadero*; (LM).

colques, m., pl., lid. (← keč. *qullqi*, „stříbro“) (1) (Bol: alt): hotovost; ■ Syn.: *chalias, chichis, wacas, mangos, morlacos, quivos*; (LM).

colquiyuyo, m. (1) (szArg): keř z čeledi jesencovitých (*Maytenus vitis-idaea*); ► až 5 m vysoký, s šedavými listy, květy zelené nažloutlé a tobolek fialová; (DA).

colsilla, f. (1) (Chil): pupalka bezlodyžná (*Oenothera acaulis*); ► užívá se ve zdravotnictví; (DA).

colt, f. (1) (Am): automatická pistole; ► název podle značky colt; (MM, DA).

coltín!, citosl., lid. (← keč. *q'ulti*, „hlt, lok“) (1) (Bol: alt/vall): srk; ► při pití; (LM).

coltro, m., lid. (1) (Chil): dítě, děčko; viz též: *nené*; (DA).

coltro, -a, adj/subst. (1) (jižChil): dítě, chlapec; (DA).

coludido, -a, adj. (1) (Mex, Hond): zákeřný; ► o člověku spločeném s jiným za účelem ublížit třetímu; (DA).

coludirse, intr/zvrat. (1) (Mex, Chil): paktovat se; ► se skupinou lidí za účelem podnikat něco společně, zpravidla škodit něčím nezákonným jiné osobě; (DA).

coludo, m. (1) (Hond, Salv, Nik, Per, Chil, szArg): ďábel; (2) **o todos ~s o todos rabones** (Mex, Hond): všichni lidé jsou si rovni; (3) **tener el ~ adentro** (xxx): xxx; (DA).

coludo, -da, adj/subst. (1) adj., hovor. (Am): s dlouhým ocasem (o zvířeti); (RAE, DA). (2) (Salv, Hond, Nik): s dlouhým penisem; (RAE, DA). (3) adj. (Urug): s ocasem; ► neuseknutým; (4) m. (Nik): druh kapradí; (RAE). • (5) ~ (**El Coludo**) (Hond; StřAm): ďábel; př.: *que sabe hacer brujerías, que conversa con el coludo*; (RR). • (6) adj. (Chil, Mex, Uru): mající za sebou oj; ► o osobě, která po sobě zapomíná zavírat dveře; (AM). • (7) (Am): dotěrný, otravný; (JD). • (8) (Salv), viz: *santaneco*; (9) **tener el ~ adentro** (Hond): mít černé myšlenky, špatné úmysly; (DA). • (10) lid. (Bol, Arg, Urug): prdelatý (o člověku); (11) (Chil): delší než obvykle (o automobilu); (12) lid. (Chil, Arg): o člověku, který nechává stále otevřené dveře; (DA).

columba, f. (1) (Arg): houpačka, houpací židle; (JD).

columbear, tr. (1) (Chil, Ekv): houpat; (AM).

columbia, f., lid. (1) (Kub): afrokubánský tanec; (2) **disparar como el ~** (Kub): jít snadno na velkou stranu; př.: *yo no tengo problemas con el estreñimiento; yo lo disparo como el Columbia*; (3) **estar programado como el ~** (Kub): dělat vše pravidelně ve stejnou hodinu; (4) **ser alguien el ~** (Kub): být těžce ovladatelný, tvrdohlavý člověk; ► *El Columbia* je bázev severoamerické vesmírné rakety; př.: *¡Juan es el Columbia; qué trabajo da!*; (DMC). • (5) f. (Kub): druh rumby afrokubánského původu; ► text odkazuje na určité skutky či osoby, tanec je prokládán akrobatickými figurami (DA).

cumbio, m (1) (Chil, Bol): houpačka; (DA).

columbrón, m. (1) **caer de ~** (Guat): spadnout naznak (na záda); (DA).

columnaris, m. (1) (Portor): druh velice kvalitní kávy; (DA).

columnista, m. (← ang. *columnist*), (1) (Am): komentátor, notickář, redaktor; ► novinář, který má na starost určitou část novin; (MM, JD). • (2) m/f. (Kub): člen kolony, účastník pochodu, brigádník socialistické práce; (JD, DA).

columpiar, tr. (1) (Chil): zesměšnit, ponížit někoho; (DA).

columpiarse, zvrat. (1) (Guat): zneužít, využít; př.: *bueno, te voy a llevar, pero no te columpiés*; ► slang; (RF).

colupio, m. (1) houpačka, viz: *hamaca*; (EEA). • (3) (Guat): viz: *bimbalete* (Mex); (AM). • (3) (Kub): houpací židle, křeslo; (4) (Kub): tech., vahadlo (ventilu); (JD). • (5) m. (Kub, Portor): provaz na kterém se houpe kohout, aby si procvičil krk a křídla; ► při přípravě na kohoutí zápasy; (6) (Portor): rostlina; ■ Syn.: *cohitre, balancín*; (DA).

colunia, f. (1) (Ven): houf ztracených lidí; (AM).

coluvio, m. (1) (chil): naplavenina složená z jemných zrněk bláta a písku způsobená deštěm; (DA).

coma, f., viz: *acento, dulzaides*; (DMC).

comadrada, f. (1) (Chil): babský klep, tlach, drb; (JD).

comadrajo, m. (1) (Kub): dárek; ► v období od Tří Králů do doby půstu; (AM).

comadre, f. [Š: *amiga, vecina*] (1) (Š < Am) (Per aj.): kamarádka, sousedka; př.: *sí, comadre, ha muerto Anselmo —dice el doctor Zevallos*; (BDE). • (2) [Š: „kmotra“] (Bol: Yungas): teta (zdvořilé oslovení osob bez pokrevní příbuznosti); ► dialekt *afro-yungueño*; (ABS). • (3) (Bol): milenka, přítelkyně; (4) (Bol): žena, která hlídá ukradené věci; ► bol. argot *coba*; (HB). • (5) f., lid (Mex): prsa ženy; (6) (Par): nočník; (7) (Bol): svátek oslavovaný ve čtvrtek předcházející karnevalu; (8) lid. (Salv, Kub, Chil, Urug, Bol, Arg): důvěrný způsob oslovení mezi ženami na ulici; (DA).

comadreador, -ra, m/f., lid. (1) (Bol): drbna; (DA).

comadrear, tr/intr. [Š: *contar chismes*] (1) (Š < Am) (Chil aj.): dělat klepy, pomlouvat; př.: *cinco minutos para tomar un matecito o comadrear con cualquiera en una esquina*; (BDE). • (2) tr., hovor. (Mex): pomlouvat, vyprávět drby; klábosit s kamarády; ► mex. argot *caliche*; (INFO). •

comadrear, tr. (3) (Bol): zamilovat si; ► bol. argot *coba*; (HB). • (4) intr. (Mex, Hond, Salv, Dom, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): klábosit, tlachat; (DA).

comadreja, f. (1) (Arg): zool. vačice; (JD). • (2) f. (Portor): mangusta; (3) (Portor): žena se slabostí pro ženaté muže; (4) (Bol): důvěrný způsob oslovení mezi ženami na ulici; (5) ~ **andina** (Ekv): viz: *sabín*; (6) ~ **trompuda** (Chil): vačík *tlustoocasý*; ► vačnatec 10 cm dlouhý s 8 cm dlouhým ocasem, dlouhým čumákem a šedivým kožíškem, *Caenolestidae*, *Rhyncholestes raphanurus*; ■ Syn.: *comadreja trompuda*; (DA).

comadreja trompuda, f. (1) (Chil), vačík *tlustoocasý*, viz: *comadreja*; (DA).

comadreja, (1) ~ **trompuda** (Chil): viz: *comadreja trompuda*; (DA).

comadreo, m., lid. (1) (Kub): pomlouvání; př.: *esas mujeres, ¿cuándo dejarán el comadreo ese?*; (DMC). • (2) m. (Dom, Chil, Urug): klábosení; (3) (Hond, Salv): klep, drb; ► informace pravdivá či nepravdivá sloužící ke kritizování někoho; (DA).

comadrerío, m. (1) (Bol): skupina lidí scházejících se kvůli pomlouvání; ► rodina nebo kamarádi; (DA).

comadrilla, f., lid. (1) (Kub): malé křeslo bez opěrek; viz též: *comadrita*; (DMC, DA).

comadrita, f. (1) (Kub): houpací židle bez opěrek; ► podobná *balance*; př.: *me senté en la comadrita para fumar y para mecerme*; viz též: *comadrilla*; (RAE, RR, DA).

comadrona, f. (1) (Kub): autohavárka (vůz k odtahování havarovaných aut), bagr; (JD). • (2) **él (o ella) es muy bueno, la mala fue la ~**, lid. (Kub): no on je teda fakt hodný; ► ironická odpověď na to, když někdo o někom řekne, že je dobrý, hodný; ■ Syn.: *camisa*; viz též: *malo*; (DMC).

comae, f. (1) (Portor): kmotra; viz též: *comai, comay*; (DA).

comai, f. (1) hanl. (Dom, Portor, Par): viz: *comae*; (2) (Dom): jméno, kterým se oslovují všechny vesničanky na jihu republiky; (DA).

comal, m. (← nah. *Comalli*, „plochá nádoba“) (1) (StřAm, Ekv, Mex): hliněná nebo kovová kulatá pánev; ► užívaná k pražení kukuřičných placek nebo kávových či kakaových zrn; př.: *las tortillas recién sacadas del comal*; (RAE, BDE, AHM, EA, DA). • (2) **hacer ~es** (Guat, Hond): žabičky; ► hra, při které se házejí oblázky po vodě; ■ Syn.: *pan y quesito*; (3) **tener ~ y metate** (Mex): mít veškeré pohodlí, veškerý dostupný komfort; (AM, MM). • (4) **el ~ le dijo a la olla: mira que tiznada estás** (Mex): hledat třísku v oku bližního svého a nevidět břevno ve vlastním; ► varianta biblického výroku; (AHM). • (5) **el ~ le dijo a la olla: ¡qué tiznada estás!** (Mex, Salv, Nik, Kost): hledat chyby na druhých a nevímat si jich na sobě samých; (6) **el ~ le dijo negra a la olla** (Hond): cizí chyby máme na očích, svoje za zády; (DA).

comalada, f. (1) (Mex): várka kukuřičných placek; (2) přenes. (Mex): členové určité skupiny; př.: *todos ellos son políticos de la misma comalada*; (AHM).

comaleada, f. (1) (Mex, Salv): příprava velkého množství kukuřičných placek ve speciální pánvi; viz též: *comal*; (DA).

comalear, tr. (1) (Guat, Hond, Mex: Tabasco): čistit půdu v kruhu kolem rostlin; ► v Par. se říká *comaleo* činnosti, kdy se čistí pouze oblast kolem rostliny a ne celé pole; (AM, DA). • (2) tr. (Salv, Nik): připravovat něco ve speciální hliněné nebo kovové kulaté pánvi; viz též: *comal*; (3) (Nik): navádět někoho k nekalostem; (DA).

comaleo, m. (1) (Mex, Hond): přihnout hlinu k výhonku květiny; ► obzvláště o cukrové třtině; (DA).

comalero, m. (1) (Nik): kuchyňská chňapka; (DA).

comalero, -ra, m/f. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik): prodavač speciálních pánví na kukuřičné placky; viz též: *comal*; (2) adj. (Nik): velikosti pánve; ► o kukuřičné placce; viz též: *comal*; (DA).

comalito, m. (1) (Hond): koleno; (2) (Hond): tmavá skvrna na kůži v oblasti kostrče; ► vyskytuje se u spousty mišenců či indiánů; (DA).

comanche, m. (1) (Salv, Kub, Nik, Per): velitel vojska či policejní jednotky; ■ Syn.: *comandiolo*; (2) m/f. (Salv): partyzán; (3) (Salv): policista; (4) (Hond): levičák, komanč; ► přívrženec levicové strany, především komunistické; (5) (Nik): jakýkoliv vojenský velitel; (6) (Nik): kamarád; (DA).

comandiolo, m. (1) (Nik), velitel vojska, viz: *comanche*; (DA).

comandancia, f. (1) (Mex): policejní stanice; př.: *... los agentes judiciales ... me llevaron a la comandancia de Cuautitlán ...*; (BDE).

comandante, m. (1) (Mex): policejní komisař; př.: *... exigió cinco millones de dólares para permanecer como primer comandante de la Policía Judicial Federal...*; (BDE).

comandiolo, m. (1) (Nik): velitel; viz též: *comanche*; (DA).

comandita, m. (1) (Arg): objednávka v baru, restauraci; (RR).

comando, m., lid. (1) entrarle a alguien como un ~ (Kub): pustit se do něčeho rozhodně, s vervou; př.: *le entró al trabajo como un comando y ya lo terminó*; (DMC). • **(2) m.** (Dom, Ven, Bol): předsednictvo; ► převážně nějaké politické strany; **(3)** (Bol, Chil): předsednictvo, vedení; ► skupina osob reprezentující zájmy nějakého svazu; **(4)** (Arg, Urug.): ovladač; **(5)** (Dom): šéf; **(6)** (Hond): vojenský kamion nebo terénní automobil; **(7) ~ radioeléctrico** (Arg, Urug): telefonická centrála policie; **(1) ~ radioeléctrico** (Arg, Urug): policejní stráž, která přes telefonickou centrálu přijímá hovory občanů; (DA).

comandola, m., lid. (1) (el) ~ (Kub): velitel, komandant; př.: *ese Comandola a la larga perderá la batalla y derrocará el pueblo*; (DMC).

comanducho, m. (1) (Kub): lampasák; (JD).

comanche, m. (1) (Hond): velitel nebo odpovědný voják v oblasti pěstování banánů; př.: *el enclave mantenía sus propias fuerzas militares, con los tristemente célebres 'Cabos de Comisario' o 'Comanches' encargados de velar por la defensa de los intereses de las compañías extranjeras*; (RR). • **(2)** (Bol): velitel policejního útvaru; ► bol. argot *coba*; (HB).

comante, m/f. (1) (Chil): vojenský velitel; (DA).

comay, f. (1) (Am): kmotra, tetka; (JD). • **(2)** (Kub, Dom, Portor): viz: *comae*; (DA).

comba, f. (1) (Hond): spodní část kmene stromu; ► ústí v kořeny stromů; (RAE, DA). • **(2)** (Per, Ekv, Bol, Arg, Chil): palice, kladivo; ► užívá se např. v dolech k roztloukání kamene; **(3) buscar la ~ al palo** (Kost, Kol): umět se přizpůsobit podmínkám; najít nejvhodnější řešení v obtížné situaci; (RR, AM, DA). • **(4) f.** (Chil, Arg, Urug): parabola; (DA)

combar, intr. (1) (Chil): pracovat s *combo*; (AM).

combarbalita, f. (1) (Chil): tmavomodrý lazurit; ► poloměkký šedý kámen vulkanického původu, *lapis lazuli*; (DA).

combate, m. (1) (Mex): vzájemná pomoc; sousedská pomoc; ► prokazují si ji obyvatelé daného místa při výkonu svých prací; (AM, JD). • **(2) de ~** (Bol): všední, obyčejný, každodenní; ► např. oděv apod.; bol. argot *coba*; (HB).

combatiente, m. (1) (Kub): požárník; př.: *combatiente de prevención y extinción de incendios*; (JD).

combazo, m. (1) (← keč. *kumpa*) (Bol, Chil, Per): rána pěstí, bouchnutí; ■ Syn.: *combo*; (RAE, LM, DA). • **(2) m.** (Per, Chil, Bol, szArg): rána palicí; viz též: *comba*; (DA).

combear, intr. (1) (Per): jíst; př.: *en este restaurante se combea muy bien*; ► slang; (RF).

combi, f. (1) (Mex; Urug, Arg): rodinný vůz; typ auta (kombík); př.: *solamente circulaban ... las ambulancias y algunas combis y camionetas*; (RR). • **(2)** (← něm.) (Mex, Per, LaPlá): dodávka značky Volkswagen, taxi; př.: *el público no tiene otro remedio... que esperar su ómnibus, micro o combi cerca del carril central de esta avenida*; (BDE). • **(3) m.** (Mex, Par): malé nákladní auto; **(4) m.** (Per, Bol, Arg, Mex): příměstský autobus; **(5) m., lid** (Per, Par): dopravní prostředek bez licence; (DA).

combina, f., lid (1) (Chil): kombinace; (DA).

combinación, f. (1) (Portor, Arg, Par): kombiné; ► dámská část oblečení skládající se z košilky a spodních kalhotek nebo z košilky a spodničky; **(2)** (Per): třídílné kombiné; ► košile, spodní kalhotky a zavinovačka připomínající spodničku; (AM, MM). • **(3)** [Š: *correspondencia (de una línea a otra)*] (Arg, Chil, Urug): dopravní spojení, přestup (z jedné linky na druhou); ■ Syn.: *conexión* (Chil), *correspondencia* (Mex), *transferencia* (Ven); (EEA). • **(4) ser una ~ de aura por arriba y cotorro por abajo, lid.** (Kub): nemít sladěně oblečení; (DMC).

combinada, f. (1) (Kub): zemědělský stroj na zpracování cukrové třtiny; ► naseká ji, vyčistí, sklídí a navrší do vedlejšího vozu; (DA).

combinado, m. (1) (← rus. „kombinat“) (Kub): kombinát; ► konglomerát průmyslových podniků, které jsou vzájemně propojeny; **(2) m.** (Kub): nápravné zařízení; ► kde se vězni, chovanci účastní nápravného, terapeutického programu a připravují se na integraci do společnosti; (RAE). • **(3)** (← particip. *combinar*) (Arg, Urug): gramorádio; hudební přehrávač; ► skládá se z gramofonu, rádia a reproduktorů; přístroj pro přehrávání desek nebo CD a rádio; (RAE; BDE, DA). • **(4)** (Mex): souprava, komplet (oblek); **(5)** (Am): kombajn (obilní aj.); **(6)** (Guat): šikovný plán, mazanost; (JD). • **(7) m.** (Kub): skupina rozličných firem spolupracujících mezi sebou; **(8)** (Kub): nápravné zařízení se systémem rehabilitace a následné sociální integrace vězňů; (DA).

combinola, f. (1) (Bol): intrika, spiknutí; **(2)** (Bol): kombinace, spojení dvou věcí; (DA).

combo, m. (1) (← keč. *k'umpa*, „palice z kamene“) (Am): palice, velké dřevěné kladivo; (2) (Bol, Chil, Per): rána pěstí; (3) (Kub): hudební skupina hrající lidovou hudbu; (4) (Ven): skupina osob provozujících stejnou činnost; (5) (Ven): hudební skupina hrající salsu; (6) (Ven): společně se vyskytující různorodé věci nebo předměty prodávané za stejnou cenu; (RAE). • (7) (Portor, Kub): malá hudební skupina; př.: *Rolante Aguiló y su combo*; (8) **estar para (andar a) la patada y el ~**, viz: *patada*; (RR). • (9) **a ~ y cuña** (Chil): násilím, vší silou; nadarmo, marně; (10) (Chil): zdarma; (AM, JD). • (11) (Kol; Pan): banda, organizovaná skupina delikventů; parta; př.: *ahora soy el jefe del combo; algunos de los pelados, formados como milicianos, ... quedaron sueltos en el barrio y formaron combos para trabajar de cuenta propia*; ► kol. argot *parlache* aj.; viz též: *ganga*; (BDE, M01, DA). • (12) (Bol, Ekv): palice; ■ Syn.: *almadana*; (LM, DA). (13) lid. (Bol, Per, Chil): rána pěstí; ■ viz též *combazo*; (LM, DA). (14) (Bol): sada věcí za výhodnou cenu; (LM). • (15) (Per): jídlo, pokrm, strava; př.: *Estela preparó un combo excelente*; (16) **tirar, meter ~** (Per): jíst; dát ránu, bouchnout; př.: *yo siempre tiro combo a la una y media; le metieron combo hasta mandarlo al hospital*; ► slang; (RF). • (17) **El Gran ~**, lid. (Kub): žena s velkým poprsím; př.: *ahí va el Gran Combo*; (18) **tener una mujer El Gran ~ en la cintura** (Kub): pohupovat se v bocích; ► *El Gran Combo* je název kub. orchestru; (DMC). • (19) m. (Mex, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Dom, Portor, Kol, Ven, Per, Chil, Bol, Par, Arg, Urug): menu; ► v rychlém občerstvení, kombinace různých druhů jídla, které jsou dohromady levnější než zvlášť; (20) (Hond, Salv, Nik, Ven, Bol, Chil, Arg, Par): akční balíček; ► sada věcí dohromady levnějších než zvlášť; (21) lid. (Per): hostina, žranice; (22) (Kol, Ven): zájmová skupina; ► skupina lidí, kteří se scházejí kvůli společným zájmům, aktivitám; (23) (Pan): parta; (24) (Hond): shluk, celek něčeho; (25) (Portor): parta lidí shromažďujících se za účelem oslavy; (26) (Portor): parta studentů opisujících u zkoušky; (27) (Portor): gang, tlupa, banda; ► skupina delikventů; (28) (Salv, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol): skupina muzikantů hrajících populární písně; (29) **en ~** (Ekv): celkově, v celku; viz též: *conjunto*; (DA).

combói, m. (1) kovboj, viz též: *cowboy*; (MM).

combólico, m. (1) (Bol): říká se o jedinci, který má nepoškozená varlata po pouliční bitce; ► bol. argot *coba*; (HB).

combra, f. (1) (Ekv, Per): velké kladivo; (MM).

combustible, m. (1) (Bol): panák, sklenka, silné pití; ► bol. argot *coba*; (HB).

come m. (1) (Ekv): bašta; (JD). • (2) ~ **moco**, ~ **t'isi** (Bol): chlapec nízkého věku; ► bol. argot *coba*; (HB). • (3) m. (Dom): svědění; (4) ~ **back**, (← angl.) m. (Portor): návrat, znovu přijít do módy; (DA).

comearroz, m/f., lid. (1) (sevBol): šikmook, člověk s malýma protáhlýma očima; (DA).

come mierda, subst./adj., hanl. (1) (Portor): ješita, namyšlený; př.: *ese come mierda nunca vendría a un lugar como éste; esa Marisa es bien come mierda, ya no se quiere pasar con nosotros desde que entró en la Universidad del Sagrado*; ► slang; viz též: *comemierda*; (RF).

comebalas, adj/subst., lid. (1) (Dom): odvážný, statečný; odvážlivec; viz též: *guapeton*; (DA).

comebanco, (1) (Portor): viz: *banquero*; (DA).

comebasura, adj/subst., lid. (1) (Kub): hloupý; hlupák, vůl, pitomec; ■ Syn.: *comebola, comefana, comefango, comegofio, comequeque, comerabo, cometrapo*; viz též: *güevón*; (DMC; DA).

comebiblia, m., lid. (1) (Kub): protestant; ► křesťan protestující proti tradičnímu katolickému pojetí křesťanství, spousta protestantů chodí s Biblií pod paží a neustále se k ní odkazuje; (DMC, DA). • (2) adj/subst. (Kub): netaktní (o člověku); viz též: *comebola*;

comeboca, adj/subst. (1) (Dom): visící někomu na rtech, pozorný posluchač (o člověku); (2) m. (Portor): kohout, který klove svého soupeře do zobáku; (DA).

comebola, adj/subst., lid. (1) (Kub, Dom): hloupý, hlupák; viz též: *comebasura; güevón*; (DMC, DA). • (2) ~s, m. (Kol): povaleč, flákač, obejda, vyžírka; (2) (Kub): hlupák, žvanil; ► věří všemu, co slyší; (AM, JD). • (3) adj/subst., lid. (Dom, Kub): naivní, naiva (o člověku); ■ Syn.: *comefana, comegofio, comemierda, comemierdería, comepinga, comepiojo, comequeque, cometrapo*; (4) adj/subst. (Kub): netaktní; ■ Syn.: *comebiblia, comecatibía, comefana, comegofio, comemierda, comepinga, comequeque, cometrapo*; (4) (Kub): užívá se jako nadávka; (DA).

comefana, m. (1) (Kub), naivka, viz: *comebola*; (DA).

comegofio, adj/subst. (1) (Kub), naivka, viz: *comebola*; (DA).

comemierda, adj/subst. (1) (Kub), naivka, viz: *comebola*; (DA).

comemierdería, f. (1) (Kub), naivka, viz: *comebola*; (DA).

comepinga, adj/subst. (1) (Kub), naivka, viz: *comebola*; (DA).

comepiojo, m. (1) (Kub), naivka, viz: *comebola*; (DA).

comequeque, m. (1) (Kub), naivka, viz: *comebola*; (DA).

cometrapo, m. (1) (Kub), naivka, viz: *comebola*; (DA).

comebiblia, m. (1) (Kub), naivka, viz: *comebola*; (DA).

comecaca, adj/subst., despekt. (1) (Portor): pokrytec; (DA).

comecallado!, citosl., lid. (1) (Bol): jez a nemluv!; jez a nevymýšlej!; ► vyjadřuje výzvu k přijetí jídla bez protestu; (DA).

comecandela, m/f. (1) (Kub): odvážný člověk; ► může jím skutečně být, nebo si to o sobě jen myslí; (DA); (2) (Ven, Kub): levičák, koumouš, ruďas; ► člověk radikálně sympatizující s levicovou stranou; (RAE, JD, DA). • (3) lid. (Kub): gauner, který má podporu ve vyšších kruzích; př.: *no te metas con él, es un comecandela; te dará un tiro y no le pasará nada*; (4) (Kub): hezoun, krasavec; (5) **ser un ~ (amarrado)** (Kub): politický revoluční aktivista; ► pod dohledem policie, patřící do radikálních politických skupin vyvolávajících násilí; př.: *Juan es de Unión Cívica, pero es un comecandela amarrado; lo vigila la policía constantemente*; (DMC). • (6) adj/subst. (Kub, Portor): radikální, neústupný člověk; (7) (Kub, Portor): komunista; (8) (Kub): velký přívrženec počátku kubánské revoluce; (9) (Portor): rebel, bouřlivé povahy (o člověku); (10) (Kub): člověk chlubicí se svou statečností; (DA).

comecatibía, comecativía, m., lid. (1) (Kub): hlupák, vůl, pitomec; (JD, DMC). • (2) (Kub): netaktní člověk; viz též: *comebola*; (DA).

comecemento, adj/subst. (1) (Portor): nádherná atraktivní dívka; (DA).

comecerebro, adj/subst. (1) (Portor): člověk, který přemlouvá jiného, aby bral drogy; (DA).

comechado, -a, adj/subst., lid. (1) (Per): flákač; ► většinou o veřejném funkcionáři, který dostává výplatu za nicnedělání; (DA).

comecherry, adj/subst. (1) (Portor): člověk, který jde vždy tou snazší cestou; (DA).

comechicles, adj/subst. (1) (Portor): člověk, kterého je všude plno; (DA).

comecoco, (1) (Portor): viz: *comecuco*; (DA).

comecome, m. (1) (Kol): svědění, svrbění; (RAE).

comecomía, m. (1) (Dom): sobec, egoista; (2) (Dom): ničema, ► člověk, který nestojí za nic; (DA).

comecomida, m. (1) (Dom): sobec, prospěchář; (DA).

comecuco, adj/subst. (1) (Portor): člověk s předkusem; viz též: *comecoco*; ■ Syn.: *cómeme*; (DA).

cómeme, m. (1) (Portor), člověk s předkusem, viz: *comecuco*; (DA).

comecura, adj/subst. (1) (Nik, Per, Bol, Chil): proticírkevní, antiklerikál; (DA).

comecuras, (1) (Nik, Per, Chil): viz: *comecura*; (DA).

comedera, f. (1) (Mex, Kost): potrava, strava, jídlo; př.: *se dirigían ... a comprar la comedera de la semana siguiente*; (RR). • (2) ~ **de mierda**¹, f., lid. (Kub): hloupost, pitomost, blbost; viz též: *pendejada, comedura*; (DA). (3) ~ **de mierda**² (Kub): domýšlivost, chlubení se vzděláním; viz též: *comedura*; (DA). (4) f., lid (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Ven): přežíraní (se); (5) (Guat): svědění na těle; (6) (Kost): zásoba nezbytně nutných potravin; (DA).

comedero, m. (1) (Kub, Dom, sevKol): bordel, nevěstinec; (AM, DA). • (2) lid. **comer en cualquier** ~ (Kub): být svobodný; užívat si svobody bez manželských závazků; (3) **limpiarle a alguien el ~** (Kub): obrat někoho o všechno; př.: *por razones judiciales le limpiaron el comedero*; (DMC). • (4) m. (jzMex): zvířecí hnůj, hliněná podlaha starých stájí; ► zemina, ze které se extrahuje ledek, dusičnan draselný; (5) (Hond, Salv, Kol, Arg): veřejná jídelna; (6) (szArg): místo na venkově, kam se lidé chodí najíst; (7) (Kost): krmítko, koryto; ► místo v lese, kam se chodí zvířata najíst; (DA).

comedia, f. (1) ~ **musical** (← angl. *musical comedy*) (Am): divadelní hra, ve které převládají písně; (MM). • (2) f. (Ven, Urug, Chil, Mex): telenovela; (DA).

comedidamente, adv. (1) (Bol): sám od sebe, z vlastní iniciativy; (DA).

comedido, -da, adj. (1) (Kol, Ekv, Urug): ochotný, úslužný; (RAE). • (2) (Arg): všetečný, prostořeký; (JD). • (3) adj. (Kol, Bol, Per, Chil, Par, Arg, Urug): připraven poskytnout pomoc; viz též: *acomedido*; (4) adj/subst. (Bol, Arg): vtíravý, vlezlý; (DA).

comedieta, f. (← it. *commedietta*) (1) (LaPlá): komedie menšího významu; ■ Var.: *comediola*; (MS).

comedimiento, m. (1) (Ekv, Bol, Arg): úslužnost, ochota; (RAE, DA). • (2) m. (Ekv, Bol, szArg): příkladně vykonaná služba; (DA).

comediola, viz: *comedieta*; (MS).

comedirse, zvrát. (1) (Am): být úslužný, být ochotný; ► časuje se jako *pedir*; (RAE). • (2) (Am): být moc drzý; míchat se do všeho, do cizích věcí; (JD). • (3) (Kol, Bol, Chil, Par, Arg, střEkv): nabídnout se dobrovolně; viz též: *acomedirse*; (DA).

comedor, m. (1) (Arg): restaurace; (MM). • (2) ~ **de cáscara de caña**; ~ **de lo que pica el pollo** (Kub): praštěný pavlačí; (JD). • (3) ~ **de diario**¹, m. (Dom, Bol, Chil, Urug): jídelna; ► domácí; viz též: *comedor diario*; (4) ~ **de diario**², m. (Chil, Urug): nábytek v jídelně; viz též: *comedor diario*; (5) ~ **diario**, m. (Chil): viz: *comedor de diario*; (6) ~ **popular**, m. (Nik, Dom): oddělení s jídlem; ► na tržišti; (DA).

comedura, g. (1) (Portor): porce krmiva; (AM). • (2) f. (Chil): jedení; (3) f. (Portor): fyzické zeslábnutí, opotřebování; (4) m. (Per): levná jídelna; ► pro sociálně slabší; (5) f. (Bol): oddělení s jídlem; ► na tržišti; (6) ~ **de mierda** (Kub): viz: *comedera*; (DA).

comeduría, f. (1) ~ **de mierda**¹, f., lid. (Kub): hloupost, pitomost, blbost; viz též: *pendejada*; (2) ~ **de mierda**², f., lid. (Kub): domýšlivost; (DA).

come-en-cubo, m., lid. (1) **ser un** ~ (Kub): být hlupák, vůl; (DMC).

comefana, m. (1) (Kub): hovado (o osobě); viz též: *comebasura*; (JD, DMC). • (2) adj/subst. (Kub): netaktní člověk; viz též: *comebola*; (3) adj/subst. (Kub): hlupák; viz též: *comebola*; (4) (Kub): urážka; viz též: *comebola*; (DA).

comefango, m., viz: *comebasura*; (DMC).

comefraile, (1) (Chil): viz: *comefrailes*; (DA).

comefrailes, adj/subst. (1) (Chil): antiklerikál, proticírkevní (o člověku); viz též: *comefraile*; (DA).

comefrío, m. (1) (Kol): padouch, darebák, pasák prostitutek; (AM).

comefuego, adj/subst. (1) (Portor): zanícený stoupenec, přívrženec něčeho; ► obzvláště nezávislosti pro Portoriko; (DA).

comegente, m. (1) (Ekv, Portor): nenasyta; (AM). • (2) (Kub): komouš, ruďas; (3) (Ekv): lidožrout; (JD). • (4) adj/subst. (Dom, Portor): krásný člověk, krasavec, krasavice; (5) m/f. (Portor): obtížnost, nesnáž; (DA).

comegofio, adj/subst., lid. (1) (Kub): obejda; př.: *es un comegofio* (stojí za starou belu); (JD). • (2) m. (Kub): hlupák, vůl; př.: *no es más que un comegofio malcriado*; ■ Syn.: *comebasura, comemierda*; viz též: *güevón*; viz též: *comebola*; (DMC, DA). • (3) adj/subst. (Kub): netaktní člověk; viz též: *comebola*; (4) (Portor): namyšlený, nafoukanec; (5) adj/subst. (Portor): lenoch; (6) (Kub): viz: *comebola*; (DA).

comeguagua, adj/subst. (1) (Bol, Chil): člověk obviněný z týrání dětí; viz též: *comeguaguas*; (2) (Chil): člověk, který má intimní vztah s mnohem mladšími lidmi; (DA).

comeguaguas, adj/subst. (1) (Bol, Chil): tyran dětí; viz též: *comeguagua*; (DA).

comehostias, adj/subst. (1) (Bol, Arg, Urug): náboženský fanatik; (DA).

comechingones, m., pl. (1) (Arg): jistý indiánský kmen; ► žil v severní části mokré pampy v Arg.; viz též: *sanavirón*; (MM).

comeibebe, m. (1) (Ekv): osvěžující nápoj; ► přidávají se do něj kousky ovoce, *ananas, babako, marakuja, zrnka vařené kukuřice, jahody, a vanilka*; (RAE, DA). • (2) lid. (Kub): bisexuál; (DMC).

comeivete, m. (1) (Portor): fast food; ► rychlé občerstvení; (DA).

comejaiba, m. (1) (Salv): kladivoun tiburo; ► mořská ryba dlouhá až 1,5 m s placatou hlavou ve tvaru lopaty, *Sphyrnidae, Sphirna tiburo*; (DA).

comején (comijén, comixén), m. (← antil. *comixén*; ← arw.) (1) (Am → Š) (Am; Kol aj.): termit; bílý mravenec; ► jméno různých jihoamer. druhů (*Termes fatale*); př.: *el comején enferma los árboles cual galopante sífilis, que solapa su lepra suplicatoria mientras va carcomiendo los tejidos*; ■ Syn.: *sepe* (Bol), *termita, hormiga blanca, cupí* (Arg, Par); (RAE, DA, MM; BDE). • (2) (Ekv, Kol: Riochacha, Per, Portor): neklid, nepokoj, dychtivost; (AM, DA); (3) **caerle ~ al palo** (Kub, Portor): náhlé objevení se několika překážek po sobě; (4) **comerse el ~ una cosa**, iron. (Per): zmizet (o ztracené věci); (AM). • (5) (Kol): žrout; (6) **tiene ~ en el tejado** (Kub): kape mu na karbid; (JD). • (7) **caerle ~ a uno**, lid. (Kub): mít smůlu; (8) **echarle a alguien ~** (Kub): rychle někoho zničit; př.: *cayó en la trampa pues le eché comején*; (9) **entrarle ~ en la azotea** (Kub): zbláznit se; přeskočit někomu; př.: *nadie lo esperaba pues estaba muy sano, pero le entró, de pronto, comején en la azotea*; (10) **ladrar a los ~es**¹ (Kub): být starý člověk; (11) **ladrar a los ~es**² (Kub): mít špatný zrak; ► venkovský slovník; slepí psi často štěkají na termiště; př.: *ya tú le ladras a los comejenes; esos*

ojos no andan bien; (12) **tener ~ en la azotea** (Kub): být blázen; být mimo; ■ Syn.: *tener los cables cruzados*; (DMC; DA). • (13) **meterse en el ~** (Hond): zaplést se; ► do nějaké záležitosti nebo problému; ■ Syn.: *meterse en honduras*; (DA). • (14) m. (Kost, Portor): termití hnízdo; (15) m. (Dom): nemoc koňských kopyt; (16) m. (Hond): jídlo; (17) **bola de ~**, f. (Portor): plástev, kde vyrůstají termiti; ■ Syn.: *cabeza de comején*; (18) **cabeza de ~** (Portor): viz: *bola de comején*; (19) **cadena de ~**, f. (Portor): čára, kterou za sebou zanechává termit; (20) **~ de pelota**, m. (Hond): termit, který staví svá hnízda ve tvaru míče, v koruně stromů; (21) **porra de ~**, f. (Portor): pokrm ze zralého smaženého banánu, míchaných vajec, mletého masa a fazolek; (22) **caer ~ al palo** (xxx): xxx; (23) **caer ~ al piano** (xxx): xxx; (24) **entrar el ~** (xxx): xxx; (25) **tener ~ en la azotea** (xxx): xxx; (DA).

sepe, m. (1) (Bol), termit, viz: *comején*; (DA).

cabeza de ~, x. (1) (xxx), plástev, kde vyrůstají termiti, viz: *comején*; (DA).

comejenera, f. (1) (Am, Ven): místo, kde se množí termiti (*Tremes Ripertii*) ► oválná plástev v koruně stromu nebo na sloupech, občas o průměru až 60 cm; (2) (Ven, Portor): brloh, pajzl; ► schází se tam ubožáci, skrýš pro nežádoucí, pochybné lidi; (AM, DA).

comejenol, m. (1) (Hond): chemický prostředek na hubení hmyzu; ► likviduje termity; viz též: *comején*; (DA).

comejobos, m., lid. (1) (Portor): student, študák; ► student, který často chybí ve škole; viz též: *comelibros*; (DA).

comejueyes, adj/subst. (1) (Portor): člověk závislý ná požívání krabů; viz též: *jueyes*; (DA).

comelana, (1) (Kub, Portor, Ven): viz: *comelata*; (DA).

comelata, f. (1) (Portor, Kub, Ven): banket, hostina, hody, žranice; př.: *las comelatas pantagruélicas*; (RR). • (2) f. (Portor): velká hostina; ■ Syn.: *comelana*; (DA).

comelenguas, m. (1) (Hond): legendární zvíře, gigantický pták, který vraždí zvířata, saje jejich krev a vytrhává jim jazyk; (DA).

comelibros, m., lid. [Š: *estudiante*] (1) (Pan, Dom, Portor, Urug): student, študák, knihomol; ■ Syn.: *adscripto, agregado, aguilucho, balco, barco, cachimbo, cachorro, capeador, cerebrito, chachón, chanchullero, chivatero, chuñeador, comejobos, comelibros, cra, cuadrero, cuchilla, egresado, estijeras, fósil, fresco, gallo, gama, gardel, insertado, institutero, internista, lapa, leguleyo, machetero, magistrando, memorista, parásito, pasante, paviola, paviolo, perro, pingüino, plagiador, practicante, prepa, preparatorio, preuniversitario, quitado, raspado, rochista, sénior, tesista, tirapiedras, titulando, turista, vacacionista, vaquero*; (DA). • (2) adj/subst. (Pan, Dom, Portor, Urug): šprt, šprtácký; ■ Syn.: *estofón*; (DA).

estofón, adj/subst. (1) (Portor), šprt, viz: *comelibros*; (DA).

comelón, -na, adj/subst. (1) adj., hanl. (StřAm, Kol, Kub, Ekv, Mex, Ven, Pan, Per, Bol, Chil): žravý, nenasytný; velký jedlík, žrout; (2) f., hovor. (Ven, Kub, Dom, Portor): žranice, obžerství; (RAE, MM, AM, JD, DA). • (3) f., hanl. (Per): vesničan; (AM). • (4) m. (Ven): slintáček, servítek; (JD).

comemano, m. (1) (Salv): žumen routolistý (*Cissus rhombifolia*); ► liánovitá rostlina dorůstající do délky až 10 m, oválné listy se zubatými okraji, malé zelené, růžové nebo červené květy, kulaté černé plody, užívá se na léčbu nádorů; čeled' révovité; ■ Syn.: *picamano*; (DA).

picamano, m. (1) (Hond, Nik), žumen routolistý, viz: *comemano*; (DA).

cómeme, m. (1) (Dom, Portor): ošklivec, šereda, ohyzda; (2) m/f. (Portor): člověk s předkusem; viz též: *comecuco*; (DA).

comemierda, m. (1) (Kub): hlupák, mamlas, pitomec, budižkničemu; (RR). • (2) m. (Kub): kecal; (JD). • (3) (Kub): namyšlený, afektovaný člověk; rádoby aristokrat; př.: *no se puede hacer un chiste verde cerca de él, porque no le gusta; es un comemierda*; ■ Syn.: *tirarse el peo más alto que el culo*; viz též: *fana*; (4) **¿tú eres ~ o te haces?** (Kub): ty jsi hluchý nebo blbý?; jsi vůl nebo ho ze sebe jen děláš?; př.: *oyéme bien, que te hablé claro; ¿tú eres comemierda o te haces?*; (5) **un ~ que da sellitos** (Kub: exil): blbec na druhou, vůl; ► *los sellitos* se na Kubě dávají, když něco koupíte, potom se mohou dál vyměnit za zboží; (DMC). • (6) lid. (Kub): hloupost, hovadina, blbost; viz též: *pendejada*; ■ Syn.: *comemierdurías*; (7) (Kub): nafoukanost; (8) adj., hanl. (Kost, Dom): nafoukanec (o člověku); (9) (Portor): chvastoun, mistr světa; viz též: *echón*; (10) (Kub): hlupák, naivka; viz též: *comebola*; (11) (Kub, Portor): zazobanec; (DA).

comemierdurías, f. (1) (Kub), hovadina, viz: *comemierda*; (DA).

comemierdería, f. (1) (Kub): naparování, vytahování; (JD). • (2) f. (Hond, Salv): hovadina, blbost; (2) f. (Kub, Portor): nafoukanost, domýšlivost; ■ Syn.: *comemierda*; (3) adj/subst. (Kub): netaktní člověk; viz též: *comebola*; (4) (Kub): naivka; viz též: *comebola*; (5) (Kub): viz: *comebola*; (DA).

comemierda, f. (1) (Kub), *hovadina*, viz: *comemierdería*; (DA).

comemierdero, -ra, adj. (1) (Hond, Salv): vyřízenec, opovržení hodný, pod úroveň (o člověku); (DA).

comemierdizaro, tr., lid. (1) ~ **todo** (Kub): podělat, posrat něco; př.: *ése todo lo comemierdiza; va por mal camino*; (DMC).

comemierdurías, f.,pl., lid. (1) (Kub): blbosti, kraviny; viz též: *comemierda*; (DMC, DA).

comemote, f., lid. (1) (Chil): ústa, pusa; viz též: *mascadero*; (DA).

comencubo, adj/subst. (1) (Kub): nenažranec, žrout; (DA).

comenencia, f. (1) (Dom): pomalost, zdlouhavost při vykonávání nějaké činnosti; (2) (Dom): slimák zpomalený člověk; (DA).

comenenes, adj/subst. (1) (Portor): člověk zamilovaný do někoho výrazně mladšího; (DA).

comensal, m/f. (1) (Mex, Per, Bol): strážník, host v restauraci; (DA).

comentario, m., lid. (1) **ser un ~ de la atalaya de la BBC de Londres** (Kub): být něco znamenitá důležitá poznámka nebo komentář; ► podle stejnojmenného kinematografického periodika; (DMC).

comentarista, m. (1) (Arg): klepař; (JD).

comenunca, adj/subst. (1) (Bol): hubeňour, vychrtlina; viz též: *cancao*; (LM, DA).

comenzar, (1) ~ **a gatear por el cogollo** (Dom): zapřáhnout vůz před koně; ► rčení: dělat věci ve špatném pořadí; (DA).

comeojo, adj. (1) (Dom): zvědavě civějící (o člověku); (DA).

comepatos, m/f. (1) (Nik): vyvrhel, páté kolo u vozu; ► někdo na párty, večírku; (DA).

comepinga, adj/subst. (1) (Kub): netaktní člověk; viz též: *comebola*; (2) (Kub): naivka; viz též: *comebola*; (DA).

comepiojo, m. (1) (Arg): viz: *mamboretá*; (2) (Kub): naivka, hlupák; viz též: *comebola*; (DA).

comequeque, m. (1) (Kub): srab, podělanec; (JD). • (2) hlupák, viz: *comebasura*; (DMC). • (3) adj/subst. (Kub): netaktní člověk; viz též: *comebola*; (4) (Kub): naivka; viz též: *comebola*; (5) (Kub): viz: *comebola*; (DA).

comequeso, m/f. (1) (Portor): dohazovač, prostředník zamilovaného páru; (2) m/f. (Portor): strašpytel, ustrašenec; (DA).

comer(se), tr/intr/zvrat. (1) tr., i zvrat. (Kub, Kost, Kol, Ekv, Per; Portor, Dom): vyspat se s někým, zvláště s pannou, s úmyslem ji pak opustit; př.: *había quien decía que Tajó, después de comerse a las hembras ... las mataba y las enterraba en un bibijagüero*; (RR, JD; DA). (2) ~se, zvrat. (Kost, Ekv, Arg; Kol): zabít, oddělat, odpravit, sundat (koho); porazit, přemoci, vyhrát; př.: *¿qué querían? ¿que lo dejara comerse al otro?*; (3) zvrat. (Urug; Arg): prudce se srazit s někým, s něčím; př.: *me comí una columna en la rambla*; (RR, JD). • (4) ~se el **asado** (Chil): naštvat se; (5) ~se un **cable (trifásico)** (Kub): být v rejži; (6) ~se los **dulces** (Kub): strčit hlavu do chomoutu; ► oženit se; (7) ~se una **flecha, ~se la flecha** (Ven): jet v protisměru (o autu); (AM; DA). (8) **me la comí** (Kub): zaválel jsem to; (9) **¡te la comiste!** (Kub): tos tomu dál!; to ses vytáhl!; (10) **se la comió** (Kub): ten to vyvedl!; (11) **me comí el moco** (Kub): uřízl jsem si ostudu; (12) ~se la **tora; ~se el toro** (Chil): naštvat se; (13) ~se las **uñas** (Mex, Guat, Salv, Hond): třít bídu s nouzí; (AM; DA). (14) ~se el **trabajo** (Kub): ulejt se z práce; (15) ~se **viva a u.p.** (Mex): pomloutvat koho; (16) tr., **no coma ansia** (Mex): jen nemějte na spěch; (17) ~ **avispa, lid.** (Ven): dát si dobrý pozor, **být ve střehu, dávat si bacha**; (AM; DA). (18) **un come de balde** (Ekv): vyžírka; (19) ~ **bizcochuelo** (Ven): mít rande (u okna); (20) ~ **cabanga** (Kub): vzdychat po domově, slzet; (21) ~ **candela**¹ (Kub): štajfovat se; (22) ~ **casarita de caña** (Kub): plácát nesmysly; (23) ~ **chivo**¹ (Am): zlobit se, nemluvit spolu; (24) ~ **guásima**, (Kub): ulejt se, **vybulat školu**; (JD; DA). (25) **hacer de ~** (Kub): vařit; (26) **no come un huevo, por no perder la cáscara** (Chil): pro šesták by si nechal vrtat koleno; (27) ~ **jiquillo** (Portor): flirtovat; (28) **le comieron la lengua los ratones** (Chil): neumí mluvit; (29) ~ **el mandado a u.p.** (Mex): vyžrat to komu, vzít koho u huby; (30) ~ **como pajarito y cagar como elefante** (Mex): žít nad poměry; (31) ~ **pato** (Nik), ~ **pavo**¹ (Pan, Kol, Ven): zůstat na ocet; ► **zůstat sedět bez partnera, když ostatní tančí**; (JD; DA). (32) ~ **pavo**² (Kub): otravovat; (33) ~ **el perejil** (Kub): být pod drnem; ► být po smrti; (34) ~ **yuca** (Kub): být praštěný pavlačí; (JD; DA). • (35) **yo como en mi casa y bebo en mi río** (Dom): vystačím si sám; jsem nezávislý; (36) ~ **y calla**, m. (Per): druh piškotové buchty posypané cukrem; (AM). • (37) ~ **jobo**, (Portor): neúčastnit se hodin, chybět ve

škole; př.: *suspendieron a Eddy por comer jobo una vez a la semana*; ► slang; (RF). ● (38) tr. (Bol): smilnit, mít nemanželský poměr; (39) (Bol): obdržet úplatek; (40) ~ **carne** (Bol): smilnit, mít nemanželský poměr; (41) ~ **chichi** (Bol): smilnit, mít nemanželský poměr; ► bol. argot *coba*; (HB). ● (42) ~ **uchu** (← keč. *q'umir*, „zelený“), viz: *uchu*; (LM). ● (43) intr., večeřet, viz: *merendar*; (EEA). ● (44) **comerse a**, zvrat., vulg. (Per): šukat; př.: *¿qué vas a hacer si la violamos? —buena idea, gritó el Boa*; (BDE). ● (45) ~**se la luz** (Dom, Portor, Ven), ~**se la colora'** (Portor): projet na červenou; př.: *le gusta comerse la colora'*; (RF; DA). (46) ~ **el cuento (comérselo enterito)** (Kol): uvěřit něčemu; sblajznout něco někomu; sežrat něco někomu i s chlupama; př.: *mi abuelo se lo comió enterito, cree que estamos saliendo a comprar la leche*; (47) ~ **un garrón (comérsela)** (Arg): vydržet, snést, vytrpět; př.: *mi jefe me cagó a pedos y yo me la tuve que comer porque si no me rajan del laburo; ¿qué garrón me comí esta tarde! hice una cola de una hora para comprar las entradas del teatro y cuando llegué a ventanilla, se habían terminado*; ► slang; (RF; DA). ● (48) tr., lid. (Kub): souhlasit s něčím, brát něco; př.: *bueno es el asunto; ¿comes o no comes?* (49) ~ **caliente** (Kub): jíst teplá jídla; př.: *hay que comer caliente, de lo contrario uno se enferma*; (50) ~ **cáscara o cascarita de piña** (Kub): viz též: *cáscara*; (51) **volver a ~ caliente** (Kub): postavit se znovu na vlastní nohy (o ekonomické situaci); př.: *con ese puesto volveré a comer caliente*; (52) ~**se la mazorca**¹ (Kub): spadnout do pastí, nechat se oklamat; (53) ~**se la mazorca**² (Kub): zmýlit se; př.: *con Antonio me comí la mazorca; creí que era buena persona*; (54) ~**se la sogá** (Kub): být na tom ekonomicky zle; ■ Syn.: *comerse un cable*; (55) **comérsela**¹ (Kub, Ven): ukázat, co v člověku je; př.: *con ese trabajo de ingeniería se la comió*; (DMC; DA). (56) **comérsela**² (Kub): vyspat se se ženou; (57) **cómetelo pescadito** ~ (Kub): jdi na něj, znič ho, je tvůj; (58) **yo no como de eso** (Kub): já s tím nechci mít nic společného; ► odmítnutí nějakého návrhu či názoru; př.: *yo soy un hombre honrado; ¡yo no como de eso!*; (DMC). ● (59) lid. (Hond, Salv, Nik, Kost): kritizovat, kárat; viz též: *viborear*; (60) viz: *uña, estar comiéndose las uñas*; (61) ~**(se), ~ pescado** tr/zvrat., lid. (Kub, Dom, Kol, střVen, Bol, Par, Arg, Ekv, Urug, Nik): souložit; viz též: *jinetear*; (62) **dar de ~ a la Pachamama** (Bol): nabízet něco Pachamamě (Matka Země), žádat ochranu; (63) **dar de ~ a la tierra** (sevArg): vzdát poctu Pachamamě nebo Matce Zemi; (64) **ser como el alcastraz, come por delante y come por detrás**, vytěžít z někoho (z něčeho) maximum; (65) **ser un come batata**, být budížkničemu, viz: *batata*; (66) **ser payaso para ~**, být vybíravý (v jídle), viz též: *payaso*; (67) tr., lid. (Ekv): zabít (někoho); viz též: *ultimar*; (68) ~**se una corvina**, lid. (výchEkv): zabít (někoho); viz též: *ultimar*; (DA). (69) tr., vulg. (Kub, Dom, Kol, střVen, Bol, Par, Arg, Ekv, Urug): mardat; (70) tr., zvrat., lid., vulg. (Per, Chil, Bol, Par, Arg): šukat; (71) intr. (Kost, Kol, Ven): jíst mezi 17 a 19 hodinou; (72) intr. (Kol): podílet se na nezákonném činu; (73) tr. (Ven, Arg, Urug): tolerovat něco, nevšimnout si někoho; (74) tr., zvrat., lid. (Hond, Salv, Nik, Kost): pomlouvat někoho za jeho zády; (75) tr., zvrat. (Ekv): úmyslně někoho zabít bez právních následků; (76) tr. (Kub): urazit někoho; (77) **comé acá**, lid. (szArg): odmítnutí žádosti; (78) **y a mí que me coma mucho** (Guat): stížnost člověka na výhody ostatních, kterých se jemu samotnému nedostává; (79) ~ **a dos bocas** (Portor): nacpat se; (80) ~ **a dos cachetes** (Per): těžít někdo dvojnásobně z nějaké situace; (81) ~ **agallas** (Portor): vodit někoho za nos, aniž by si to dotyčný uvědomil; (82) ~ **ají chombo** (Pan): viz: *comer gallo*; (83) ~ **alacranes** (Hond, Salv, Nik): být někdo protiva, mít špatnou povahu; (84) ~ **ansias** (Mex, Hons, Salv, Nik): znepokojovat se; (85) ~ **arroz con percio** (Portor): mlít pantem, neustále žvanit; (86) ~ **balas** (Dom): být odvážný; ► ve válce; (87) ~ **boca** (Dom): špehovat, poslouchat cizí konverzaci; (88) ~ **bola**¹ (Kub, Dom): ztrácet čas; (89) ~ **bola**² (Kub): chlubit se, chvástat se; (90) ~ **bola**³ (Kub): udělat nebo říct bez rozvahy něco netaktního; (91) ~ **bulones**¹, lid. (Arg, Urug): jíst něco těžko stravitelného; (92) ~ **bulones**², lid. (Arg, Urug): být namakaný (o člověku); ► silný; (93) ~ **burro**¹ (Guat): nepodařit se něco; (94) ~ **burro**², lid. (Salv): splést se; (95) ~ **cable** (Portor): nudit se někdo; (96) ~ **cabuya**, lid. (Ven): být někdo na dně; ► bez práce, bez peněz; (97) ~ **candela**² (Kub, Portor): být někdo odvážný a rozhodný; (98) ~ **candela**³ (Kub): být někdo radikální a neústupný; (99) ~ **candela**⁴ (Kub): ztotožňovat se někdo s počátky kubánské revoluce; (100) ~ **carne de burro**, hanl. (Portor): mít nemanželský poměr s homosexuálem; (101) ~ **cáscara de piña**¹ (Kub): mařit čas; (102) ~ **cáscara de piña**² (Kub): udělat nebo říct bez rozvahy něco netaktního; (103) ~ **cascaritas de caña** (Kub): dělat ze sebe blbce; (104) ~ **casquillo** (Ven): nechat se někdo ovlivnit řečmi jiných; (105) ~ **catibía**, ~ **fana**, ~ **gofio**, ~ **pinga**, ~ **queque** (Kub): říct nebo udělat někdo něco nevhodného, nepřijatelného; ► vinou nedostatku ohleduplnosti či inteligence; (106) ~ **cera** (Guat): nepodařit se něco; (107) ~ **chivo**² (Ven): hádat se; ► pár či manželé; (108) ~ **chivos**, lid.

(Chil): mít nějaký muž poměr s vdanou ženou; (109) ~ **chorizo** (Guat): nepodařit se něco; (110) ~ **comida cocinada** (Dom): mít práci; (111) ~ **como contratado**, ~ **como jolota tuerta** (Nik): nacpat se; (112) ~ **como llaga mala**, ~ **como un cáncer** (Portor, Kub): žrát, cpát se; (113) ~ **como nigua**, ~ **como una nigua** (Kub, Ven): nezřízeně žrát, přežírat se; (114) ~ **con manteca** (Hond): žít si na vysoké noze; (115) ~ **con su dama** (Dom): využívat někoho nebo nějaké situace; (116) ~ **cuento**¹, lid. (Pan, Kol, Kost): brát co jako dané, věřit někdo něčemu; (117) ~ **cuento**², (Pan, Kol): nechat se někdo o něčem přesvědčit; (118) ~ **cuento**³ (Dom): bezmezně někomu důvěřovat; (119) ~ **cuentos**¹ (Ven): věřit nemožným a fantastickým věcem; (120) ~ **cuentos**² (Ven): věřit všemu; (121) ~ **de cantina**¹ (Kub): být příliš vysoký (o člověku); (122) ~ **de cantina**² (Kub): objednat si jídlo do domu; (123) ~ **de carne guindá** (Portor): dělat někdo něco snadno, levou zadní; (124) ~ **de guinea** (Portor): mít nemanželský poměr s černochy či s mulaty; (125) ~ **de la becerra** (Dom): podílet se na nějaké špinavosti; (126) ~ **de lo que come el zope**, ~ **huevo** (Guat): nepodařit se něco, nepovést se; (127) ~ **del capital** (Portor): nebýt někdo schopen jít do práce kvůli dešti či jiné překážce; (128) ~ **el bizcocho antes de la boda** (Dom): být těhotná a svobodná (o ženě); (128) ~ **el tigre** (Pan): mít se někdo na nic, děsně; (130) ~ **en cazuela** (Kub): pomlouvat někoho za jeho zády; (131) ~ **en vega** (Portor): být někdo za vodou; ► zajištěn po ekonomické stránce; (132) ~ **espagueti**, lid. (Dom): syčet někdo při mluvení; ► vyslovovat příliš písmeno „es“; (133) ~ **frijoles y eructar pollo** (Hond, Salv, Nik), ~ **mierda y eructar pollo** (Guat): předstírat někdo, že je něco, co není; (134) ~ **frito** (Salv): být někdo dobře zajištěný; ► ekonomicky; (135) ~ **gallina**¹ (Dom): povídat si a prokládat to zamilovanými gesty (o páru); ► většinou před očima matky děvčete; (136) ~ **gallina**² (Hond): souložit; (137) ~ **gallo** (Mex): zachovat se agresivně, být špatně naložený (o člověku); ■ Syn.: *comer ají chombo*; (138) ~ **gente**, lid. (Nik, Kost): kritizovat, pomlouvat; (139) ~ **gofio**¹ (Kub): vychloubat se; viz též: *atracarse*; (140) ~ **gofio**² (Kub): mařit čas; (141) ~ **gordo**, lid. (Salv): být ve vatě; ► dobře ekonomicky zajištěný; (142) ~ **jobillos** (Portor): viz: *comer jobillos*; (143) ~ **jobos** (Portor): být strohý, prudký, úsečný; viz: *comer jobillos*; (144) ~ **jute** (Guat): potlačit pocity; (145) ~ **la color** (Chil): navázat nebo mít v úmyslu navázat milostný poměr se zadaným člověkem; (146) ~ **las del zope**, despekt. (Hond): vyrazit někoho; ► hrubě, bezohledně; (147) ~ **las manos** (Chil): zažít, zúčastnit se někdo něčeho zakázaného; ► prožít něco, co si přál; (148) ~ **más que buquí** (Dom): cpát se, žrát; (149) ~ **mierda**¹ (Kub): mlít hovna; ► říkat něco naprosto nevhodného z důvodu vlastní bezohlednosti; (150) ~ **mierda**² (Kub): chovat se arogantně; (151) ~ **pavo**³ (Ven): zhatit se něčí úmysl, plán; (152) ~ **pavo**⁴ (Portor): být někdo zničený, na dně, velmi zklamán; (153) ~ **payaso**, lid. (Mex): řehtat se; ► hodně se smát; (154) ~ **perico** (Dom): pořád mlít, žvanit; (155) ~ **por una pata**¹ (Kub): využívat někoho; (156) ~ **por una pata**² (Kub): znamenat někdo nebo něco obrovský výdaj pro někoho; (157) ~ **queque**¹, despekt. (Kub): chlubit se, být arogantní; (158) ~ **queque**², despekt. (Kub): být tupý; ► hloupý; (159) ~ **santos y cagar diablos** (Hond, Nik): být vlk v rouše beránčím; ► dělat ze sebe hodného a přitom být zlý; (160) ~ **sapillo** (Guat): otěhotnět; (161) ~ **soga**, ~ **tajadas de aire** (Kub): dostat se na dno; ► vyskytnout se někdo ve špatné ekonomické situaci; (162) ~ **torta**¹, lid. (Ven): nepobírat něco; ► nerozumět; (163) ~ **torta**², (Bol): uzavřít manželství; (164) ~ **torta**³, (Bol): účastnit se svatební hostiny; (165) ~ **vacío**, lid. (Salv): pojídat jen kukuřičné placky; (166) ~ **vidrio** (Dom): chodit s šeredou; ► mít za partnera člověka vzhledově nepřijatelného pro společnost; (167) ~ **zapatos y todo** (Bol): dát někomu něco sežrat; ► přísně někoho peskovat a nedat mu příležitost k obraně; (168) ~ **zompopos** (Salv): chraptět nebo mutovat; ► když se chlapcům mění hlas; (169) ~ **le**, lid. (Kol): úplně někoho žrát; ► bezmezně někomu či něčemu věřit; (170) ~ **le el canto** (Portor): mít někdo milostný poměr; (171) ~ **le gallina** (Kost): mít někdo strach, být vyděšený; (172) ~ **le los pulmones** (Chil): vykořisťovat někoho; ► v práci; (173) ~ **se cemento** (Ekv): vytočit se; ► hrozně se naštvat; (174) ~ **se con zapatos** (Chil): zničit, vyřídít někoho v potyčce; (175) ~ **se el buey**, lid. (Chil): ovládnout se, držet se, nevybuchnout někdo; ► zadržet vztek; (176) ~ **se el mandado** (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik): předběhnout, předejít někoho; (177) ~ **se el mundo y no eructarlo** (Pan): dělat mrtvého brouka; ► udělat něco nepatřičného a předstírat, že se nic nestalo; (178) ~ **se el sucio de las uñas** (Hond), **comiendo tierra** (Kub): žrát kořínky, třít bídu s nouzí; ► žít bídně; (179) ~ **se el trazo** (Ven): být mimo, splést se; (180) ~ **se la lengua** (Bol): nevydat ani hlásku; (181) ~ **se la torta antes del recreo** (Mex): otěhotnět před svatbou (o ženě); (182) ~ **se los hierros** (Kub): cvičit s velkým nasazením; (183) ~ **se un boniato**¹ (Kub): vrazit někdo do něčeho; (184) ~ **se un boniato**² (Kub): udělat chybu; (185) ~ **se un cable**² (Pan, Kub, Dom, Ven): být někdo ve finanční krizi; (186) ~ **se un cable**³ (Kub): udělat špatné rozhodnutí; (187)

~**se un cake** (Kub): zmýlit se, být zklamaný; **(188) ~ garrón²** (Arg, Urug): prožít nějakou traumatickou situaci; **(188) ~ garrón³** (Arg, Urug): odsedět si někdo trest za něco, co nespáchal; **(189) ~se un queso** (Ven): mít někdo k dispozici peníze za které má zodpovědnost, mít je ve svém opatrovnictví; ► především ve státní správě; **(190) comérsela¹** (Chil, Arg, Urug): sólovat; ► ve fotbale, když hráč vede míč bez přihrávání, aby sám zazářil; **(191) comérsela²** (Arg, Urug): skočit někomu na špek; ► nechat se podvést; **(192) comérsela³** (Kub, Ven): viz: *devorársela*; **(193) no ~ de nada** (Kol): nevěřit ničemu; **(194) no ~ huevos por no botar la cáscara** (Kol), **no ~ un huevo por no perder la cáscara**, lid. (Bol, Chil, Arg, Urug): nechat si pro korunu koleno vrtat; **(195) no ~ miedo**, lid. (Kub): mít pro strach uděláno; ► nenechat se ničím a nikým vyděsit; **(196) no ~le a nadie** (Kol): nebát se nikoho; **(197) come cuando hay** (Nik, Kost): toulavý pes, vořech; (DA).

~ **ají chombo**, **(1)** (Pan), zachovat se agresivně, být špatně naložený, viz: *comer gallina*; (DA).

comeratas, m. **(1)** (Kub): žvanil; (JD).

comercial, m. (← angl. *tv / radio commercial*) **(1)** [Š: *anuncio publicitario*] (Arg, Guat, Chil, Kol, Mex, Per, Portor, Urug, US, Ven; Salv, Hond, Kost, Kub, Dom, Ekv, Par): reklama; ► v televizi nebo rádiu; př.: *no me gusta ver este canal porque siempre ponen demasiados comerciales*; (RAE, RF; DA). • **(2) hay que pasarle un ~ para venderlo**, lid. (Kub): museli by k němu přibalit dárek, aby ho někdo chtěl; ► o někom, kdo je hodně ošklivý; **(3) pasa un ~ de cinco minutos y vete del aire** (Kub): buď stručný, moc nemluv; **(4) pasa una persona a uno un ~¹** (Kub): moc nemluvit; **(5) pasa una persona a uno un ~²** (Kub): namluvit, nakecat někomu něco, co není pravda; ► reklamy rádiu (*los comerciales*) trvají nanejvýš jednu minutu; př.: *me trató de pasar un comercial*; viz též: *taquigrafía*; (DMC). • **(6) f. (Bol): realitní kancelář**; (DA).

comercialista, m. **(1)** (Arg): znalec obchodního práva; (JD).

comerciante, m.; **(1) ~ en pequeño** (Mex): maloobchodník; (JD).

comercio, m. **(1)** (Am): obchod, krám; **(2) ~ (al) por mayor**; ~ **mayorista** (Am): velkoobchod, obchod ve velkém; (JD). • **(3) ~ informal**, m. (Per, Bol, Urug): černý trh; (DA)

comerrabo, m., hlupák, viz: *comebasura*; (DMC).

comerrulo, m., lid. **(1)** (Dom): nýmand, nula, ubožák; viz též: *arrastrapanza*; (DA).

comes, m. **(1)** (szChil): měkkýš z čeledi skulařovití (*pholas chiloensis*); ► s velkými prodlouženými chloupky, bělavý s drsným povrchem; (DA).

comesantos, m. **(1)** (Pan): pobožník, pámbičkář; (JD).

comesebo, m. **(1)** (Chil): pták z čeledi tangarovití (*Conirostrum*); ► až 12 cm dlouhý, velmi čiperný se silným špičatým zobákem, šedavé barvy, živí se tukem mrtvých zvířat; **(2) ~ andino** (Arg): pták z čeledi strnadovití (*Phrygilus gayi*); ► se hřbetem olivové barvy, šedou hlavou, namodrálou u samečka a žíhanou u samičky; **(3) ~ grande** (Chil): pták z čeledi hrnčičíkovití (*Pygarrichas albogularis*); ► až 16 cm dlouhý, s hlavou, krkem a hřbetem kávové barvy, načervenalými křídly a ocasem; **(4) ~ patagónico** (Arg): pták z čeledi hrnčičíkovití (*Phrygilus patagonicus*); ► se hřbetem skořicové barvy, žlutým břichem a olivově zelenou zadní stranou krku; (DA).

comesolo, adj. **(1)** (Dom): politická čistka; ► vítězná politická strana obsadí všechny funkcionářské pozice svými souvěřenci, čímž odsune členy bývalé vládnoucí strany; (DA).

cometa, f. **(1)** drak (papírový), viz: *barrilete*; (EEA). • **(2)** (Urug; Arg): úplatek; viz též: *coima*; ► slang; (RF; DA). • **(3)** lid. (Arg, Urug): peníze, prachy; viz též: *plata*; (DA). • **(4) ser alguien un ~** (Kub): být člověk, který se z něčeho nic vypaří neznámo kam; př.: *ese hombre es un cometa; desaparece de pronto*; **(5) ser un pedo un ~** (Kub): být prd dlouhý jako kometa; **(6) vestir a alguien de ~** (Kub): poslat někoho k čertu; př.: *el nivio era un sinvergüenza y ella lo vistió de cometa*; (DMC). • **(7) volar ~** (Pan, Per): masturbovat, onanovat; viz též: *manuelearse*; (DA). • **(8)** adj/subst. (Hond, Salv, Nik, Pan): občasný pracovník: výpomoc, brigádník; **(9) m.** (Kub): bleskové nalodění se na nějaký námořní dopravní prostředek za účelem krátkého výletu; (DA).

cometar, m. **(1)** (LaPla): ústa, pusa, huba, tlama; ► slang *lunfardo*; (NET).

cometear, tr. **(1)** (Arg, Urug): uplatit někoho; **(2) intr.**, lid. (Arg, Urug): nabídnout nebo přijmout úplatek; viz též: *cometa, coima*; (DA).

cometero, -ra, adj/subst., lid. **(1)** (Arg, Urug): úplatkář nebo zkorumpovanec; (DA).

cometido, m. **(1)** (Kost; Urug, Arg): cíl, účel, záměr, úmysl; př.: *cualquier cosa útil para lograr el cometido*; (RR).

cometimiento, m. **(1)** (Chil): spáchání trestného činu či přestupku; (DA).

cometocino, m. **(1)** (Chil): pták z čeledi strnadovití (*Phrygilus*); ► asi 15 cm dlouhý, modravý

s malým a silným zobákem; (DA).

cometón, m. (1) (Kub): drak (*volantín*); ► hračka; viz též: *barrilete*; (AM).

cometrapo, m., lid. (1) (Kub): pitomec, hňup, kretén, blb; hlupák, vůl; př.: *ay, niña, que cometrapo eres*; viz též: *comebasura*; (RR, DMC). • (2) (Kub): netaktní člověk; (3) (Kub): naivka; viz též: *comebola*; (DA).

comevaca, m., lid. (1) (Kub): člověk, který se rozcílil, ale potom se nehádá, nebojuje; př.: *ése, cuando se alzó, fue un comevaca*; (DMC). • (2) ~s, m/f., pl., hanl. (Mex): revolucionář, řka; př.: *no éramos comevacas, éramos del gobierno constitucional carrancista*; (RR). • (3) m. (Kub): kontrarevolucionář; (JD).

comevelas, adj/subst. (1) (Arg): fanatický věřící; (DA).

comezón, f. (1) (Kost): podezření, domněnka; př.: *la cosa empezó a dar comezón por rara*; (RR). • (2) f. (Portor, Salv): závist, žárlivost; (DA).

comforter, m. (← angl.) (1) (US): deka vyplněná peřím nebo jiným teplým materiálem; (DA).

cómica, f. (1) spíš pl. (Pan): komiks, komiksový příběh; (2) (Pan): kreslený film; (3) **dar** nebo **poner la** ~, hovor. (Ven): dělat si legraci; (4) **dar la** ~, lid. (Ven): být komický, směšný; (5) **poner la** ~ (Ven): dělat šaška; (DA). (6) f., lid. (Per): policejní stanice; (7) **dar la** ~ (xxx): xxx; **poner la** ~ (xxx): xxx; (DA).

comicalla, f. (1) (Portor): druh mouky z pražené kukuřice; ► pochází z *come y calla*, protože ten co si naplní pusou moukou z pražené kukuřice, nemůže mluvit; (AM; DA).

comicha, adj. (1) (szArg): s dolním předkusem (o člověku); (DA).

cómico, -ca, adj. (1) **ponerse** ~, hovor. (Ven): zrazovat, odrazovat, stavět se proti; vzpírat se něčím přáním nebo očekáváním; (RAE, DA). (2) m. (Portor): viz: *pancha*; (DA).

comics (← angl.) (1) (Kol, Mex, Portor): komiks, obrázkové seriály; (MS).

comida, f. (1) **no ser algo ~ de trompudo**, hovor. (Hond): být něco těžké, složité; (2) **ser alguien mala** ~ (Kub): mít pro strach uděláno, nebát se, nenechat se zastrašit; (RAE). • (3) ~ **corrida** (Am; Mex): menu; (JD; DA). (4) **ser ~ de viernes santo** (Kub): být hubený jako lunt; (JD). • (5) [Š: *cena*] (Kub; Arg; Am): večeře; př.: *... y luego como ya es hora de la comida, pues a comer; y al acabar ya es de noche y bueno ...*; ► slovo *cena* v Argentině nikdy nepoužívají lidé z vyšší společnosti, jeho užití by ihned vyzradilo plebejský původ; proto se používá slovo *comida*; př.: *los padres recibían a sus hijas y maridos todos los días a almorzar y a la hora de la comida*; (DMC; BDE; EEA). • (6) ~ **corrida** (Mex): levné menu; ► podobné dennímu menu; přeneseně též: jídlo v restauraci, které se nezaplátí (host uteče bez zaplacení); př.: *fuimos a un restorán ... y dijeron que íbamos a pedir comida corrida. ...nos paramos en una forma natural y nos fuimos sin pagar; cuando dijeron «comida corrida» no entendí, ¿verdad?, no sabía en primera qué era comida corrida, y ellos le decían comida corrida a sentarse a comer y echar a correr sin pagar*; (BDE). • (7) ~ **para bebé**, f. (Arg): dětská výživa; viz též: *alimento para bebé*; (8) ~ **chatarra** [Š: *comida basura*] (Arg, Chil, Mex, Urug, Ven; Hond, Salv, Kub, Dom, Par): rychlé občerstvení; (EEA; DA). (9) ~ **picosa** [Š: *comida picante*] (Mex): ostré, pálivé jídlo; ■ Syn.: *comida picante* (Arg, Chil, Urug, Ven aj.); (10) ~ **para bebé**, dětská přesnídávka, viz: *papilla*; (EEA). • (11) lid. (Kub): ženské nebo mužské pohlaví; př.: *le puse a ella mi comida en la mano*; (12) ~ **de negro** (Kub): brak, nekvalitní věc; mizerné jídlo; ► černoši kvůli chybějícím prostředkům často jedli jen ty nejlevnější potraviny; př.: *eso no lo compres; es comida de negro*; (13) ~ **que no toca la campanilla** (Kub): chudé jídlo; (14) **darle a alguien una mujer** ~, vulg. (Kub): vyspat se s někým; dát někomu (o ženě); (15) **dejar a alguien fuera de la** ~¹ (Kub): nepustit někoho ke žlabu; ► odepřít přístup někomu k něčemu dobrému (peníze, účast ve firmě, apod.), někdy jen *dejar fuera*; (16) **dejar a alguien fuera de la** ~² (Kub): odepřít účast někoho na něčem; př.: *en lo del diccionario no te dejo fuera de la comida*; viz též: *casa*; (17) **pasarse la** ~ (Kub): jíst rychle; př.: *en un minuto te pasaste la comida*; (18) **pelearse con la** ~ (Kub): hádat se s šéfem; př.: *con eso que le hiciste te estás peleando con la comida*; (19) **ser algo ~ de bobos** (Kub): být něco snadné; př.: *no le tengas miedo al examen; tú sabes que es comida de bobos*; (20) **ser alguien mala** ~ (Kub): být nebezpečný (o lidech); př.: *no te pongas a jugar con él que es mala comida*; (21) **tirarse a la ~ como soldado invadiendo una playa** (Kub): zhltnout jídlo, sníst všechno na jeden záťah; př.: *es muy mal educado*; se tiró a la comida como soldado invadiendo la playa; viz též: *Lain*; (DMC). • (22) ~ **de culebra** (Hond), hořká okurka, viz: *cundeamor*; (23) **creer que es ~ de hocicón** (nebo ~ **de trompudos**) (Nik): myslet, že to je velice snadné, že se to dá udělat levou zadní (i když to tak ve skutečnosti není); (24) **echar la ~ en la boca y mover la**

quijada, lid. (Portor): pobídnout, popostrčit, usnadnit cestu; **(25) no ser ~ de bambudo**, lid. (Hond): nebýt hračka; brnkačka; ► být problematické to realizovat; **(26) no ser ~ de trompudo**, lid. (Dom, Kost): nebýt hračka, brnkačka; **(27)** lid. (Ven, Chil): schůze, schůzka, setkání; viz též: *concejillo*; (DA). **(28)** f. (Kost, Portor, Kol, Ven, Per): jídlo, které se podává mezi 5 a 9 hodinou večerní; **(29)** (Ven, Chil): společenská hostina po 7 hodině večerní; **(30)** (Kub): pozdní večeře; **(31)** f. (zápVen): viz: *chimó*; **(32)** f. (Nik, Ven): ovocná dřev; **(33)** f. (Kost): jízlivá kritika sloužící k diskreditování nějaké osoby; **(34) ~ a la canasta**, f. (Arg): hostina s rodinou či s kamarády, na kterou každý donese nějaký pokrm; **(35) ~ al paso**, f. (Bol, Arg, Urug): něco na zobání; ► v baru; **(36) ~ de culebra¹** (Hond): keř; viz též: *chalchuapa*; **(37) ~ de culebra²** (Hond): popínavá rostlina; viz též: *cundeamor*; **(38) ~ de culebra³** (Hond): strom z čeledi olaxovité (*Schoepfia schreberi*); ► až 8 metrů vysoký; ■ Syn.: *palo de golpe*; **(39) ~ por libra** (Am): podnik, ve kterém se dá najíst za peso; **(40) comer ~ cocinada** (xxx): xxx; **(41) creer que es ~ de hocicón** (xxx): xxx; **(42) creer que es ~ de trompudos** (xxx): xxx; **(43) engañar la ~** (xxx): xxx; **(44) no ser ~ de bambudo** (xxx): xxx; **(43) no ser ~ de trompudo** (xxx): xxx; **(44) pisar la ~ con algo** (xxx): xxx; (DA).

palo de golpe, m. **(1)** (Hond), strom z čeledi olaxovité (*Schoepfia schreberi*), viz: *comida de culebra*; (DA).

comidal, m. **(1)** (Hond): hostina; (DA).

comidería, f. **(1)** (Nik): kantýna, jídelna; (DA).

comidero, -ra, adj/subst. **(1)** (Ekv): výrobce jídla, prodejce jídla; ► člověk, který připravuje pokrmy za účelem jeho dalšího prodeje na ulici, tržnicích, apod. • **(2)** (StřAm, Mex: Tabasco): výčepník, hostinský; ► člověk, který připravuje a prodává jídlo; (AM). • **(3)** f. (Ven): vydatná porce jídla; **(4)** m/f. (Guat, Nik, Ekv, Bol): profesionální kuchař; (DA).

comidillo, m. **(1)** (Per, Chil): drby, klepy; (DA).

comido, f. **(1) ~ de luna** (Salv, Nik): rozštěp rtu; (DA).

comiendo, gerund. **(1) tener a alguien ~ en la mano** (Mex, Hond, Nik, Portor, Ekv; Kub): mít někoho, kdo vám zobe z ruky; ► mít někoho pod kontrolou, ve své plné moci; (DA, DMC).

comijén, m., termít, viz též: *comején*; (DA).

comilón, -na, m. **(1)** homosexuál, viz: *buzón*. • **(2)** adj/subst. (Chil, Arg, Urug): sólista (o fotbalistovi); ► hráč, který nepřihrává, aby sám zazářil; (DA).

comín, m. **(1)** (Dom): pomocník; (DA).

cominillo, m/f. (← zdrob. *comino*) **(1)** m. (Arg, Chil, LaPlat): úzkostlivost, obava, nedůvěra, podezřívavost; (RAE; DA). • **(2)** m. (Per; Chil, Arg, LaPlat): kmínka; ► likér něm. původu a velmi lahodné chuti; př.: *los frascos de cominillo, cuadrados y panzudos*; (RR, MM). • **(3)** m. (Dom): neklid, nepokoj; **(4)** f. (Dom: Cibao): svědění; (AM). **(5) hacer ~ las manos** (xxx): xxx; (DA).

comino, m. **(1) importar un ~** (Portor): nezajímat se o nic; ► slang; (RF). • **(2) ser alguien un ~**, lid. (Kub): být malinký (o lidech); př.: *Juan es un comino; si se enferrma, muere*; (DMC). • **(3)** (Kol): viz: *chachajo*; (DA).

comiñones, m. pl., lid. **(1) (los) ~** (Kub): prsty u nohou; ► slovník *chuchero*; př.: *no seas indecente; no te metas los dedos entre los comiñones*; viz též: *chuchero*; ■ Syn.: *entomiñones*; (DMC; DA).

cominonfo, m., lid. **(1) tener ~** (Kub): mít špatné nohy; ► slovník *chuchero*; viz též: *chuchero*; (DMC).

comipini, m., homosexuál, viz: *buzón*.

comiquero, -a, adj. **(1)** (Chil): komiksový; **(2)** (Ven): kreslíř komiksů; (DA).

comiquita, f. **(1)** (Ven): komiks, komiksový příběh; (RAE; DA). **(2)** (Ven): kreslený film, animovaný film; (RAE; DA).

comiquito, -a, adj. **(1)** (Kub): milý, zábavný (o člověku); (DA).

comiquitas, m., pl. **(1)** kreslený film, viz: *caricaturas*; (EEA).

comisaría, f. [Š: *depósito, intendencia*] **(1)** (Urug; Arg): skladiště, úschovna, správa, vedení, řízení; (RR). • **(2)** f. (Kost): policejní stanice; (DA).

comisariado, m. **(1)** (Mex): představenstvo (družstva); (JD).

comisariato, m. (← angl., *commissariat*) **(1)** (Kol, Ekv, Hon, Nik, Pan): družstevní prodejna, konzum; (RAE). • **(2)** m. (Guat, Nik, Pan, Ekv, Kol): firemní obchod; ► sloužící k prodeji zboží zaměstnancům firmy za výhodnou cenu; (DA).

comisario, m. **(1)** (Arg, Chil, Kub, Mex, Per, Ven): šéf lokální policie; **(2)** (Portor): starosta čtvrti; (AM).

comisión, f. (1) (Chil): útok na draka; ► při hře; (2) **echar** ~ (Chil): trénovat boj s draky (AM). • (3) ~ **examinadora**, zkušební komise; viz: *mesa*; (EEA). • (4) ~ **civil**, f. (Chil): pohraniční stráž v civilu; (5) ~ **de embuyo**, m. (Kub): organizační komise různých slavností a aktivit; (6) ~ **de hombres buenos**, f. (Chil): rada, komise; ► skupina vážených osob pověřených soudit a řešit spory; (DA).

comisionado, m. (1) (Kub): pověřenec, zplnomocněnec; (AM). • (2) (Mex): poslanec; (JD). • (3) ~ **municipal**, m. (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan): obecní kontrolor; ► člen městského sdružení, jehož úkolem je kontrolovat provedení zadaných projektů; (4) ~ **residente**, m. (Portor): místní zastupitel portorické vlády v americké Sněmovně reprezentantů; (DA).

comiso, m. (1) (Kol): svačinka na cestu, do práce; (DA).

comisor, -ra, m/f. (1) (Kub): kriminálník; (DA).

comistrajo, m. (1) (Mex): jídelna; (JD). • (2) m., lid. (Chil): svačina na výlet nebo exkurzi; (3) lid. (Chil): svačka, něco na zobání; (DA).

comité, m. (← fr.) (1) (Arg, Salv, Urug; Dom): místní politický výbor; ► místo, kde se pravidelně scházejí členové určité politické strany, vymýšlejí další politické kroky, šíří myšlenky vlastní strany; př.: *comité de base* (zakladní stranická organizace na Kubě), *Comité de Padres y Federados* (Sdružení rodičů a přátel školy na Kubě); (RAE, JD; DA). • (2) ~ **del barrio** (Kub): uliční výbor; skupina stoupenců režimu kontrolující život lidí v určité čtvrti; př.: *voy al comité a ver si logro permiso para visitar a mi familia que vive en Oriente*; (3) **estar de** ~ **de defensa** (Kub): být špión, vyzvědač; (DMC).

comivete, m. (← *come y vete*) (1) (Portor): rychlé občerstvení; (2) (Portor): samoobslužná jídelna; (DA).

comiteco, m. (1) (Mex): opojný nápoj; (AM).

comixén, m. (1) (Dom): termit, viz též: *comején*; (DA).

como, adv.; (1) ~ **no hay dos** (Per, Arg): výjimečný, mimořádný; který nemá obdoby; který se hned tak nevidí; př.: *es un bruto como no hay dos*; (RR). • (2) ~ **(que)**: jako by; př.: *como que está temblando un poco, amigo*; (3) ~ **ser** (Arg aj.): na příklad, jako jsou; př.: *este París tiene aspectos falsos, como ser los cabarets, los bulevares, los conciertos para tentar a los rastacueros*; (4) ~ + **číslo**, hovor. [Š: *aproximadamente*] (Š < Am) (Arg, Mex aj.): přibližně; př.: *la última vez que lo vi fue hace como nueve años*; (BDE). • (5) ~ **caballo**, adj. (Bol): žiznivý (kvůli pitce z předešlého dne); (6) ~ **ganado**¹ (Bol): jako dobytek; ► způsob, jakým jsou odvázeni zadrženi z policejní razie; (7) ~ **ganado**¹ (Bol): jako prase; ► o člověku, který má hodně vši; (8) ~ **pal pobre** (Bol): na dosah ruky (o obdivované ženě); ► bol. argot *coba*; (HB). • (9) ~ **agua para chocolate**, hovor. (Mex): velmi rozčilený; (10) ~ **jefe**, hovor. (Mex): bezstarostně; s lehkou hlavou; (3) ~ **la chingada**, vulg. (Mex): pořádně; hodně velký; ► vyj. zveličování; ► mex. argot *caliche*; (INFO).

cómo, adv.; (1) **¡~ ñique!** **¡~ ñoco!** (Chil): jakpak ne!; (2) **¡~ es bobo!**, lid. (Am): to je ale hlupák!; (3) **¡~ es de bueno!** (Am): ten je moc dobřej!; (4) **¡~ es difícil!** (Am): to je těžký!; (5) **¡~ es linda!** (Mex): to je fešanda!; (6) **¿tienes ~ comprarlo?** (Am): máš na to dost peněz?; (JD). • (7) **¿~ te gusta?** (← angl. *how do you like*) (Am): líbí se ti?; (MM). • (8) **¿cómo crees!**, lid. (Mex): ¡co tě nemá!, ijasně že ne!; př.: *¿aquí nadie ha querido robarte las joyas? —¿cómo crees!*; (9) **a ~ dé (diera) lugar** (StřAm, Mex, Ven): za každou cenu; př.: *en esta época, de lo que se trata es de vender el mal paño a cómo dé lugar*; (10) **¡~ no!**, citosl. [Š: *claro que sí*] (Š < Am) (Chil aj.): ovšem, samozřejmě; jasně že jo; př.: *pues ya somos amigos, ¿no es así? —como no, pues, señor*; (BDE). • (11) **¿cómo andiamo?** (← it. *come andiamo?*) (Arg): jak se máš?; (12) **¿cómo es?** (Bol): jak se máš?; ► pozdrav mezi mladými lidmi; př.: *¿cómo es, Silvia? hacía mucho que no te veía*; (13) **¿cómo te baila?** (Arg): pozdrav; ► slang; (RF). • (14) **¿a ~?** (Kub): za kolik?; ► otázka na cenu něčeho; (15) ~ **la ve** (Mex, Hond, Salv, Nik, Per, Bol, Urug): co ty na to?; co on na to?; ► otázka na něčí názor; (16) **¿de a ~?**¹, lid. (Mex): kolik je třeba přispět?; (17) **¿de a ~?**², vulg. (Mex): výhrůžka při debatě či hádce; (18) **¿de a ~?**³ (Mex): jaký druh bankovek?; ► v bance; (19) **¿de a ~ no?**¹ (Mex): kdy, jak se vloží do něčeho peníze?; (20) **¿de a ~ no?**² (Mex): bez pochyb; ► rozhodný souhlas; (21) ~ **no**¹ (Guat, Hond): ne; (22) ~ **no**² (Guat, Hond, Mex, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Per, Bol, Par): samozřejmě, jasně; (23) ~ **que** (Mex, Hond): jak se zdá; jak to vypadá; (DA).

comodidades, f., pl. (← angl. *commodities*) (1) (StřAm): zboží; ► zvláště denní potřeby; (MM).

comodidoso, -sa, adj. (1) (Kost): pohodlný (o člověku); ► má rád požitky, blahobyt, pohodlí; (RAE). • (2) adj/subst. (Nik, Kost): pohodlný; ► vyhýbá se konfliktům a nepřijemnostem; (DA).

comodín, -ina, adj/subst. (1) adj. (Kol, Mex, Per, Portor; Par), pohodlný, bezstarostný, zhýčkaný, viz též: *comodioso*; (RAE, AM; DA). • (2) m. (Am): pohodlný člověk; (JD) • (3) adj/subst. (Per, Par, Urug): pragmatik, převlíkač; ► člověk, který se přizpůsobuje tomu, co je pro něj výhodné, užívané hlavně v politice; (4) (Portor): asistent; ► zběhlý v mnoha rolích, funkcích, které vykonává pro svého zaměstnavatele; viz též: *comodino*; (DA).

comodino, -na, adj. (1) (Mex), pohodlný, milující pohodlí, viz též: *comodioso, comodín*; (RAE, AM, JD). • (2) adj/subst. (Mex, Portor, Arg): pohodlný; viz též: *comodín*; (3) adj/subst. (Portor): zběhlý v mnoha funkcích; viz též: *comodín*; (DA).

cómodo, -da, adj/subst. (1) m. (Mex aj.): bažant (nádoba na moč), viz: *pato*; viz též: *pato*; (RAE, EEA; DA). • (2) adj. (Kost): spokojený, uspokojený; př.: *no había quedado nada cómodo*; (RR). • (3) ~ **tocador**, f. (Mex): toaletní stolec; • (4) **está** ~ (Kub): má kliku; (JD). • (5) **llevar** ~ (Kub): chovat se velmi ochotně, úslužně; (DA). (6) adj. (Guat, Hond, Salv): cenově přijatelný; ► o produktu, zboží; (7) adj. (Nik): schopný platit; ekonomicky důvěryhodný (o člověku); (8) **llevar** ~ (xxx): xxx; (DA).

comodón, -na, adj. (1) (Ven): do nepohody (o člověku); (DA).

comonié!;!, citosl., lid. (1) (Ven): no nazdar!; ale kdepak!; to zrovna!; viz též: *jmiércole(s)!*; (DA).

comosellama, m/f. (1) (Nik, szArg): jaksetojmenuje; ► věc, jejíž jméno si člověk nemůže vybatit; (DA).

compa, m. (1) (Arg, Kol, Guat, Hond): zkráceně *compadre, compañero*; (AM). • (2) (Am): kumpán; (JD). • (3) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik): parták, kámoš; viz též: *mano*, m., *carnal*; (EUM, DA). • (4) [Š: *amigo*] (Š < Am) (StřAm, Mex): kamarád, přítel; př.: *¡qué fregado es usted para hacer preguntas, compa!*; (BDE). • (5) (← zkráceně *compañero*) m. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik): důvěrný kamarád, nejlepší přítel; (6) (← zkráceně *compañero*) m., lid. (Mex, Guat, Kost, Arg): známý; (7) (← zkráceně *compañero*) m. (Salv, Nik): spolubojovník; (8) (← zkráceně *compadre*) m. (Mex, Guat, Hond, Salv, Pan, Ven, Per): kmotr; ► na křtu; (9) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Par): brácho, kámo; ► familiární oslovení kamaráda; (10) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik): kmotře (oslovení); (11) (Salv, Nik): oslovení spolubojovníka; (DA).

compact, m. (1) **caérsele el** ~ (Chil): nezavřít pusy; vykecat všechno; ■ Syn.: *caérsele el casete*; (DA).

compactado, -da, adj/subst., spíše pl. (1) (Ekv): konzervativní radikál, který prováděl terorismus; př.: *los compactados mataron más de un millar de civiles y militares*; (RR). • (2) adj./subst. (Per): smluvený s ďáblem; (AM; DA). • (3) m. (Hond, Salv): stlačení; (DA).

compactar(se), tr/intr/zvrat. (1) tr. (StřAm, Kol, Chil, Ven): učinit kompaktním, stlačit, shromáždit podobné věci; (AM). • (2) tr/zvrat. (Am): dohodnout (se), domluvit (se); (JD). • (3) tr. (Hond, Salv, Nik): shromáždit lidi za nějakým účelem; (4) intr. (Hond): vyrůst hlávka zelí; (5) tr. (Nik): snižovat počet zaměstnanců ve firmě; (DA).

compactera, f. (1) (Arg, Urug): šachta pro CD ROM; ► zařízení počítače nebo zvukového přehrávače, kam se vkládají cédéčka; (RAE; DA).

compacto, m. (1) (Ven, Urug): krátké zprávy během rádiového vysílání; (2) (Chil): sestřih nějakého tématu, monografie; (DA).

compadrada, f. (1) (Arg, Urug aj.): ješitnost, chvástání, chlubení, vychloubání, naparování, pepictví; ► obvyklé chování chvastouna (*compadre*); ► slang *lunfardo* aj.; viz též: *compadreada*; (RAE, AM, JD, NET; DA). • (2) f. (Arg, Urug): provokativní chování; (DA).

compadraje, m. (1) (LaPla): skupinka chlubilů, chvastounů; ► slang *lunfardo*; (NET).

compadrazco, m. (1) (Chil): společenství, spolek, komunita; ► spojení lidí navzájem si pomáhajících; (DA).

compadrazgo, m. (1) (Mex): domluvení; (JD).

compadre, adj/subst. (1) m. (Arg, Urug): chlubil, chvastoun, vychlobočnický, vychloubavý, provokatér; ► nafoukaný a nadutý vesničan; (RAE, AM). • (2) adj. (Arg): šibalský, taškárský, šprýmařský; př.: *preguntó en tono compadre*; (RR). • (3) m. (Am): floutek, hejsek, pepík; vejthaha; (4) m. (Kub): ženich; (5) m., pl. (Kub): snoubenci; (6) m. (Mex): strejda; (7) ¡~!, m. (Am): hrome! (překvapení); (JD). • (8) [Š: *amigo*] (Š < Am) (Mex aj.): kamarád přítel; př.: *compadres, ya no sufran, aquí traigo dinero*; (BDE). • (9) hovor. (Mex; Nik, Kost, Kub, Per, Bol, Urug, Arg): parták, kámoš; viz též: *carnal*; př.: *dígame, compadre, por dónde tomo para San Miguel?*; ► mex. argot *caliche*; (EUM; DA). • (10) [Š: „kmotr“] (Bol: Yungas): strýc, strýček (zdvořilé oslovení osob bez pokrevní

příbuznosti); ► dialekt *afro-yungueño*; (ABS). • (11) m. (LaPla): fešák, hezoun, svůdce; (12) adj. (LaPla): hezký, pěkný, fešný, koketní, půvabný, svůdný; ► slang *lunfardo*; (NET). • (13) **estar de ~s hablados**, lid. (Hond): kout pikle; kamuflovat; ► většinou nezákonnou činnost; (DA). (14) m., pl. (Bol.): svátek slavený ve čtvrtek před karnevalem; (15) (Salv, Nik, Kub, Per, Bol, Par, Urug): oslovení kolegy z partyzánského oddílu; (16) (Nik, Kub, Per, Bol, Par, Urug): kmotře (oslovení); (17) (Nik, Kub, Per, Bol, Urug, Kost): kámo (oslovení kamaráda); (18) (Kub, Arg, Urug): důvěrné oslovení; (19) **a lo ~**, adj/adv. (Chil): získaný díky něčí podpoře; ► hlavně nelegální výsady či oprávnění; (20) **~ hablado**, lid. (Hond): ústní dohoda; ► dohoda o jistých výhodách stanovená mezi dvěma a více lidmi; (21) **estar de ~s hablados** (xxx): xxx; (22) **no me defiendas, ~** (xxx): xxx; (DA).

compadreada, f. (1) (Arg, Urug): chvástavost; viz též: *compadrada*; (2) (Arg, Urug): provokativní chování; viz též: *compadrada*; (DA).

compadrear, tr/intr. (1) intr., hovor. (Arg, Par, Urug): chovat se floutkovsky, machrovat; ► chlubit se, chvástat se, vytahovat se; viz též: *cancherear*; př.: *al capitán Zayas le gusta compadrear sobre sus tiempos de campeón de pistola*; (2) tr. (Arg, Par, Urug): dráždit, provokovat; rozhněvat, popudit; (RAE, JD, BDE; DA). • (3) intr. (Arg, Urug): pyšnit se titulem, bohatstvím, známými; (AM). • intr., lid. (1) (Arg, Urug, Par): být domýšlivý, vychloubat se, troufat si; viz též: *empantalonarse*; (DA).

compadreo, m. (1): přátelské jednání; př.: *el sargento Pedro Barrigas examinó uno por uno a los veinticinco hombres de su pelotón; a todos los conocía del compadreo diario*; (BDE).

compadrerío, m., lid. (1) (Bol, Chil): vztah (mezi osobami), poměr; viz též: *entretención*; (DA). • (2) m. (Bol, Chil): výhodný vztah pro všechny strany; (DA).

compadrito, -ta, adj/subst. (1) adj. (Arg, Urug): chlubitivý; ► související s vychloubačným člověkem, s jeho zvyky, oblečením apod.; (2) adj., málo použ. (Arg, Urug): nádherný, okázalý, nápadný; ► o něčem; př. *un sombrero compadrito; una melena compadrita* (odvážný, okázalý účes); (RAE; DA). (3) m. (Arg, Urug; Per): chlubilék; vychloubačný, provokativní, hádavý člověk; ► posedlý zvláštním typem chování a oblékání; (RAE; DA). • (4) (Arg; Urug): chvastoun, fanfarón; ► svárlivý člověk nízkého původu; napařuje se a předstírá eleganci; př.: *no era cierto que Juan fuese un compadrito*; (RR). • (5) adj., lid. (Arg, Urug): charakteristické, příznačné pro chvastouna; (DA).

compadrón, -ona, adj/subst. (1) adj. (Arg, Urug): okázalý, nápadný; př. *un tango compadrón*; (2) m. (Arg, Urug): chlubil, chvastoun; ► snaží se napodobovat *compadrito*, podobný *compadre*; (RAE, AM; DA). • (3) adj. (LaPla): domýšlivý, ješitný; ► slang *lunfardo*; ■ Syn.: *engrupido*; (NET). • (4) m., lid. (xxx): varle, koule; viz též: *kiwi(s)*; (DA). (není v DA) • (5) adj., lid. (Arg, Urug): charakteristické, příznačné pro chvastouna; (DA).

compae, m. (1) (Portor): kámoš; viz též: *mano*, m.; (DA). (2) m. (Portor): kromt; (3) (Portor): důvěrník, nejlepší přítel; (DA).

compai (**compay**), m. (1) (Dom, Kub): kamaráde!, kámo!; ► používá se jako oslovení mezi přáteli; př.: *mándeme aunque sea una postal de Miami, compay*; (2) [Š: *amigo, compadre*] (Dom, Kub; Portor): kamarád, přítel; př.: *hola, aquí te presento a mi compai*; (RF; DA). • (3) m. (Dom): pozdrav mezi rolníky; (DA).

compaisano, -na, adj/subst. (1) (Urug): krajan, krajanský; ► člověk ze stejné země, provincie nebo místa jako někdo jiný; (RAE).

compale, adj/subst. (1) (Chil): copatý; žluťas; ► Čičan; (JD).

compaña, f., lid. (1) (Per): pánská intimní společnost, partnerka; (2) f. (Dom): příloha (o jídle); (DA).

compañebrio, -a, m/f. (1) (Kost): párty kámoš; (DA).

compañera, f. (1) **~ de la noche**, lid. (1) (Chil): prostitutka, děvka; viz též: *callejera*; (DA).

compañerío, m. (1) (Urug): konkubinát; (JD).

compañero, -a, m. (1) **~ de laburo** (Bol): komplic; ► bol. argot *coba*; (HB). • (2) **~s son los huevos y los separa un gusano**¹ (Kub): komunisté nejsou nerozdělitelní; ► odpověď na to, když nějakého člověka, který je proti režimu osloví *compañero*; el *gusano* je člověk, který nesouhlasí s komunistickým režimem nebo název pro pytel, ve kterém měli své věci na cestě do exilu; (DMC). • (3) m., lid. (záp, výchBol): penis; viz též: *pinga*; (4) m., častěji pl., lid. (Hond, Salv, záp a výchBol, szArg, Guat, Nik, Portor, Chil): varle (-ata), koule; viz též: *kiwi(s)*; (5) m/f. (Per): člen politické strany *APRA*; (DA).

companga, f., despekt. (1) (Kub): společnost, společnost; (AM).

compañía, f. (1) ~ **del ahorcado** (Mex): nemluvný společník, nudný patron; (AM). • (2) ~ **dominatrix** (Mex): holdingová společnost; (3) ~ **de fraccionamientos** (Mex): realitní společnost; (JD). • (4) f. (Guat): **placenta a pupeční šňůra**; (DA).

Compañía, f., lid. (1) **La ~ Internacional de Alimentos** (Kub): CIA; ► eufemismus; zkratka, která má stejně iniciály jako CIA, ale ve skutečnosti jde o firmu Nestlé; (2) **tener la ~ de electricidad al lado de la cama** (Kub): být vážně nemocný člověk na přístrojích; př.: *¿cómo Pedro no va a estar grave?, Juanito, si tiene la compañía de electricidad al lado de la cama!*; (DMC).

compañón, m., lid. (1) (Chil, szArg): varle, koule; viz též: *kiwi(s)*; (DA).

company, f.; viz: *cama*; (DMC).

comparancia, f., lid. (Ven, Chil, Arg, Urug, Pan): porovnání, podobnost; (DA).

comparanza, f. (1) (Salv): porovnání, podobnost; (DA).

comparecimiento, m. (1) (Ven): dostavení se k soudu; (AM).

comparencia, f. (1) (Arg, Chil, Urug): dostavení se k soudu; ► používá se v soudním jazyce; (AM).

comparendo, m. [Š: *comparencia*] (1) (Per): dostavení se (k soudu aj.), vystoupení (na schůzi aj.); př.: *va armado para matarlo en el comparendo*; (RR). (2) (Chil): prudká hádka; (JD).

comparente, m/f. (1) (Mex): předvolaná osoba; (RAE; DA).

comparón, -na, adj. (1) (Dom): namyšlený, arogantní; (DA).

comparsa, f., lid. (1) (Kub): doprovod; př.: *llegó Pedro y comparsa, Juan*; (2) (Kub): příloha; př.: *el bistek viene con una comparsa de papas*; (3) (Kub): hromada, spousta, velké množství; ► *la comparsa* je náev uskupení mnoha tanečníků; př.: *me dieron, en la fonda, una comparsa de galletas*; (4) **estar siempre en la ~** (Kub): cítit se dobře v jakékoliv situaci; př.: *míralo que bien está; no tiene criterio; está en la comparsa*; (5) **tener una mujer detrás la ~ del Alarcán** (Kub): mít spousty nápadníků; př.: *esa mujer es tan bella, que tiene detrás la comparsa del Alarcán*; (DMC).

comparsería, f., lid. (1) (Kub): doprovod; př.: *ahí viene con la comparsería, no sabe andar solo*; (DMC).

comparsero, m., lid. (1) (Kub): tanečník na maškarním průvodu; př.: *él es comparsero del Centro Asturiano de La Habana*; (2) (Kub): sympatický člověk; (3) (Kub): milovník tance; př.: *es un gran comparsero, no se pierde un baile*; (DMC).

compartidura, f. (1) (Portor): pěšinka; ► ve vlasech; (AM).

compartimentaje, m. (1) (Chil): dělba, rozdělení na menší části; (DA).

compartimentar, tr. (1) (Am; Kub, Per): dělit na oddělení; členit; (JD; DA). • (2) tr. (Kub): odříznout, separovat někoho od děje, od informací; (DA).

compartimento, m. (1) (Portor): zásuvka, šuplík; viz též: *gaveta*; (DA).

compartimiento, m. (1) (Nik, Portor): odkládací přihrádka; (2) m. (Portor): přepážka, stěna; (DA).

compartir, intr. (1) (Kub, Per): povídat si; (DA).

comparto, m. (1) (Kol): vymáhání, nucený příspěvek; (AM).

compás, m. (1) (Kol): hvězdná konstelace Kasiopeia; ► pět význačných hvězd tvořících písmeno m; (AM). • (2) ;**con ~ mar!** (Bol): **pochodem v chod!**; ► **v armádě**; (3) **abrir el ~ (xxx): xxx**; (DA).

compasión, f. (1) **ser una ~**, lid. (Chil): být politováníhodný; být kdo (co) k pláči; (2) **ser una ~ (xxx): xxx**; (DA).

compay, m., lid. (1) (Am; Kub, Dom, Portor): kmotr, strejda; (JD; DA). (2) (Am): kámoš; (JD). • (3) **cuidadito**, ~, **gallo, cuidadito** (Kub): buď opatrný; ► venkovský slovník; podle písničky slavného tria *Matamoros*; viz též: *gallo, punta*; (DMC).

compé, m., vulg. (1) (Dom): kmotr; (DA).

compendio, m. (1) (Salv, Nik): komplikace, nesnáz, obtíž; **problém, potíž, zádrhel**; viz též: *trabada*; (RAE, DA).

compendioso, -a, adj. (1) (Salv, Nik): složitý, komplikovaný (o problému); (DA).

compenetrarse, zvrat. (1) (Mex; Salv, Bol, Chil): rozumět, chápat, být jasné; (RAE; DA).

compensador, m. (1) (Kost): tlumič (u auta); (DA).

cómpen, (← zkráceně *con permiso*) lid. (1) (Mex, Guat, Salv): s dovolením; (DA).

competencia, f. (1) (Am): sportovní soutěž, zápas, souboj, utkání; ■ **Syn.: engarre**; (RAE; DA). • (2) ~ **emulativa** (Kub): socialistické soutěžení; (JD).

competencia, f. (1) ~ **(deportiva)** [Š: *competición deportiva*] (Arg, Bol, Dom, Ekv, Guat, Hond, Chil, Kol, Kost, Kub, Mex, Nik, Pan, Par, Per, Portor, Salv, Urug, Ven): sportovní soutěž, závod; př.: *el día de la competencia el veterinario oficial revisa a todos los caballos antes de cada carrera*; (EEA,

RF). • (2) **hacerle ~ a la Ekson** (Kub): souložit s černoškami; ► *Exxon* je americká petrolejová společnost; *quemar el petróleo* znamená na Kubě souložit s černoškou; (3) **hacerle ~ al Collar de Lágrimas** (Kub): mluvit neustále jen o tragédiích; ► podle kubánské telenovely; (DMC).

competente, adj. (1) (Dom): nafoukaný, ješitný (o člověku); (DA).

competición, f. (1) (Am): závod, soutěž; ► především v oblasti sportu; vliv angl. *competiton*; (MM).

competitivo, -va, adj. (← angl. *competitive*) (1) (Am): konkurenční, soutěživý; př.: *actividad competitiva*; (MM).

compinche, adj/subst., hanl. (1) (Am): kumpán, komplic; (AM). • (2) adj. (Arg): společenský, přátelský (člověk); př.: *Mariana es muy compinche*; *te acompaña a todos lados y se desvive por todos*; ► slang; (RF). • (3) m., hovor. (Mex): komplic; ■ Syn.: *contlapache, jarrito*; ► mex. argot *caliche*; (DBM).

compinchería, f., lid. (1) (Kol): vztah (mezi osobami), poměr; viz též: *entretención*; (DA). (2) f. (Kol): vztah za účelem něco získat; ► často něco nelegálního; (DA)..

compio, m. (1) (Portor): kámoš; viz též: *mano, pana*; (DA).

compita, m/f., lid., arch. (1) (Nik): nikaragujský partyzán; př.: *nos hospedamos en el Hotel Intercontinental [de Managua] ... ahora desbordante de «compas» y «compitas» en uniformes verde oliva ...*; (BDE).

cómpite, adj/subst. (1) adj. (Ven): spoluvinný; (2) adj. (Kol): oprávněný; (AM). • (3) m (Ven): komplic, spoluviník; (JD).

compitura, f. (1) (Ven): spoluvina; (AM).

complaint, m. (← angl.) (1) (Am, Portor): stížnost; (DA).

complejista, adj/subst. (1) (Kub): zakomplexovaný člověk; (DA).

complejizar, tr. (1) (Nik, Per, Bol): zvýšit obtížnost, ztížit; (DA).

complejo, m., lid. (1) **tener alguien ~ de chivo** (Kub): mít zácpu a stolicí jako kozí bobky; (2) **tener ~ de batidora**¹ (Kub): být neustále aktivní; (3) **tener ~ de batidora**² (Kub): hýbat hodně zadkem při chůzi (o ženě); ■ Syn.: *tener complejo de trompo*; (4) **tener ~ de ternero** (Kub): být jako trychtýř, neustále jíst; ► také se tak mluví o člověku, který žije ze stáního rozpočtu; př.: *muchacho, vas a engordar mucho, tienes complejo de ternero*; (5) **tener ~ de la melanina** (Kub): mít komplex kvůli barvě kůže; ► knižní výraz; př.: *y no creo que en la Cuba de ayer alguien tuvo el complejo de melanina*; (6) **tener una persona ~ de Ajax** (Kub: exil): neustále uklízet; př.: *tu mamá está todo el día limpiando la casa; tiene el complejo de Ajax*; (DMC).

complemento, m. (1) (Salv, Nik, Per, Bol, Chil): druhý poločas ve fotbale; viz též: *futbol*; (DA).

completa, f., lid. (1) (**la**) ~ (Kub): výživné, bohaté a levné jídlo; (2) (Kub): jídlo z obvyklých potravin ze dvou nebo tří chodů; př.: *dame una completa que tengo mucha hambre*; viz též: *precisa*; (DMC). • (3) f. (Kub): švédský stůl; (DA).

completada, f., lid. (1) (Chil): schůze, schůzka, setkání; viz též: *concejillo*; (DA). (2) f. (Chil): sraz přítel nebo událost za účelem nějakého zisku, kde se jí párky v rohlíku; (DA).

completar(se), tr/zvrat. (1) (Hond): krást; ► kvůli pokrytí části výdajů; (AM). • (2) (Am): dovršit, dokončit, dodělat; (JD).

completero, -a, m/f. (1) (Chil): prodavač párků v rohlíku; viz též: *completos*; (2) adj. (chil): týkající se párků v rohlíku; (DA).

completo, -ta, adj/subst. (1) m. (Chil): párek v rohlíku, hot dog; př.: *los completos de lomito*; (RR, BDE). • (2) (Kol, Portor): nedoplatek dluhu; zbytek (AM, JD). • (3) (Arg): snídaně; ► složená z bílé kávy, chleba s máslem a džusu; (MM; DA). • (4) (Mex): doplnění; (JD). • (5) (**café**) ~ (Arg, Chil): káva s mlékem a chléb s máslem; př.: *«pide un completo», recomendó Malucha*; (BDE). • (6) **creerse el** ~ (Hond): myslet si o sobě někdo, že je dokonalý, že nikdy neudělá chybu; (7) **no ser** ~, lid. (Hond): nemít to v hlavě v pořádku; být na hlavu; (DA). (8) m. (Chil): sendvič; ► obložený chleba s měkkou kůrkou složený z párku, kousků rajčat, zelí, majonézy a dalších ingrediencí; (9) ~ **camagüey** (Kub): na celé čáře, naprosto; (10) adj. (Kub, Par): vážený, který za něco stojí (o člověku); (11) adj. (Kub): bisexuální; (12) adj. (Chil): obsahující rajče, zelí a majonézu (o sendviči); (13) **creerse el** ~ (xxx): xxx; (14) **estar** ~ (xxx): xxx; (15) **no ser** ~ (xxx): xxx; (DA).

compleción, f. (← angl. *complexion*) (1) (Pan): kůže, pleť, pokožka; (MM). • (2) f. (Portor): vzhled; (DA).

complicadera, f., lid. (1) (Kub; Dom, Per): komplikace; (DMC; DA).

complicaditas, f. pl., lid. (1) (**las**) ~ (Kub: exil): skupina žen, které mají neustále nějaké citové problémy; (DMC).

complicado, -da, adj. (1) **estar** ~ (Kub): být v jednom kole; ► mít mnoho úkolů, aktivit; (DA).

complicadón, -na, adj. (1) (Kost, Chil): složitý, příliš komplikovaný; (DA).

complicarse, zvrat. (1) (Kub): dělat se zmatek, viz: *bolas, hacerse bolas*; (EEA; DA).

complotado, -a, subst/adj. (1) (Chil): spiklenec, intrikář; (DA).

complotar(se), intr/zvrat. (← fr. *complot*) (1) (Am): spiknout se, kout pikle; ► zejm. o politických záměrech; (RAE; DA). • (2) intr. (Ven, Per, Bol, Chil): spiknout se proti někomu; ► z politických důvodů; (3) (Guat, Dom, Ekv, Urug): spolčit se, spiknout se; (4) (Chil): spojit dvě nebo více příčin, záležitostí, které pak dají dohromady určitý výsledek; (DA).

complotista, m/f. (1) (Guat): intrikář, spiklenec; (DA).

componedor, -ra, m/f., lid. (1) (Arg, Chil, Kol, Mex; Hond, Nik): ranhojič; ► člověk, který je schopný napravit vymknuté, vykloubené kosti; ■ Syn.: *compositor*; (RAE; DA). • (2) m. (Chil, Mex, LaPlat): učitel nebo žák algebry; (AM). (3) • (Chil, Mex, LaPlat): smírčí; ► člověk snažící se urovnat neshody mezi přáteli; (4) (Chil, Mex, LaPlat): trenér připravující koně k závodu nebo kohouty k zápasu; (MM; DA). • (5) m. (Am): napravovač (údů), felčar; (6) m. (Mex): nunvář; (JD). • (6) ~ **de batea(s)**, lid. (Kub): člověk, který usmíruje ostatní; (DMC; DA). • (7) f. (szArg): žena starající se o svaté v kostele, upravuje je a obléká; ► obzvláště před nějakým svátkem či průvodem; (DA).

compositor, m. (1) (Chil), ranhojič, viz: *componedor*; (DA).

compositora, f. (1) (szArg), žena starající se o svaté v kostele, viz: *componedora*; (DA).

componente, m. (1) (Portor; Kub): tělesný trest, který v době šp. nadvlády užívaly bezpečnostní orgány; př.: *era en la época del 'componente'*; ■ Syn.: *componte, comporte*; (2) (Kost): stereofonní zařízení; př.: *el componente ultramoderno y el televisor desentonaban con el resto de aquella sala*; (RR).

componer(se), tr/intr/zvrat. (1) tr./zvrat. (Chil, JižAm, LaPlat, Guat, Mex, Per; Nik, Sakv): srovnat kosti, klouby; napravit vykloubení; (RAE; DA). • (2) tr. (Kost): upravit, připravit, ochutit, okořenit; př.: *pescados compuestos en una salsa tan rica*; (3) (Ven; Kol): začarovat, očarovat; př.: *y no es necesario que usted sea enemigo de ellos para que lo 'compongan'*; (4) **no** ~, intr. (Kost; Guat): nefungovat, nehodit se (o věci), být neúčinný, nepotřebný, neprospěšný (o člověku); př.: *camina como si tuviera un cuerpazo; pero no compone mucho*; (RR, AM). • (5) (Chil, LaPlat, Mex): kastrovat; ► v LaPlat se váže pouze ke kastraci koček; (AM; DA). • (6) tr. (Arg; Urug): připravovat koně k závodu nebo kohouty k zápasu; (MM; DA). • (7) (Kub): dusit (maso); (8) ~ **los tabacos a u.p.** (Kol): dát na pamětnou komu; (9) (Kol): podělat se; (10) (Guat): slehnout; (JD). • (11) zvrat. [Š: *aliviarse, recuperarse de una enfermedad*] (Arg, Guat, Mex, Urug, Ven; Hond, Salv, Nik): uzdravit se, zlepšit se, zotavit se; př.: *sigo tomando todos los medicamentos que me recetó el doctor pero todavía no me compongo; un día se sintió mal, tomó un té y se compuso pero en la noche estuvo peor*; (RF, BDE; DA). • (12) tr., lid. (Hond, Salv): souložit; viz též: *jinetear*; (13) tr. (Mex): přidat do ovocného džusu *pulque*, pálenku z agáve; viz též: *pulque*; (13) (Hond): okořenit někdo jídlo nebo připravit nějaký nápoj; (14) intr., zvrat. (Mex, Nik, Kub, Bol, Arg, Urug): vyjasnit se, zlepšit se počasí; (15) tr. (szArg): starat se o svaté v kostele, upravovat je a oblékat; ► obzvláště před nějakým svátkem či průvodem; (16) lid. (szArg): vystřízlivět někdo; ► hlavně pomocí čajů; (17) intr., zvrat. (Guat, Salv): porodit; (18) intr., prnl. (Nik, Kub): polepšit se, změnit své chování (o člověku); (19) intr. (Dom): znamenat něco, být významný; (20) tr. (Portor): masírovat určitými mastmi na zmírnění bolesti (léčitelé); (21) intr., lid. (Kost): být dobrý člověk, mít dobré vlastnosti; (22) ~ **el cuerpo**, lid. (Chil): viz: *componer la caña*; (23) ~ **la caña** (Chil): dostat se z kocoviny; ■ Syn.: *componer el cuerpo*; (24) ~ **los animales** (Portor): přivázat přes noc zvířata na nějakém místě s krmivem, aby k němu měli po tu dobu přístup; (DA).

componte (comporte), m. (1) tělesný trest, viz: *componente*; (RR). • (2) (Kub): nářez (výprask); (JD). • (3) **no tener** ~¹ (Ven, Ekv): nezměnit své chování; (4) **no tener** ~² (Ven): nemít řešení; (DA). (5) (← angl. *component*) m. (Dom): oprava, řešení; (6) (← angl. *component*) m. (Portor): reproduktor; (7) **no tener** ~ (xxx): xxx; (DA).

compontear, tr. (1) (Kub, Portor): použít tělesný trest; (AM).

comportación, f. (1) (Ven): chování; (DA).

comportar, intr. (1) (Arg, Kol, Urug): vyrábět, produkovat, vést; ► být důvodem nebo motivem

něčeho; (2) (Kol): přistoupit, vznikat; př.: *en vista de lo que dijo, comporta separar al escribiente*; (AM). • (3) (Kol): být nutný; (JD).

compositor, -ra, m/f. (1) (Chil): ranhojič, felčař, narovnávač (vykloubenin); (RAE, JD). • (2) (Chil, Mex, LaPlat; **Urug, Par**): trenér připravující koně k závodu nebo kohouty k zápasu; viz též: *componedor*; (RAE, AM; DA). • (3) (Chil): učitel nebo žák algebry; (AM). • (4) (Am; Arg): udobřovatel; (JD; DA). • (5) m., lid. (**Urug, Par**): člověk pověřený přípravou kohoutů k zápasům; (6) f. (szArg): žena, která upravuje a obléká svatě v kostele; viz též: *componedora*; (DA).

composta, (1) (Portor): viz: *composte*; (DA).

composte, m. (1) (xxx): kompost; viz též: *komposta*; (DA).

composteo, m. (1) (Hond): oplocení území kůly; (RAE; DA). • (2) m. (Salv): místo, kde se odkládají slupky z kávových zrn, aby se posléze mohly použít jako hnojivo; (DA).

compostura, f. (1) (Arg, Urug): srovnání a jeho následek; příprava koní na závod nebo kohoutů na zápas; (AM). • (2) oprava, viz: *arreglo*; (EEA). • (2) f. (Hond): rituál obětování matce zemi jako poplatek božstvu; (DA).

compota, f. (1) (Ven; Kub, Dom): dětská přesnídávka, dětská výživa; viz též: *alimento para bebé, papilla*; (EEA; DA).

compra, (1): viz: *compras*; (RR). • (2) ~ **nerviosa**, f. (Ven): křečkování, nadměrné nakupování; ► hromadění nějakého produktu ze strachu z jeho nedostatku; (3) ~ **huevos**¹ (Chil): souhrn úředních byrokratických postupů; ► většinou naprosto zbytečných; viz též: *comprahuevos*; (4) ~ **huevos**² (Chil): situace nebo konflikt; viz též: *comprahuevos*; (1) **de ~s** (Arg, Urug): zbouchnutá (o ženě); ► těhotná; (DA).

compradera, f., lid. (1) (Kub): nakupování; př.: *tú no tienes recursos para tanta compradera*; (DMC).

comprado (compradito), m., lid. (1) (Ekv): nákup; (RR). • (2) **tener ~** (Ekv, Chil): mít jistou budoucnost; (DA).

comprador, -dora, adj. (1) (Arg; Urug): úlisný, lichotivý, patolízalský; okouzlující, přitažlivý; př.: *él es muy buen mozo, ... y comprador*; (RR).

comprachilla, f. (1) (Guat): pták podobný kosovi; (RAE). • (2) f. (Guat): ranní ptáče; viz též: *madrugador*; (DA).

comprada, f. (1) (Hond, Salv): nákup; (DA).

compradera, f. (1) (Nik, Kub, Dom, Per): neustálé nadbytečné nakupování; (DA).

comprado, -a, adj. (1) (Chil): být pojištěný do budoucna (o něčem, co lze získat nebo co už někdo vlastní); (DA).

comprador, -ra, adj/subst. (1) lid. (Bol, Par, Arg, Urug): okouzlující, oblíbený, umí se prodat; ► člověk, který si jednoduše získává přízeň ostatních; (2) adj., lid. (Bol, Par, Arg, urug): příjemný, poutavý (o lidských gestech); (3) ~ **de chueco**, m/f., lid. (Mex): člověk skupující kradené věci; (DA).

comprahuevos, m. (1) lid. (Chil): souhrn úředních byrokratických postupů; ► většinou naprosto zbytečných; viz též: *compra huevos*; (2) (Chil): situace nebo konflikt, kterému se někdo vyhne a zodpovědnost za něj nechá na ostatních; (3) (Chil): hra na čtyři rohy (podobná hře škatule hejbejte se); ► hraje pět hráčů, kdy každý má své místo, kromě pátého, který se jej snaží získat během výměny pozic; (DA).

comprar(se), tr/zvrat., lid. (1) (Arg): spadnout, praštit se o něco; př. *vení corriendo y se compró la puerta* (když přibíhal, praštil se o dveře); (RAE; DA). • (2) **comprársela** (Kost): padnout do pasti, léčky; schytat to; př.: *Lagarto se la compró*; (RR). • (3) ~ **al tiempo** (Mex): obchodovat se zrním před sklizní; (AM; DA). • (4) ~ **el fuente para cuando se tenga el coche** (Mex): dělat si iluze; (JD). • (5) ~ **vuelo** (Bol): koupit ředidlo (kterým se zdroguje); ► bol. argot *coba*; (HB). • (6) tr. (Bol, Arg, Urug): získat si něčí přízeň, sympatie; (7) **si no compra, no mallugue** (Mex, Salv): neztrácej čas zbytečnostmi; ► nabádán jedné osoby druhé; (8) ~ **a dinero** (Portor): platit hotově; (9) ~ **a la flor** (Dom): obchodovat před sklizní; (10) ~ **a precio de gallo muerto** (Hond): koupit něco za babku; ► levně; ■ Syn.: *comprar a precio de guate mojado, comprar a precio de mula muerta, comprar a precio de mula tuerta*; (11) ~ **a precio de guate mojado** (Hond, Nik): koupit něco za babku; ► levně; (12) ~ **a precio de mula muerta** (Hond): koupit něco za babku; ► levně; (13) ~ **a precio de mula tuerta** (Nik): koupit něco za babku; ► levně; (14) ~ **aguante mojado** (Nik): koupit něco za babku; ► levně; (15) ~ **gatos entre sacos** (Portor): kupovat zajíce v pytli; ► kupovat něco a předem to nevidět, nezkontrolovat; (16) ~ **huevo para vender huevo** (Pan): prodat něco za kupní

cenu; (17) ~ **huevos**, lid. (Chil): běhat po úřadech; ► zařizovat byrokratické pochůzky; (18) ~ **pleito**¹ (Mex, Per): vzít na sebe problémy někoho jiného; (19) ~ **pleito**² (Dom): viz: *comprarse un disgusto*; (20) ~ **soga para su pescuezo**, lid. (Kub): být sám proti sobě; (21) ~ **terreno** (Arg, Urug): hodit držku (o člověku); ► spadnout; (22) ~ **se un disgusto** (Dom): dostat se do problémů vlastní vinou; ■ Syn.: *comprar pleito*; (23) **que te compre quien no te conozca** (Kub): výraz nedůvěry v druhého člověka; (DA).

compras, f., pl. (1) (Chil): nákup (zboží denní potřeby); (RR).

compraventa, f. (1) (Dom): zastavárna; (DA).

compraventero, -a, subst/adj., lid. (1) (Chil, Bol): člověk věnující se zástavě majetku; (DA).

comprenderse, intr/zvrat. (1) (Mex, Salv): rozumět si dva lidé, shodnout se; (DA).

comprendido, m. (1) (Nik, Ven, Chil, Urug): znamení, které potvrdí přijetí zprávy účastníkovi rádiové rozmluvy; (DA).

comprensión, f. (1) (Per): oblast, která správně připadá určitému kraji; (DA).

comprimido, m. (1) (Kol; Pe): tahák; ► studentský výraz; (RAE; DA).

comprobante, m. (1) lístek, vstupenka, viz: *ticket*; (EEA).

comprometido, adj/subst. (1) adj. (Am): zasnoubený; (JD). (2) adj. (Mex): riskantní; (3) m/f. (Nik, Dom, Bol, Par): snoubenec, snoubenka; (JD; DA).

compromiso, m. (← angl. *compromise*) (1) (Kol, Pan): obchodní závazek; (2): dohoda, závazek; (MM). • (3) pl. (Mex): kudrnaté kadeře; (AM). • (4) (Chil): předmanželský pohlavní styk; (5) (Mex): konkubinát; milenec, milenka; (JD). • (6) **tener ~ en el cuarto fambá** (Kub): mít chuť opravovat; (7) **tener ~ en el cuarto fambá, una mujer** (Kub): být zasnoubená nebo žít s nějakým mužem; ► *el cuarto fambá* je africký výraz, dříve temné náboženské místo, nyní znamená zadek nebo řitní otvor; (DMC). • (8) m. (Mex): kudrna ženských vlasů; ► hlavně nad tvářemi; (9) m., lid. (Per): soužití dvou nesezdaných lidí; (DA).

compromitente, adj/subst. (1) (Chil): poškozený (o člověku nebo o věci); (DA).

comptroller, m/f. (← angl.) (1) (Am, Portor): auditor, účetní; (DA).

compuerta, f. (1) (Bol): poklop z dřevěných prken ve varu mřížky, který se připevní a vloží do ústí návěsu kamionu; (DA).

compuesto, m. (1) (Par; Arg): tradiční lidová píseň ve vypravěčském stylu; (RR). • (2) ~ **vegetal de Lydia Pinkan** (Kub): lék na špatnou náladu; ► *el compuesto de Lydia Pinkan* je lék na ženské potíže, při kterých obvykle klesá nálada; př.: *oye, toma compuesto vegetal de Lydia Pinkham*; viz též: *Evanol*; (DMC). • (3) m. (Ven): směs aromatických bylin sloužících k okořenění polévky; (4) m. (Nik, Kost, Kub): nápoj složený z pálenky a ovocného džusu; ► hlavně z citrusů; (DA).

compulsorio, -ria, adj. (← angl. *compulsory*) (1) (Am): povinný; ► v právním jazyce; př.: *fuerza compulsoria, procedimiento compulsorio*; (AM).

compullar, tr. (1) (szArg): svázat nějaké zvíře provazem od rohů až po přední nohu; ► za účelem snadno jej řídit; (DA).

compurgar, tr. (1) (LaPlá, Mex, Per; Hond): odpykat trest; ► používané v soudnictví; př.: *désele por compurgada la pena con el tiempo que ha sufrido de prisión*; (AM; DA).

computable, adj. (1) (Am): zdanitelný; (JD).

computación, f. (1) [Š: *informática*] (Š < Am) (Arg, Chil, Mex, Urug, Ven; Pan, Salv, Nik, Kost, Kub, Dom, Portor, Kol, Per, Bol, Par): informatika; ■ Syn.: *cómputo, área de sistemas* (Mex), *informática* (Urug, Ven); (RAE, EEA; DA).

computador, m. (← angl.) [Š: *ordenador*] (1) (Š < Am) (Chil, Kol; Ekv; Am, Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kub, Dom, Portor, Ven, Per, Bol, Par, Arg, Urug): počítač; př.: *el computador (PCS y consolas de juego) figura ...*; ■ Syn.: *computer*; (BDE, RF; DA). • (2) viz: *computadora*; (EEA). • (3) (← angl. *computer*) m. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Dom): elektronický přístroj sloužící ke zpracování informací, je schopný zálohovat, seřazovat a pamatovat si velice rychle data díky využití různých programů; (DA).

computer, m. (1) (Kub), počítač, viz: *computador*; (DA).

computadora, f. (1) [Š: *ordenador*] (Š < Am) (Arg, Bol, Dom, Hond, Kost, Kub, Mex, Pan, Par, Per, Portor, Urug, Ven; Nik, Salv, Guat, Am): počítač; př.: *una usina nuclear manejada por una computadora*; ■ Syn.: *computador* (Chil); (RF, EEA, BDE; DA). • (2) **estar como la ~ (como la computer)** (Kub: exil): být naprogramovaný jako budík; ► dělat vše pravidelně ve stejnou hodinu; (3) **tener la ~ en la mano** (Kub): neustále něco počítat; př.: *no me gusta Pedro, siempre tiene la*

computadora en la mano; viz též: *marido*; (DMC). • (4) **estar como una ~** (Kub): být puntíčkář; ► být příliš organizovaný; mít vše naplánované; (DA).

computar, tr., lid (← angl.) (1) (Salv, Portor, Bol, Per): pobrat něco; ► pochopit, porozumět; (DA).

computarizado, -da, adj. [Š: *computerizado*] (1) (Š < Am) (Arg aj.): počítačový; př.: *al instante tipeo computarizado tesis monografías* (rychlá počítačová sazba diplomových prací); (BDE).

computarizar, tr. [Š: *computerizar*] (1) (Š < Am) (Am; Dom, Bol, Chil, Par): zpracovat na počítači; př.: *el Ministro llevó a cabo un censo penitenciario computarizado, empezó a computarizar los expedientes penales*; (BDE; DA).

computer, m., lid. (1) **meter a alguien en el ~¹** (Kub: exil): mít pro někoho nachystaný program; př.: *mi jefe me metió en el computer*; (2) **meter a alguien en el ~²** (Kub): nařizovat, dávat úkoly, poroučet někomu; př.: *mi marido me ha metido en el computer*; *creo que no tengo voluntad*; (3) **ser un ~** (Kub): chovat se jako automat, jako by byl člověk naprogramovaný; př.: *parece acordarse de sus tiempos de soldado*; *lo llamas y en un minuto está a tu lado*; ■ Syn.: *ser un robot*; (DMC). • (4) (← angl.) (Kub): viz: *computador*; (5) **ser un ~ (xxx): xxx**; (DA).

compúter, m. (1) **ser un ~** (Kub): jednat jako automat; (DA).

computín, -na, subst/adj. (1) (Chil): nadšený počítač, expert na počty; (2) adj. (Chil): týkající se výpočetní techniky, počítání; (DA).

computista, m/f. (1) (Ven): programátor; ► člověk, který vytváří počítačové programy; (RAE; DA).

cómputo, m. (1) informatika, viz: *computación*; (2) sčítání volebních hlasů, viz: *conteo*; (EEA).

comucho, m. (1) (Chil): chatrč, primitivní přístřeší; ■ Syn.: *cumucho*; (MM). • (2) (Chil): dav, zástup, houf; (JD).

comulgar, (1) ~ **con adobes** (Guat, Salv): věřit všemu; (2) ~ **con ruedas de carreta(s)** (Chil): věřit každé blbině; (DA).

común, m/f. (1) m. (Mex): zadnice; (JD). • (2) m. (Mex, Guat, Salv, Nik, Bol): záchod; (3) f. (Dom): čtvrť, městský obvod; ► menší administrativní celek, než je obec či provincie; (4) ~ **cabecera**, f. (RD): nejdůležitější oblast v rámci obce; (5) ~ **y silvestre** (Per, Bol, Chil, Arg, Urug): většinový, běžný; (6) **ser ~ y silvestre (xxx): xxx**; (DA).

comuna, f. (← fr. *commune*) (1) (Pan, Ven, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): společenství obyvatel ze stejného obvodu; ► patří pod jednu radnici; (RAE; DA). • (2) (Arg, Guat, Chil, Per): radnice, obecní zastupitelstvo; (AM). • (3) (Arg, Chil): městský obvod; okrsek; př.: *en una de las bandas juveniles, allá en un barrio alto de la comuna nororiental*; viz: *barrio*; (BDE; EEA). • (4) f. (Bol, Arg): instituce patřící pod správu jednoho města nebo radnice; (5) f. (Arg): správní obvod patřící pod pravomoc jedné radnice; (6) f. (Hond, Nik): sídlo radnice a kanceláře starosty; (7) f. (Ekv): venkované; ► většinou domorodci; (8) ~ **dormitorio** f. (Chil): předměstí velkého města; ► obyvatelé předměstí dojíždějí do města za prací; (DA).

comunacho, -cha, subst., i adj. (1) m. (LaPlá, Chil; Bol): komunista; (2) adj. (LaPlá): komunistický; ► slang *lunfardo*; ■ Syn.: *comunardo*; (NET; DA). • (3) adj/subst. (Bol, Arg): levičák; (4) adj., despekt. (Bol, Chil): komoušský; ► komunistický; (4) m/f. (Par): nevzdělaný a nevkusný člověk; (5) adj. (Par): nekvalitní a nadměrně všeobecně používaný (o věci); (DA).

comunal, adj. (1) (Am; Nik, Par, Ven, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): obecní, komunální; (RAE; DA). • (2) adj. (Par, Arg, Ekv): týkající se obyvatel obce; (3) (Par, Arg, Urug): týkající se správního obvodu; (4) (Hond, Salv): týkající se radnice, úřadu starosty; (5) (Hond, Salv): týkající se sousedství; (DA).

comuñanga, m., lid., hanl. (1) (Kub): komunista, komouš, ruďas; př.: *es un viejo comuñanga, lleva por lo menos cuarenta años en el partido*; (JD, DMC).

comunardo, -da, subst., i adj. (1) komunista, viz: *comunacho*; (NET).

comunario, -a, m/f. (1) (Bol): člen nějakého zemědělského spolku; (DA).

comunero, -a, adj/subst. (1) m/f. (Mex, Per): člen indiánské komunity nebo rodového společenstva v Peru; př.: *poco a poco resucitan los comuneros que aún viven en el lugar*; *asoman de las casa*; (BDE). • (2) m. (Am): antilský flibustýr; (JD). • (3) m/f. (Ekv, Bol): člen nějakého zemědělského spolku; (4) (Ekv): člen nějaké komunity, kolektivu žijící na venkově; ► většinou domorodé komunity; (DA).

comunes, m., pl. (1) (Bol): policejní cely (kam se zavírají zadržení bez předchozích záznamů); ► bol. argot *coba*; (HB).

comunicación, (6) **caerse la ~ (xxx): xxx**; (DA).

comunicado, m. (1) (Mex): zpráva pro vykonavatele závěti; př.: *los comunicados del testamento*; (AM, JD). • (2) m. (Salv, Per, Bol, Par): upoutávka, oznámení zařazené do rádiového či televizního vysílání; (DA).

comunicador, -ra, m/f. (1) (Kub, Dom, Chil): telefonista, telefonní operátor; (2) (Kub, Dom, Par, Urug): moderátor nebo scénárista ve sdělovacích prostředcích; (3) (Hond): vyjednaváč, prostředník při únosu; (4) ~ **social** (Hond, Dom, Bol, Par, Urug): novinář, reportér, žurnalista; ► v novinách, rádiu či televizi; (DA).

comunicar, tr. (1) (Guat, Mex, Per): zrušit samovazbu vězně; (AM). • (2) **comuniqueme con ... / ¿me comunica con ...?**, můžete mě spojit s ...?; př.: *después de hablar con él, le pediré que me comunique con Berta*; (BDE).

comunidad, f.; (1) ~ **de vecinos** (Chil): sdružení nájemníků; viz: *asociación de vecinos*; (EEA). • (1) **(la)** ~ (Kub): Kubánci žijící v exilu, **hlavně v USA**; ► pojmenování od kubánské vlády a lidí žijících na Kubě; př.: *la comunidad hace muchos viajes a Cuba*; (DMC; DA).

comunión, f. (1) **tomar la (primera) ~**; (**tomar una ~**) (Arg): jít (poprvé) k přijímání; (RR).

comunista, m., lid. (1) **ser ~** (Kub): být ke všemu negativní; ► komunisti na Kubě pro odmítnutí používají frázi: *negativo compañero*; př.: *¿vamos al cine? —chico, ¿al cine? —chico, tú eres comunista*; (2) **ser un ~ cualquiera** (Kub: exil): být výsadní, privilegovaný; př.: *lo que le pasa a tu marido es que es un comunista cualquiera*; (DMC).

comunitario, -a, m/f. (1) (Kub): Kubánci žijící v USA; ► **hlavně v Miami**; (DA).

con, předl. (1) (Am): směr k; př.: *venir con u.p.* (jít ke komu); (2) ~ **eso** (Arg): tak; tak, aby; aby; (JD).

• (3) **con todo y + subst.** (Mex): navzdory; př.: *de por sí, la vialidad en la ciudad, con todo y la «semaforización sincronizada» es un verdadero caos y aún en algunos cruceros de la ciudad es común esta imagen*; (4) **año ~ año; día ~ día** [Š: *año tras año; día tras día*] (Mex): každý rok; rok co rok; denně, den za dnem; př.: *año con año los maestros exhiben su miseria; asuntos ... que están presentes día con día*; (BDE).

cona, (1) (szArg): ruční obdélníkový kamenný mlýnek; viz též: *conana*; (2) (szArg): hmoždíř; viz též: *conana*; (DA).

conaca, f. (1) (Kub): cisterna (na vodu); (JD).

conacaste, m. (← nah. *cuahuitl*, „strom“ + *nacasti*, „ucho“) (1) (Salv): druh tropického stromu čeledi citlivkovité *Mimosaceae*; ► plod tohoto stromu má tvar ucha a není jedlý; kožovité oplodí má tmavě kávovou lesklou barvu a ve sliznatém mezokarpu bílé barvy se nachází malá tvrdá semínka; dřevo se využívá v truhlářství a ve stavebnictví; viz též: *guanacaste*; (RAE; DA).

coña, f., lid. (1) (Kub): vtíp; (2) **andar de ~** (Kub): vtípkovat; (3) **hablar en ~** (Kub): mluvit žertem; (4) **tirar a ~** (Kub): udělat si z něčeho legraci; př.: *lo que me dijo se lo tiré a coña*; (DMC). • (5) lid. (Chil): marihuana; viz též: *juana*; (DA).

coñacear, tr. (1) vulg. (Ven): domlátit, dát nakládačku; (RAE).

CONACYT, m. (1) (Mex): komise pro vědu a technologie; př.: *el Conacyt negocia los detalles finales del presupuesto ...*; (BDE).

CONADEP, f. (1) (Arg): státní komise pro zmizení osob; př.: *el informe elaborado po la Comisión sobre Desaparición de Personas (CONADEP) ...*; (BDE).

conacho, m. (← aim. *qhumaña*, „mlít, drtit“) (1) (Per): kamenný hmoždíř; ► používaný na drcení minerálů, ve kterých se nachází zlato nebo stříbro; (RAE).

coñamentazón, f., lid. (1) vulg. (Ven): bitka, pouliční rvačka, zápas, rány, bití, výprask; viz též: *encontrón, golpeadura*; (DA).

conana, adj/subst. (← kič., „důlek vyhloubený v kameni“) (1) adj. (Bol): otravný, protivný; (RAE) • (2) f. (Arg: Catamarca, Córdoba): žlab sloužící k mletí zrní a minerálů; ► důlek vyhloubený v kameni; (3) f. (Arg: Catamarca, Córdoba): pevný kámen sloužící, jako základ pro indiánské mlýnky; (AM). • (4) f. (← keč. *qhunana*, „drtička“) (Bol: alt/vall): kámen ve tvaru půlměsíce; ► je součástí mlýnku; ■ Syn.: *marán uña, wawa batán, uchu cutana*; (5) adj/subst. (Bol: alt/vall): otravný, neodbytný člověk; viz též *caycoso*; (LM; DA). (6) adj/subst. (Bol: alt/vall): opilec stěžující si na svou situaci; viz též *caycoso*; (LM). • (7) f. (Bol, szArg): obdélníkový ruční kamenný mlýnek; viz též: *cona*; (8) f. (szArg): hmoždíř; viz též: *cona*; (DA).

conaneada, f., lid. (← keč. *qhunana*) (1) (Bol: alt/vall): nuda, otrava; viz též *cayqueada*; (2) (Bol: alt/vall): opilecké žvatlání; viz též *cayqueada*; (LM).

conanear(se), intr/zvrat., lid. (← keč. *qhunana*) (1) intr. (Bol: alt/vall): nudit; viz též *cayquear*; (2) zvrat. (Bol: alt/vall): stěžovat si; ► o opilci; viz též *cayquear*; (LM).

CONASUPO, f. (1) (Mex): státní komise pro obživu lidu; př.: *ya había creado un impresionante imperio comercial cuando fue director de la CONASUPO, Compañía Nacional de Subsistencias Populares*; (BDE).

conato, m. (1) (Kub): motanice; (JD). • (2) m. (Kub, Urug): debata, povyk; (DA).

coñazo, m. (1) vulg. (Ven): silná rána, pecka; (RAE).

conca, f., krk, viz: *cunca*; (MS).

concaaverna, f. (1) (Hond): díra vytvořená spodní částí velkých stromů a jejich kořeny; (DA).

concejero, m. (1) (Am): radní; (JD).

concejillo (consejillo), m., lid. [Š: *reunión*] (1) (Per): schůze, schůzka, setkání; ■ Syn.: *abanderamiento, activo, acuerdo, acullico, ampliado, asado, asado de vidrio, asamblea de balance, bacilón, batuque, bavuya, bebelata, bebedurria, bebetina, berejeta, bichera, bochinche, bola, bombazo, bonche, bregeta, brejeta, briefing, buruca, cabildo, cafeteada, cahuín, can, cantarola, capada, carne asada, caucus, cebichada, chamuchina, changüü, cheleada, chercha, chimuchina, chorchá, choripanada, chupa, chupadera, chupeta, churrasqueada, comida, completada, concejillo, congri, consejillo, conteo de regalos, conversatorio, convite, coqueada, crao, dancing, deit, despacho, despiole, elotada, encerrona, escogida, escoleta, festichola, fogón, guachafita, guatia, guatiada, guitarreada, interconsulta, jale, julka, juntucha, locreada, mamona, mateada, milonga, milongueada, minga, mingaco, mingar, miri, mitín, mollejón, mujerazo, pachamanqueada, parquin, pellejada, picaronada, pindín, piño, popada, porfia, previa, purrún, rebulicio, rechola, reconcentración, rimanacuy, rodeo, rumbantela, seguidilla, tabeada, tamalada, tamaleada, tantachawi, taquiza, tarreo, tecito, tocada, tocoquera, toma, tomada, tomata, tomatera, torneo, truqueada, vacilón, vaqueada, velada, viernes cultural, viernes social, vituperio, yucada, zafarrancho*; (DA). • (2) m. (Per): informativná schůze starosty s radními předcházející schůzi oficiální; (DA).

concejo, m. (1) ~ **deliberante** (Par, Arg, Urug): skupina radních, kterým předsedá starosta; (DA).

concencia, f. (1) (Per): známost, děvče; (JD). • (2) f. (Kub, Dom): vědomí, svědomí; (DA).

concentración, f. (1) (Am): shromáždění, schůze na veřejnosti; (JD).

concentrado, adj. (1) (Kub): vyvařený, zahoustlý; př.: *salsa concentrada, sopa concentrada*; (JD). • (2) m. (Kub): krátký intenzivní kurz; (DA).

concepto, m. (1) (Arg, Urug): užitečnost, prospěch, útrata; (AM). • (2) (Am): položka, částka; (JD). • (2) **por todos** ~s, adv. (Mex, Urug): ze všech možných úhlů pohledu; (DA).

concertación, f. (1) (Mex): přenechat stranickou pozici v zájmu dosažení konsenzu; ► v politice; (DA).

concertacionismo, m. (1) (Chil): *Koalice stran pro demokracii*; ► seskupení různých levicových a středolevicových stran; (2) (Chil): seskupení následovníků této ideologie; (DA).

concertacionista, subst/adj. (1) (Chil): člen *Koalice stran pro demokracii*; (2) adj. (Chil): týkající se *Koalice stran pro demokracii*; (DA).

concertado, -a, adj/subst. (← *concentrarse*, „sloužit za úplatu“) (1) (Kost; Chil): sluha, dělník; (RR; DA). (2) (Per): peón na statku s pevnou roční mzdou; (RR). • (3) m (Kost): služba, místo, zaměstnání; (4) m/f. (Ven): služebník; ► je úřady nucen sloužit cizí rodině bez nároku na mzdu; (5) m (Kub): nádeník; (AM).

concertaje, m. (1) (Ekv): dohoda, smlouva; ► na jejímž základě měl domorodec povinnost doživotně pracovat jako rolník, bez toho, aniž by pobíral mzdu nebo ji měl pouze minimální; (RAE).

concertar(se), tr/ intr. (1) (Kost): (dát se) najmout do služby; př.: *su única hija, huérfana de madre, se fue a concertarse a Alajuela*; (RR). • (2) (zápVen): získat práci; viz též: *conchabarse*; (3) (zápVen): najmout někoho; viz též: *conchabarse*; (DA).

concertina, f. (1) (Ekv; Azuay, Kol): akordeon s málo tóny; ► v Kol. má akordeon osmiúhelníkový tvar (AM).

concesionable, adj. (1) (Nik, Bol, Chil): povolený (o věci); (DA).

concesionamiento, m. (1) (Nik, Chil, Arg): udělení, poskytnutí nějakého majetku; (DA).

concesionar, tr. (1) (Arg, Salv, Mex, Par): poskytnout povolení, dát souhlas; (RAE).

concha, f. (1) (Am): arogance, opovážlivost, drzost; (2) vulg. (Arg, Chil, Per, Urug; Guat, Salv, sevKol, Ekv, Bol, Par): kunda, píča; (RAE; DA). (3) hovor. (Kol, Ekv, Per, Portor; Mex, Nik, Kost,

Pan): drzost, nestoudnost, nestydatost; ■ **Syn.**: *cáscara*; (RAE; DA). (4) (Kol, Ven; Nik, Hond): skořápka, slupka; (RAE; DA). (5) f. (Kol, Ven; Hond): kůra stromu; (RAE; DA). (6) (Ven): prázdný náboj střelné zbraně; (RAE; DA). (7) **tener (mucha)** ~, hovor. (Kol, Mex): být ranař, nemazat se; ► projevovat příliš mnoho volnosti a smělosti v projevu a svých činech; (RAE). (8) (Ven, Guat): kůra stromu, chleba; slupka ovoce, semen, zrna; skořápka vajec atd.; zvířecí i lidská kůže; (9) (Ven): indiánské plavidlo ze stromové kůry; (10) (Mex, Ekv, Per; Portor, Kol): drzost, nestoudnost, nestydatost, cynismus; též ve frázi **echar (tener)** ~: chovat se drze, nestoudně; př.: *pero Lucila como si nada, había echado concha, las alusiones le resbalaban cual nada*; (11) **de la ~ de tu hermana** (Arg): nekvalitní; (12) **¡~ de tu madre (de tu maire)!** [Š: *hideputa*] (Chil): gauner, lump, hajzl aj. (nadávka); (13) ~ **(de) su madre**, inv. [Š: *canalla*] (Chil): lump, ničema, bídák; (RR). • (14) (Per: Arequipa): venkovské ohniště skládající se ze tří kamenů; (15) (Kol, Kub): pomalost, lhostejnost, flegma, laxnost, lenora; (16) ~ **de jobo** (Kol): rezný klobouk tkaný z hrubého palmového lýka; (AM, MM). • (17) (Kub): čvaňhák, cigáro; (18) (Ven): pouzdro na revolver; (19) **¡~!** (Ven): sakra!, hergot!; (20) ~ **de ajo**¹ (Ven): hloupost, nicotnost; (21) ~ **y bala** (Ven): náboj, patrona; (22) **estar vendido por ~s de ajo** (Ven): mít na kahánku, být ve velkém nebezpečí života; (23) **pegar la ~** (Ven): dát babu ve hře; (24) **pisar una ~ de mango** (Ven): uklouznout komu, čemu; (25) **poner ~ de mango a** (Ven): udělat komu podraz; (27) **ser una ~** (Ven): být kost a kůže; (28) **tener ~** (Ven): být plný špíny; (JD). • (29) bramborová slupka, viz: *cáscara*; (EEA). • (30) lid. (← keč. *q'uncha*) (Bol: vall/Valleg): pec; ■ **Syn.**: *conchana*; (31) (Bol: Cbb/Pt): ohřívadlo; (LM). • (32) (Pan): smělost, troufalost; př.: *¿que te pusiste mi ropa? ¡sí que tienes concha!*; ► slang; (RF). • (33) vulg. [Š: *órgano sexual femenino*] (Arg, Bol, Ekv, Chil, Par, Per, Urug): ženský pohlavní orgán, kunda; ► termín často používaný jako urážka nebo nadávka; př.: *un pelo de concha tira más que una yunta de bueyes*; (RF, HB, BDE). • (34) ~ **(s) de su madre**, (Arg, Chil, Per): paroháč, hajzl; ► velmi hrubá urážka; př.: *Silverio se puso a insultar a don Marcos a gritos ... ¡viejo conchas de tu madre! ¡me las vai a pagar!*; (BDE, EA). • (35) (Ven): slupka, skořápka ořechu, kůra, obal; př.: *los cuatro alineados daban sobre el pasillo, sombrío lleno de conchas de cambures y periódicos rotos.*; (BDE). • (36) f. (Bol; Per): štěstí; (HB; DA). • (37) (Mex): netečnost, nestoudnost, flegmaticčnost; př.: *pero que concha la tuya, hace más de tres horas te ordené que arreglaras esa habitación y no has empezado siquiera a barrerla*; (AHM). • (38) (Mex): chránič; (GR). • (39) lid. (Portor): pád, spadnutí; viz též: *derribada*; (40) (Portor); viz: *caída de concha* (pád, spadnutí); viz též: *bellota*; (41) **mandar ~** (sevKol): chovat se nestydatě a bezohledně; (42) **tener ~** (sevKol, Hond, Salv, Nik, Pan): chovat se nevychovaně, přidržle; (43) **hacerse ~** (Arg): zemřít, natáhnout bačkory; viz též: *entregar el equipo*; (DA). (44) (Mex, Hond, Nik): krunýř; (45) f. (Mex): sladké polokulovité a kypré pečivo pokryté oslazeným tukem; (46) f. (Mex): suspensor; (47) f. (← keč. *q'uncha*) (Bol): ohniště; viz též: *kuncha*; (48) f. (Salv, Nik): mlž z čeledi návkovití (*anadara similis, anadara tuberculosa*); (49) f. (Nik): shrbená záda; (50) f. (Portor): pád kohouta na záda, vzhůru nohama; ► uprostřed kohoutích zápasů; ■ **Syn.**: *pámpana*; (51) ~ **de abanico**, f. (Per): velká ústřice; viz též: *ostión*; (52) ~ **nácar**, f. (Hond): pistole; viz též: *conchanácar*; (53) ~ **de ajo**² (Ven): nepatrné množství; (54) ~ **de cambur**, lid. (Ven): podvod, zrada; (55) ~ **de mango**, lid. (Ven): zlomyslně nastražená lest; (56) ~ **de su madre**, vulg., lid. (Bol): osoba, na kterou jsou směřovány nadávky; ► protože se předpokládá, že udělala něco špatného, nevhodného nebo si to prostě zaslouží; (57) **¡~ de tu madre!** (Bol): vyjadřuje vztek, zlost; viz též: *¡la concha de tu madre!*; (58) **¡~ de la lora!** (Chil, Arg, Urug): vyjadřuje vztek, zlost; viz též: *¡la concha de tu madre!*; (59) **¡~ de la vaca!** (Arg): vyjadřuje vztek, zlost; viz též: *¡la concha de tu madre!*; (60) **¡~ de tu abuela!** (Arg, Urug): vyjadřuje vztek, zlost; viz též: *¡la concha de tu madre!*; (61) **¡la ~ de tu madre!**¹, vulg. (Ekv, Bol, Chil, Ar, Urug): hrubá urážka; ■ **Syn.**: *¡la concha de tu abuela!*, *¡la concha de tu tía!*; (62) **¡la ~ de tu madre!**², vulg. (Chil, Ar, Urug): vyjadřuje vztek, zlost; ■ **Syn.**: *¡concha de tu madre!*, *¡concha de la lora!*, *¡la concha de la vaca!*, *¡la concha de tu abuela!*, *¡la concha de tu tía!*, *¡por la concha!*; (63) **¡la ~ de tu tía!** (Arg, Urug): viz: *¡la concha de tu madre!*; (64) **¡por la ~!** (Bol): vyjadřuje vztek, zlost; viz též: *¡la concha de tu madre!*; (65) **¡qué ~!** (Hond, Nik, Pan): vyjadřuje nespokojenost s něčí drzostí; (66) **doblar la ~ (xxx): xxx**; (67) **hacer ~ (xxx): xxx**; (68) **hacerse ~ (xxx): xxx**; (69) **mandar ~ (xxx): xxx**; (70) **pisar una ~ de mango (xxx): xxx**; (71) **tener ~ (xxx): xxx**; (72) **tragarse algo con ~ y todo (xxx): xxx**; (DA).

pámpana, f. (1) (Portor), pád kohouta na záda, viz: *concha*; (DA).

Concha, f. (1) (Mex): mazlivé oslovení Concepción; (AHM).

conchabado, -da, adj/subst. (1) adj. (JižAm; kromě Chil a Per): sloužící za mzdu, plat; (MM). • (2) m/f. (JižAm; kromě Chil a Per): sluha za mzdu, plat; (AM, JD). • (3) subst/adj. (zápVen, Par): sluha v domácnosti; (DA).

conchabador, m. (1) (Bol, sevArg): zaměstnavatel, najímatel; ► člověk, který verbuje lidi na práci; ■ Syn.: *aconchabador*; (DA).

aconchabador, m. (1) (sevArg), najímatel, viz: *conchabador*; (DA).

conchabar(se), tr/zvrat. (1) tr. (JižAm, Mex; kromě Chil a Per): najmout někoho, zaměstnat někoho jako sluhu (za mzdu); ► pro vykonávání podřadných služeb, zejm. v domácnosti; ■ Syn.: *concertar*; (RAE; DA). (2) zvrat. (Dom): rozbít se, zlomit se; (3) (Dom): zmařit se, nezdařit se; ■ Syn.: *desconchabar*; (RAE; DA). • (4) (Chil, Ekv): vyměňovat věci nízké hodnoty; (AM). • (5) zvrat. (Am; kromě Chil a Per): uzavřít pracovní poměr; (MM). • (6) (Chil): handlovat s čím; (JD). • (7) tr/zvrat. (← port.) (Bol, LaPla, Chil): ► najmout nádeníky nebo sluhy na práci; nechat se najmout jako ...; př.: *los indios bajaban de sus bosques, seguidos de sus familias, para conchabarse en las faenas de las siembras*; (8) lid. (Mex): řídit se (čím); balamutit; př.: *no va a encontrar a quien lo compre —va usted a ver como sí, Susana, yo me conchabo a Catita*; (BDE). • (9) (Mex): spolčit se za účelem podvodu, zpronevěry; př.: *los dos sujetos se conchabaron para estafar al incauto fuereño*; (AHM). • (10) ~se (Mex): získat si něčí přízeň; (GR). • (11) (Bol): žít na hromádce; (12) (Bol; Urug): uzavřít manželství; ► bol. argot *coba*; (HB; DA). • (13) zvrat. (Arg): získat jednoduchou a špatně placenou práci; ► slang; (RF). • (14) intr/zvrat. (zápVen, Par, Arg, Urug): získat někdo práci; ► hlavně v domácnosti, rolnickou, manuální; ■ Syn.: *concertarse*; (15) lid. (Bol, Urug): žít na hromádce, ale nebýt v manželství; (DA).

concertar, tr/intr. (1) (Kost), najmout, zaměstnat, viz: *conchabar*; (DA).

desconchabar, intr., prnl. (1) (Dom), zmařit, nezdařit se, viz: *conchabar*; (DA).

concertarse, tr/intr. (1) (Ven), získat někdo práci, viz: *conchabar*; (DA).

conchabe, m. (1) (Ekv): přistoupení na nezákonné podmínky, dohoda na něčem nelegálním; ► (RAE; DA).

conchabear, tr. (1) (Chil): handlovat s čím; (JD).

conchabero, m. (1) (Kol): dělník od kusu, akordant; (JD).

conchabo, m. (1) (JižAm, Mex; kromě Chil a Per): najmutí, přijmutí do práce; ► někoho jako sluhu pro práci v domácnosti; (RAE). • (2) (Arg; Urug; Par, zápVen): práce, pracovní místo; pracoviště; ► většinou dočasná manuální práce; př.: *para un conchabo tan miserable como el que me ofrece, no veo que sean necesarios tantos requisitos*; (RR; DA). • (3) (Chil): výměna jedné věci za druhou; (AM, MM). • (4) *andar sin* ~ (Arg): nemít práci; (JD). • (5) (Arg): práce na venkově (zasévání, sklizeň); jednoduchá a špatně placená práce; př.: *me conseguí un conchabo de jornalero en la estancia de Efraín; pagan bien*; ► slang; (RF). • (6) (Bol): žít na hromádce, manželství; (HB). • (7) lid. (zápVen, Par, Arg, Urug): práce, dřina, makačka; ► bol. argot *coba*; viz též: *negreada*; (DA).

cónchale!, citosl., lid. (1) (Ven): sakra!; ■ Syn.: *¡cónchales!*; (JD). • (2) (Chil, Ven): ty blaho!; to je co říct!; viz též: *¡miércoles!*; (3) (xxx): no nazdar!; ale kdepak!; to zrovna!; viz též: *¡miércoles!*; (DA).

conchada, f. (1) (Kost): hrubost, neomalenost; (DA).

conchal, m. (1) (Hond, Nik, Kost, Per, Chil): místo, kde se hromadí lastury mlžů po mnoho generací; (DA).

conchalagua, f. (1) (Hond, Nik): viz též: *sulfatillo*; (DA).

¡cónchale!, citosl. (1) (Dom, Ven, Chil): paráda!, úžasně!; ► vyjádření překvapení, úžasu; (2) citosl. (Salv, Ven, Chil): vyjádření nelibosti, protestu; (DA).

conchalina, f. (1) (Bol): působivá, důvtipná, předvídavá osoba; ► bol. argot *coba*; (HB).

conchamente, adv. (1) (Bol): působivým způsobem; ► bol. argot *coba*; (HB).

cochán, adj/subst. (1) (Per): drzý, neuctivý (o člověku); (DA).

conchana, f., lid. (← keč. *q'unchana*) (1) (Bol: LP/Tj): pec; viz též *concha*; (2) (Bol: Pt): palírna *singani*; (LM). • (2) f. (szArg): ohniště; (3) (szArg): táborák; (DA).

conchanácar, m. (1) (Hond, Salv, Nik): materiál na výrobu střenek střelných zbraní; (2) subst/adj. (Hond): pistole značky *Smith and Wesson*; viz též: *concha nácar*; (DA).

conchanero, -a, adj/subst. (1) (szArg): člověk, který se rád ohřívá u ohniště; (2) m/f. (szArg): osoba, která se stará o oheň v ohništi; (DA).

conchaperla, (1) (Chil): viz: *concheperla*; (DA).

conchaprieta, f. (1) (Ekv): tmavá lastura, ve které žije stejně zbarvený měkkýš; (RR).

conchar, intr. (← kič. *concho*, „zůstatek, zbytek, usedlina“) (1) (Dom): pracovat ve veřejné dopravě, zejména městské; (2) (Dom): dát si skleničku levného likéru; (DA). • (3) tr. (Ekv): vypít tekutinu až do dna; (4) intr. (Dom): pracovat jako řidič; (5) pracovat za pět centavů (u venkovana); (6) pít likér v hodnotě pěti centavů za jednoho panáka; (AM, MM). • (7) intr. (Kol): sbírat domorodci lastury na pobřeží Tichého oceánu; ► většinou v nelidských podmínkách; (8) (Dom): pracovat jako řidič městské hromadné dopravy;

conchavo, m. (1) (Am): fuška, rachota; (JD).

conchazo, m. (1) (Chil): silná a hlučná rána; (1) lid. (Bol): štěstí; (DA).

conche, m. (1) (Guat): Anglán, Amerikán; (JD).

concheo, m. (1) (jižChil): kotel na tavení kovů; (DA).

concheperla, f. (1) (Ven, Per, Chil): perleť s perlorodky, která se užívá v klenotnictví a zlatnictví; viz též: *conchaperla*; (DA).

conchera, f. (1) (Guat): zamilovanost; (DA).

conchería, f. (1) (Kost): prostoduchost, naivita, hloupost (výraz pro venkovana); (AM, MM). • (1) f. (Kost): báseň nebo román s folklórním tématem; (DA).

concherío, m. (1) (sevKol): spousta lastur nebo skořápek; (DA).

conchero, -ra, adj/subst. (1) (Kost): člověk, který nosí náklad na rameni; (RR). • (2) m. (Ven): hromada mušlí, velké množství lastur; (3) m/f. (Nik, Per): osoba sbírající mořské plody v bahně či mělké vodě; ► za účelem jejich prodeje; (4) adj/subst. (Bol): klikař, dítě štěstěny; (DA). • (5) **dejar el** ~ (Ven): dostat výprask; (JD; DA). (6) **estar en un** ~ (Ven): být v rejži/bryndě; (JD).

concheto, -ta, m/f., i adj., lid. (1) (LaPla, Urug): elitář; ► osoba, která svým způsobem oblékání, mluvení a celkovém chování odpovídá elitářské módě, která je vlastní zámožným lidem; (BDE; DA). • (2) hanl. (Arg, Urug): elitář, snob, hogo fogo; zbohatlík, pracháč; ► povrchní člověk ze střední nebo vyšší třídy, který se nadřazuje chudším; př.: *vos y tus amigos no sé qué se creen haciéndose las conchetas, si no tienen donde caerse muertas*; viz též: *camba*²; (RF, NET). • (3) adj. (Arg, Urug): týkající se věcí a zvyků osob, které napodobují elitářskou módu a manýry; (DA).

conchetumadre, subst/adj. (1) lid., vulg. (Chil): osoba, na kterou jsou směřovány nadávky; ► protože se předpokládá, že udělala něco špatného, nevhodného nebo si to prostě zaslouží; (DA).

conchevino, (1) (Chil): tmavě červená; viz též: *conchovino*; (DA)

conchicharse, zvrat. (1) hovor. (Kub): plácnout si; ► dohodnout se; (RAE).

conchijunto, -a, adj/subst. (1) lid., vulg. (Chil): zdrženlivý v sexu (hlavně o ženě); (DA).

conchista, m/f. (1) (Ekv): stoupenec vůdce Carlose Conchi; ► generál Carlos Concha, 1913 vůdce protivládního povstání v severní části provincie Esmeraldas; (RR).

conchita, f. (1) (Kub): zoubkovaná ozdoba u krajky nebo jiných látek; (AM). • (2) **ser una mujer** ~ (Kub: exil): být ošklivá žena; ► *La Conchita* byla fabrika, která vyráběla *cascos de guayaba* (*casco* – ošklivá žena); (DMC).

conchito, m. (1) (Chil; Bol): benjamínek rodiny; (MM, JD; DA).

conchitoreado, -da, adj., lid. (1) (Chil): opilý, namazaný; viz též: *enchichado*; (DA).

concho, -cha, adj/subst. (← keč. *qonchu*, *cunchu*; ← kič. *koncho*, „sedlina, usazenina, kal“) (1) adj. (Ekv): barva sedliny kořalky *chicha* nebo piva. (2) m. (Am): sedlina, usazenina, zbytek jídla; (RAE; DA). (3) m. (Dom): vozidlo hromadné dopravy; (4) (Dom): taxi; (RAE). • (5) (Kost): prostý, ale prohnáný, vychytralý, mazaný člověk; př.: *el concho tico es introvertido, se las piensa, calcula y regatea*; (6) (Kost): idiot, blbec; (7) viz: *concha*; (RR). • (8) m. (← kič., map.) (Bol, Kol, Chil, Ekv, Per): sediment, chuchvalce prachu; (9) spíše pl. (Bol, Kol, Chil, Ekv, Per): zbytky ze slévárny; (10) (Chil, Per; Bol): benjamínek rodiny; ► viz též: *conchito*; (11) adj. (Chil): končící (o nějaké věci); (12) (Kost): venkován; (13) (Per): tmavočervená barva; (14) ~ **primo** (Dom): osoba, která symbolizuje dominikánský národ od doby nezávislosti až po intervenci yanského lidu; (15) **hasta el** ~ (Chil, Ekv, Per; Bol): až do konce; (16) **irse al** ~ (Chil): potopit se; (17) **vestirse con el** ~ **del baúl** (Chil): oblékat si lepší a drahé oděvy; (AM, MM; DA). • (18) adj. (Ekv): šedavý; (19) adj. (Ekv): rudohnědý, červenohnědý; (20) m. (Am): konec, závěr; (JD). • (21) ~s, m., pl. (Arg, Chil, Kol): usazeniny, kaly; př.: *más abajo, en el desorden de vasos y botellas alguien había ahogado un pucho en restos de Coca-Cola aguada, sin duda el concho de otra Cuba libre*; (BDE). • (22) m. (Dom): dopravní prostředek veřejné dopravy; př.: *para llegar al trabajo tengo que tomar un par de conchos*;

(23) adj. (Kost; Hond): venkovský, buranský; př.: *¡sos concha, Evita!*; ► slang; (RF; DA). • (23) adj. (Bol; Pt): kalný, špinavý; (24) ~ **pucho**, viz: *pucho*; (25) **hasta el** ~¹ (Bol; LP): dotáhnout do konce; (26) **hasta el** ~² (Bol; LP): až do dna; (LM). • (27) m., lid. (Pan, Per, Chil, Ekv, Bol): usazenina nějakého nápoje; (28) m. (střBol, zápBol): hustá tekutina získaná při výrobě nápoje *chicha*; viz též: *chicha*; (28) m. (szKost): usazenina z jídla, která zůstane na spodu nádoby, ve které se jídlo peklo; ■ Syn.: *corroncha*; (29) m. (Dom): prostředek městské veřejné dopravy; ► velmi oblíbený a často v velmi špatném stavu; (30) (Dom): taxi; (31) ~ **de baúl**, m., lid. (Chil): nóbl, slušné oblečení; ► na speciální příležitosti; (32) **a** ~ (Chil): nadoraz, maximálně; (33) ~ **de vino** (Ekv, Per, Chil): tmavě červená barva; (34) ~ **pucho** (střBol, Chil): nejmladší dítě rodiny, benjamínek; (35) adj/subst (Guat, Salv, Nik): drzoun, neuctivý (o člověku); (36) subst/adj. (Guat): důsledný člověk; (37) adj., lid (zápBol, střBol): zakalený, špinavý (o nápoji); (DA).

corroncha, f. (1) (Kost), usazenina z jídla, viz: *concho*; (DA).

Concho, m/f., lid. (1) f., hovor. tvar jmen *Concepción* (Nik, Ven), *Consuelo* (Per); (2) m., hovor. tvar jména *Juan* (Bol); (DA).

concho!;!, citosl. (1) (Kub): vyjadřuje bolest, soucit nebo protest; ► záleží na situaci; ■ Syn.: *¡cónchole!*; (DA).

¡cónchole!, citosl. (1) (Portor), vyjadřuje bolest, soucit nebo protest, viz: *¡concho!*; (DA).

cónchole!;!, citosl., lid. (1) (Pan, Portor): ty blaho!; to je co říct!; viz též: *¡miércoles!*; (2) (Portor): viz: *¡concho!*; (DA).

conchoprimismo, m. (1) (Dom): životní styl během partyzánských revolucí; (RAE).

conchoprimo, m. (1) (Dom): partyzán; ► účastník partyzánské revoluce, účastnil se ozbrojených povstání; (RAE; DA).

conchoprinismo, m. (1) (Dom): způsob života během partyzánských revolucí; (DA).

conchoso,-sa, adj. (1) (Chil, Ekv): plný sedimentu; (AM, MM).

conchovino, adj/subst. (1) (Chil): tmavě červená barva; viz též: *conchevino*; (2) adj. (Chil): tmavě červený; viz: *conchevino*; (DA).

conchú, adj/subst.. (1) (Dom): líný, pohodlný, lhotejný (o člověku); viz též: *conchudo*; (2) (Portor): tvrdohlavý, paličatý, troufalý (o člověku); viz též: *conchudo*; (DA).

conchuda, adj./f. (1) (Arg): hloupá a neschopná žena; (1) (Arg): zlá žena; př.: *Susana es flor de conchuda; se lo verseó al jefe y ahora estoy en la calle*; ► slang; (RF). • (2) (Bol): zkušená prostitutka; ► bol. argot *coba*; (HB).

conchudez, f. (1) [Š: *desvergüenza, indolencia*] (Ekv, Guat, Kol, Mex, Per): lhotejnost, nestoudnost, nestydatost; př.: *fue el colmo de la conchudez: le subió más alto el volumen al estéreo cuando empecé a decirle que debería buscarse un trabajo*; (RF).

conchudo, -da, adj/subst. (1) adj., hovor. (Am): drzoun, držka; (2) adj., hovor. (Kol): netečný, bez zájmu, nevšímavý; (3) adj. (Kost): sprostý, hulvátský, neomalený; (RAE). • (4) (Portor): umíněný, tvrdohlavý, zarputilý, troufalý, nerozvážený; (5) (Kol, Dom): flegmatický, pomalý, opožděný; (6) (Ekv, Mex, Per): nestydatý, drzý; (AM). • (7) (Arg): vulg. hloupoučký, opožděný; (MM). • (8) (Ven): neoloupaný; (JD). • (9) adj. (Per; Mex, Nik, Kost, Kol, Ekv, Arg): cynický, drzý, otrlý, nestydatý; zvrácený, zvrhlý, zkažený, zlomyslný; př.: *póngase a la cola, no sea conchudo*; (10) m. [Š: *hijo de puta*] (Arg; Urug): gauner, lump, hajzl apod.; (11) m/f. (Arg): hlupák, pitomec, blbec; př.: *le estoy arreglando un divorcio difícil ... y esta conchuda no tiene otra cosa que hacer que decirme que ahora le parece que quiere al marido*; (12) (Chil): buzerant, teplouš; (RR). • (13) m/f., i adj., vulg. (Bol, Per, LaPlá, Arg): idiotský, debilní; idiot, debil, kretén; př.: *desalentado, se sentó al lado de su hermana ... murmurando «esa conchuda, ese feto infeccioso», como para sí*; (BDE). • (14) m/f. (Bol): klikař, šfastlivec; př.: *¡sos conchudo!, no sé cómo una chica tan linda haya aceptado salir contigo*; (15) adj. (Ven, Ekv): nedbalý, líný, neposlušný; př.: *Eva, no seas conchu'a y levántate a ver quién está tocando la puerta*; (16) adj/subst. [Š: *desvergonzado, desentendido, indolente, desobligado*] (Ekv, Guat, Hond, Chil, Kol, Mex, Nik, Per, Portor, Ven): drzoun, sprost'ák, nestyda; lhotejný, nestydatý, sprostý; př.: *¡qué conchudo es Oscar!*; *hace trabajar a su mujer mientras él se toma una siesta*; (RF). • (17) adj., hovor. (Mex): lhotejný, nevšímavý; ► mex. argot *caliche*; (MV). • (18) adj., lid. (Chil, Arg, Urug): špatný, zlý, mizerný; viz též: *condenado*; (19) adj/subst., lid. (Salv): odvážný, statečný; odvážlivec; viz též: *guapetón*; (DA).

conchuela, f. (1) (Per): rozdrobený zbytek jídla, který se hází slepicím; (AM).

conchuchar, zvrat. (1) (Kub, Portor): spiknout se; (AM, JD; DA).

conchudamente, adv. (1) (Mex, Hond, Nik, Kost, Per, Bol): bez strachu, neuctivě, drze; (DA).

conchudez, f. (1) (Mex, Guat, Kol, Ekv, Per, Bol): drzost, troufalost; (DA).

conchudo, -a, adj/subst. (1) m. (Hond): veliký klobouk; (2) adj/subst., lid. (Mex, Guat, Hond, Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Per, Chil, zápBol, jižBol): neuctivý, drzý (o člověku); (3) (Mex, Guat, Hond, Nik): nestydatý ve svém chování (o člověku); (4) vulg. (Chil, Arg, Urug): zlý člověk; ■ Syn.: *cajetudo*, *culeado*, *zorrudo*; (5) (Mex, Guat, Hond, Salv, Dom): líný, bez zájmu (o člověku); (6) adj., lid. (Per, Bol, Chil, Arg, Urug): mající štěstí, klikař (o člověku); (7) adj. (Ven): hrubosrstý (o zvířeti); (8) adj. (Ven): krytý, mající silnou skořápku (o jídle či o věci); (9) adj/subst. (Guat, Hond): neovlivnitelný, neoblomný, neotřesitelný (o člověku); (10) adj. (Salv): hrbatý (o člověku); (11) (Salv): statečný (o člověku); (12) (Portor): tvrdohlavý, umíněný; viz též: *conchú*; (DA).

cajetudo, (1) (Arg), zlý člověk, viz: *conchudo*; (DA).

culeado, subst/adj. (1) (Chil, Arg), zlý člověk, viz: *conchudo*; (DA).

zorrudo, subst/adj. (1) (Arg), zlý člověk, viz: *conchudo*; (DA).

conchuela, f. (1) (Mex, Guat, Nik): brouk z čeledi slunéčkovití (*epilachna varivestis*); ► až 7 mm dlouhý, žluté barvy s malými tmavými tečkami; (2) f. (Chil): rozdrolená lastura v písku nebo na mořském dně; (3) f. (Chil): zamoření listů rostlin ve formě povlaku různých velikostí a barev; (4) f. (Pan): druh jedlé nezvykle velké škeble; (DA).

conchupancia, f. (1) (Ven): spiknutí; (RAE).

concientización, f. (1) (Am): uvědomění, vyrozumění; (RAE). • (2) f. (Ven): trestuhodná úmluva mezi funkcionáři nebo zaměstnanci; ► za účelem získání ekonomických nebo politických zisků; (DA).

conciente, adj. (1) (Bol, Chil, Par, Arg, Urug): uvědomělý; (2) (Kub): pilný (o studentovi); (DA).

concientización, f. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Par, Arg, Urug, Chil): vědomí, něčeho, povědomí o něčem; ► být si něčeho vědom; (DA).

concientizador, -ra, adj. (1) (Salv, Bol, Chil, Arg): uvědomující si něco, být si něčeho vědom, uvědomující (o člověku nebo o věci); ■ Syn.: *concientizante*; (DA).

concientizante, (1) (Chil, Arg), uvědomující, viz: *con*; (DA).

concientizante, (1) (Chil, Arg): viz: *concientizador*; (DA).

concientizar(se), tr/intr. (1) (Am): dát na vědomí, uvědomit, donutit někoho přijmout plné vědomí a zodpovědnost za danou situaci; př.: *mi aportación es concientizar a la población de que*; (RAE, BDE; DA). • (2) intr/zvrat. (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): získat povědomí o dané situaci a přijmout za ni zodpovědnost; (DA).

concientón, -na, adj/subst. (1) hanl. (Kub): šprt, velmi pilný, horlivý (o studentovi); (DA).

conciertez, f. (1) lid. (Ekv): pracovní smlouva; ► většinou doživotní a dědičný závazek zemědělské práce za minimální nebo žádnou mzdu; (RR).

concierto, -ta, m/f. (← *concertar*) (1) (Ekv): člověk na něhož se vztahují doživotní závazky na základě dohody *concertaje*; (RAE, AM). • (2) m (Kost): služba, místo, zaměstnání; (AM).

conclapache, m/f. (← mex. *contlapachoa*, „skrývající“) (1) (Mex): kumpán, komplic; ► v Tabascu zachovávají formu *contlapache*; (AM; DA).

concoja, f. (1) (Arg, Urug): brzdový kotouč; (RAE).

concolón, m. (1) (Kost, Pan, Per): sedlina, usazenina; ► z nápoje, na dně šálku, např. z čokolády; (2) m. (Pan, Per): škraloup, připálenina; ► zbytek, který zůstane přilepený na dně hrnce; (3) m. (Pan): pražená rýže; viz též *cocolón*; (RAE, AM; DA). • (4) (Ekv): viz: *concolón*; (5) (szKost): usazenina ze sladkého nápoje *pinolillo*; viz též: *pinolillo*; (6) lid. (Pan): top; ► to nejlepší z něčeho; (7) **en el** ~ (Pan): v nejhlubším nitru; (DA).

concolonear, lid. (1) (Pan): jíst, nacpat se; viz též: *empacar(se)*; (2) intr. (Pan): zůstat až do konce; ► na nějaké oslavě; (3) lid. (Pan): cpát se praženou rýží; viz též: *concolón*; (DA).

concomeo, m.; viz: *concorina*; (DMC).

concompe, m. (1) (výchPer): velký suchozemský hlemýžď (*Bulimus maximus*); ► až 15 cm dlouhý; (DA).

concón, m. (1) (← map.) (Chil): dravý noční pták *Strix rufipes*; ► podobný sově, ale většího vzrůstu; má šedohnědorezavé peří s bílými skvrnami a péra na křídlech a na ocase jsou pruhovaná šedě a červeně; (2) pevninský vítr vanoucí od jihoamerického pobřeží Tichého oceánu; (3) (Dom): rýže připálená na dně hrnce nebo kotle; ► velmi oblíbená; (4) (Dom): důvěryhodný člověk; (5) (Dom): silná rýma; (RAE; DA). • (6) (Dom): připálenina; viz též *concolón*; (7) **de a** ~ (Dom): znamenitý,

skvělý; **(8) del** ~ (Dom): **od hlavního**; honosný; **(9) saber algo del** ~ (Dom): být si jistý; (AM; DA).
 • **(10) saber del** ~ (Dom): vědět něco z první ruky, mít dobrý zdroj informací; **(11) tener** ~ (Dom): být podezřelý; **(12) saber del** ~ (xxx): xxx; **(13) tener ~ una cosa** (xxx): xxx; (DA).

conconcito, (1) de ~ (Dom): urozeného původu, vysokého společenského postavení; (DA).

conconete, adj. **(1)** (Mex): tlustoučkový, podsaditý; (JD).

concorina, f., lid. **(1) que bueno que tú ~ con mi concomeo** (Kub): jsme stvoření jeden pro druhého;
 ► výraz má sexuální konotaci (*la concorina* – ženské pohlaví; *el concomeo* – mužské pohlaví); (DMC).

concreta, (1) la ~ (Kub): to skutečné, to správné; **(2) chocar con la** ~ (xxx): xxx; (DA).

concretación, f. **(1)** (Chil): konkretizace, konkrétnost; (DA).

concretarse, zvrat. **(1) ~ a** (Mex): omezit se (na); př.: *nos concretábamos a enviar nuestros artículos sin demasiada reflexión moralista*; (BDE).

concretera, f. (← *concreto, cement*) **(1)** hovor. (Kub; Hond, Salv): míchačka na beton; (RAE, JD; DA). • **(2)** (Salv, Kost): továrna na betonové produkty; viz též: *concreto*; **(3)** (Portor): autodomíhávač; ► nákladní auto s míchačkou na beton; viz též: *concreto*; (DA).

concretero, -a, m. **(1)** (Am): betonář; (JD; DA). • **(2)** adj. (Chil): sloužící k míchání betonu, pracování s betonem (o přístroji); (DA).

concreto, m. (← angl. *concrete*) **(1)** (Am): beton; (RAE, MM; DA). • **(2) ~ armado**¹: armovaný beton; ► vyztužený nějakým materiálem, železným či ocelovým; **(3) ~ preesforzado**: předpjatý beton; **(4) ~ reforzado**: železobeton; **(5)** (Mex): deska; (JD; DA). • **(6) ~ armado** (Per aj.): železobeton, armovaný beton; př.: *las columnas, refuerzos de concreto armado (fierro y concreto), se construyen entre muros dentados*; (BDE). • **(7) ~ armado**²: beton; (DA)

concuar, tr. **(1)** (Bol): sladit, spojit; (RAE). • **(2) intr.** (Per, Bol, Par): sladit se, přizpůsobit se, spojit se jedna věc s druhou; **(3) intr.** (Bol): shodnout se na něčem; ► dvě a více osob; (DA).

concubinarse, intr/zvrat. **(1)** (Bol, Par): soužít spolu mimo manželský svazek; (DA).

concubino, m. **(1)** (Mex, Hond, Salv, Nik, Ven, Per, Bol, Chil, Par, Arg): muž žijící v konkubinátu; (DA).

concuna, f. **(1)** (Kol): holubice; (RAE, JD).

concuño, -ña, m/f. **(1)** (Kanár, Am; Mex aj.): švagr, švagrová; sešvagřený, spřízněný; př.: *hizo director ... a su concuño*; (RAE, JD; BDE; DA).

concurdáneo, m. **(1)** (LaPla): opilcův kumpán, kamarád; ► slang *lunfardo*; (NET).

concurrencia, f. **(1)** (Chil): podpora, pomoc, příspěvní; (JD).

concurabilidad, f. **(1)** (Chil): kvalita účastníka soutěže, konkurzu; viz též: *concurable*; (DA).

concurable, adj. **(1)** (Chil, Urug): účastníci se konkurzu, soutěže; (DA).

curso, m. **(1) ~ público**, konkurs, viz: *licitación*; (EEA). • **(2) ~ de manchas**, m. (Arg): soutěž v kreslení; ► pro děti a mládež; **(3) de** ~ (Ven): nádherný (o bytosti); (DA)

condazgo, m. **(1)** (Mex): výsměšný výraz pro titul hraběte; (AM).

condecoración, f. **(1)** (Bol): nákaza pohlavně přenosnou nemocí; ► bol. argot *coba*; (HB).

condecorado, -da, adj/ subst. **(1)** (Bol): nakažený pohlavně přenosnou nemocí; ► bol. argot *coba*; (HB).

condecorar(se), zvrat. **(1)** (Bol): nakazit se pohlavně přenosnou nemocí; ► bol. argot *coba*; (HB).

condenación, f. **(1)** (Dom): katastrofa, pohroma; (DA).

condenado, -da, adj/subst. **(1)** adj. (Chil): prohnáný, mazaný; **(2)** (Chil): čert; rohatý; (JD). • **(3)** lid. [Š: *malo*] (Nik, Kost, Bol): špatný, zlý, mizerný; ■ Syn.: *aconchamadrado, bambolea, cadejo, cajetudo, callampero, cayuco, churrupiente, conchudo, culeado, hijuna, hojaldre, kandanga, malena, malenco, natre, pelis, pelo de cuca, pinchurriente, piribo, retamboreado, vejiga, zorrudo*; (DA). **(4)** m. (Portor): mořská ryba z čeledi chrochtalovití (*haemulon flavolineatum*); ► až 30 cm dlouhá, žluté barvy; **(5)** adj/subst. (Nik, Kost): prohnáný, mazaný (o člověku); ■ Syn.: *condenito, condolido*; (DA).

condenito, (1) (Kost), prohnáný, mazaný, viz: *condenado*; (DA).

condolido, (1) (Kost), prohnáný, mazaný, viz: *condenado*; (DA).

condenao, (1) (Portor): mořská ryba; viz též: *condenado*; (DA).

condenito, -a, (1) (Kost): prohnáný, mazaný; viz též: *condenado*; (DA).

condesa, f., viz: *peo*; (DMC). • **(2)** f. (Kub): kondenzované mléko; (DA).

condiácos, m. pl., lid. (1) (**los**) ~ (Kub): piloti; ► slovník *chuchero*; pochází od slova *Condor*; viz též: *chuchero*; (2) **ser un condiáco** (Kub): být člověk, který se znenadání bez pozvání objeví a využije toho, co je na místě; ■ Syn.: *ser un fastasmón*; *ser un paracaidista*; (DMC).

condición, f. (1) (Arg): tradiční sálový tanec; ► tančí se v páru nebo samostatně; ► hudba střídá pomalé části s živými, oddělené intermezzem, tančí se s šátkem; (RAE; DA). • (2) **de mucha** ~ (Mex): ohnivý; ► o koni aj.; (JD).

condicional, adj. (1) (Chil, Par, Arg, Urug): podmíněný (o účasti); ► o studentovi, žákovi: může se účastnit určitého kurzu, aniž by splnil předchozí, jeho účast je však podmíněna pozdějším splněním první části; (DA).

condicionalidad, f. (1) (Chil, Par, Arg, Urug): podmíněná účast; ► o studentovi, žákovi: může se účastnit určitého kurzu, aniž by splnil předchozí, jeho účast je však podmíněna pozdějším splněním první části; (DA).

condolido, -a, (1) (Kost): prohnáný, mazaný; viz též: *condenado*; (DA).

condominio, m. (← angl. *condominium*) (1) (Am): obytná patrová budova; (RAE; DA). • (2) (Mex aj.): byt; př.: *este matrimonio centra toda su vida en ganar y ganar dinero para poder tener su propio condominio*; (BDE). • (3) [Š: *gastos de comunidad*] (Ven): společné poplatky; ► za údržbu obytné budovy; např. za elektřinu, úklid, garáž, zahradu apod.; ■ Syn.: *expensas* (Arg), *gastos comunes* (Chil, Urug), *cuota de mantenimiento* (Mex); (4) sídliště, viz: *fraccionamiento*; (EEA). • (5) (Mex, Salv, Kub, Dom, Urug): bytový dům patřící družstvu vlastníků bytu; (6) m. (Portor): státní věznice; (DA).

condón, m. (1) prezervativ, viz též: *forro*.

condongo, m. (1) (Guat): kondom; (DA).

condonguarse, zvrat. (1) (Kol, Portor): kolébat se, klátit se, natrásat se, kroutit se (o ženě); (AM, MM; DA).

condonizar, tr. (1) (Chil): dělat kampaň, agitovat za prevenci před pohlavními nemocemi, za užívání prezervativů; (DA).

cóndor, m. (i adj.) (← keč. *cúntur*, ← kič. *kundur*) (1) (Am → Š) (Andy aj.): kondor ► dravý pták *Sarcorrhampus gryphus*, řádu kondoři *Cathartiformes*; vyskytuje se převážně v jihoamerických Andách; velikost 1 m, rozpětí křídel 3 m; má holou hlavu a krk; na hlavě výrůstek ve tvaru hřebínku a kníru; silné modročerné peří; bílý límeč, hřbet a horní část křídel; malý ocas a černé nohy; vyskytuje se v Andách; patří mezi největší létající ptáky; (2) ekvádorská zlatá mince hodnoty 25 *sucres*; (3) chilská a kolumbijská mince původně ražená ve zlatě v hodnotě 10 *pesos*; (RAE, MM, JG). • (4) m. (Kol, Ekv): zlatá mince hodnoty 50 peset; (5) (Chil): zlatá mince hodnoty 38 peset; (6) **doble** ~ (Kol): zlatá mince hodnoty 20 *pesos*; (7) **medio** ~ (Ekv): zlatá mince hodnoty 5 *sucres*; (8) **quinto de** ~ (Ekv): zlatá mince hodnoty 2 *sucres*; (AM). • (9) (Kol, Chil, Ekv): označení mincí různých hodnot; (MM). • (10) (← keč. *kuntur*, „dravec“) (Bol): kondor andský; ► dravec, který dorůstá až 1,2 m, má holou hlavu a krk šedožluté barvy, tělo je černé s bílými křídly, je jedním ze symbolů Bolívie; ■ Syn.: *mallku*; (11) m. (Bol): tanečník v kostýmu kondora; (12) m., hanl., humor. (Bol: LP): penis; ■ Syn.: *chiti*, *llocalla*, *pinquillo*, *poronga*, *acordeón*, *cabezón*, *chico*, *mondongo*, *muchacho*, *nervio*, *obelisco*, *paloma*; (13) adj., lid. (Bol): mající orlí nos; ■ Syn.: *mallku*; (14) **andar** ~, lid. (Bol: alt/vall): kličkovat; ► zvl. o opilci; ■ Syn.: *caminar chanca-chanca*, *chancanear*; (15) **estar** ~, lid. (Bol: alt/vall): být namol, mít opici; ■ Syn.: *estar wato*, *estar wejru*, *estar wiru*, *estar alfombra*, *andar de cuatro (patas)*, *estar de cuatro (patas)*, *estar mamado*, *estar mula*, *estar papilo*, *estar trapo*, *estar verga*, *estar yuca*; viz též: *enchichado*; (LM, DA). • (16) adj. (Bol): mající skobu (o člověku); ► protáhlý orlí nos; (17) ~ **rachi**, m. (Per): lidová slavnost; ► spojí se provazem kondor a býk, přičemž se býkovi vyříznou dvě rány na krku, kterými poté prochází provaz, jenž je přivázán ke kondorově křídlu, pták následně zatíná své pařáty do dobytčete, čímž vyvolá jeho zběsilé poskakování a pobíhání zapříčiněné krutou bolestí; (DA).

condorear(se), intr., lid. (← keč. *kuntur*) (1) (Bol: alt/Tj): hlídat; ■ Syn.: *dar una vizcacheada echar una vizcacheada*, *aguaitar*, *dar una aguaitada*, *dar una chequeada*, *dar una lenteada*, *dar una vichada*, *ehar una aguaitada*, *ehar una chequeada*, *ehar una lenteada*, *ehar una vichada*, *chequear*, *lentear*, *vichar*; (LM). • (2) intr/zvrat. (Chil): splést se, pochybit; (DA).

condoreño, -ña, adj. (1) (Arg): kondoři; ■ Var.: *condorino*; (AM, JD).

condorilla, subst/adj. (1) (szArg): rostlina; viz též: *papa*; (2) (szArg): hlíza; viz též: *papa*; (DA).

condorito, m. (1) (← *Condorito* jméno komiksové postavy) (Chil): žabka, sandál; ► ze syntetického nebo plastového materiálu; (DA).

condoritos, m., pl. (1) (Chil): žabky, arabky; ► sandály z gumy nebo plastu s vložkou a řemínky, které se zastrčí mezi palec a sousední prst; (BDE).

condoro, m. (1) (Chil): nešikovnost, neohrabanost, neobratnost; ► do takové míry, až je to pro dotyčného zahanbující; (RAE; DA). • (2) (Chil): chyba, hrubka; př.: *cometí demasiado condoros en ese examen*; ► slang; (RF).

conducción, f. (1) (Am): provádění; (JD). • (2) m. (← angl.) (Par, Arg, Urug): vedení nějaké instituce, firmy či projektu; (DA).

conduce, m. (1) (Kub, Dom, Portor): potvrzení, dokument o předaném zboží; (2) **de ~** (Kub): eskortován, doprovázen několika strážníky (o vězni); (DA).

conducir; (1) řídit (vozidlo), viz: *manejar*; (EEA). • (2) tr. (← angl. *tu conduct*, řídit) (Bol, Arg, Urug): řídit nějakou instituci, firmu či projekt; (DA).

conducta, (1) **hacer ~ (xxx): xxx**; (DA).

conducto, m. (1) ~ **regular** (Per, Bol, Chil, Urug): předepsaný postup, který se musí dodržovat v případě vyřizování dokumentu, spisu nebo žádosti; (2) **salvar el ~ (xxx): xxx**; (DA).

conductor, -ra, m/f. (← angl.) (1) (Antil, Bol, Kol, Chil, Guat, Mex, Per): revizor jízdenek v dopravním prostředku; ► v Chile zastávají tuto činnost více ženy, takže se používá *conductora*; (AM). • (2) (Am): ředitel, vedoucí; (3) ~ **de orquesta** (Am): dirigent; (4) (Mex): průvodčí; (MM, JD). • (5) (Mex, LaPla): uvaděč; animátor; př.: *al verlo, la conductora habló a la oficina de la productora de De Boca en Boca*; (BDE). • (6) [Š: *presentador (de radio o televisión)*] (Arg, Chil, Mex, Urug): hlasatel; ■ Syn.: *presentador* (Chil, Urug, Ven), *locutor* (Urug), *animador* (Ven); (7) řidič, šofér, řidič autobusu, viz: *chofer*; (EEA). • (8) lid. (Kub): člověk, který v autobusu vybírá peníze za jízdenky; př.: *¿ya le diste el dinero al conductor?*; viz též: *guagüero*; (DMC; DA). • (9) m. (Portor): kanál pro přepravu cukrové třtiny, výlisky, cukru; ► v curkovém průmyslu; viz též: *bagazo*; (DA).

conduerma, f. (1) (Kol, Ven): noční můra, zlý sen; (RAE, AM). • (2) (Kol; Mex): hloupost, nesmysl, pitomost; (RR). • (3) škodolibost, potěšení, veselí; (4) (Mex): otrava, otravný člověk; (5) (Kub): pomalost, zdlouhavost; (AM, MM). • (6) (Ven): hluboký spánek; (JD). • (7) f. (*sevKol*): **otravné, nudné téma**; (1) (Ven): **pomalost, zpoždění**; (DA).

condumio, m. (1) (Ekv): nádivka ze sýru nebo masa, kterou se plní placky apod.; (2) dvojsmysl; (3) (Mex): druh tureckého medu; (4) **tener una cosa ~** (Ekv): mít náhradní plán; (AM, MM). • (5) (Mex): mandlový chlebiček; (JD). • lid. (6) (Kub): věc, situace; (7) **¿cómo está el ~?** (Kub): jak to vypadá?; jaká je situace?; př.: *¿cómo está la cosa?*; *el interrogado contestaba de distintas maneras; una es ésta: el condumio está de arroz, picadillo y yuca*; ► chudé rodiny na Kubě jedly hlavně tyto tři ingredience; (8) **estar el ~ de picadillo y yuca**¹ (Kub): nemít se dobře; jíst chleba o třech kůrkách; ■ Syn.: *estar la caña a tres trozos*; *estar la cosa de bala*; (DMC). • (9) **estar el ~ de picadillo y yuca**² (Kub): být v úzkých, ve srabu, v maléru; (DA). (10) m. (Kub): **ekonomická situace**; (11) (Pan): **dav, hromada, spousta (lidí, věcí)**; (DA).

conectación (← angl. *connection*) (1) (US): spojení; (MS).

conectado, -da, adj. (1) **estar bien ~** (Guat): mít vlivné přátele, známosti; (DA).

conectar(se), tr/intr. (← angl. *to connect*) (1) tr. (Am): spojit; (2) vyvolat vztah mezi dvěma a více osobami; (3) intr., být v souvislosti (o dvou věcech); př.: *el discurso conecta con el de ayer*; (MM). • (4) (Am): navázat spojení; (JD). • (5) tr. (Mex, Portor): získat drogy; (6) tr. (Salv, Nik, Kub, Portor, Ven): odpálkovat (v baseballu); viz též: *batazo*; (7) (Kub, Kost): uštedřit ránu; viz též: *aflojar*; (8) intr/zvrat. (Per): šňupat kokain; (9) (Salv): pít likér; (10) intr/zvrat. (Guat, Hond, Salv, Nik, Urug): stýkat se s někým vlivným; (11) ~ **de hit** (Kub): vynikat v něčem; (12) ~ **el plug** (Kub): soustředít se na něco; (DA).

conecte, m. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik): pozice, funkce získaná po známosti (bez vlastního přičinění); (2) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Mex): konexe s uznávanou osobou; ► za účelem získat její podporu; (3) (Hond, Salv): kontakt s někým; (4) m/f. (Guat): milenec/milenka; (DA).

conectista, m/f. (1) (Dom, Portor): účastník konference; (DA).

conecto, m., lid. (1) (**el**) ~ (Kub): zásuvka; př.: *pon ese alambre en el conecto*; (2) (Kub): člověk, se kterým je třeba navázat kontakt; ► mezi lidmi připravujícími spiknutí; k získání něčeho konkrétního; (DMC; DA).

coneja, f. (1) hovor. **correr la** ~ (Arg): hladovět, třít bídu s nouzí; mít hlad; žít v chudobě, bídě, nouzi, živořit; nacházet se v těžké, bolestné nebo ošemetné situaci; př.: *he corrido la coneja durante largos años; viví en cuartuchos*; ► slang *lunfardo*; (RAE, NET, BDE; DA).

conejar, tr/intr. (1) tr. (Guat): lovit králíky; (2) ~ **a una persona**: špehovat, pozorovat, tajně poslouchat nějakou osobu, špiclovat někoho; (AM, JD). • (3) intr. (Chil): řídit auto vyhýbaje se složitým dopravním situacím; (4) tr. (Guat): podezřívát, tušit něco; (DA).

conejeo, m. (1) (Chil): řízení auta vyhýbaje se složitým dopravním situacím zapříčiněným hustou dopravou; (DA).

conejistos, m., pl., pop. (1) (Pan): první mléčné zoubky dítěte; (DA).

conejito, m. (1) (Arg): rostlina z čeledi krtičníkovitě (*calceolaria polyrhiza*); ► s elipsovítymi listy, žlutými květy a tobolkovitými plody; ■ Syn.: *zapatito*; (2) m. (Per): anýzový likér; (3) ~ **del campo**, m. (szArg): hledík větší (*Antirrhinum majus*); (DA).

zapatito, m. (1) (Arg), rostlina z čeledi krtičníkovitě (*calceolaria polyrhiza*, viz: *conejito*); (DA).

conejitos, (1) **hacer** ~ (xxx): xxx; (DA).

conejera, f. (1) (Bol): vagina; ► bol. argot *coba*; (HB).

conejo, -ja, adj/subst. (1) m., lid. (Mex; Bol): biceps, dvojhlavý sval pažní; (RAE; DA). • (2) (Kol): past, lest, léčka; též ve frázi *hacer conejo*: klamat, obelhat, ošidit; (3) ~ **pintado** (Pan): aguti; (RR). • (4) adj. (StřAm): neslazený, hořký; ► o čaji maté; (5) m. (Guat): detektiv; (6) **poner** ~ (Kol): kupovat zajíce v pytli; ■ Syn.: *dar mico*; (AM, MM). • (7) m.(Am): fízl, špehoun; (8) m.(Am): morče; (9) **no hacerle ni** ~ (Chil): nehnout ani brvou; (JD). • (10) (Bol): vagina; (11) (Bol): malý syn; ► bol. argot *coba*; (HB). • (12) (LaPla): sociální pracovník ve vězení; ► slang *lunfardo*; (NET). • (13) (Per): luskání prsty; křupání prsty; př.: *odio cuando Manolo se pone a sacarse conejos de los dedos*; ► slang; (RF; DA). • (14) lid. (Kub): kundička; prcina; př.: *le vi el conejo a Juana*; (15) **dar el** ~ (**conejito**) (Kub): vyspat se s mužem; (16) **no lo** ~ (Kub): to/toho neznám; ► slovní hříčka, záměna *conozco* a *conejo*; z rozhlasového programu; (17) **yo te** ~ (Kub): já tě znám; ► stejná slovní hříčka; (18) **zafa** ~ (Kub): neotravuj mě; př.: *le dije cuando me pidió el dinero: zafa conejo*; viz též: *dientes, dinero*; (DMC). • (19) lid. (Guat): policajt; viz též: *buitre*; (20) adj/subst., lid. (Guat): hloupý, hlupák; viz též: *güevón*; (21) **ir a amarrar un** ~, venk. (Salv): vyprázdnit se v přírodě; (22) **poner** ~ (střKol): vyhnout se placení; (23) **saber más que tío** ~ (Pan): vědět víc než Děd Vševěd; (24) **sacar** ~s (Per): prokřupnout si prsty, lupnout kloubky; ■ Syn.: *sacar mentiras*; (DA). (25) m. (Mex): zloděj; ► který krade bezcenné věci; (26) m., lid. (Kol): špekátá stehna (u ženy); (27) m. (Chil): dortík z pšeničné mouky plněný krémem; (28) m/f., hanl. (Guat): čmuchač; ► policejní vyšetřovatel; (29) m. (jižHond): kus dřeva naříznutého ze spodu, které slouží jako opora pro veslo; ► na lodi; (30) m. (Portor): mořská ryba (*Promethichthys prometheus*); ► až 1 m dlouhá, úzký trup, velké oči, pestře zbarvená; ■ Syn.: *macaco, ratón*; (31) ~ **de castilla**, m. (Per, Bol): králík divoký (*Oryctolagus cuniculus*); ■ Syn.: *castilla*; (32) ~ **de palo**, m. (Arg): hlodavec z čeledi morčatovití (*Pediolagus salinicola*); ► až 40 cm dlouhý s velkýma ušima, kaštanová srst, velmi rychlý a hbitý; (33) ~ **estirado**, m. (Bol): viz: *estirados*; (34) ~ **muleto**, (Pan): viz: *tapetí*; (35) ~ **pintado**, m. (Pan, Kol): viz: *tepesquintle*; (36) **falso** ~, m. (Bol): dušený pokrm z dobytčího masa; ► předem obalené ve strouhance a smažené, poté se dusí; viz též: *ahogado*; (37) subst/adj. (Guat): hlupák (o člověku); (38) **hacer** ~ (xxx): xxx; (39) **ir a amarrar un** ~ (xxx): xxx; (40) **poner** ~ (xxx): xxx; (41) **sacar** ~s **de los dedos** (xxx): xxx; (DA).

macaco, m. (1) (Portor), mořská ryba (*Promethichthys prometheus*), viz: *conejo*; (DA).

ratón, m. (1) (Portor), mořská ryba (*Promethichthys prometheus*), viz: *conejo*; (DA).

castilla, subst/adj. (1) (Bol), králík divoký (*Oryctolagus cuniculus*), viz: *conejo*; (DA).

conero, -a, m/f. (1) (Hond): zmrzlinář; (DA).

conexión, f. (← angl. *connection*) (1) (Am): spojitost, souvislost, spojení, sjednocení; (2) pouto, svazek; (MM, JD). • (3) přestup (z jedné linky na druhou), viz: *combinación*; (EEA). • (4) **estar en la** ~ (Kub: exil): mít všechna severoamerická sociální pojištění; př.: *mi mamá no tiene problemas, está en la conexión*; (DMC). • (5) f. (Portor): šéf kriminálních organizací; (6) m/f. (Portor): drogový dealer; (DA).

confección, f. (1) (Mex, Per): obchod s oblečením; (DA).

conferencialmente, adv. (1) (Mex): v soukromí, soukromě, mezi čtyřma očima; (JD).

conferencista, f/m. (1) (Am; Per aj.): řečník, přednášející; účastník konference; př.: *otros conferencistas instaron a los asistentes a aprovechar la nueva tecnología*; (RAE, AM, MM, JD; BDE; DA).

confesada, f. (1) (Kol): přiznání; ► něčeho, co se uchovávalo v tajnosti; (2) f. (Kost): svátost smíření, svatá zpověď; ► pečlivě vykonaná; (3) f., lid. (Kost): vyčerpávající výslech někoho; ► za účelem vyzvědět drby o ostatních; (DA).

confeso, -sa, adj. (1) (Am): učiněný, vyložený; (JD).

confianza, f. (1) m/f. (Per): spolehlivý, důvěryhodný člověk; (2) **de confianza** (Guat): s důvěrou, potěšením, chutí; (RR). • (3) viz: *sobaco, estar en el sobaco de confianza*; (DA). (4) ~ **ni en la camisa** (Bol): nevěřit nikomu; ► vyjádření nedůvěry vyvolané chováním určitých lidí; (DA).

confianzudez, f., lid. (1) (Chil): přehnaná důvěra v něčí jednání; (DA).

confianzudo, -a, adj/subst. (1) (Ekv): příliš důvěřivý; ► v něčí jednání; (DA).

conficao, adj. (1) (Dom): zlý, podlý (o člověku); (DA).

confidencial, m., lid. (1) (Guat): policajt; viz též: *buitre*; (2) **la ~**, f. (Guat): policejní sbor; (DA).

confidenciente, m/f. (1) (Portor): konfident, informátor; (DA).

confidenciar, tr. (1) (Chil; Ekv): důvěrně sdělit, **svěřit se**; (RR, JD; DA). • (2) (Chil, Ekv): chovat se důvěrně k někomu; (BDE).

confinado, -da, adj. (1) (Am): dusný, těžký vzduch; (JD).

confinio, m. (1) (Ekv): vyhoštění, vypovězení; (RAE; DA).

confirma, f., lid. (1) (*zkráceně confirmación*) (Mex): církv. biřmování; ► **jedna ze svátostí katolické církve**; (JD; DA).

cónfiro!, citosl. (1) (Ven): sakra!; (JD). • (2) lid. (Ven): **ty blaho!**; **to je co říct!**; **paráda!**; viz též: *¡miércoles!*; (3) (Ven): **no nazdar!**; **ale kdepak!**; **to zrovna!**; viz též: *¡miércoles!*; (DA).

confiscado, -da, adj. (1) hovor. (Kanár, Ven): sakramentský, zatracený, neposedný, zlotřilý, lotrovský; **rozpustilý**; (RAE, MM, JD; DA).

confisgado, -da, adj. (1) (StřAm): podvodnický, darebácký, uličnický, rozmazlený, nevychovaný; ► používá se v kterékolí společenské vrstvě, jak v mluvě, tak i v psaném jazyce; ► v Kolumbii a ve Venezuele se používá *confiscado*; ■ Var.: *confiscado*; (AM, MM, JD). • (2) adj. (Kost): přiznání, zpověď; (DA).

confisión, f., lid. (1) (Dom, Portor): doznání, zpověď; (DA).

confite, m. (← katal. „confit“) (1) **partir un ~¹** hovor. (Ven): mít techtle mechtle; ► o dvou osobách, které spolu mají velmi intimní vztah; (2) **partir un ~²** hovor. (Ven): o více osobách: dělit se o výdělek, mít společný zisk; (RAE). • (3) (Kost, Pan): bonbón, karamela, cukrátko; př.: *la bolsa de confites duró poco*; (4) **estar a partir un confite** (Ven): být zadobře s někým; (RR; DA). • (5) výstřel, náboj, viz též: *chumbo*; (6) (Nik): bonbón, karamelka; př.: *a Marcela le encantan los confites con sabor a fresa*; ► slang; (RF). • (7) **estar a partir de un ~**, lid. (Per): o dvou osobách: být jedna ruka; ► být v úzkém vztahu; (DA).

confitería, f. (1) (Am): kavárna, cukrárna; (JD). • (2) (Bol, Chil, LaPlá, Arg): kavárna; př.: *si íbamos a la confitería «La Unión» tomando un cívico con sánguches*; (3) ~ **bailable** (Arg): diskotéka; (BDE; DA). • (4) [Š: *pastelería, confitería*] (Arg, Chil, Urug, Ven): cukrárna; ■ Syn.: *pastelería* (Chil, Mex, Ven); (EEA).

cónfiti!, citosl. (1) (Ven; Kub): sakra; kurník; do přič! ► eufemismus za vulg. *coño*; př.: *¡cónfiti, qué golpe me has dado!*; (JD; DMC).

confitillo, m. (1) (Kub): kudrnaté vlasy, kudrny; (AM, JD). • (2) m. (Kub): černošské kudrnaté vlasy; (3) m. (Kub): viz: *escoba amarga*; (DA).

confitura, f. (1) (Kub, Nik, Urug): cukrovinky, pamlsky; (DA).

confituría, f. (1) (Am): cukrářství, cukrárna; (JD).

conflé, (1) (Dom): viz: *conflei*; (DA).

conflei, m. (← angl. *corn flakes*, kukuřičné lupínky) (1) (Pan, Portor): cereálie; viz též: *conflé*; (DA).

confleis, m., pl. (1) (← angl. *corn flakes*, kukuřičné lupínky) (US): osmahnuté cereálie smíchané s mlékem; (DA).

confles, m. (1) (← angl. *corn flakes*, kukuřičné lupínky) (Hond, Salv): kukuřičné nebo jiné lupínky; ► většinou slazené, podávané na snídani s mlékem; (DA).

confleys, m. (← angl. *corn flakes*) (1) (US): cereálie; kukuřičné lupínky; př.: *se acabaron los confleys, acuérdate de comprar más cuando vayas a la marqueta*; ► slang; (RF). • (2) (US): viz: *confleis*; (DA).

conflictuar(se), tr. (1) (Mex, Salv, Ekv, Bol, Par, Arg, Urug, Chil): vyvolat konflikt; (2) intr/zvrat. (Mex, Ekv, Bol, Par, Arag, Urug, Chil): mít někdo vnitřní rozpory, které můžou ovlivnit jeho chování; (DA).

configir, intr. (1) (Portor): dostat se do konfliktu jedno ustanovení zákona s jiným; (DA).

conformación, f. (1) (Ven): postup, jednání, jimž banka zaručuje platbu šeku; (2) m. (Hond): stlačení štěrku; (DA).

conformar, tr. (1) (Par): nahradit, vyrovnat, utěšit, uspokojit, vyhovět; př.: *la cosa es saber conformar a la pobre gente*; (2) (Bol; Per): zmírnit, zjemnit; př.: *la paz del valle conformaba sus costumbres*; (RR). • (2) tr. (Hond): stlačit štěrk pomocí parních válců; (3) tr. (Portor): povzbudit, utěšit; (DA).

conforme, adj. (1) **estar** ~ (Bol; Per): cítit se dobře, být ve své kůži; př.: *si no me ducho ... no estoy conforme durante el día*; (RR).

confort, m. (← fr. *confort*, ← angl. *comfort*) (1) (Am): blahobyt, pohodlí, komfort; (MM). • (2) m. (Chil): toaletní papír; (DA).

confortable, adj/subst. (← fr. *confortable*, ← angl. *comfortable*) (1) adj. (Am): pohodlný; (MM). • (2) m. (Mex): klubovka; (3) f. (Chil): pohovka; (JD). • (4) m., lid. (Per): široké pohodlné křeslo; (5) m., pl., lid. (Per): souprava, komplet gauče a křesel; (DA).

confortes, m., pl. (1) (Guat): části bylin namočené v léčivém roztoku; ► používají se k léčení ran; (AM).

conforto, m. (1) (Hond, Salv): léčivo měkké konzistence zabalené do látky; ► aplikuje se na postiženou oblast na těle a zklidňuje ji; (DA).

confraternizar, intr. (1) (Am): (s)bratřit se, (s)kamarádit se; (AM, MM).

confronta, f. (1) (Ekv): zjišťování prezence; (JD). • (2) (la) ~ (Kub): poslední možnost, šance; př.: *ésta es la confronta; aprovéchala*; (3) **coger la** ~ (Kub): mít problémy; př.: *si sigues con esas amistades te coge la confronta*; (4) **cogerlo a alguien la** ~¹ (Kub): ztroskotat, přijít o poslední příležitost; př.: *como no te apures con la historia te va a coger la confronta; no estuvo a tiempo en el paradero y lo cogió la confronta*; (5) **cogerlo a alguien la** ~² (Kub): být někdo někým překvapen; př.: *estaba robando y lo cogió la confronta*; (6) **darle a alguien la** ~ (Kub): pozvat si někoho na kobereček; př.: *me dio la confronta el jefe; estaba furioso*; (7) **te va a coger la** ~¹ (Kub): to nezvládneš, to prohraješ; ► v nejrůznějších případech; př.: *en esa empresa lo coge la confronta*; (8) **te va a coger la** ~² (Kub): přijdeš pozdě; př.: *parte que te va a coger la confronta*; (9) **hacer una mujer una** ~ (Kub): něžně se dotýkat s mužem; viz též: *guach*; (DMC). • (10) f. (Kub): regionální noční autobusová linka; ► začíná o půlnoci a končí v 6 hodin ráno; (DA).

confrontacional, adj. (1) (Portor): konfliktní (o člověku); (2) (Ekv): provokativní, rozporný, sporný (o věci); (DA).

confrontamiento, m. (1) (Nik, Dom, Portor, Kol, Ven, Ekv, Bol, Chil, Urug): konfrontace, střetnutí; (DA).

confrontar(se), tr. (1) ~ **un problema** (Mex): setkat se s problémem; (2) ~ **una situación** (Mex): být v postavení; (JD). • (3) tr. (Mex, Dom, Ven, Ekv, Urug): čelit nějakému problému; (4) intr. (Guat): líbit se; (5) intr/zvrat. (Guat): přitahovat se navzájem (dva lidé); (6) ~ **billetes**, (Dom): kontrolovat slosovací los; (DA).

confrontativo, -a, adj. (1) (Hond, Salv, Kol): protikladný (o lidech nebo věcech); (2) adj. (Ekv): konfliktní sporný (o lidech nebo o věcech); (DA).

confronte, m. (1) (Chil): sportovní střetnutí, klání mezi dvěma družstvy nebo osobami; (DA).

confrontón, m., lid. (1) (Kub): osahávání se, svádění; př.: *¡qué confrontón tiene esa pareja en el portal!*; (DMC).

confundir, tr., lid. (1) ~ **la peste con el mal olor** (Kub): zmýlit se; př.: *ese se puso muy confianzudo conmigo y le dije: oigame, usted no me conoce, usted ha confundido la peste con el mal humor*; (DMC; DA). • (2) ~ **el caldo con los frijoles** (Hond, Nik): splést si dvě věci; ► i když je to téměř nemožné; (3) ~ **la retreta con la serenata**, (Portor): překroutit někdo skutečnost; (DA).

confusione, f. (← it.) (1) ; **non fachamo** ~ ! (LaPla): nekomplikuje to!; (MS).

conga, f. (1) (Kub): hutie stromová; ► hlodavec větší než krysa, popelavé nebo až načervenalé barvy; (2) (← *congo*) kubánský lidový tanec; ► afrického původu, tancuje se ve skupinkách ve dvou

řadách za doprovodu bubny; **(3)** (Kol, Ekv): velký jedovatý mravenec (*Paraponera clavata*); ■ Syn.: *hormiga cachona, isula, tucandera, veinticuatro*; (RAE, JD; DA). ● **(4)** (Per; Kub, Dom aj.): afrokubánský tanec doprovázený bubny; **(5) bailarle la ~ a alguien** (Per, Kub, Dom aj.): špatně zacházet s někým, týrat někoho; zesměšnit, potupit někoho; (RR). ● **(6)** afrokubánská melodie, viz: *congo*; (MS). ● **(7)** (Ven): ofina, tupé; (AM, JD). ● **(8)** (Chil): tanec dupák; (MM). ● **(9)** (← afr.) (Am → Š) (Am): kongá; ► jihoamerický tanec; (BDE). ● **(10)** (LaPla; Guat): oslava, mejdan; viz též: *garufa*; (NET; DA). **(11)** [Š: *cóctel de frutas*] (Mex): ovocný koktejl; ■ Syn.: *cóctel sin alcohol* (Arg), *primavera* (Chil), *cóctel primavera sin alcohol* (Urug), *cóctel de frutas* (Ven); (EEA; DA). ● **(12)** (Kub): africký tanec; **(13)** (Kub): skupina tanečníků afrického tance; př.: *en la conga de anoche se desmayaron varios de sus integrantes*; viz též: *dale, mil, paso, ritmo*; (DMC). ● **(14)** kančík (ryba), viz: *mojarra*; (DA). **(15)** (Hond, Salv): mořan obecný (*Cichlasoma*); viz též: *mojarra*; **(16)** (Kol): bylina z čeledi Zázvorníkovité (*Hedychium coronarium*) ■ Syn.: *heliotropo, jazmín de río, mariposa*; **(17)** (Pan): palma z čeledi arekovité (*Welfia regia*); **(18)** f. (Kub): buben ve tvaru kužele; ► 70 cm vysoký, sloužící jako doprovod především k folklorní hudbě a jazzu; **(19)** f. (Portor): buben; viz též: *tumba*; **(20)** f., pl. (Salv): náušnice; **(21) llevar a paso de ~ (xxx): xxx**; (DA).

hormiga cachona, (1) (Kol), velký jedovatý mravenec (*Paraponera clavata*), viz: *conga*; (DA).

isula, (1) (výchPer), velký jedovatý mravenec (*Paraponera clavata*), viz: *conga*; (DA).

tucandera, (1) (Bol), velký jedovatý mravenec (*Paraponera clavata*), viz: *conga*; (DA).

veinticuatro, f. (1) (Ven), velký jedovatý mravenec (*Paraponera clavata*), viz: *conga*; (DA).

heliotropo, (1) (Kost), bylina z čeledi Zázvorníkovité (*Hedychium coronarium*), viz: *conga*; (DA).

jazmín de río, m. (1) (Portor), bylina z čeledi Zázvorníkovité (*Hedychium coronarium*), viz: *conga*; (DA).

mariposa, f. (1) (Kub), bylina z čeledi Zázvorníkovité (*Hedychium coronarium*), viz: *conga*; (DA).

congala, m. (1) (Mex): nevěstinec, bordel, veřejný dům; ► mex. argot *caliche*; (RAE, MM, JD, DBM; DA).

congalear, tr. (1) (Mex): chodit do bordelu; (JD).

congaleiro, -ra, adj. (1) (Mex): kurevnický; (JD).

congelada, f. (1) (Kub): nebezpečná oblast pro páchání zločinu; (DA).

congelado, -a, adj. (1) (Guat, Hond, Nik, Dom, Ekv, Chil, Urug): stálý (o ceně či o platu); (DA).

congelador, m. (1) mraznička, viz: *freezer*; (EEA).

congeladora, (1) enviar a la ~ (xxx): xxx; (DA).

congelamiento, m. (1) (Hond, Ekv, Chil): zmrazení, pozastavení růstu; ► cen nebo výplaty; (DA).

congenital (← angl.) **(1)** StřAm): vrozený; (MS, MM).

congestión, f. (← angl. congestion) (1) (Am): nahromadění; **(2) ~ de tránsito**: nahromadění osob či věcí; (MM).

congestionamiento, m. (1) (Mex, Hond, Salv, Nik, Ekv, Bol, Chil, Par, Urug): dopravní zácpa; ► automobilová; **(2)** (Mex, Ekv, Per, CHil, Par, Urug): dopravní zácpa; (DA).

congo, -ga, adj/subst. (1) (Pan): osoba vykonávající podřadné práce; ► o někom, kdo je najímán na práce, které nikdo nechce dělat; **(2)** adj. (Ven, Per): malý a tlustý; ► o osobě nebo zvířeti; **(3)** m. (Kol): účastník karnevalu ve městě *Barranquilla*; ► vyznačuje se tím, že nosí vysoký barevný klobouk; podle DA se termín *congo* může vztahovat i na typický tanec tohoto karnevalu a hudbu, dále na soubor příslušných tanečníků, na jednotlivého tanečníka i na jeho typické oblečení, tj. černé nebo červené kalhoty ke kolenům, různobarevné košile, žlutý pláštík a vysoká čepice bohatě zdobená květinami; **(4)** m. (Kost): vřešťan; ► druh opice; **(5)** m. (Hond): druh sladkovodní ryby; ► má velká ústa, dolní čelist je lehce přečnívající; stříbřitá až zlatožlutá; na boku má černý přerušovaný šikmý pruh; ■ Syn.: *mojarra*; **(6)** m/f. (Ven): druh prasete; ► krk, rypák a nohy má krátké, moc neroste a ztloustne tak, až mu nadváha zabrání v pohybu; (RAE, AM; DA). ● **(7)** m. (Kub): jazyk černochů původem z Konga; **(8)** (Kub): kouzelník, čaroděj kubánského náboženství *santería*; (RR). ● **(9)** m. (← afr.) (Kub, Ant, Chil, LaPla, Am): afrokubánský tanec; ► kubánský tanec afrického původu, který tančili afričtí otroci při různých svátcích; pochoduje se při něm ve dvou řadách za doprovodu různých bubnů, bubínků a zvonků; **(10)** (Ant, LaPla): afrokubánská melodie; ■ Var.: *conga*; (MS). ● **(11)** (Kub, Mex): zadní noha prasete; (AM). ● **(12)** m. (Kub): vesnický tanec; **(13)** hlezenní kost; **(14)** (Antil, Kol, Ven): černý; **(15)** železná ruda; ► v blízkosti ložiska zlata; **(16)** (Mex): stehenní kost prasete; **(17)** m. (Antil, StřAm, Kol, Mex, Ven): list tabáku z druhé sklizně; (MM; DA). ● **(18)** m. (Am): negr; (JD; DA). ● **(19)** m. (Nik, Kost, Pan): vřešťan

pláštíkový, viz též: *mono aullador*; (20) adj., lid. (Ven): malý; viz též: *chicón, -ona*; (21) **coger de ~**¹ (Pan): vybrat si někoho jako obětního beránka; ulevit si; (22) **coger de ~** (Pan): využít někoho; (DA). (23) m. (Ekv): starý lidový tanec v párech; (24) (Nik, Kub, Dom): lodový tanec a hudba afrodominikánského původu; (25) (Dom, Portor): buben užívaný pro zpestření atmosféry karnevalu *Barranquilla*; (26) (Pan): tanec charakteristický pro karneval ve městě Portobelo; (27) (Pan): člověk, který je v kostýmu během karnevalu v Portobelu; (28) m. (Guat): sršeň (*Protopolybia acutiscutis*); (29) (Hond): mořan obecný; (30) (Portor): talisman ztvárňující afroameričana; ► ve vzpřímené pozici, s odhalenou hrudí, v červené sukni a bílém turbanu; užívá se v čarodějnictví k ovládnutí nepřítele a obraně proti špatným vlivům; (31) m. (Portor): viz: *plátano*; (32) m. (Pan): vosí plástev; (33) adj/subst. (szArg): s rudohnědým peřím (o zápasících kohoutech) (34) adj. (Ven): malý a tlustý (o člověku nebo zvířeti); (35) adj. (Portor): vychloubačný (o člověku); (36) adj/subst. (Pan): bezelstný, naivka; (37) **costar un ~ (xxx): xxx**; (38) **ir como ~ de hoya (xxx): xxx**; (DA)

congó, m. (1) (Dom): nezkušený hait'anský dělník; (AM).

congola, f. (1) (← afr.) (Kol, Ekv: Esmeraldas): dýmka, fajka, lulka; (RAE, MS, JD). • (2) (Kol, Ekv): ženský pohlavní orgán; (MS, AM).

congolá, f. (1) (Portor): shnilé dřevo; (DA).

congolear, tr. (1) (Kol): chytat ryby do sítě; (AM).

cóngolo, m. (1) (Kol): síť na chytání ryb; (2) nádoba vyrobená z plodu *totumo* (*Crescentia cujete*); (AM, MM). • (3) (Kol): vrš na ryby; (JD). • (4) m. (zápVen): malá nádobka; viz též: *chimó* (DA).

congolo, m. (1) strom, viz: *carapelo*; (DA).

congolocho, viz: *congorocho*; (MS).

congolona, f. (1) (Kost, Hond): divoká slepice; ► o něco větší než koroptev; ► až 45 cm dlouhá; viz též: *gongolona*; (RAE; DA).

congona, f. (← keč. *concona*) (1) (Chil, Per; Ekv, Bol, Chil): pepřinec (*Peperomia congona*); ► bylina čeledi pepřovnickovité (*Piperaceae*); původem z Peru; (RAE; DA).

congouilla, f. (1) (Chil): rostlina *Peperomia* Spp.; ► podobná pepřinci *congona*; (MS; DA).

congorocho, -a, m. (← afr.) (1) (Ven): druh stonožky (*Scutigera forceps*); ► žije ve vlhkých oblastech; ■ Var.: *congolocho*; (RAE, MS, JD; DA). • (2) subst/adj. (zápVen): hrbatý, hrbáč; (DA).

congorosa, (1) (svArg, Urug): viz: *cangorosa*; (DA).

congratulation, f. (← angl.) (1) (US, Nik): blahopřání, gratulace; (DA).

congre, m. (1) (Portor): mořská ryba z čeledi úhořovcovití (*conger triporiceps*); (DA).

congresal, adj. (1) (Ven): kongresový, kongresní; (2) m/f. (Am, kromě Antil): člen(ka) kongresu, účastník kongresu; (RAE, AM, MM; DA). • (3) (Am): poslanec; (JD). • (4) (Portor, Kol, Per, Bol, Chil): člen Národního kongresu; (5) (Hond, Nik, Ekv, Kol, Per, Bol, Chil): viz: *congresional*; (DA).

congresante, adj/subst. (1) (Ven): člen senátu, parlamentu; senátor, poslanec; (JD; DA).

congresil, adj. (1) (Ekv): týkající se Národního kongresu; (DA).

congresional (← angl. *congressional*) (1) (Dom): zákonodárný; (MS). • (2) adj. (Mex; US, Salv, Nik, Kub, Dom, Portor, Kol, Bol): parlamentní, kongresový; (JD; DA).

congresista, m/f. (1) (Am): poslanec, poslankyně; (JD).

congreso, m. (1) (Am): zákonodárný sbor; (JD).

congrí, m. (← afr.) (1) (Kub, Dom): pokrm z rýže a fazolí; viz též: *frijoles*; (RAE, MS; DA). • (2) (Dom): dušený pokrm z rýže a fazolí nebo z jakýchkoli semínek; (3) bílá rýže ochucená kokosovým mlékem; ► na Haiti; (AM, MM). • (4) ~ *italiano* (Kub): fazole s nudlemi; (JD). • (5) *arroz* ~ (Kub/US): jídlo: černé fazole s rýží vařené v jednom hrnci; (SUS). • (6) m., lid. (Kub): setkání černochů a s bělochy; ► podle kub. jídla skládajícího se z rýže a tmavých fazolí; viz též: *cubano*; (DMC; DA). • (7) (Kub): schůze, schůzka, setkání; viz též: *concejillo*; (DA).

congría, f. (1) (Mex): dorota; (JD).

congrío, m. (1) (Chil): ucho, bažant; ► na vojně; (JD). • (2) m., lid. (Chil): člověk nastupující brannou povinností; (DA).

congruít, adj. (1) (Dom): tlust'oučký, břichatý; (JD).

conguear, tr/intr. (1) hovor. (Pan): být prospěchář; ► zneužívat někoho, využívat někoho za účelem získání nějakého vlastního užitku, být oportunist; (RAE; DA). • (2) intr., lid. (Salv): slavit, oslavovat, flámovat; viz též: *fiestear*; (DA).

conguero, m. (1) (Portor, Antil): hráč na buben v rytmu *conga*; hráč na bubny *conga*; viz též: *conga*; (RR; DA).

conguita, f., lid. (1) **te ponen a bailar una** ~ (Kub): donutí tě tančit, jak oni pískají; př.: *te dan dinero, esa gente y te ponen a bailar una conguita*; (DMC).

conguito, m. (1) (Am): paprikový lusk, paprika; (RAE). • (2) m. (Dom): buben; viz též: *congo*; (3) adj. (Dom): krátký a tlustý (o paži nebo noze); (4) adj. (Dom): malá a tlustá (o ženě); (5) (Pan): rostlina i plod; viz též: *aji*; (DA).

CONICYT, f. (1) (Chil): Comisión Nacional de Investigación Científica y Tecnología; př.: *el comité asesor de la presidencia de Conicyt redactó un interesante documento*; (BDE).

conjeturación, f. (1) (Chil, Urug): domněnka, tušení; (DA).

conjuelo, m. (1) (Kol): ohromné zvíře, o kterém se říká, že žije v břiše těhotné ženy; (AM).

conjugar, tr. (1) (Ekv): kárat někoho; (AM). • (2) (Arg): krýt ztráty aj.; (3) (Ekv): hádat se; (JD).

conjunta, f. (1) (Am): stará manželka, družka; (2) **mi** ~ (Am): moje stará; (JD).

conjunto, m. (1) (Mex): spoludědic, spoluvlastník; (JD).

conmigo, m., lid. (1) (**el**) ~ (Kub): typ oblečení; (DMC).

conmigo, zájm. (1) **eso no es** ~ (Am): to není nic pro mne; (JD).

conmiserarse, zvrat. (1) (Per): pociťovat bolest z cizího neštěstí; (AM).

conmuta, f. (1) (Chil, Ekv, Per): výměna, přeměna, záměna, směna; (AM, MM, JD).

conmutador, m. (1) (Arg, Kol, Salv, Guat, Mex; Urug; **Bol, Nik**): telefonní ústředna; př.: *una muchacha metía y sacaba sin errores, las fichas del conmutador*; ■ Syn.: *centralita* (Arg, Chil), *central telefónica* (Chil, Urug, Ven); (RAE, EEA; BDE; DA). • (2) (Am): domácí centrála; (JD).

connavegante, adj/subst. (1) (Chil): spolucestující na lodi (o člověku); (DA).

connotado, -da, adj. (← angl. *to connote*) (1) (Am): vybraný, významný, podstatný (o člověku); (RAE; DA). • (2) paměťihodný, pozoruhodný, vynikající, důležitý; (AM, MM).

connotar, tr. (1) (Ven): oznámit něco, dát na vědomí; (DA).

cono, m. (← angl. *to cone*) (1) zmrzlina v kornoutu, viz: *barquillo*; (EEA). • (2) ~ **urbano**, m. (Arg, Urug): předměstí; viz: *conurbano*; (BDE; DA). • (3) lid. (Salv): penis; viz též: *pinga*; (4) m. (Per): část metropolitní oblasti Limy sahající až do centra; (5) m. (Hond): kuželovité políčko v panákoví (hře); (6) m. (Hond): šiška z borovice; (7) m. (Portor): kelímky kuželovitého tvaru, které jsou k dostání u aquamatů; (DA).

Cono, m. (← lat. *conus*) (1) **Cono Norte, Este, Sur** (Per): severní, východní, jižní část metropolitní oblasti Lima; (2) **Cono Sur** (Am → Š): geopoliticky jde o oblast jižní Ameriky, která zahrnuje Chile, Argentinu a Uruguay, někdy i Paraguay; př.: *la haremos simultáneamente aquí y allá, en Argentina y en Uruguay, el cono Sur, cambiaremos el Sur*; (RAE, BDE).

conocencia, f. (1) (Am): známi lidé; (JD). • (2) f. (Per): známý; ► člověk, jehož známe pouze povrchově; (3) f. (Dom): znalost; (DA).

conocer, tr. (1) ~ **de** (Kub): slyšet o (čem); (JD). • (2) ~ **al muerto que va a panteón** (Portor): znát něčí ekonomickou situaci; ► díky historikům, které kolují v rodinných kruzích; (3) ~ **al pájaro por la cagada**, lid. (Kub): poznat někoho podle chování a vzhledu; ■ Syn.: *conocer al viajero por el equipaje*; (4) ~ **al pájaro por la pluma**, (Portor): viz: *conocer al pasajero por la maleta*; (5) ~ **al pasajero por la maleta**, (Dom, Portor, Ven): identifikovat, poznat člověka podle stavu, kvality jeho věci; ■ Syn.: *conocer al pájaro por la pluma*; (6) ~ **al viajero por el equipaje**, (Kub): viz: *conocer al pájaro por la cagada*; (7) ~ **de atrás**, lid. (Nik, Kub): znát někdo něčí minulost; (8) ~ **el San Dame, pero no el San Toma**, (Portor): být někdo závislých na ostatních, ale nezajímat se o ně; (9) ~ **el buey que faja**, (Portor): viz: *conocer el buey que faja y a la víbora que pica*; (10) ~ **el buey que faja y a la víbora que pica**, (Portor): být vždy ve střehu; ■ Syn.: *conocer el buey que faja*; (DA).

conocido, -da, adj. (1) **más ~ que el atole blanco** (Mex): známý jak falešný pětník; (2) **más ~ que el palquí** (Chil): známý jak falešný pětník; (JD).

conocimiento, m. (1) (Arg): cena za určité zboží; ► termín *reales conocimientos* se používá při odkazu na staré platidlo (reály); (AM, MM). • (2) **reales ~s** (Arg): prašule; ► žertovně; (JD). • (3) m. (Mex): dokument o předání zboží; (4) ~ **de firma**, (Mex, Nik): notářské ověření podpisu; (DA).

conorte, m. (1) (Am): komfort; (JD).

conoto, m. (← karib) (1) (Ven): druh vrabce; ► je větší než evropský; napodobuje zpěv jiných ptáků; (RAE). • (2) (Ven): viz: *yapú*; (DA).

conque, m. (1) (Arg): to potřebné, to hlavní; př.: *ya tengo el enqueue, pero me falta el conque* (mám láhev na víno, ale chybí mi peníze na koupení vína); (MM). • (2) (Am): prachy, prašule; ► o

penězích; (JD). • (3) **tener** ~ (Salv, Arg, Urug): mít dostatek peněz; (DA). (4) **m.** (Hond, Mex): výmluva;

conqué, m. (1) (Hond, Salv): pokrm; ► směs (např. fazole nebo maso), která se přidává ke kukuřičné placce; (RAE; DA). • (2) (Guat, Per, Portor): peníze; ► v Río de la Plata se používá výjimečně *conque*; (AM, MM). • (3) (Am): prachy, koruny; ► o penězích; ■ Syn.: *cónquibus*; (JD). • (4) (Hond): směs zeleniny nebo salátu jako příloha k masu či rybě; (DA).

conquiam, m. (1) (Guat, Hond, Salv): viz: *conquián*; (DA).

conquián, m. (1) (Guat, Mex): karetní hra; ► velmi běžná; (AM, MM; DA).

conquibus, m., lid. (1) (Nik, Dom): peníze, prachy; viz též: *plata*; (DA).

conquista, f. (1) (Ekv, Per, Bol, Chil, Urug): gól; ► ve fotbale; (DA).

conquistador, -ra, m. (1) (Ven): patka; ► u dveří; (JD). • (2) m/f. (Chil): střelec gólu; ► ve fotbale; (DA).

conquistar(se), tr/zvrat. (1) zvrat. (Mex): namluvit si děvče; (JD). • (2) tr. (Chil, Ekv): skórovat, vstřelit gól; ► ve fotbale; (DA).

conquista, -ta, adj. (1) (Arg): dobytý; (JD).

conradia, f. (1) (Portor): rostlina z čeledi podpětovitě (*gesneria reticulata*); ► až 50 cm vysoká, s načervenalými květy a plody v tobolkách; (DA).

conroro, m. (1) (Hond): viz: *chilchaca*; (DA).

consciente, adj., lid. (1) **estar algo o alguien** ~ (Kub): být dobrý (o věcech), krásný (o lidech); př.: *este artículo está consciente; tu prima está consciente*; (DMC). • (2) adj. (Kub): dobrý; (3) (Kub): nádherná (o ženě); (4) adj. (Kub): bezmyšlenkovitě poslouchající; (DA).

conscientizado, -a, adj. (1) (Kub): následující slepě, bezmyšlenkovitě ideologie komunismu; (DA).

conscientón, -na, adj/subst. (← fr. *conscriptio*) (1) (Kub): velmi pilný a zodpovědný žák; (DA).

conscriptión, f. (1) (Arg, Bol, Ekv): vojenská služba; (2) f. (Ven): kasárna; ► kde branci plní povinnou vojenskou službu; viz: *conscripto*; (RAE; DA). • (3) (Am): odvod na vojnu; (4) soupis branců; (JD; DA). • (5) [Š: *servicio militar obligado*] (Š < Am) (Arg aj.): povinná vojenská služba; př.: *los mayores que repetían por tercera vez el año y estaban en edad de conscripción*; (BDE). • (6) f. (Arg): zapojení nových členů do nějakého klubu, asociace nebo instituce; ► provádí se prostřednictvím novin a po určitý čas (DA).

conscripto, m. (1) (JižAm; Mex, Chil aj.): rekrut, branec, odvedenec; ► voják povinné vojenské služby; př.: *dos conscriptos armados de metralletas ... vigilándome de cerca*; (RAE, BDE; DA). • (2) ~ **de marina** (Am): branec odvedený k námořnictvu; (JD).

consecuencia, (1) **en ~ de que** (Chil): viz: *en consecuencia que*; (2) **en ~ que** (Chil): i přesto; navzdory tomu, že; viz též: *en consecuencia de que, en consecuencias de que, en consecuencias que*; (3) **en ~s de que** (Chil): viz: *en consecuencia que*; (4) **en ~s que** (Chil): viz: *en consecuencias que*; (DA).

consecuente, adj. (1) (Mex, Nik): tolerantní (o člověku); ► co se týče chování druhých, které je považované za odsouzeníhodné; (DA).

conseguida, f. (1) (Kol): dosažení, získání; (JD).

conseguido, -da, adj., lid. (1) **estar** ~ (Kub): dělat si starosti; (2) **tener a alguien** ~¹ (Kub): otrávit někoho; př.: *ese ruido me tiene conseguido*; (3) **tener a alguien** ~² (Kub): porazit někoho, mít ho pod kontrolou; př.: *ese amigo tuyo me tiene conseguido*; (4) **tener a alguien** ~³ (Kub): mít na někoho podezření; př.: *te juro que Juan me tiene conseguido*; (DMC).

conseguidor, -ra, m/f. (1) (Guat): dohazovač, kuplíř; ► člověk, který pomáhá realizovat nebo milostné nebo sexuální vztahy; (DA).

conseguir, tr., lid. (1) (Dom): zamilovat (si, se); viz též: *enganchar(se)*; (DA). • **conseguir**, tr. (2) ~ **en casa**, zastihnout doma, viz: *casa*; (EEA). • (3) tr. (Dom): nechat někoho zamilovat se; (4) tr., lid. (Hond): skórovat někdo, mít někdo zářez; ► dosáhnout sexuálního styku; (5) ~ **se la papa**, lid. (Kol): být schopný se uživit díky své práci; (6) ~ **marrano**, lid. (Kol): zabodovat, mít dobrý úlovek; ► získat někdo dobrého partnera; (7) ~ **un buey muerto** (Portor): výhodná koupě; (DA).

consejería, f. (1) (Pan): občanská výchova, společenské vědy (ve školách); ► hodina věnovaná etickému a společenskému vzdělávání; (DA).

consejero, -a, m/f. (1) (Pan): profesor zodpovědný za chování a produktivitu určité skupiny studentů (na střední škole); (DA).

consejillo, m., lid. (1) (Kub, Per): schůze, schůzka, setkání; ► prezidenta pouze s jedním nebo několika jeho ministry; viz též: *concejillo*; (DA).

consejo, m. (1) ~ **directivo**, dozorčí rada, viz: *directorio*; (EEA). • (2) ~ **de vecinos**, m. (Kub): skupina nájemníků, která se stará o řád a udržování nemovitosti; (3) **un** ~ **aunque sea de un conejo**, (Per, Bol): každá rada dobrá; (DA).

consensar, tr. (1) (Mex, Ekv): odsouhlasit; (DA).

consentidera, f. (1) (Nik, Kub, Dom, Ven): rozmazlování; ► hlavně dítěte; (DA).

consentido, -da, adj. (1) (Arg): domýšlivý; (JD).

consentidor, -dora, adj/subst. (1) m. (Kub, Mex): kuplíř; (2) f. (Kub, Mex): kuplířka; (JD). (3) adj. (Kub, Mex): kuplířský; (JD). • (4) adj. (Pan): rozmazlující (o člověku); ► který rozmazluje děti; (DA).

consentir(se), intr/zvrat. (1) (Arg): být nadšen, nadchnout se; honosit se, pyšnit se sám sebou; (RR). • (2) (Arg): nafukovat se; (JD).

conserva, adj/subst. (1) f. (Salv, Ven; Guat, Hond, Nik, Kost, Dom): sušené ovoce, kandované ovoce; ► dužina ovoce, která se naloží do cukru a nechá se vysušit, aby se pak mohla krájet na plátky; viz: *panela*; (RAE; DA). • (2) m., lid. (Arg; LaPla): konzerva, konzervavec; (RR; NET; DA). • (3) adj/subst. (LaPla): konzervativní; konzervavec; ► slang *lunfardo*; ■ Syn.: *oligarca, orejudo*; (NET). • (4) f., lid. (Hond): ženské přirození; viz též: *palomita*; (5) (výchKub): sirup z guavy; viz též: *guayaba*; (6) ~ **de coco**, m. (Hond): dort; ► vyrobený z konzervovaného mléka, kousky kokosu a karamelové polevy; (7) **en** ~ (Nik, Kost, Dom, Kol, Per): marmeláda, džem; ► uvařené a zavařené ovoce; (DA).

conservarse, tr/zvrat., lid. (1) ~ **en alcohol**¹ (Kub): udržovat zdraví pomocí pití alkoholu; (2) ~ **en alcohol**² (Kub): nestárnout, **udržovat se** (o člověku); př.: *yo no me envejezco, viejo, porque me conservo en alcohol*; (DMC; DA).

conservatismo, m. (1) (Am): konzervatismus; (JD; DA).

conservatoria, f. (1) (Arg): konzervatoř; ► př.: *conservatoria de música*; (JD).

conservatorio, m. (1) (Arg): kolej; (2) soukromá škola; ► př.: *conservatorio de danzas* (taneční škola); (3) (Chil): skleník; (JD).

consideración, f. (1) **de mi/nuestra (mayor)** ~ (Am; Urug aj.): Vážený pán; Vážená paní; př.: *de nuestra consideración: el motivo de ésta es ofrecer a Uds ...*; ► oslovení v dopise; (JD; BDE).

considerado, -da, adj. (1) (Ekv): soucitný, ohleduplný; ► př.: *ser considerado con una persona* (brát na někoho ohledy); (JD).

considerar, tr. (1) (Kost): litovat; př.: *yo la considero, ¡pobrecita* (chudinko, je mi Vás líto); (RR). • (2) (Mex): započítat; ► léta; (JD).

consiga, f. (1) (Salv): získání, dosažení něčeho; (2) (Salv): dobytí někoho; ► dívky, chlapce, navázání milostného vztahu; (DA).

consignación, f. (1) (Ekv): místo, kde se obchoduje s pálenkou; (AM). • (2) (Chil): příkaz; ► př.: *cumplir las consignaciones*; (JD). • (3) f. (Kol): vklad; ► **peněz na účet**; (4) f. (Mex, Dom, Per, Bol): prodej cizího zboží za předem domluvenou cenu; (DA).

consignado, adj., m. (1) (Per; Arg): potrestaný zákazem vycházek (ve vojenském prostředí); (RR).

consignar, tr. (1) (Mex): poslat do vězení; (JD). • (2) (Mex): obvinít; př.: *fue llevado a los separos ... y posteriormente consignado ante un juez penal*; (BDE). • (3) tr. (Kol): vložit peníze na bankovní účet; (4) tr. (Mex, Ven, Per, Bol): prodat zboží za předem domluvenou cenu; (5) (Ekv): nechat někomu zboží, aby se vrátil obnos za neprodanou část jeho majiteli; (6) (Par): odevzdat zboží k prodeji s možností vrácení peněz; (DA).

consignismo, m. (1) (Dom): vytváření mobilizujících hesel; ► účelem je motivovat zaměstnance, aby se zamysleli nad řešením problémů v podniku; (DA).

consiguiente, (1) **por lo** ~ (Mex, Nik, Kol, Ven, Urug): jako důsledek něčeho; (DA).

consiliatura, f. (1) (Kol): kolegium; ► vysokoškolské; (JD).

consistente, adj. (← angl. *consistent*) (1) (Am): následující, příslušný, důsledný; (MM; DA). • (2) (Am): shodný; (JD).

consistir, intr. (← angl. *to consist of*) (1) ~ **de** (Am): skládat se (z), spočívat (v); př.: *la propiedad consiste de la casa y un terreno*; (MM).

consol, m. (1) (Per): konzola; (JD).

consola, f. (1) (Kub): přiborník se zrcadlem; (2) (Mex; Nik, Per, Bol.): hrací skříň; ► př.: *consola con radio*; *radio-consola* (radioskříň); ► obsahuje také přehrávač desek a reproduktory; (JD; DA). • (3) (Chil): podvozek auta s motorem a převodovkou; (DA).

consolador, m. (1) (Bol): milenec, souložník; (2) (Bol): přístroj, který se používá na masturbaci; ► bol. argot *coba*; (HB).

consolarse, zvrat. (1) (Bol): masturbovat; ► bol. argot *coba*; (HB).

consolidado, m. (1) (Kub): národní podnik; ► př.: *Consolidado de Frutas y Vegetales*; (JD; DA). • (2) m. (Kub): dílna na opravu obuvi a elektronických přístrojů; (DA).

consomé, m. (1) *gustar el ~ de garrobo*, lid. (Salv): být homosexuál; viz též: *culero*; (DA).

consorcio, m.; (1) ~ *de vecinos* (Arg): sdružení nájemníků; viz též: *asociación de vecinos*; (EEA).

consorte, m. (1) (Kub, Portor): kámoš; viz též: *mano*, m.; (JD, DA). • (2) spíše pl. (Mex): spolužalobci; (JD). • (3) m., lid. (Kub): komplic, spolupachatel; (DMC). • (4) m/f., lid. (Kub, Portor): důvěrný, nerozlučný kámoš; ■ Syn.: *cónsul*; (5) (Kub): důvěrné oslovení jiné osoby; (DA).

cónsul, m. (1) (Portor), důvěrný, nerozlučný kámoš, viz: *consorte*; (DA).

constancia, f. (1) (Am): písemné vyjádření, které ověřuje pravdivost či lež; (AM, MM).

constantina, -no, adj., lid. (1) (Kub): nepřetržitý, konstantní; př.: *la vida es una lucha constantina*; (DMC).

constatar, tr. (1) (Per; Bol): prokázat, doložit, potvrdit (především něčí totožnost); (RR).

constelado, -da, adj. (← fr. *constellé*) (1) (Am): hvězdnatý; (MS).

constipación, f. (1) (Arg; Urug): zácpa; (RR).

constipado, -a, (← angl. *constipated*) [Š: *estreñido*] (1) adj. (US; Par, svArg, Urug): mající zácpu; př.: *llevo varios días constipado*; *tengo que comer más fruta*; ► slang; (RF; DA). • (2) m., lid. (Par, szArg): zaživací potíže; (3) lid. (Par, szArg): zácpa; (4) adj. (US, Par, szArg): trpící poruchou příjmu potravy (o člověku); (DA).

constitutivo, -va, adj. (1) (Am): zpodobňující, představující; (JD).

constrictora, f. (1) (Ven, Ekv): viz: *boa de las vizcacheras*; (DA).

constructivo, -a, adj. (1) (Ekv): optimistický; (2) adj. (Kub, Arg): týkající se výstavby architektonických děl; (DA).

consubstanciarse, zvrat. (1) (Arg, Bol): zvyknout si, splynout; ► časuje se jako *anunciar*; (RAE).

consuelda, f. (1) (Guat, Kol, Ekv): kostival lékařský (*symphytum officinale*); ► bylina užívaná v tradičním lékařství, kdy listy slouží k hojení zánětů a zmírňování menstruačních bolestí; (DA).

consuelito, m. (1) (Dom): vesnické vánoční oslavy; (DA).

consuelo, m. (1) (Bol): masturbace; ► bol. argot *coba*; (HB). • (2) m. (Pan): dudlík; (3) (Pan): viz: *ajicillo*; (DA).

cónsul, m. (1) (Portor): kámoš; viz též: *mano*, *consorte*; (DA).

consulín, m. (1) (LaPlá): ordinace; poradna; ► slang *lunfardo*; ■ Syn.: *consultorro*; (NET).

consulita, f. (1) (Dom): keř z čeledi malpígiovité (*galphimia gracilis*); ► až 4 m vysoký, s kopinatými listy a žlutými květy; (DA).

consulta, f. (1) ~ *deslizante* (Kub): prodloužená ordinace doba lékařské prohlídky; ► z důvodu vyjít vstříc pracujícím lidem; (DA).

consultante, m/f. (1) (Kub): neoficiální vedoucí dizertační práce; (2) (Kub): tutor, vedoucí učitel; ► starší a zkušenější profesor, který vychovává a vzdělává mladší; (DA).

consultar, tr., viz: *santo*; (DMC).

consultarse, intr/zvrat. (1) (Kub): navštěvovat kněze v santerii; (2) ~ *con la bolsa*, (Hond, Nik): zjišťovat dostupný finanční zůstatek; (DA).

consultorro, m. (1) ordinace, viz též: *consulín*.

consumao, m. (1) (Kub): lup; (DA).

consumerismo, m. (1) (Port): zlovyk nakupovat věci; ► podnícený vlivem reklamy; (DA).

consumida, f. (1) lid. (Kost): ponoření; (DA).

consumidero, m. (1) (Dom, ZápVen): odtok, odpad (např. umyvadla);

consumido, -da, adj/subst. (1) f. (Kost): šipka do vody, skok do vody; (RAE).

consumir(se), tr/zvrat. (1) zvrat. (Kol, Kost): skočit do vody, skočit šipku do vody; (RAE). • (2) (StřAm, Kol): ponořit(se), potopit(se); (AM, MM). • (3) tr. (Kost, střKol): hodit, strčit něco nebo někoho pod vodu nebo jinou tekutinu; (4) intr/zvrat. (Kost, střKol): vrhnout se do vody (o člověku);

(5) intr. (Kost): prudce se vrhnout do vody (o člověku); (6) intr/zvrat. (Per): radikálně zhubnout kvůli svým špatným zvykům (o člověku); (DA).

consumirista, m. (1) hanl. (Dom): spotřebitel, konzument; (DA).

consumisión, f. (1) (LaPlá): spotřeba, konzumování; ► slang *lunfardo*; (NET).

consustanciarse, zvrat. (1) (Arg, Bol): splynout; ► o někom; časuje se jako *anunciar*; (RAE). • (2) (Am): zvyknout si; (3) splynout; (JD).

contabilista, m. (1) (Am): účetní; (JD; DA).

contabilización, f. (1) (Ekv): účtování; (DA).

contable, m. (← angl. *accountant*) (1) (Am): účetní; (MM).

contactar, tr. (1) (Dom, Portor, Bol, Par, Urug): navázat vztah; (DA).

contacto, m. (← angl. *contact breaker*) (1) (Am): vypínač; ► v elektrice; (MM). • (2) [Š: *enchufe*] (Mex): zástrčka; ■ Syn.: *enchufe* (Arg, Chil, Mex, Urug, Ven), *tomacorriente* (Ven); (3) **tener ~s**, mít protekci; viz: *palanca, tener palanca*; (EEA).

contada, f. (1) (Hond, Nik, Kol, Per): účet, vyčíslení; (2) f. (Kol, Per): vyprávění; ► nějakého skutku nebo příběhu; (DA).

contado, m. (1) (Kol): splátka; př.: *lo pagaré en tres contados*; (2) **al ~ rabioso** (Kub, Chil, Per, LaPlat): v hotovosti; (3) **de ~** (StřAm, Kol, Ekv, Mex, Per, Portor, Dom): v hotovosti; (AM, MM; DA). • (4) **al ~ violento** (Chil): za hotové; (JD). • (5) (Kol): pouliční prodáváč; ► kol. argot *parlache*; (M01). • (6) **al ~ rabioso** (LaPlá, Am): hotově, v hotovosti, za hotové; ► slang *lunfardo*; (NET).

contador, -ra, m/f. (1) m. (Ekv; Portor): **lichvář**; ► podle Tomase Contadora, z Chile, který v Ekvádoru založil první půjčovnu peněz; (2) **sin ~** (Portor): bez míry; př.: *Juan gasta sin contador*; (AM, MM). • (3) (Mex): účetní, znalec; (4) **~ público** (Am): revizor účtů, účetní znalec; (JD). • (5) m/f. (Arg aj.): účetní; př.: *mi viejo era contador público ... con título universitario*; (BDE). • (6) [Š: *contable*] (Arg, Chil; Mex, Nik, Kost, Dom, Portor, Ekv, Per, Bol, Par): účetní; ■ Syn.: *contador público* (Mex, Urug, Ven); (EEA; DA). • (7) **~ privado**, m/f. (Mex): profesionál se základním vzděláním, který si vede své vlastní účetnictví; (DA).

contaduría, f. (1) (Ekv): zastavárna; (RR, AM, MM; DA). • (2) (Am): účetnictví; (BDE).

container, (1) (← angl.) m. (US, Portor): malá nádoba; (DA).

containero, -a, adj/subst. (1) (Chil): sloužící pro převoz zboží (o vozidle); (DA).

contamal, m. (1) (← nahu. *comali*, pánev a *tamalli*, chaos) (Hond, Salv): strom z čeledi lípovitě (*lucea candida*); ► až 35 m vysoký, bílé květy, plody v tobolce pokryté chmýřím; (DA).

contamusa, m/f., hovor. (← it: janov. *contamosse*) (1) (LaPlá): lhář; chlubil; ■ Var.: *cuentamusas, cuntamusa, cuntemuse*; (MS; DA).

contaquiuro, ind. jazyk, viz: *piro*.

contar, tr. (1) **~ estrellas** (Bol): potulovat se po ulicích města (protože nemít kde složit hlavu na noc); ► bol. argot *coba*; (HB). • (2) **y para de ~**, lid. (Kub): a už toho nech; už mi nic neříkej; (3) **para qué te cuento** (Kub): počkej, poslechni, co ti teď řeknu; ► k upoutání pozornosti posluchače; také se říká: *cachita, pa' qué te cuento*; př.: *muchacho, para qué te cuento, llegó el hombre y le entró a tiros a la mujer*; (DMC). • (4) tr. (Portor): domnívat se, předpokládat; (5) **~ bulto** (Mex): doprovázet vyprávění gesty a posunky; (6) **~ cuentos de camino real** (Hond, Nik): vyprávět někdo pohádky; ► lhát někdo; (7) **~ las chauchas** (Chil, Urug): být někdo na dně; ► bez peněz; ■ Syn.: *contar los pesos*; (8) **~ las costillas¹** (Guat, Hond): chtít někdo po někom vyúčtování; (9) **~ las costillas²** (Guat, Nik): posuzovat, kritizovat; (10) **~ los pesos** (Chil, Urug): viz: *contar las chauchas*; (11) **~ los pollitos antes de nacer** (Ven): být si něčím jistý dříve, než se to stane; (12) **~ planta delante de los pobres** (Nik, zápKol, Chil): chlubit se něčím před někým, kdo to nemá; (13) **~ le al gallo** (Portor): rozhodnutí sudího pomocí speciálních hodinek, jestli daný kohout prohrává, nebo remizuje (v kohoutích zápasech); (DA).

conte, (1) (Mex, Guat): viz: *conté*; (DA).

conté, m. (1) (Mex, Guat, Salv): monstera skvostná (*monstera deliciosa*); ► rostlina až 20 m dlouhá, velké lesklé listy, poskrovnu žlutých nebo bílých plodů; viz též: *conte*; ■ Syn.: *balazo, mano de tigre, piñanona*; (DA).

balazo, (1) (Kol), monstera skvostná (*monstera deliciosa*), viz: *conté*; (DA).

mano de tigre, f. (1) (Mex, Kost), monstera skvostná (*monstera deliciosa*), viz: *conté*; (DA).

piñanona, f. (1) (Mex, Hond), monstera skvostná (*monstera deliciosa*), viz: *conté*; (DA).

contemplado, -da, adj. (1) (Kol; Guat, Hond, Urug): rozmazlený; ► o dítěti; (JD; DA). **contén**, m. (1) (Kub): obrubník; (RAE). • (2) **llevar a alguien de ~ a ~** (Kub): mít někoho rád; př.: *no te quejes que yo te llevo de contén a contén*; ■ Syn.: *llevar de campana a campana; llevar de rama en rama como Tarzán lleva a Juana; querer en montón, pila, burujón, paquete*; (DMC). • (3) (Dom): sklenice, pohár, nádoba; viz též: *porongo*; (DA).

contemplan, (1) (Hond): kolébat dítě; ► za účelem uklidnit jej nebo uspat; (DA).

contén, m. (1) (Kub, Dom): patník; (2) m. (Dom): nádoba; (3) m. (Dom): strouha; (4) **de ~ a ~¹** (Kub): na celé čáře; (5) **de ~ a ~²** (Dom): z jedné strany na druhou, zkrátavě; (DA).

contenazo, m. (1) (Kub): nájezd pneumatiky auta na patník chodníku; viz též: *contén*; (DA).

contención, f. (1) (Ekv): zadržení; (2) m. (Portor): názor; (DA).

contendor, -ra, m., málo použ. [Š: *contendedor*] (1) (JižAm): bojovník, zápasník; (RAE). • (2) subst/adj. (Hond, Nik, Kost, Pan, Dom, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Urug): soupeř; ► v nějakém sportu nebo v politice; (DA).

contenedorizar, tr. (1) (Chil): používat kontejnery pro přepravu zboží; (DA).

contener, tr. (1) (Chil): znamenat, chtít říct; (AM).

contenerización, f. (1) (Kub, Ekv): plnění kontejnerů zbožím; (DA).

contenerodizado, -a, adj. (1) (Chil): vložený do kontejnerů a připravený k převozu (o nákladu, zboží); (DA).

contenidamente, adv. (1) (Arg): intimně, v nejhlubším skrytu duše; (RR).

contenta, f. (1) (Per): uznání, odměna; ► nejvyšší možná kvalifikace, které lze dosáhnout po ukončení studia a která znamená zproštění poplatku za titul (v některých vzdělávacích centrech); (DA).

contentado, -da, adj. (1) (Per): odpuštěný zápis (o žákovi); viz též: *contento, -ta*; (MM). • (2) m/f. (Per): žák univerzity, kterému je odpuštěn zápis; viz: *contento, -ta*; (AM).

contentar(se), tr. (1) (StřAm, Mex, Portor, Ven; Kol, Ekv, Chil): smířit(se), usmířit(se); (2) (Per): poskytnout odměnu na univerzitě; viz: *contento, -ta*; (AM, MM; DA). • (3) tr., lid. (Guat, Kost, Dom, Chil): usmířit někoho; (DA).

contentera, f. (1) (Kost): velká spokojenost, veselí, nadšení, jásot; (RR; DA).

contentillo, (1) **de ~** (Mex): nespokojený, rozmrzelý; (DA).

contento, -ta, adj/subst. (1) m/f. (Kost): ten, kdo vede bezstarostný život; (RR). • (2) f. (Kub, Mex): prohlášení o tom, že se někdo vzdává nároků na něco; (3) f. (Per): odměna: osvobození od zápisu; ► u bakalářů nebo doktorů; (AM, MM). • (3) adj. (Bol, Guat, Portor; Nik, Kost, Dom): smířený (o člověku); (AM, MM; DA). • (4) (Am): usmířený, udobřený; (JD). • (5) adj/subst. (Guat): blázen do opačného pohlaví (o člověku); (6) m/f. (Kub): bezstarostný člověk; (7) **al ~** (Chil): hotově, v hotovosti; (8) **más ~ que marrano estrenado lazo** (Kol): ve své kůži, jako ryba ve vodě; ► velmi spokojený; (DA).

contentona, adj. (1) (Dom): prodejná ► o prostitutce; (AM). • (2) (Dom): koketa (o ženě); (JD; DA).

contentoso, -sa, adj/subst. (1) (Kub): spokojený, veselý, šťastný; (JD, DMC; DA). • (2) m. (Dom): neustále šťastný člověk; (DA).

contentura, f. (1) (Antil, Pan): veselí, radost, jásot; (AM). • (2) f. (Am): spokojenost, potěšení; ► př.: *sentir contentura*; (JD; DA). • (3) lid. (Ven): flám, opice, opilost; viz též: *juerga*; (4) f. (Guat): posedlost opačným pohlavím; (5) f., hanl. (Dom): tělo, postava; (DA).

conteo, m. (1) (Am): účet, účtenka; (RAE; DA). • (2) (Mex; Nik, Kub, Dom, Portor, Kol, Bol, Par, Arg): sčítání, přepočítávání; př.: *al dar a conocer ayer los resultados del Conteo de Población y Vivienda 1995*; (BDE; DA). • (3) [Š: *escrutinio, cómputo (de votos)*] (Arg, Chil, Mex, Ven): sčítání volebních hlasů; ■ Syn.: *cómputo* (Arg, Mex), *escrutinio* (Arg, Chil, Mex, Urug, Ven); (EEA). • (4) **~ de regalos**, m., lid. (Bol): setkání širší rodiny druhý den po svatbě (sčítají se svatební dary); viz též: *concejillo*; (5) **~ regresivo**, m. (Dom, Portor, Per, Chil, Urug): odpočítávání; (DA).

contest (← angl.) (1) (US): soutěž, utkání; (MS).

contesta, f. (1) (Am): odpověď, spor; (RAE, AM). • (2) (Mex, Pan): rozmluva, rozhovor, konverzace; (AM). • (3) (Mex): vyznání lásky; (MM). • (4) (Mex): povídání; ► př.: *dar contesta a una persona* (povídat si s někým); *entrar en contesta* (dát se do povídání); *venir a contesta* (přijít si popovídat); (5) vyznání lásky; (JD). • (6) f., lid. (US, Ven, Pan, Kub, Dom, Chil, Kol): odpověď; (DA).

contestada, f. (1) (Nik, szArg): odseknutí; ► hrubá odpověď; (DA).

contestador, m. (1) ~ (**automático**), záznamník, viz: *contestadora*; (EEA). • (2) adj/subst., pop. (Dom, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): spratek (hlavně o dítěti); ► kdo si zvykne drze odmlouvat starším; (DA).

contestadora, f. (1) (Mex; Ekv, Chil, Urug): záznamník; př.: *y si no, me dejas recado en la contestadora, yo me reporto*; (BDE; DA). • (2) [Š: *contestador*] (Chil, Mex, Urug, Ven): záznamník; ■ Syn.: *contestador automático* (Arg), *contestador* (Urug); (EEA).

contestar, intr. (1) (Mex): konverzovat, mluvit; (2) hádat se, přít se, odporovat; (AM, MM). • (3) (Mex): být hubatý; (JD). • (4) ~ (**el teléfono**), vzít telefon, viz: *agarrar, atender el teléfono*; (EEA).

conteste, (1) (szArg): viz: *contesto*; (DA).

contesto, m. (1) (Mex, Per, LaPlat): odpověď; viz též: *conteste*; (AM, MM; DA).

contestón, -ona, adj. (1) (Kol): odmlouvačný, hubatý; (AM, MM).

contética, adj/ subst. (1) (Bol): žena, která má velké poprsí; ► bol. argot *coba*; (HB).

conticinio, m. (1) (Dom): tichá noční hodina; (DA).

contigioso, -sa, adj. (1) (Chil): věčně nespokojený; (AM).

contigrillo (1) (Salv): strom; viz též: *árbol*; (DA).

contil, m. (← nah. *comitl*, „hrnec, kotlík“ + *tlilli*, „černý“) (1) (Nik; szKost): saze; (RAE; DA). • (2) (Nik, szKost): saze; ► na nádobě, která byla vystavená ohni; (3) (szKost): uhlí; (DA).

contimás, adv. (← *cuanto y más*) (1) (Kub, Dom, Portor): čím více...; viz též: *cuantimás*; (3) (Guat, Salv, Nik): především; (DA).

contingencial, adj. (← angl. *contingency*, možnost) (1) (Hond, Chil): náhodný (o události, činu); (DA).

contingencialmente, adv. (1) (Hond, Chil): náhodně; (DA).

contingente, m. (1) (Chil, Per, LaPlat): skupina vojáků, která jde povinně do zákopu; (2) (Arg): jakýkoli přínos a spolupráce lidí, věci a živlů; (AM). • (3) (Arg): skupina vojáků; (MM). • (4) (Arg): množství; ► př.: *contingentes de espectadores*; (JD).

continuate, subst/adj. (1) (Kub): žák pokračující ve svém studiu ve vzdělávacích centrech; (DA).

continuisimo, m. (1) (StřAm, Antil, Mex, Per, Urug, Ven): pokračování ve stejné funkci; (2) (Dom): setrvání na prezidentském úřadu republiky; (AM). • (2) (Š < Am) (Am): politika kontinuity; ► politický postoj nebo příznivý postoj pro pokračování režimu nebo vládního systému; př.: «*ha triunfado el continuismo del Partido Colorado*» que gobierna el país desde la guerra civil de 1947; (BDE).

continuo, -nua, adj. (1) **horario** ~, nepřetržitá pracovní doba, viz: *horario corrido*; (EEA).

contlapacharse, zvrat., hovor. (← nah. *tlapachoa*) (1) (Mex): domluvit se potají (za účelem skrýt nějakou akci); ► mex. argot *caliche*; (DBM).

contlapache, m/f., lid., hanl. (← nah. *con*, „činnost“ + *tloapachoa*, „zasednutí vajec slepicí) (1) (Mex): kumpán, kámoš, pomocník, přechováváč; př.: *B ... C ..., sus contlapaches y las esposas, además de los guardespaldas*; ■ Var.: *conclapache, compinche*; (RAE, BDE, DBM; DA).

contlapachear(se), tr., (← *contlapache*) (1) hovor. (Mex): pěst s někým, být něčí kumpán, být jeho komplicem, krýt někoho, krýt někomu záda; ► být spolupachatel; ► mex. argot *caliche*; (RAE, DBM). • (2) intr/zvrat. (Mex): spolčit se dvě a více osob proti jině; ► za účelem společného zisku; (DA).

contó, (1) **hacer un** ~ (xxx): xxx; (DA).

contonguarse, zvrat. (1) (Kub): kolébat se, klátit se, natřásat se, kroutit se; (AM).

contorno, m., příloha (jídlo), viz: *acompañamiento*; (EEA).

contra, adj/subst. (1) f. (Per): útěk, uprchnutí, únik; (2) m/f. (Urug; Arg): oponent, odpůrce; př.: *dirás que soy contra, pero yo no lo entiendo*; (5) **contra (de)** [Š: *además*] (Kub): kromě, mimoto, navíc aj.; (6) **tirar contra(s)** (Per): uniknout, utéct, uprchnout; (RR; DA). • (7) **de** ~¹ (Am): mimoto, nadto, kromě toho; (8) **en** ~ proti tomu; ► př.: *en contra de una persona* (proti komu); *en mi contra* (proti mně); *en contra de una cosa* (proti čemu); *contra mío* (proti mně); (9) ~ **nada** (Chil): zbytečně; (10) ~ **que** (Chil): aby; (JD). (10) f. (Kol, Ven, Chil, Ekv, Per, Guat; Nik): protijed; ► má zabránit otravě při uštknutí hadím jedem nebo odvrátit účinky kletby, čarování apod.; (RAE; DA). (11) f. (Kub): přídavek; ► prodáváč ho přidává k dorovnání požadované váhy nebo jako pozornost navíc; (RAE). • (12) f. (Kub, Portor, Mex: Tabasco): dárek, dar; (13) **de** ~² (Kub, Chil, Portor, Mex: Tabasco): nadto, kromě toho, navíc; př.: *de contra que llegó tarde quiso que le preparara la comida*; (14) **jugar la** ~ (LaPlat): dát flek; ► v karetní hře; (AM, MM, DMC). • (15) (Am): prostředek, lék;

(16) finálový zápas; (JD). • (17) f., arch., zkráceně (Nik): kontrarevoluce; př.: *surtir a la «contra» de «flechas» (misiles) tierra-aire es una irresponsabilidad peligrosa*; (18) m/f., arch., zkráceně (Nik; Kub): kontrarevolucionář; př.: *y los «contras» antisandinistas estaban atacando regularmente a Nicaragua*; (BDE; DA). (19) f. (Chil, Kol): protijed; př.: *si se envenenó con ácido nítrico, ni siquiera la leche le servirá como contra*; (20) en ~ *mía/nuestra* atd., předl. [Š: *contra mí, etc.*] (Š < Am) (Chil, Mex aj.): proti mně; př.: *todo el mundo parecía haberse unido en contra suya*; (21) en *mi/su* ~, [Š: *contra mí, etc.*] (Š < Am) (Mex aj.): proti mně; př.: *señora, su hijo tuvo un accidente y es preciso que vaya usted con su esposo a responder por los cargos en su contra a la Inspección de Policía*; (BDE). • (22) *la* ~ (Bol): celníci, kteří ve vlaku nebo na lodi zabavují pašerákům zboží; ► bol. argot *coba*; (HB). • (23) (*la*) ~¹, lid. (Kub): něco od cesty (za koupi potravin); př.: *le compré cien libras de papas y de contra me dio una botella de vino*; (24) *chino manila pa Cantón dame la* ~ *chicharrón* (Kub): šikanující zvolání kubánských dětí na Čiňany; • (25) *dar* ~ (Ekv): oponovat, popírat; (DA). • (25) f. (Mex, Guat, Hond, Nik): politické a vojenské hnutí v Nikaragui; ► v roce 1980 proti vládě Sandinovské fronty národního osvobození; (26) m/f. (Mex, Guat, Hond, Nik): člověk bojující proti politické straně Sandinistů v Nikaragui; (27) f. (Nik, Kost, Kol, Ven, Chil, szArg): magická talisman; ► užívaný ke zmírnění následů očarování; (28) subst/adj., lid. (Arg, Urug): negativista, člověk; ► který vždycky odporuje, je proti; (29) f. (Kub): dárek ve formě koření; ► které prodejce přidá k prodanému zboží jako pozornost zákazníkovi; (30) f. (Hond): malá políčka v dětské hře panák; ► přidané k původní kresbě za účelem zkomplikovat ji; (31) *de* ~¹ (Kub): zdarma a navíc; (32) *de* ~² (Kub): aby toho nebylo málo; (DA).

contra! citosl. (1) (Portor): sakra; ► vyj. překvapení nebo nelibost; př.: *baja ya, ¡contra! que no voy a morderte* (hergot nech toho, však tě neukousnu); (2) (Ven): no nazdar; ► vyj. leknutí, překvapení, úžas, údiv (lid.); př.: *¡contra! si es don Reinaldito...*; (RR). • (3) **contra**!; lid. (Dom, Ven): ty blaho!; to je co říct!; viz též: *¡miércoles!*; (4) citosl. (Dom, Ven): páni!; (5) (Per): nesouhlasím!; nikdy!; ► vyjádření nesouhlasu s nějakým rozkazem nebo rozhodnutím; (DA).

contrabandada, f. (1) (Mex): pašování; (JD).

contrabando, m. (1) (Dom): potíž, nepříjemnost; (2) ~ **hormiga**, m. (Per, Bol, Urug): malý kontraband; (DA).

contrabarda, f. (1) (Per): spojovací řemen ► jako součást postroje koně; (DA).

contracandela, f. (1) (Kub, Portor): protioheň; ► založený úmyslně tak, aby se nešířil dál postupující požár; (2) m. (Ven): širší cesta mezi plantážemi; ► v případě požáru má zabránit jeho šíření; (AM, RAE; DA). • (3) (Kub): odvetná palba; ► vojensky; (JD). • (4) *dar* ~ (Kub): bránit se útokem; př.: *cuando lo regañé me dio contracandela*; (DMC). • (5) *dar* ~¹ (Kub): pracovat dvě osoby na jednom případě, jedna ze začátku, druhá od konce; (6) *dar* ~² (Kub): vyvolat další oheň na zapálém poli, pokusit se zabránit rozšíření ohně?; (DA).

contracarátula, f. (1) (Hond, Kol, Ekv, Per): zadní deska knihy; (DA).

contracaridad, f. (1) (Mex): nespravedlnost; (2) bezohlednost; (JD).

contracción, f. (1) (Per, Arg, Urug): píle; ► vytrvalá práce nebo studium; (DA).

contrechequear, tr. (1) (Kub): ověřovat něco, co se již jednou podrobilo zkoušce; (DA).

contracorriente, f., lid. (1) *dar* ~ (Kub): zařadit zpátečku; př.: *dentro de poco, en este asunto, hay que dar contracorriente*; (DMC; DA).

contradanza, f. (1) (Ven): kupa fazolí a rýže; (AM). • (2) **a paso de** ~ (Kub): hlemýždím tempem; ► *contradanza* je pomalý tanec; ■ Syn.: *a paso de jicotea*; (DMC).

contraenchapado, -a, subst/adj. (1) (Ven): deska tvořená dřevěnou pokrývkou; ► jejíž vlákna se přes sebe překrývají; (DA).

contraerse, intr/zvrat. (1) (Per, Arg): věnovat se někdo se zanícením studiu nebo nějaké aktivitě; (DA).

contrafilo, m., lid. (1) *sacar filo*, ~ **y punta** (Kub): dělat věci, jak se má; př.: *en todo lo que hace saca filo, contrafilo y punta*; (DMC).

contraflujo, m. (1) (Kols, Ven, Ekv): změna směru některých hlavních cest; ► za účelem zajištění plynulosti dopravy; (DA).

contrafómeque, m. (1) (Pan, střKol): zmírňující skutek, účinek; (DA).

contrafuego, m. (1) (Hond, Kol, Ven): široká cesta v osetém poli nebo hustých porostech; ► za účelem zabránit rozšiřování požárů; (DA).

contragavilana, (1) (Pan): viz: *gavilana*; (DA).

contraherrar, tr. (1) (Mex, Nik): přeznačkování dobytka; (DA).

contrahierba, f. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Pan): bylina z čeledi morušovníkovité (*Dorstenia contrajerva*); ► se silným, voňavým a uzlovitým kořenem, lalokovitými listy; kořen se užívá v tradiční medicíně; viz též: *contrayerba*; ■ Syn.: *contrahierba yucateca, iztacpate, xcambahau*; (DA).

~ **yucateca**, x. (1) (Mex), bylina z čeledi morušovníkovité (*Dorstenia contrajerva*), viz: *contrahierba*; (DA).

iztacpate, m. (1) (Salv), bylina z čeledi morušovníkovité (*Dorstenia contrajerva*), viz: *contrahierba*; (DA).

xcambahau, m. (1) (jvMex), bylina z čeledi morušovníkovité (*Dorstenia contrajerva*), viz: *contrahierba*; (DA).

contrahierra, f. (1) (Am): přeznačkování; ► dobytka; (JD).

contraído, -da, adj. (1) (Am): pilný, šprtavý; ► student; (JD; DA).

contrainsurgente, adj/subst. (1) (Hond, Nik, Kol, Ekv, Arg, Urug): protipovstalecký; (DA).

contralaría, f., lid. (1) (Portor, Dom): kontrolní úřad; (DA).

contralátigo, m. (← de *contra* y *látigo*) (1) (Mex, Nik): řemen, který zajišťuje železný kruh podpěrníku u sedla; (DA).

contrale;!, citosl. (1) (Dom): vyjádření nespokojenosti; (DA).

cóntrale;!, citosl., lid. (1) (Ven): ty blaho!; to je co říct!; páni! viz též: *¡miércole(s)!*; (2) (Dom): no nazdar!; ale kdepak!; to zrovna!; viz též: *¡miércole(s)!*; (DA).

contralima, f., lid. (1) (la) ~ (Kub): tričko; ► slovník *chuchero*; viz též: *chuchero*; (DMC).

contrallación;!, citosl., lid. (1) (Portor): no nazdar!; ale kdepak!; to zrovna!; viz též: *¡miércole(s)!*; (DA).

contrallado, -da, adj. (1) (Portor): proklatý, zlořečený, otravný; AM). • (2) adj. (Portor): neposedný, drzý (o dítěti); (DA).

contrallao;!, (1) (Portor): viz: *¡contrallación!*; (DA).

contralor, -ra, m/f. (← fr. „contrôleur“) (1) (Am): kontrolor, úředník provádějící kontroly; ► pověřený ověřováním účtů a legálností veřejných výdajů; (RAE, MM). • (2) (Am): kontrolní úřad; (JD). • (3) (Chil, Kol, Mex, Ven, Per): inspektor, kontrolor; př.: *en tres viajes del Contralor General el Estado gastó el año pasado más de 225 millones de soles*; (BDE). • (4) m. (← angl. *comptroller*) (Am): kontrolor; (5) adj/subst. (Hond): mající výhradní právo kontrolovat výdaje; (DA).

contraloría, f. (1) (Am): kontrolní úřad; ► instituce pověřená kontrolováním zákonnosti a správnosti veřejných výdajů; (RAE; DA). • (2) (Guat, Kol, Mex): kontrolní / revizní úřad; (RF). • (3) (Mex, Guat, Hond, Nik, Kost, Bol, Chil, Urug): nejvyšší kontrolní úřad v republice; (DA).

Contraloría, f. (← fr.) (1) (Chil, Mex, Ven): kontrolní úřad; př.: *¿en qué ocios o grandes temas se distraía la Secretaría de la Contraloría que no se daba cuenta de los fabulosos millones que desparramaba el narcotráfico entre los policías yanquis y mexicanos?*; (BDE). • (2) ~ **General de la República** (Chil, Mex, Ven): Nejvyšší kontrolní úřad; viz též: *Auditoría General de la Nación*; (EEA).

contralto, m., lid. (1) **coger** ~ (Kub): pořádně se opít; opít se, ožrat se; př.: *Juan nada más que coge tono – ¡qué tono ni tono, él lo que coge es contralto!*; (DMC; DA).

contraestre, m. (1) (Ekv): mořský pták z čeledi faetonovití (*phaethon aethereus*); (DA).

contramano, f. (1) (Bol, Par, Chil, Arg): protisměr; ► na ulici, na cestě; (2) (Urug): viz: *de contramano*; (3) (Par, Arg): v protisměru; ► na ulici, na cestě; viz: *a contramano*; (DA).

contramarca, f. (1) (Am): přeznačkování; ► dobytka; (JD).

contramarcas, tr. (1) (Am): přeznačkovat; ► dobytek; (JD).

contramarcha, f. (1) (Ekv, Per): protidemonstrace; ► lidé, kteří zorganizují demonstraci jako reakci na demonstraci jinou; (DA).

contramatada, f. (1) (Panm střKol; Hond): násilný pád, upadnutí způsobené násilím, silným nárazem apod.; viz též: *derribada*; (RAE; DA).

contramatar(se), tr/zvrat. (1) **intr/zvrat.**, lid. (Kol, Pan; Hond, Nik, Per): upadnout a hodně se uhodit; přizabít se; (RAE; DA). • (2) tr.; lid. (StřAm, Kol, Ekv, Mex, Per; Pan): dát někomu ránu, udeřit někoho; ■ Syn.: *darse un golpe fuerte*; (3) zvrat. (Mex): kát se, litovat; př.: *ahora me contramato de no haberlo hecho*; (AM, MM; DA).

contramayoral, m. (1) (Kub): černoš, který vedl skupinu otroků na venkově a podléhal předákovi;

obyčejně nosil bič; (RR).

contraminado, -a, adj. (1) (Hond, Salv): nacpaný, sevřený, zmáčkнутý mezi něčím, někým (o člověku nebo o věci); (DA).

contraminar, tr. (1) (Salv; Hond): přitisknout, přitlačit, namáčkнут něco nebo někoho na něco; (RAE; DA).

contraparte, f. (1) (Par): právní zástupce, advokát druhé strany; (RR). • (2) f. (Mex, Salv, Nik, Pan, Ekv, Bol, Hond, Kub, Per, Chil, Arg): osoba, jejíž činnost je podobná jako činnost ostatních; (3) (Nik, Dom, Per, Bol, Chil): cantidad de dinero que tiene que aportar quien recibe apoyo económico de algún organismo público; (4) f. (Mex, Pan, Kub, Portor, Kol, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): strana, která je v rozporu z druhou; (DA).

contrapelo (1) a ~ (Chil): bez nadšení; (DA).

contrapelusa, f. (1) (Kub), viz: *bartavia, estar en ...*; (DMC).

contrapeso, m. (1) (Chil): nepokoj, neklid, starost, obava, znepokojení; (2) ztroskotání; (AM).

contrapisón, -ona, adj. (1) (Kol): dohazovačský, kuplířský; (AM).

contraplacar, tr. (1) (Per): položit úzkou desku na dvěře nebo nějaký nábytek (v truhlářství); ► za dekorativním účelem; (DA).

contraprobar, tr. (1) (Mex): provádět druhou korekturu; (JD).

contraprueba, f. (1) (Kol, Portor, Arg): důkaz; ► u soudu; (AM, MM). • (1) f. (Portor, Kol, Ven, Bol): důkaz, který vyvrací něco považovaného za jisté; (DA).

contrapunte, m., lid. (1) (Kub): oťukávání se, hašteření, rvačka v náznacích bez opravdových ran; ► z boxu; (DMC).

contrapunteada, f. (1) (Bol): zpěv s improvizovaným textem; ► disciplína v soutěži pro lidové básníky; viz: *competencia* (DA).

contrapuntear(se), intr., lid. (1) (Kub): prát se, bojovat; př.: *contrapuntearon los unos y los otros por el negocio*; (DMC). • (2) (JižAm, Kub): zpívat verše improvizované; ► o dvou nebo více lidových zpěvácích; (3) intr/zvrat. (Arg, Bol, Kub, Per, Portor): soutěžit, soupeřit; (4) intr/zvrat. (Bol, Kol, Kub, Ekv, Mex, Per; Nik, Arg): hádat se, mít spor; ► o dvou nebo více osobách; (RAE, AM, MM; DA). • (5) tr/zvrat., lid. (Mex, Nik, Kub, Kol, Per, Bol, Arg): urazit (se), rozzlobit (se), hádat se; viz též: *negrear(se)*; (6) tr., lid. (Ekv): vyvracet neustále a s jízlivostí argumenty někoho jiného; ► za účelem uvést jej do rozpaků; (7) intr. (Portor, Kub, Per, Bol): účastnit se soutěže; ► dva a více lidí; (8) intr/zvrat. (Kub, Ven, Ekv, Pen, Bol, Par): soutěžit dva lidi ve zpívání improvizovaných veršů; (9) tr. (Chil): střídát se ve zpívání (o lidových zpěvácích); (DA).

contrapunteo, m. (1) (JižAm, Kub, Mex, Portor): střet názorů, výměna názorů; (2) (Kub, Ven): zpěv improvizovaných veršů; (RAE). • (3) m. (Kub, Per, Portor, LaPlat): debata, diskuze, rokování; (4) en ~ (Per): v soutěži; (AM, MM). • (5) ~ (**contrapunto**), m. (Kol; Ven, Urug; Kub, Portor, Ekv, Per, vých Bol, Chil): hudební provedení, ve kterém se střídají dva zpěváci v improvizovaných osmislabičných popěvcích; kontrapunkt; viz též: *competencia*; (RR; DA). • (6) (Kub): rvačka; př.: *nadie va a salir bien en este contrapunteo*; (DMC). • (7) m. (Mex, Nik, Bol): výměna názorů; (8) m. (Nik, Kub, Per, Bol, Chil): hádka, rvačka, svár mezi dvěma a více osobami či mezi znepřátelenými partami; (9) m., lid. (Ekv): neustálé jízlivé vyvrácení něčích argumentů; ► za účelem uvést jej do rozpaků; (10) ~ **amoroso**, m. (výchBol): zpívání lidových popěvek mezi mužem a ženou; ► písně improvizovaných textů, kterými se navzájem ponižují; s kytarovým doprovodem; (DA).

contrapunto, m. (1) (Arg, Bol, Chil, Kol, Ekv, Am): kontrapunkt; ► soutěž mezi dvěma nebo více lidovými básníky; (2) (Ven; Kol): hudební představení; ► soutěží dva zpěváci doprovázení rytmem lidového kolumbijsko venezuelského tance; viz též: *loropo llanero*; (AM, RAE; DA). • (3) de ~ (Am, kromě Per): na soutěži; (4) **estar de ~ uno con otro** (Am): (po)hádat se, být na nože; (AM, MM). • (5) m. (Mex, Kub, Dom, Portor, ekv, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): soupeření mezi dvěma lidovými básníky, kteří iprovizují na dané téma; ► za účelem porazit toho druhého svou nápaditostí a důvtipem; ■ Syn.: *controversia*; (DA).

controversia, f. (1) (Kub), improvizované soupeření mezi dvěma lidovými básníky, viz: *contrapunto*; (DA).

contrapuntear, tr., lid. (1) (Salv, Nik): urážet někoho, hrubě někomu nadávat; (DA).

contrarrayo, m. (1) (Chil): pryšec skočcový (*Euphorbia lathyris*); ► bylina až 1 m vysoká, plody mají projímavé účinky a vyvolávají zvracení; (DA).

contrarresto, m. (1) (Chil): velice složité poetické spojení; ► úvodní kvarteto uvádí základní myšlenku, která je v dalších 4 decimách rozváděna, tedy glosována; další 4 decimy pak komentují vždy ty poslední verše předcházejících decim; závěrem je uvedena strofa na rozloučenou, tedy rozlučková decima či kvarteto; (AM, MM).

contrarruta, adv. (1) (Bol): v protisměru jízdy; viz: *tránsito*; ■ Syn.: *en contrarruta*; (2) a ~ (Bol): naopak, opačně; (3) en ~ (Bol): viz: *contrarruta*; (DA).

contraste, m. (1) (Bol, Urug): neštěstí, nehoda, prohra; (DA).

contrasuelazo, m. (1) (Per): úder, rána, náraz; (RR). • (2) (Per): pád, spadnutí; viz též: *derribada*; (3) m. (Per): velká dunivá rána po pádu člověka; (4) (Per): nečekaný pád, porážka; (DA).

contratado, -a (1) **como** ~ (Chil): s přehnaným nadšením a pečlivostí; (2) **comer como** ~ (xxx): xxx; (DA).

contravía, adv. (1) hovor. (Hond; Kol, Ekv, Bol): v protisměru; (RAE; DA). • (2) **ir en** ~ (Kol): jít špatnou cestou, špatným směrem; př.: *y huyeron en contravía por el separador central*; (BDE). • (3) **en** ~ (Hond, Nik, Kost, Kol, Ekv, Bol): v protisměru jízdy; viz též: *tránsito*; (DA).

contraviento, m. (1) (Portor): protivítr; (DA).

contrayerba, f. (1) (Par), popínavá rostlina, viz též: *pareira brava, macaguá*; (MM, DA). • (2) (Mex, Guat, Hond, Salv, Pan): viz: *contrahierba*; (3) (svArg): rostlina; viz: *balda*; (4) (svArg): rostlina z čeledi morušníkovité (*Dorstenia brasiliensis*); ► v tradiční medicíně se užívá jako močopudný prostředek; ■ Syn.: *higuerilla*; (DA).

higuerilla, (1) (sevArg), rostlina z čeledi morušníkovité (*Dorstenia brasiliensis*), viz: *contrayerba*; (DA).

contre, m. (1) (Chil): vole; ► část trávicího ústrojí ptáků; (RAE). • (2) vnitřnosti, viz: *contri*; (MS). • (3) m. (Chil): svalnatý žaludek ptáků; (4) **el** ~, lid. (Chil): lidská duše; (5) **llegar al** ~ (xxx): xxx; (DA).

contrera, m/f. (1) (Par): osoba, která se stavěla proti vládě v době diktatury Stroessnera; př.: *participó intensamente en las actividades del comité local del partido oficialista y en la persecución de los 'contreras'*; (RR). • (2) (Arg; Chil, Par, Urug): protivník, odpůrce, člověk, který je neustále proti; (JD; DA). • (3) ~s, m. (LaPla): protivník, konkurent, příznivec opozice, oponent; ► slang *lunfardo*; (NET).

concrete, m. (1) (Kub): traverza, která jistí rozpěry vrchního rámu lisu; (2) (Ekv): sloup; (AM, MM). • (3) (Ekv): krokev, trám, vodorovná opěra; (JD).

contri, m. (← map. *conthi* nebo *conthùl*, „silný ptačí žaludek“) (1) (Chil): volátka, ptačí žaludek; (RAE). • (2) ~ (**contre**) (Chil): vnitřnosti; (3) **hasta el** ~ (Chil): až do morku kostí; (MS, AM, MM).

contribución, f. (1) poplatek, příspěvek, splátka, viz: *cotización*; (EEA). • (2) **no pagar algo** ~ (**derecho de aduana**) (Kub): neplatit za něco, být něco zadarmo; př.: *bebe, que eso no paga contribución ni derecho de aduana*; (DMC).

contribuyente, m. (1) **registro único del** ~, daňové identifikační číslo, viz: *RUC, registro*; (EEA).

control, m. (← angl.) (1) (Am): vláda, vládnutí, správa něčeho, řízení; (AM). • (2) prohlídka, inspekce; (3) seznam, soupis; (MM). • (4) (Am): dozor, vedení, řízení; ► záležitosti; př.: *ejercitar su control (ovládat se); falta de control (neovládaný)*; (JD). • (5) ~ **remoto** [Š: *mando a distancia*] (Arg, Chil, Mex, Urug, Ven; Nik, Kost, Portor, Kol, Ekv, Per, Bol): dálkové ovládání; dálkový ovladač; (EEA; DA). • (6) m. (Mex, Hond, Nik, Kost, Kub, Portor, Kol, Ven, Ekv, Per, Bol, Par, Arg, Urug): dálkový ovladač; ■ Syn.: *control remoto*; (7) ~ **y ayuda**, m. (Kub): inspekce na pracovišti; (8) ~ **político** (jižBol, zápBol): stíhačka; ► člověk v milostném vztahu, který neustále stíhá toho druhého, je posedlý jeho kontrolou; (DA).

controlador, m. (1) (Am): dozorce, dohlížitel, revizor; (2) (Ekv): průvodčí; (JD). • (3) m. (Ekv): pomocník řidiče kamionu nebo autobusu; (DA).

controlar, tr. (← angl.) (1) (Am): vést, spravovat, vládnout, řídit; (AM). • (2) kontrolovat, hlídat, dohlížet; (3) prohlížet; (MM).

controller, m. (← angl.) (1) (US, Portor): auditor, účetní; (DA).

controversia, f. (1) (Kub): kontrapunkt; ► soutěž mezi lidovými básníky, mohou být dva nebo i více; (RAE). • (2) f. (Kub): soupeření, soutěžení; viz: *contrapunto*; (DA).

controversial, adj. (← angl. *controversial*) (1) (Am): kontroverzní, rozporuplný; (RAE; DA).

controversiar, intr. (1) (Portor): odmlouvat někomu, nesouhlasit s někým; (DA).

contulmo, m. (1) (Chil): rostlina z čeledi lilkovité (*solanum gayanum*); (DA).

contumelia, f. (1) **sacar a alguien la ~**, hovor. (Chil, Per; Bol): zmlátit někoho, domlátit někoho, rozbít někomu hubu; (RAE; DA). • (2) **sacar la ~ a una persona** (Chil): natřískat někomu; (3) **sacarse la ~** (Chil): dostat natřískáno; (JD). • (4) f. (Nik, Kost): afektovanost, strojenost; (5) **sacarle la ~ (xxx): xxx**; (DA).

contumelioso, -a (contumerioso, -a) (1) adj. (Salv; Kost, Mex, Hond): náročný, těžký, obtížný; vznětlivý, popudlivý, nedůtklivý; př.: *antes era un poco contumerioso, ahora ha cambiado*; (RR). • (2) adj. (Nik, Kost): strojený (o člověku); (DA).

contuménia, f. (1) (Pan): strojené chování; (DA).

contumeria, f. (1) (Salv): překážka, zábrana; (2) (Hond): starostlivost, mimořádná péče; (3) (Hond; Salv): nerozhodnost; (RAE; DA). • (4) (← contumelia.) f. (StřAm): vytáčka, výmluva, záminka; (AM). • (5) (Am): úskok, lest; (JD). • (6) (← contumelia.) lid. (Hond, Salv): problém, potíž, zádrhel; viz též: *trabada*; (7) f. (Hond, Salv): přehnaná péče o osobu nebo o věc; (DA).

contumeriar, tr. (1) (Hond; Salv, Nik): rozmazlovat, hýčkat někoho; viz též: *achichiguar*; (RAE; DA).

contumerioso, -sa, adj. (1) (Salv, Hond): zašmodrchaný, komplikovaný, složitý, náročný; viz též: *contumelioso*; (2) adj. (Hond): nerozhodný; ► o někom; (RAE). • (3) (StřAm): strojený; (AM). • (4) (Am): upejpavý; (JD). • (5) adj. (jvMex, Hond, Salv, Nik): urážlivý, vztahovačný (o člověku); (6) adj. (Hond, Salv): nepříjemný, složitý (o činnosti, postupu); (7) adj. (Hond, Salv): viz: *contumelioso*; (8) adj. (Hond): těžce opracovatelný (o kovu nebo hlině); (9) adj. (Hond): těžce obdělátný (o půdě, pěstování plodin); (10) adj. (Hond): rozpačitý, váhavý, nerozhodný (o člověku); (DA).

contundente, adj. (1) (Per): sytý; ► o jídle; (RAE). • (2) **estar una mujer ~** (Kub): být krásná žena s pevným tělem; (DMC). • (3) adj. (Kub): smyslná (o ženě); (DA).

contrusi (1) **¿qué me ~?** (Urug, Arg): to je teda něco, že?; ► vyjadřuje úžas a vyzývá druhého k vyjádření; (DA).

contusionar, tr. (← angl. *to contuse*) (1) (Am): praštit, zranit, pohmoždit; (MS, MM).

conuco, m. (← taíno); (1) (Ant): část půdy, obdělávaná kdysi indiány kmene *taínos*; (2) (Kub): část půdy poskytovaná otrokům za účelem obdělávání a chovu dobytka; (3) (Kub, Dom, Ven): nevelká část půdy určená k pěstování v malém téměř bez zavlažování a obdělávání; (RAE; DA). • (4) **entrar (ir, meterse) como río en (por) conuco**, viz *río*; (RR). • (5) ~ (**cunuco**) (Kub): pozemek vedle mlýnu na cukrovou třtinu nebo vedle kávovníkové plantáže; (6) (Antil, Kol, Ven): malá zahrada či zemědělský pozemek s rančem; (MS, AM). • (7) **en ~ viejo nunca faltan batatas** (Ven): na bývalé lásky vždy zůstávají vzpomínky; (AM, MM). • (8) (Kub): políčko, záhumenek; (JD). • (9) (← arw.) (Kub, Ven): drobná farma (drobné hospodářské zemědělství), kde se pěstuje převážně kukuřice, mrkev, juka atd.; (BDE). • (10) lid. (Kub): dům; ► z indiánského jazyka; (11) (Kub): zahrada, políčko; (DMC). • (11) m. (Dom, Portor): venkovský domek se zahradou; viz: *conucu*; (DA).

conucu (1) (Portor): zahrada; viz též: *conuco*; (DA).

conuquero, -ra, adj/subst. (1) m/f. (Dom, Ven): vlastník nebo majitel menšího pozemku určeného k pěstování v malém téměř bez zavlažování a obdělávání; viz: *conuco*; (RAE; DA). • (2) adj. (Antil, Kol, Ven): **týkající se pozemku conuco**; viz též: *conuco*; (3) **vara ~** (Portor, Dom): stará venkovská míra; (MS, AM; DA). • (4) (Portor): **imaginární venkovská míra** odpovídající třem kastilským délkovým míram; (5) *res conuquera* (Dom): dobytek který skáče přes ohrady (AM, MM). • (6) (Kub): nájemce, pachtýř, maloročník; (JD). • (7) m/f. (Dom): člověk pracující na pozemku *conuco*; viz též: *conuco*; (DA).

conuquiar, intr., lid. (1) (Dom): pracovat, makat, dřít (se); viz též: *negrear(se)*; (DA). (2) tr. (Dom): obdělávat půdu; (DA).

conurbado, -a, adj. (1) (Mex): předměstský; (DA).

conurbano (cono urbano), m. (1) (Arg): předměstí, okrajová část, periférie; př.: *en Martínez (norte del conurbano bonaerense)*; viz: *afueras*; (BDE; DA).

convencedora, f. (1) **echar la ~** (Nik): přesvědčit, přemluvit; (DA).

convención, f. (1) (Am): kolektivní smlouva, dohoda; (RAE) • (2) (Chil): zákonodarné shromáždění; (JD). • (3) ~ **colectiva de trabajo**, f. (Kol, Ven, Arg): pracovní smlouva; (DA).

convencionista, adj., m. (1) (Mex): přívrženec tzv. *Convención de Aguascalientes* (období ozbrojené mex. revoluce. (RR); • (2) m/f. (Guat, Nik, Dom, Ven, Par, Chil): účastník nějaké dohody; (DA).

convencioso, -a, adj. (1) (Per): pragmatický (o člověku nebo chování); (DA).

convenciero, adj. (1) (Mex, Per): přizpůsobivý, poddajný; (AM).

conveniado, -a, adj. (1) (Nik, Kub): dohodnutý s někým (o člověku); (DA).

conveniar, tr. (1) (Nik, Kub): dohodnout se; (DA).

convenido, -a, adj., lid. (1) (Per): lhostejný z pragmatických důvodů (o člověku); ► k nevěře; (DA).

convenir, intr. (1) cuando no conviene (Guat): když se nedaří, když to jde špatně; (RR)

conventillada, f. (1) (Chil): baráky, brlohy; (2) vynadání, nadávka; (JD).

conventillar, intr. (1) (Chil): viz: *conventillar*; (DA).

conventillar, intr., lid. (1) (Arg, Chil, Urug): pomlouvat, říkat klepy, drby; ► o více osobách; (RAE, RR; DA).

conventilleo, m., hanl. (1) (Arg, Chil, Urug): pomlouvání, klepání; klepy, drby, pomluvy; př.: *el periodismo y el conventilleo popular*; (RAE; BDE; DA).

conventillerío, m., lid. (1) (Arg, Urug): drbárna; ► pracoviště, pracovní prostředí; viz: *conventillo*; (DA).

conventillero, -ra, adj/subst., hanl., lid. (1) (Arg, Chil, Urug): pomlouvačný, klepřský, klepavý (o člověku); (RAE, MM, JD; DA).

conventillo, m. (1) (Bol, Chil, Per, LaPlat): činžovní dům, kde bydlí chudé rodiny; (AM, MM). • (2) (LaPla): panelák, činžák, nájemní dům, barák s mnoha byty; ► slang *lunfardo*; ■ Syn.: *conventiyo, convento, convoy*; (NET). • (3) [Š: *casa de vecindad*] (Š < Am) (Arg, Chil, Par, Per, Urug): činžovní dům; př.: *entre conventillos y fábricas*; (BDE). • (4) (Bol, Ekv, Per, Chil, Par, Arg, Urug): starý činžovní dům s pavlačí; ► kde obyvatelé sdílí určité služby: např. záchod, kuchyň; (5) m. (Ekv, Chil, Par, Arg, Urug): drbárna; ► společenské prostředí nebo pracoviště s častým výskytem pomluv a klepů; ■ Syn.: *conventillerío*; (DA).

conventillerío, m. (1) (Arg, Urug), drbárna, viz: *conventillo*; (DA).

conventiyo, m. (1) nájemní dům, viz též: *conventillo*.

convento, m. (1) (Arg, Urug): činžovní dům (se dvorem), kde bydlí chudé rodiny; činžák; (RR). • (2) (Ekv, Per): opatství nebo fara; (AM, JD). • (3) (Kub): starý klidný dům; (JD). • (4) nájemní dům, viz též: *conventillo*; • (5) **para lo que queda en el ~** (Kub): pro to, co se dá ještě zachránit; př.: *¿no vas a ver cómo quedó tu casa después del ciclón?, para lo que queda en el convento*; ■ Syn.: *para lo que me queda en el convento, me cago dentro; para lo que queda en el convento a carajo los que están adentro*; (DMC).

conversa, f. (← port.) (1) (Bol; Ven): všední povídání; pomluva; (MS; DA). • (2) (LaPla; Pan, Ekv, Per, Bol, Chil, Hond, Kol): rozmluva, rozhovor, konverzace, popovídání; ► slang *lunfardo*; (NET; DA). • (3) (Ekv, Per): pokec, rozhovor; př.: *y le hablo así pues la conversa es agradable*; (BDE).

conversable, adj., lid. (1) (Nik, Ekv, Per, Bol, Chil, Par): prodejný a koupitelný (o ceně); (DA).

conversación, f., lid. (1) estar oyendo la ~ (Kub): být blízko; př.: *el dinero está oyendo la conversación*; viz též: *hilo*; (DMC). • (2) **meter ~**, lid. (Guat, Kost, Pan, Dom, Per, Par): dát se do řeči; ► začít rozhovor s někým neznámým; (DA).

conversacionista, m/f. (1) (Mex): člověk, který umí dobře, příjemně konverzovat; člověk se kterým se dobře povídá; (RAE; DA).

conversada, f., lid. (1) (Chil; Kost, Kub, Dom, Kol, Ven, Bol): dlouhý rozhovor; (AM; DA). • (2) (Am): povídání; (AM, JD). • (2) (Chil): pokec, rozhovor; př.: *pese a la conversada de hombre a hombre*; (BDE).

conversadera, f. (1) (Dom; Ven; Kub; Nik, Kost, Kol, Ekv, Per, Bol): rozhovor (zvláště je-li dlouhý); (AM; RR; DMC; DA). • (2) **dar ~ a una persona** (Am): popovídat si s kým; (JD).

conversadero, m. (1) (Arg): zmatený rozhovor; (AM).

conversado, adj. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kub, Per, Urug): kontroverzní (o tématu); (2) (Kost): sporný (o tématu, otázce, případu); (3) (Urug): přerušovaný a sporný (o sportovním utkání); (4) adj. (Chil): kontroverzní, vhodný pro konverzaci (o nějaké společné aktivitě); (DA).

conversador, -ra, adj/subst. (1) adj. (Am): upovídaný; (AM). • (2) f., lid. (Chil): huba; (3) f. (Chil): klepna; (JD). • (4) lid. (Bol, Dom, Chil, Kub, Mex, Nik, Par, Urug, Per): mluvkva, kecal, ukecaný člověk; viz též: *blablá*; (DA).

conversao, f. (1) (Dom): povídání, tlachání; (DA).

conversar, tr. (1) (Ekv): vyprávět, povídat; (RAE). • (2) (Ekv) povídat, říkat, informovat, vyprávět, vypovědět; př.: *me acaban de conversar que el patrón le ha despedido*; (3) lid. (Bol; Urug; Arg):

snazit se někoho přesvědčit; př.: *estoy agradecida de haberte conversado*; (RR; DA). • (4) (Am): vypravovat; (JD; DA). • (5) ~ **de bueyes perdidos** (Par, Urug, Arg): tlachat, plkat; ► o blbostech, zbytečnostech; (6) ~ **de bueyes perdidos y vacas encontradas** (Par): nevidět si do huby, mít nevyváchanou hubu; (DA).

conversata, f. (1) (Chil; Dom): dlouhá konverzace; (AM, MM; DA). • (2) (Chil): povídání, popovídání; (JD).

conversatorio, m. (1) [Š: *mesa redonda*] (Kol, Per): kulatý stůl; ► skupina osob, které řeší nějaký problém; (2) (Kub, Ekv, Mex, Pan, Dom): jednání; ► organizované za účelem řešení nějakého problému; př. *conversatorios de paz* (mírová jednání); (3) (Hond; Kol, Per): tisková konference; (RAE; DA). • (4) lid. (Pan, Kub, Dom, Ekv, Per): schůze, schůzka, setkání; viz též: *concejillo*; (DA). (5) m. (Pan, Kub, Dom, Ekv, Per): schůze odborníků; ► neformálnější než kulatý stůl; (DA).

converseteo, m. (1) (Kub): slouhá nebo častá rozmluva; (DA).

conversón, -ona, adj/subst. (1) (Ekv, Kol; Ven): kecal, mluvka, žvanil; podvodník, tluchuba; (RR; DA). • (2) (StřAm): pokec, klábosení, konverzace; (AM; DA).

convertible, adj/subst. (← angl. *convertible*) (1) m. [Š: *descapotable*] (Am; Arg, Chil, Mex, Urug, Ven): kabriolet, auto s otevřenou střechou; ■ Syn.: *descapotable* (Chil, Urug), *descapotado*; (RAE, MM, BDE, EEA; DA).

descapotado, adj. (1) (Nik), kabriolet, viz: *convertible*; (DA).

convertidor, m. (1) ~ **catalítico** [Š: *catalizador*] (Arg, Chil, Mex, Ven): katalyzátor; ■ Syn.: *catalizador* (Mex, Urug, Ven); (EEA).

convertir, tr. (1) ~ **en chanfaina**, lid. (Hond): zabít (někoho); viz též: *ultimar*; (DA).

convicción, f. (1) (← angl. *conviction*, „přesvědčení“) (Am): důkaz a rozsudek; ► v právnickém jazyce; (MM).

convicto, -ta, m/f. (← angl. *convict*) (1) (Am): vězeň, trestanec odsouzený právem; (MM).

convidado, -da, adj. (1) (Mex): náročný člověk; (AM). • (2) **más vale llegar a tiempo que ser ~** (Kub): kdo pozdě chodí, sám sobě škodí; př.: *pude cogerlo todo porque mi lema es: más vale llegar a tiempo que ser convidado*; (DMC). • (3) adj. (Dom): nemající dost (o člověku); ► kdo chce stále víc; (DA).

convidar, tr. (1) ~ **una copa** (Am): pozvat na skleničku; (2) ~ **a comer** (Am): pozvat na oběd; (JD) • (3) tr. (Mex, Guat, Hond, Nik, Kol, Ven, Ekv, Bol, Per, Chil): pozvat a pohostit někoho; (DA).

convido, m. (1) (szArg): obětování jídla a pití matce zemi; viz: *Pachamama*; (DA).

convite, m. (← katal. *convit*) (1) (Kol, Ven): shromáždění pracovníků; ► kteří za stravu poskytují svoje služby; (2) m. (Ven): dohoda, úmluva, smlouva; ► za účelem vyřešení problému; (RAE; DA). • (3) m. (Mex, StřAm): průvod; ► při kterém se v ulicích slaví; (AM). • (4) (Am): lidová veselice; ► při které se lidé převlékají do masek, tancují v ulicích; (JD; DA). • (5) lid. (Ven): schůze, schůzka, setkání; viz též: *concejillo*; (DA).

convivialidad, f. (1) (Mex): kamarádství, soudružství; (RAE, JD); (2) (Mex): hostina, banket; (RAE). • (3) (← angl. *conviviality*) (Mex, Pan): kamarádství, družné veselí; (MS). • (4) (← angl. *conviviality*, „veselost, družnost“) (Mex, Pan): dobrá kolektivní nálada; (MM).

conviviente, m/f. (1) (Chil; Kol, Ekv, Bol, Per): druh, družka; partner, partnerka; př.: *describió que su conviviente tenía una amante*; (BDE; DA).

convivio, m. (1) (Mex): banket, recepce, shromáždění; př.: *el 23 de diciembre de 1969 miembros de nuestra sociedad se dieron cita ... también estuvieron presentes disfrutando del agradable convivio navideño*; (BDE).

convocatoria (1) de alta ~ (Nik, Kol, Ekv, Chil): atraktivní zápas, událost; ► očekává se velká účast; (DA).

convoy, m. (1) (Arg): nájemní dům, činžák; ► činžovní dům ubohého vzhledu, kde žije mnoho rodin; viz též: *conventillo*; (RR). • (2) (← fr. *convoi*, „průvod“) (Am): průvod ozbrojených lodí nebo kočárů, konvoj; (MM). • (3) lid. (Kub): salát; (4) **vender en ~** (Kub): prodat zboží, které nejde na odbyt zároveň s dobře prodávaným; př.: *él vendió en el convoy todo lo malo que tenía en el establecimiento*; (DMC).

convoyar(se), tr. (← fr. „convoyer“) (1) hovor. (Kub): doprovodit; ► jít nebo být v doprovodu někoho; (2) tr. (Kub): dát do prodeje zboží po kterém je malá poptávka vzhledem k jinému zboží; (3) zvrát. hovor. (Ven): plácnout si; ► dohodnout se, shodnout se; ► na podniknutí něčeho riskantního, záhadného nebo na spiknutí se proti někomu; (RAE; DA). • (4) tr. (Chil): pomoci

někomu v podnikání; (5) (Portor): přesvědčit někoho falešnými lichotkami aby něco udělal; (6) tr. (Portor, Ven): spiknout se; (AM, MM). • (7) (Chil): pomáhat; (8) ~se (Am): smluvit se; (JD).

convulsivo, -va (convulso, -sa), adj. (1) **tos ~va (tos ~sa)**, černý kašel, viz: *tos convulsa*; (EEA).

conyugar, intr. (1) (Kub): uzavřít manželství; (AM, JD).

coña, f. (1) (Chil): marihuana; (2) f. (Ekv): stopa vytvořená bodcem jedné káči na druhé; (DA).

coñacear, tr., vulg. (1) (Ven): zmlátit někoho; (DA).

coñamentazón, f. (1) (Ven): pouliční rvačka; ► mezi více lidmi; (2) f., vulg. (Ven): nakládačka pálkou; ► zmlátit někoho pálkou či jiným předmětem; (DA).

coñaza, f., lid. (1) (Ven): bitka, rvačka, zápas; viz též: *encontrón*; (DA).

coñazo, m. (1) (Ven): rána, náraz, úder; př.: *Fabiana se dio un coñazo en la frente con la puerta*; ► slang; (RF). • (2) m. (sevKol): rána pěstí; (3) (Pan, Dom, Ven): rána uštědřená někým někomu; (DA).

coñear, intr., lid. (1) (Kub): vtípkovat, žertovat; př.: *no te pongas disgustado que estoy coñeando*; (2) (Kub): nemluvit vážně; (3) ~ a (Kub): dělat si z někoho žerty, střílet si z někoho; př.: *estaba coñeando a Juan, pero no lo entendió así y tuvimos unas palabras*; (DMC).

coñete, adj. (1) (Bol, Chil, Per): chamtivý, lakomý, hamizný (o člověku); (RAE, MM, JD; DA); ■ Syn.(Ekv): *coñudo, coñón*, (AM). • (2) m. (Am): mizera; (JD). • (3) lid. (Per, Bol, Chil): vychytralý, mazaný; viz též: *tacañún*; (DA).

coñetería, f. (1) (Am): škrtilství; *skrblictví*; (JD; DA).

coñichi, m., lid. (← keč. *q'uñichi*) (1) (Bol): předvařené jídlo; (LM; DA).

coñito, m., lid. (1) (Kub): káva, kafe; ► s koňakem; viz též: *bellota*; (DA).

coño, -ña, adj/subst. (1) adj., despekt. (Chil): španělský; (2) m., vulg. (Ven): vůl; ► označení člověka; (3) adj. (Chil, Ekv): chamtivý, lakomý, hamizný; viz též: *codo*; (RAE). • (4) (Chil): škrtil, držgrešle; viz: *codo*; (JD; DA). • (5) m., hanl. (Chil): Španělák; ► přezdívka pro Španěla(ku); př.: *de regreso, me colé en un bar y el cipote del mostrador de que me oyó hablar me salió con que ¡pucha, un coño! ya le dije que sin ofender y recogió velas y que había querido decir español; ayer conocimos a unos coños en el aeropuerto*; (JD, BDE, RF). • (6) (Arg: Entre Ríos): rána pěstí do obličeje; př.: *dejá de joder, pibe, que te voy a pegar un coño*; (7) ~ (coñudo, -da), adj. (Ekv): lakomý, chamtivý; př.: *Carolina es tan coña que siempre trata de ir de vacaciones en ciudades donde tiene amigos para no gastar en el hotel*; ► slang; (RF). • (8) (Bol): dítě nízkého věku; (9) (Bol): vagina; ► bol. argot *coba*; (HB). • (10) **del ~ de su madre**¹, lid. (Kub): špatný, zlý, nekvalitní; nebo naopak: výborný, perfektní; př.: *ese libro es del coño de su madre*; (11) **el ~ de tu madre** (Kub): všechno to ostatní, a ten zbytek; př.: *tú eres feo, asqueroso y para que no se me olvide nada: el coño de tu madre*; (12) **ni un ~ de su madre** (Kub): vůbec nic; (DMC). • (13) m. (Ven): individuum; (14) m. (Ekv): náraz bodce jedné káči do druhé; (15) ~ **de su madre**¹, vulg. hanl. (Ven): sviňák; (16) ~ **de su madre**², vulg. (Ven): vychcanec; (17) ~ **de su madre**³, vulg. (Ven): nevděčník; (18) ~ **de su madre**⁴, vulg. hanl. (Ven): budižkničemu; (19) **¡~ de su madre!**¹, citosl., vulg. (Ven): hrubé vyjádření opovržení k někomu; (20) **¡~ de su madre!**², citosl., vulg. (Ven): vyjádření úlevy od bolesti; (21) **del ~ de su madre**², lid. (Kub): důležitý, významný (o něčem); (DA).

coñón, -ona, adj/subst. (1) (Ekv): lakomý, bídny, skoupý; viz: *codo*; (MM; DA).

coñudo, -da, adj., vulg. (1) lakomý, bídny, viz též: *coño, -ña, codo*; (2) lid. (Ekv): vychytralý, mazaný; viz též: *tacañún*; (DA).

cooker, m. (← angl.) (1) (Portor): část příslušenství na přípravu drogy; (DA).

cool, adj/adv., lid. (← angl.) (1) adj. [Š: *bueno, excelente, maravilloso*] (Bol, Ekv, Chil, Kost, Nik, Pan, Per, Portor, Urug, US, Ven): skvělý, výborný, znamenitý, vynikající, super; př.: *¡qué tatuaje tan cool te hiciste!*; viz též: *barbarazo*; (RF; DA). • (2) adv., lid. (Bol, Chil, Kost, Nik, Pan, Per, Portor, Urug, USA): velmi dobře, výborně; viz též: *lindo* (adv.); (3) adj. (USA, Hond, Nik, Bol, Urug): excelentní fenomenální (o představení či události); (4) **sentirse ~ (xxx): xxx**; (DA).

coolant, m. (← angl.) (1) (USA, Hond, Portor): chladicí kapalina (motoru); (DA).

cooler, m. (← angl.) (1) (USA, Per, Chil, Hond, Ekv): chladicí box; ► na jídlo a pití; (2) (Hond): mražák na krevety; (DA).

coolí, m. (← angl. „coolie/coolly“) (1) (Arg): pomocný dělník, nosič; ► zejm. v britských koloniích; (MM); (2): přistěhovalec z Dálného východu; (MM).

coollo (1) (Portor): viz: *cogollo*; (DA).

cooperacha, f. (1) (Mex; Per, Par): kolektivní spolupráce; ► mex. argot *caliche*; viz též: *coperacha*; (DBM; DA).

cooperado, -a, subst/adj. (1) (Chil): člen kooperativní společnosti; (DA).

cooperador, m. (1) (Arg): sdružení rodičů a přátel školy; (JD).

cooperar, tr. (1) (Nik, Bol, Chil, Ur): pomoci někomu s něčím; (DA).

cooperaste, (1) (Chil): výraz užívaný když někdo nevrátí to, co si od někoho jiného půjčil; př.: *¿que le prestaste tu CD nuevo a Marcos y no te lo ha regresado? para mí que ya cooperaste*; ► slang; (RF).

cooptar, tr. (1) (Mex, Nik, Kol): přimět někoho myslet určitým způsobem; (2) (Mex, Nik): podplatit; (DA).

copa, f. (1) (Kost; Hond, Nik, Pan, Kol): kryt, poklice kola; (RR; DA). • (2) **echar por** ~ (Am, Kol, Mex, Portor): přehánět, zveličovat, nadsadzoval; (3) **para la** ~ (← fr. „pourboire“) (Arg): výraz se kterým se dává nebo žádá spropitné (AM, MM). • (4) **en** ~ (Ven): namazaný; (JD; DA). (5) **estar de** ~ (Mex): mazat deku, popíjet; (6) (Arg): spropitné; • (7) **ser buena** ~ (Kol): vyznat se ve vínu; (JD; DA). • (8) **huevo a la** ~ (Chil, Per): vajíčko naměkko; př.: *en la pensión para pasar el hambre tenemos que comprar huevos para cocerlos y servirlos a la copa en nuestras habitaciones*; (BDE). • (9) **estar con** ~s (Bol): být nalitý, namazaný, podnapilý; (10) **estar en** ~s (Bol): být podnapilý, nalitej, nalíznutej; (11) **pasarse las** ~s (Mex, Guat, Nik, Pan, Chil): opít (se), ožrat (se); viz též: *enchivar(se)*; (12) viz: *gota, ser la gota que colmó la copa* (poslední kapka); (DA). (13) f. (Nik): žalud; (14) **a la** ~ (Bol, Chil): uvařené vejce; (15) ~ **de agua** (Chil): zvýšené zálohy za pitnou vodu; (16) **agarrar la** ~ (xxx): xxx; (17) **llenar la** ~ (xxx): xxx; (18) **llenarse la** ~ (xxx): xxx; (20) **subirse las** ~s (xxx): xxx;

copada, f. (1) (Portor): rostlina netřesk; viz: *siempreviva*; (DA).

copado, -da, adj. (1) (Urug; Arg): nadšený, zapálený; ► pro něco; (RAE; DA). (2) (Ven; Nik, Dom, Kol, Ekv): zaúkolovaný, zaneprázdněný, nestíhající; ► o někom, kdo má příliš mnoho práce; (RAE; DA). • (3) (Kol): bez peněz, na suchu; (AM, JD). • (4) krásný, pěkný, viz: *lindo*; (EEA). • (5) málo použ. (Arg): spokojený, nadšený; př.: *¡estoy tan copada con mi nuevo departamento! es hermoso y muy cómodo*; (6) (Arg): milý, příjemný; př.: *¡qué copada que es tu amiga Viviana!*; ► slang; (RF). • (7) adj. (Nik, Kub, Dom, Portor, Ekv, Bol): přecpaný, plný (o místě); (8) adj. (Nik, Kub): rozkvetlý (o stromu nebo keři); (9) adj. (Guat): zarostlý (o lese nebo o půdě); (10) adj., lid. (Arg, Urug): příjemný zajímavý (o člověku nebo o věci); (DA).

copagar, tr/intr., lid. (1) (Chil): platit; viz též: *pesetear*; (DA). (2) tr. (Chil): společně platit dluh; (DA).

copagira, f. (← keč. *qupakira*, „hydratovaný fosforečnan měďnatý“), viz: *copajira*; (LM).

copago, m., lid. (1) (Kol, Chil): peníze, prachy; viz též: *plata*; (DA). (2) m. (Kol, Chil): dohromady půjčené peníze; (DA).

copaiba, f. (← guar. *cupa-iba*) (1) (Antil, Ven): strom z čeledi bobovité; ► jeho dřevo je podobné cedrovým stromům *Copaifera officinalis*, *Copaifera guianensis*, *Copaifera bijuga*, *Copaifera coriacea*; viz též: *copaibo*; ■ Syn.: *copayero*, *cupay*, *currucay*; (MM; DA). (2) (Arg, Par): *Copaifera langsdorfii*; (3) balzám z tohoto stromu; ► používá se k hojení ran a vředů; (4) olej z *copaiba*; (MM).

copayero, m. (1) (Arg), strom z čeledi bobovité, viz: *copaiba*; (DA).

cupay, m. (1) (svArg, urug), strom z čeledi bobovité, viz: *copaiba*; (DA).

currucay, m. (1) (Arg), strom z čeledi bobovité, viz: *copaiba*; (DA).

copaibo, m. (1) (Per, Bol): strom; viz též: *copaiba*; (2) (Per, Bol): olej; viz též: *copaiba*; (DA).

copaína, f. (1) základní lék vytižený ze stromu *copaiba*; (MM).

copajira, f. (1) (Bol): žhavá a vytékající voda z ložisek; (AM). • (1) (← keč. *qupakira*) (Bol; svArg): sulfátová, síranová voda; ■ Syn.: *caparrosa*; ■ Var.: *copagira*; viz: *relaves*; (LM; DA). (2) (Bol): krystaly zelené skalice; ■ Syn.: *caparrosa verde*; (LM).

copal, m. (← nah. *copalli*, „pryskyřice“) (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kol, Ekv, Bol): strom *Bursera* spp.; ► až 8 m vysoký, s tmavě červenou kůrou; těží se z něho stejnojmenná pryskyřice; ■ Syn.: *pom*; (2) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Kol, Bol): aromatická pryskyřice získávaná ze stromu *copal*; ► používá se při náboženských obřadech; (3) (Hond): hliněná nádoba na způsob kaditelnice; ► používá se ke spalování pryskyřice *copal*; (DA). • (4) (Am): společné pojmenování pryskyřic; ► hlavně těch, které se používají jako kadidlo; (5) **echarle** ~ **al santo** (Mex): rád si přihnout, pít likér;

(6) **ser uno** ~ (Guat): být zdrojem drbů; (AM). • (7) (Kub, Mex): pryskyřičný strom z rodu *Elaphrium*; ► neznámější druhy jsou *Elaphrium jorullense*, *H. B. K.*, *Elaphrium aloexylon*, Schiede; • (8) **echarle** ~ **al santo** (Mex): popíjet likér; dávat si panáky; namazat se; (MM, JD). • (9) (Mex; StřAm): pryskyřice, smůla, živice; ► má léčivé účinky při kousnutí jedovatými zvířaty; př.: *después queman copal en siete vasijas que rodean el fétetro*; (10) **echarle** ~ **al santo, aunque le jumees las barbas** (Mex): přísloví říkající, že je třeba jednat rozhodně a beze strachu z důsledků; (AHM; BDE). "

pom, (1) (jvMex), strom *Bursera*, viz: *copal*; (DA).

copalchí, m. (← nah. *copalli*, „pryskyřice“ a *chichic*, „hořká“) (1) (Mex, Guat, Salv, Nik, Kost): divoký keř z čeledi pryšcovité (*Crotan guatemalensis*); ► až 6 m vysoký, plody se užívají v tradiční medicíně; (DA).

copaleada, f. (1) (Hond): vonné koření z pryskyřice; viz též: *copal*; (DA).

copalear, tr. (1) (Hond): navonět; ► někoho nebo něco zapálením pryskyřice; viz též: *copal*; (2) tr., hovor. (Hond): lézt do zadku; ► pochlebovat někomu; viz též: *lamer*; (RAE; DA).

copaleo, m. (1) (Hond): vykouření, navonění zapálenou pryskyřicí; viz též: *copal*; (2) m., hovor. (Hond): lezení do zadku; ► pochlebování; (RAE; DA).

copalero, m. (1) (Hond): člověk, který navoňuje prostředí pryskyřicí; viz též: *copal*; (2) (Hond): kadidelnice; (DA).

copalchí (colpachí, copalchín), m. (← nah. *copalli*, „pryskyřice, vonná pryskyřice“ + *chichin*, „hořká“) (1) (Mex, Guat, Salv, Nik, Kost): keř *Crotan guatemalensis*; ► čeledi pryšcovité, *Euphorbiaceae*; vysoký 6 m; s aromatickými vejčitými až trojúhelníkovými listy, malými bílými květy v hroznu a kulatými zelenými plody používanými v tradiční medicíně; (RAE, DA).

copalchín, m., keř, viz: *copalchí*; (MS).

copalillo, m. (1) (Kub): březule balzámová; ► divoký strom z řádu mýdelníkotvarých; dřevo je tvrdé, nažloutlé s červenými proužky; (RAE; DA). (2) m. (Hond): kurbaril; ► typický strom tropické Ameriky, asi 7 m vysoký; (RAE).

copamiento, m. (1) (Bol, Chil): obklíčení nepřítele, zabránění ústupu; (2) (Urug): násilné obsazení území; (3) m. (Ekv): obsazení všech pozic ve volbách; (DA).

copánido, -a, adj. (1) (Hond): týkající se kultury májského města Copánu; (DA).

copante, m. (← nah. *quappantli*, „most z klád“ z *cuahuil*, „strom“ + *pantli*, „řada, vlákno“) (1) (Salv, Hond, Guat, Mex): kmen nebo prkno, položené přes řeku, rokli, sloužící jako most; (2) (Hond): řada kamenů položených v řece, umožňujících její přechod, přechod přes potok; (RAE, MM, JD; DA). • (3) adj. (Arg, Urug): úžasné, fantastické; (DA).

copao, m. (1) (sevChil): rostlina z čeledi kaktusovité (*Eulychnia acida*); (2) (sevChil): plod rostliny *copao*; ► velký a cibulovitý, jedlý; (DA).

copapayo (1) (Salv, Nik): viz: *canculunco, bejuco*; (DA).

copaquira, f. (← keč. *qupa*, „síra“) (1) (Per): modrá skalice; (RAE, JD) • (← aim. *Copakhiri*, „měděnka“) (2) (Bol, Chil, Per): druh skalice nebo síranu měďnatého; (AM, MM). • (← keč. *q'upa*, „tyrkysový“) (3) f. (Per): modrá skalice, síran měďnatý; ► užívaný v lékařství čistírnách; (DA).

copar(se), tr/intr/zvrat. (1) tr. (Kost, Chil, Arg; Kol; Hond, Nik, Kub, Dom, Ekv, Per): úplně pokrýt, naplnit, vyplnit; ovládnout; (RR; DA). (2) ~se, zvrat. (Kost): najít si partnera, -rku; vidět se, sejít se s partnerem, navštívit partnera; (RR). • (3) (Per): postavit se na odpor, vzdorovat; (JD). • (4) intr. (Kost): chodit za svou holkou; př.: *¿Paco anda copando todavía? Se le va a hartar la novia*; ► slang; (5) tr. (Arg; Urug): nadchnout, přitahovat; př.: *¿cómo me copa este tipo!*; ► slang; (RF; DA). • (6) tr. (LaPla, Per): postavit se na odpor, čelit, vzdorovat; ► slang *lunfardo*; ■ Syn.: *guapear*; (NET). • (7) intr/zvrat. (Arg, Urug): nadchnout se; (8) intr/zvrat., lid. (Arg): podřídit se; ► souhlasit s pořádáním nějaké akce a účastnit se jí; (DA).

copartidario, adj. (1) (Kol): stranický; (JD).

copas, f. pl., lid. (1) **pintar** ~ (Kub): koketovat; ■ Syn.: *vender lista*; (DMC).

copaso (1) (Dom): viz: *copazo*; (DA).

copastor, m. (1) (Hond, Portor): pomocník pastora; ► v kostele; (DA).

copayero, m. (1) (Arg) strom *copaiba*; viz též: *copaiba*; (MM; DA).

copazo, m. (1) (Dom): obláček kouře z cigarety; (DA).

copazón, m. (1) (Salv): husté listoví; (DA).

cope, m. (1) (Arg, Urug): nadšení z něčeho nebo z někoho; (DA).

copeado, -a, m. (1) (Salv): nalévání; ► alkoholického nápoje; (RAE). • (2) adj. (Salv): prodáváný po sklenkách (o alkoholickém nápoji); (DA).

copearse, zvrat., lid. (1) (Mex, Bol): opít (se), ožrat (se); viz též: *enchivar(se)*; (RAE; DA).

copei, m. (1) (Portor): strom; viz: *copey*; (DA).

COPEI, m. (1) (Ven): křesťansko-socialistická strana Caracasu (*Comité de Organización Política Electoral Independiente*); př.: *el partido Socialcristiano COPEI de Caracas, informa a la opinión pública que su programa de radio fue suspendido*; (BDE).

cope(i)cillo, m. (1) (Am): malý druh stromu *copey*; ► pěstuje se jako okrasný keř; (RAE).

copel, m. (1) (Hond): křížový klíč na kola; (DA).

copenayada, f. (1) (Ven): čin bojovníka ze strany *COPEI*; (DA).

copera, f. (1) (Arg; Urug, Kol): kabaretiérka; (BDE; DA).

coperacha, f. (1) **hacer una** ~, uspořádat sbírku, viz: *vaca, hacer una vaca*; (EEA). • (2) f. (Mex, Guat, Hond, Nik, Ekv): dobrovolná spolupráce za určitým účelem; viz též: *cooperacha*; (3) (Portor): sbírka; viz též: *caballo*; (DA).

cooperación, f. (1) (Ekv): spolupráce; (DA).

copero, -ra, adj/subst. (1) f. (Arg, Urug): žena; která pracuje v nočním klubu; ► obsluhuje klienty, dělá společnost mužům, ale není prostitutka; (2) subst/adj. (Bol, Kol; Chil): servírka, barmanka, číšnice; ► v barech a kavárnách; (RAE, JD; DA). • (3) adj. (Urug): luxusní, elegantní; (RR). • (4) m/f. (Chil): číšník, servírka; př.: *necesitamos copero*; (BDE). • (5) m., lid. (← keč. *q'upa*, „smetí“) (Bol: Cbb/Valleg): odpadkový koš; ■ Syn.: *basurero, cubo de basura, lata de la basura, tacho de la basura, tarro de la basura*; (6) (Bol: Cbb/Pt): popelářské auto; ■ Syn.: *basurero, camión de la basura, carro basurero*; (7) m/f., lid. (Bol: Valleg): popelář; ■ Syn.: *basurero*; (LM). • (8) m/f. (Kost): člověk prodávající ledovou tříšť a *copos*; viz též: *copo*; (9) adj. (Urug): elegantní; (DA).

copete, m. (← zdrob. *copo*) (1) (Arg, Urug): pěna či bylina *yerba mate*; ► plave na povrchu dobře připraveného nápoje maté; (RAE; DA). (2) (zápArg, Par, Urug): podtitulek, krátké shrnutí zprávy v novinách; ► následuje hned za nadpisem; (RAE; DA). • (3) **estar de una cosa hasta el** ~ (Mex, Portor): mít něčeho po krk; (AM, MM). • (4) **de** ~ (Mex; Guat, Hond, Nik): význačný, povýšený (o člověku); (JD; DA). • (5) **hasta el** ~, lid. (Mex): naprosto znechucený, otrávený; př.: *si estás hasta el copete de S y otros*; (BDE). • (6) **estar hasta el** ~, hovor. [Š: *estar harto, fastidiado*] (Guat, Hond, Chil, Kost, Mex, Nik, Par, Per, Portor, Urug, Ven): mít něčeho dost, mít něčeho po krk, plné zuby; být naštvaný, otrávený; př.: *estoy hasta el copete de los berrinches de Maricela*; ■ Syn.: *estar harto* (Arg, Chil, Mex, Urug, Ven), *estar podrido* (Arg, Urug, hovor.), *estar hasta la coronilla* (Chil, hovor.), *estar hasta los tequeteques* (Ven, hovor.); (RF, EEA). • (7) **estar hasta el ~ de trabajo**, lid. (Mex): mít práce nad hlavu; ► nevědět kam dřív skočit; (DA). (8) m. (Hond, Kost): nejvyšší bod něčeho; ► např. hory nebo stromu; (9) (Chil): strnavec ranní (*Zonotrichia capensis*); ► až 15 cm dlouhý, šedá hlava s třemi černými čarami po stranách, bílé břicho; (10) (Kub): Káně tmavá (*Buteogallus anthracinus*); ► až 56 cm dlouhý, tmavé peří; (11) m. (Chil): alkoholický nápoj; (12) m. (Pan): strom; viz též: *retama*; (DA).

copeteado, -da, adj/subst., lid. (1) (Chil): opilý, namazaný (o člověku); viz též: *enchichado*; (DA).

copetear(se), tr/intr. (1) intr., hovor. (Chil; Bol, Hond): nasávat, chlastat; ► popíjet alkoholický nápoj; (RAE; DA). • (2) tr. (Mex; Hond): naplnit až po okraj; (RR; DA). • lid. (3) (Nik): vyčítat, kárat, zjebat; viz též: *joder*; (DA). (4) tr. (Nik): tahat někoho za vlasy; (5) tr. (Nik): kárat někoho; (DA).

copeteo, m. (1) (Mex): popíjení; (JD).

copetengue, m. (1) (Chil): alkoholický nápoj; (DA).

copetín, m. (← *copa*) (1) (Am): aperitiv; ► nápoj podávají před hlavním chodem; (RAE; DA). (2) (Arg, Par; Urug): chuťovka, předkrm; ► malá porce jídla obvykle podávaná společně s aperitivem; (RAE; DA). • (3) (← it. gen. *cuppettin*) (Arg, Per, Urug; Guat, Hond, Chil): sklenička likéru; (AM; DA). • (4) ~ **al paso** (Arg): malý bar, kde se jedí obložené chlebičky a sendviče a kde se pije víno, nealko, káva apod.; ■ Syn.: *capetín*; (MM; DA). • (5) (Arg): sklenička; (6) (Arg): bufet; (JD). • (7) (Kub, LaPlá): koktejl; př.: *te invitan a ese copetín*; (BDE). • (8) lid. [Š: *trago*] (Guat, Hond, Chil): doušek, hlt, panák; sousto; ■ Syn.: *alcoholazo, alipús, alquitranazo, batazo, bombazo, buchada, buchazo, cachimbazo, cachirulazo, calaguastazo, calazo, canelazo, cantazo, cañaguastazo, cañangazo, cañazo, capirulazo, capirulazo, cenero, cerotazo, charamilazo, chatazo, chaupinchada, chichazo, chicotazo, chilgüütazo, chinchorrazo, chispín, circuitazo, cocotazo, coriloxis, coyolazo,*

*cuetazo, doblete, drink, dringue, dundún, estrai, fijador, fagonazo, fondo blanco, fotutazo, fuetazo, gallito, golpe, golpeado, guacalazo, guamazo, guaracazo, guarapazo, guaripolazo, güergüerazo, güevazo, güisquetazo, hidalgo, huaracazo, jalón, janazo, juanetazo, kaj, lagañazo, lamparazo, lavagallo, leñazo, llegue, macanazo, mameyazo, mecatazo, metrallazo, minifalda, misil, pajuelazo, palito, palitroque, pasante, patada de mula, pencazo, pepo, pericón, petacazo, pichirilazo, pijazo, pijuashtazo, piquinyuqui, pirolazo, planazo, plosh, pulmón, puscafé, riendazo, riflazo, seco, singapur, taco, tacón, talaguashtazo, talanganazo, tategazo, tanganazo, tanguarnís, tapazo, tapis, taquillazo, tequilazo, tictacazo, timacle, tragaluz, tragantazo, trago de carretonero, tragullo, trancazo, tranquilino, travieso, triquis, tucún, vejigazo, vergazo, vernífugo, zangolotazo, zangolote, zapatilla; (DA). • (9) m. (Mex, Guat, Hond): malý úzký salám ke smažení nebo pečení; (10) m. (Par), viz: *copetín al paso*; (DA).*

capetín, x. (1) (xxx), malý bar, kde se prodává lehké jídlo a nápoje, viz: *copetín*; (DA).

copetinera, f. (1) (Chil; Per, Bol): žena; která pracuje v nočním klubu; ► obsluhuje klienty, dělá společnost mužům, ale není prostitutka; (RAE; DA). (2) (Ekv; Chil, Par): servírka, barmanka, číšnice; ► v baru nebo v restauraci, nalévá alkoholické nápoje; (RAE; DA). • (3) f., lid. (Par): majitelka malého baru; viz též: *copetín*; (DA).

copetinero, m. (1) (Arg): mazavka; (JD). • (2) m. (Pen, Par, Arg, Urug): ták; (DA).

copetón, -ona, adj/subst. (1) adj. (← *copete*) (JižAm): naparující se, vychloubavý; ► podle ptáka, který předvádí svoji chocholku; (RAE; DA). (2) f. (Arg): *Rhynchotus rufescens*; ► pták asi 0,4 m vysoký; na hlavě má chocholku, peří je žlutohnědé; (RAE). • (3) (Mex; Guat; Hond, Bol): důležitá osoba, velké zvíře, velká ryba, papaláš; (RR, JD; DA). • (4) slepice s chocholem; • (5) f. (Arg, Urug): koroptev; ► charakteristická pro svou chocholku, př: *Calopezus elegans*; (AM, MM). • (6) adj. (← *copa*) adj. (Kol): podnapilý, lehce opilý; viz též: *alegrón*; (RAE, MM, JD; DA). • (7) (Kol): rozdělaný, rozpracovaný; (8) f. (Mex): elegantní žena, fešanda; (9) adj. (Ven): zbabělý, (AM, MM, JD); (10) (Mex): moc elegantní; (MM). • (11) (Kol): strnavec ranní, pták; (12) m. (Portor): květinový záhon; (13) adj. (Hond, Bol, Guat, Kost, Ekv, Chil): mající chocholku z peří (o ptákovi); (14) adj., lid. (Kost): přes míru plný (o nádobě); (15) f. (Arg): pták z čeledi tinamovití; (DA).

copetudo, -da, adj/subst. (1) f. (Kub): květina *tygřice obecná*; ■ Syn.: *flor de la maravilla*; (RAE). • (2) adj. zámožný, viz: *cogotudo*; (NET).

copey (copei, cupey), m. (← taíno) (1) (Guat, Nik, Kost, Pan, zápKub, Dom, Portor, sevKol, Ven): strom (*Clusia rosea*); ► až 20 m vysoký, se silným kmenem; má bílé nebo narůžovělé květy bez vůně a malé kulaté plody s oranžovou dužinou; kaštanově červené dřevo se využívá ve stavebnictví na kůly a trámy, šťáva z kůry v lékařství; ■ Syn.: *renaquilla*; (RAE; DA). • (2) (Antil): velký strom; ► patří do čeledi klusovitých stromů, jehož plody dávají pryskyřici která byla používána indiány na jejich hru *batey*; ■ Syn.: *copei*; (3) pryskyřice která se získává z tohoto stromu; (MM).

renaquilla, (1) (Per), strom (*Clusia rosea*), viz: *copey*; (DA).

copeyanización, f. (1) (Ven): přijetí ideologie strany COPEI; viz též: *copeyano*; (DA).

copeyanizar, tr. (1) (Ven): stát se někdo příznivcem ideologie strany COPEI; viz též: *copeyano*; (DA).

copeyano, -na, adj./subst. (1) (Ven): stoupenec strany COPEI; př.: *el grupo de copeyanos que está organizando*; viz též: *COPEI*; (BDE; DA).

copeyejo, m. (1) (Dom): keř z čeledi klusovitě (*Clusia minor*); ► až 10 m vysoký, s tvrdými větvemi, oválnými listy, malým počtem květů a oválnými plody; ■ Syn.: *cupey chiquito, cupey trepador*; (DA).

cupey chiquito, (1) (Dom), keř z čeledi Klusovitě (*Clusia minor*), viz: *copeyejo*; (DA).

cupey trepador, (1) (Portor), keř z čeledi Klusovitě (*Clusia minor*), viz: *copeyejo*; (DA).

copia, f. (1) ~ fotostática [Š: *fotocopia*] (Mex, Ven; Hond, Nik, Dom, Kol, Bol): fotokopie; ■ Syn.: *fotocopia* (Arg, Chil, Urug, Ven); (EEA; DA). • (2) m. (Salv): penězokaz; ► padělatel bankovek; (DA).

copiadera, f., hanl. (1) (Hond, Pen, Chil, Urug, Nik, Ekv): kopie testu; ■ Syn.: *copiazón*; (2) (Kub): tahák; ► u zkoušky; ■ Syn.: *copiazón*; (3) (Kub): napodobenina někoho, něčeho; (DA).

copiazón, f. (1) (Hond), tahák, kopie, viz: *copiadera*; (DA).

copiadora, f. (1) (Nik, Kost, Ekv, Per): kopírovací centrum; (DA).

copialina, f. (1) (Kol): papír; viz též: *acordeón*; (DA).

copiancho, m. (1) (szArg): vrchní list rostliny tabáku; (DA).

copiar, tr. (1) (Kub): slyšet, chápat, rozumět; př.: *no te copio*; (JD). • (2) intr. (Dom): kouřit; (3) tr. (Portor): koupit drogy; (DA).

copiatín (1) (Par): papír; viz též: *acordeón*; (DA).

copiazón, f. (1) (Hond): tahák; viz též: *copiadera*; (2) (Par): papír; viz též: *acordeón*; (DA).

copietas, m/f. (1) (Kol): epigon, napodobitel; (DA).

copiete, m. (1) (Portor): opisování, napovídání; ► u zkoušky; (DA).

copihual, m. (1) (Chil): místo zarostlé rostlinami *copihue*; viz: *copihue*; (DA).

copihue, m. (← map. *copiu*) (1) (Chil aj.): dekorální rostlina čeledi liliovitě *Liliaceae*; ► s popínavým stonkem, jedním růžovým někdy bílým květem a bobulovitým plodem podobným nedozrálé paprice; původem z jižní části Jižní Ameriky; (RAE). • (2) (Chil; Arg): chilská květina (*Lapageria rosea*); ► popínavá liliovitá rostlina, která kvete nádhernými červenobílými květy a dozrává s obdobně zbarvenými plody podobnými nezralým papričkám; př.: *la flor de Chile es el copihue, y de ella se dice, aludiendo a su color, que es sangre del corazón de los araucanos*; viz též: *coicopihue*; (BDE; DA). • (3) (Chil, Arg): květ rostliny *copihue*; viz též: *coicopihue*; (DA).

copillero, m. (1) (Kub): mazač vozů; (JD).

copilme, m. (1) de ~ (Chil): rudý, červený; (JD).

copina, f. (← nah. *copina*, „oddělit jednu věc od druhé, stáhnout, skalpovat“) (1) (Mex): stažená zvířecí kůže; (RAE, JD; DA). • (2) (Mex): obal, povrch nějaké věci; ► hlavně zvířecí kůže; (AM).

copinar, tr., málo použ. (← *copina*) (1) (Mex): stáhnout kůži; ► zvířeti; (RAE; DA). • (2) (Mex): rozdělat, uvolnit; • (2) **se le copinan los pantalones** (Mex): leze mu zadnice z kalhot; (AM, JD).

copinol, m. (← nah. *cuahuítl*, „strom“ + *pinoli*, „mouka“) (1) (Salv, Guat, Hond; Nik): strom, viz: *curbaril*; *algarrobo*; (RAE; DA).

copiosa, f., hovor. (← *copa*) (1) (Mex): sklenka alkoholického nápoje; ■ Syn.: *trago*; (AHM; DA). (2) ~s, f., pl. (Mex): sklenky likéru; (AHM). • (3) **entrarle alguien a las ~s**, viz též: *empinada del codo* (nadměrná konzumace alkoholu); (DBM; DA).

copista, m. (1) (Arg): mazavka; (JD).

copita, f. (1) (Kost): mladá sazenička kávy; ► u které vyrostly první listy; (DA).

copito (← Copito®) (1) (Kol): párátko; viz též: *hisopo*; (2) m. (Kost): vrchní část rostliny velmi zatížená plody; (3) m/pl. (Kost) mužská varlata; (DA).

copitos, m., pl., lid. (1) (Chil): varlata, koule; viz též: *kiwi(s)*; (DA).

copla¹, f. (1) (Chil, Guat, LaPlat, Per, Bol): spojka, objímka; ► kus trubky, se kterou se spojují další dvě, aby se prodloužilo potrubí.; (AM, MM; DA).

copla², f. (← keč. *kollpa*) (1) (Chil, Per): deska používaná při výrobě kukuřičné kaše; (2) (Chil, Per): ryzí nerost; (3) (Per): napajedlo; (MM).

cople, m. (1) (Mex): přípojka; (JD). • (2) m. (← angl. *couple*, sepnout, spojit) (sevHond): zařízení spojující dva vagóny vlaku; (3) m., lid. (Mex, Hond): spojka u auta; (DA).

copleador, subst/adj. (1) (výchBol, jižBol): zpěvák lidových písní; (DA).

copleo, m. (1) (výchBol, jižBol): zpěv lidových písní; (DA).

coplero, m. (1) (Kub): klepař; (JD).

copo, m. (1) (Kost): ledová tříšť; ► podává se v papírovém kornoutu; (RAE; DA). • (2) (Kost): ledová tříšť se sirupem a kondenzovaným mlékem, podávaná v papírovém kornoutu; (3) (Kost): varle; (RR). • (4) (Arg, Urug): svatozář nebo nahromaděné mraky; (5) (Ven): koruna stromů; (AM). • (6) (Am): mračno, bouřkový mrak; (JD). • (7) (LaPla): převzetí rizika a následné odpovědnosti; ► slang *lunfardo*; (NET). • (8) m. (Ven): vrch, vrcholek něčeho; ► hlavně stromu nebo hory; (9) **volar ~ (xxx): xxx**; (DA).

copólogo, m. (1) (Am): brach; ► kamarád z mokré čtvrti; (JD).

copón, m. (1) (Kol): síť, rukáv, vrš; (AM). • (2) m. (Dom): balík peněz; (3) **el ~ divino** (Kub): fráze používaná na konci výčtu; ► pro zdůraznění překvapujícího charakteru výčtu; (DA).

coporo, m. (1) (Ven): sladkovodní ryba (*Prochilodus mariae*); ► až 60 cm dlouhá, tmavomodré barvy, jedlá; (DA).

coposo, -a, adj. (1) (Nik, Kost, zápKol, Ekv, Bol): hustá, košatá (o koruně stromu); (DA).

coprógrafo, -a, adj. (1) (Portor): vychloubavý namyšlený (o člověku); ► kvůli svému bohatství a luxurnímu životu; (DA).

copropietario(s), m.; (1) ~(s) **de un edificio** (Urug): sdružení nájemníků; viz též: *asociación de vecinos*; (EEA).

coptar, tr. (1) (Mex, Kol): přimět někoho myslet určitým způsobem; (2) (Mex): podplatit; (DA).

copucha, f. (← *copa*) (1) (Bol, Chil): lež, nepravda; (2) f. (Chil): sáček, pytlík; ► určený k různým účelům v domácnosti; (3) **hacer ~s** (Chil): nacpat si pusy; (RAE, MM; DA). • (4) (Chil): měchýř hovězího dobytka; ► nafouklý a suchý; (AM, MM). • (5) (Chil): mechýř; (JD; DA). • (6) (Chil): pomluva, drb; př.: *me acaban de contar una copucha tremenda sobre el profesor de filosofía*; ► slang; (RF). • (7) lid. (Bol): lež, kecy; viz též: *mentolina*; (8) f. (Chil): zvěst, fáma; (9) (Chil): zvědavost; (DA).

copuchar, tr/intr. (1) intr. (Chil): šířit znepokojující zprávy, plašit; ► zveličovat; (RAE; DA). • (2) (Chil): lhát; (AM). • (3) (Chil): nafouknout tváře; (JD). • (4) tr. (Chil): pomlouvat; ► slang; (RF). • (5) intr. (Chil): povídat si, sdělovat si dojmy; (DA).

copuchear, intr. (1) (Chil): šířit znepokojující zprávy, plašit; ► zveličovat; (RAE). • (2) intr. (Chil): drbat, pomlouvat; (3) (Chil): plést se do něčeho, čmuchar; ► strkat někdo nos do věci, do kterých mu nic není; (DA).

copuchentear, intr. (1) (Chil): drbat, pomlouvat; (DA).

copuchenteo, m. (1) (Chil): plašit, přehánět, šířit poplašné nebo nepravdivé zprávy; (DA).

copuchentismo, m. (1) (Chil): míchání se do cizích věcí, čmuchání; (2) (Chil): drbání, pomlouvání; (DA).

copuchento, -ta, adj/subst. (1) adj. (Bol, Chil): zveličující, přehánějící (o člověku); ► o někom, kdo šíří nepravdivé, přehnané zprávy; (RAE, JD; DA). • (2) (Chil): lživý, falešný; (AM). • (3) m. (Chil): prášil; ► nosící senzační zprávy; (JD). • (4) adj. (Chil; Bol): pomlouvačný (o člověku); př.: *tenemos una vecina muy copuchenta que pasa todo el día espiondo por la ventana con biconulares*; ► slang; (RF; DA). • (5) (Chil): čmuchar, strkající nos do cizích věcí; (DA).

copucheo, m. (1) (Chil): nafukování zpráv, vymýšlení kachen; (JD; DA). • (2) (Chil): drb, pomluva; (DA).

copuchero, -a, m/f. (1) (Chil): zloděj peněz, dluhopisů a cenných papírů; (DA).

copus (1) (sevPer), viz: *copús*; (DA).

copús, m. (1) (sevPer): pokrm *pachamanca* připravený hlavně z beraních, prasečích nebo ptačích hlav; viz též: *copus, pachamanca*; (DA).

coque, m. (1) (Am): koks; ► palivo, ■ Var.: *coke* (MM).

coqueada, f., lid. (← keč. *kuka*, „koka“) (1) (Bol: alt/vall): žvýkání koky; ■ Syn.: *coqueo, aculli, acullico, pijecheada, pijcho*; (LM; DA). • (1) f. (Bol): schůze, schůzka, setkání; viz též: *concejillo, acullicar*; (DA).

coqueado, -da, adj., lid. (← keč. *kuka*) (1) (Bol: Pn/StaCr): o zdi: postavená z dutých šestihraných cihel; (LM). • (2) adj. (Salv): velmi promyšlený (o věci); (3) adj., pop. (Hond, Per): sjetý; ► zdrogovaný kokainem; (DA).

coqueador, -ra, adj/subst., lid. (← keč. *kuka*) (1) (Bol; Per): člověk, který žvýká koku; ■ Syn.: *acullicador, aculliri, coquero*; (LM; DA).

coquear(se), intr. (← keč. *kuka*) (1) (szArg, Bol): žvýkat koku; ► získávat aktivní látky ze šťávy z listů koky; převalováním v ústech spolu s dalšími ingrediencemi; viz též: *quinua, papa*; ■ Syn.: *acullicar, pijchar*; (RAE, JD, HB, LM; DA). • (2) tr. (Mex; Portor): špehovat; viz též: *coquiar*; (AM; DA). • (3) (Hond, Salv, Nik): pečlivě promýšlet; viz též: *cranear*; (4) tr. (Guat): vyprovokovat někoho k rvačce; (5) intr/zvrat., lid. (Hond, Nik, Per): sjet se kokainem; ► zdrogovat se; (6) intr. (Pan): lovit sardinky; (DA).

coquecha, f. (1) (Salv): perlička černá, perlička kropenatá (*Agelastes niger, Numida meleagris*); (DA).

coqueli, f. (1) (Chil): kokain; (DA).

coqueluche, m. (← fr. *coqueluche*) (1) (Am, Arg): černý kašel; (MS; DA). • (2) (zápHond): hrdlička; viz též: *coquito*; (DA).

coqueo, m., lid. (← keč. *kuka*) (1) (Bol: alt; sevChil, szArg, Per): žvýkání koky; viz též *coqueada*; (LM; DA).

coquera, f. (1) (Kol): nemoc šířící se houbami; ► zasahuje lidi a zvířata, hlavně skot a umísťuje se s častým výskytem na jazyku, na spodní čelisti a na prsou; (AM, MM). • (2) (Kol): díra, prohlubenina v kameni; (3) bedna na koks; (4) (Bol): místo pro koku; (MM). • (4) f. (Arg): suspenzor; ► hlavně ve sportu; (5) f. (szArg): krabička na žvýkácký tabák; (DA).

coquería, f. (1) (Chil): místo na skladování koksu; (DA).

coquerío, m., lid. (← keč. *kuka*) (1) (Bol: LP): sklad nekvalitního alkoholu; (LM).

coquero¹, -ra, adj. (1) (← keč. *kuka*) (Kol, Per): kokový; ► související s kokou; (2) m/f. (Kol, Per, Bol; Ekv): pěstitel koky; př.: *oficiales de la policía antinarcótica se enfrentaron con un grupo de coqueros manifestantes en Florencia, Colombia*; viz též *cocalero*; (RAE, BDE, LM; DA). • (3) m/f. (Bol): prodejce koky; (LM; DA). (4) m/f. (Bol: LP): prodejce alkoholu; (5) adj. (Bol; Per, szArg): člověk, který žvýká koku; viz též *coqueador*; (LM; DA). • (6) adj/subst., lid. (Kol, Hond, Arg, Urug): závislák, závislý na kokainu, toxikoman; (RAE, RR, BDE). • (7) (Arg): chvastoun, provokatér; (MM). • (8) subst/adj. (Hond, Kost, Portor, Kol, Urug, Per, Chil): konzumující kokain (o člověku); (9) adj. (Kol, Per, Chil, Ekv): kokainový; ► týkající se kokainu; (10) adj. (Kol, Per, Bol): týkající se pěstování koky; (11) m/f. (Hond, Nik, Kol, Chil): dealer s kokainem; (DA).

coquero², -ra, adj/subst. (← *coco*) (1) (Mex, Portor; Hond, Salv, Dom): prodavač kokosových ořechů, pěstitel kokosových ořechů; viz též: *coco*; (RAE, JD; DA). • m. (2) (Dom): špatný hráč; (AM, JD). • (3) m/f. (Dom, Portor): majitel kokosové plantáže; viz též: *coco*; (4) adj. (Dom, Portor): kokosový; viz též: *coco*; (5) m/f. (Dom, Portor): prodavač *coquitos*; viz též: *coquito*; (6) adj/subst. (Dom, Portor): dlužník, neplatič dluhů (o hráči); (7) adj. (Portor): rychle se zamilující, provokativní (o člověku); (DA).

coqueta, adj. (1) (Arg, Per): půvabná a kouzelná žena; (2) m. (Kub, Portor): toaletní stolec se zrcadlem; (AM). • (3) f. (Portor): ibišek čínská růže (*Hibiscus rosa sinensis*); ► keř často sloužící jako živý plot v zahradách nebo na bulvárech; ■ Syn.: *pavona*; (4) (Portor): květ ibišku čínské růže; ► veliký, trychtýřovitého tvaru, červený nebo žlutý, růžový či naoranžovělý; (DA).

coquetería, f. (1) (Arg, Mex, Kub, Per, Portor, Urug): druh umění který slouží k uspořádání, úpravě nebo zdobení věci na výstavě nebo nábytku a zařízení v domácnosti; (AM, MM; DA). • (2) (Am): vkus, elegance; (JD). • (3) **ir a la ~**, lid. (Kub): jít se nalíčit; (DMC).

coquetoso, -a, adj. (1) (Pan): upozornovat na sebe, přitahovat pozornost; ► svou krásou; (DA).

Coqui, m/f., lid. (1) f., hovor. tvar jména *Clotilde* (Ekv); (2) m., hovor. tvar jmen *Jorge* (Guat, Salv, Per, Bol), *Oscar* (Salv, Bol); (DA).

coquí, m. (1) (Portor, Portor/US): malá žabka koki z čeledi *leptodactylidae* (*Eleutherodactylus coqui*); ► malý obojživelník; druh žáby, vydávající přerušované zvuky široké zvukové škály; (RAE, NET, SUS; DA). • (2) (Per): kuchtík (přezdívka, která se dává kuchařům), (AM, JD). • (3) m/f. (Portor): extravagantně oblečený člověk; (4) m. (Portor): rychleschnoucí lepidlo; (DA).

coquiar (1) (Portor): špehovat; *coquear*; (DA).

coquibire, m., lid. (1) **tener un ~ con una mujer** (Kub): být blázen do nějaké ženy; př.: *Juan tiene un coquibire con ...*; (2) **tener tremendo ~ con una mujer** (Kub): být zblázněný do nějaké ženy; (3) **tener tremendo ~** (Kub): pálit to někomu, být inteligentní; př.: *en matemáticas tiene tremendo coquibire*; (DMC).

coquiduro, -ra, adj. (1) (Portor): tvrdohlavý; (AM; DA).

coquilla, f. (← fr. *coquille*) (1) (Arg): mušle, ve které se připravují i servírují určité pokrmy; (MS).

coquillo, m. (1) (Pan): palma *Bactris* spp., viz: *chonta*; (2) (Dom): rostlina; viz: *coquito*; (3) (Salv): viz: *najualá*; (4) m. (Dom): hlen, sliz; (DA).

coquimbano, m., lid. (1) ~ (s) (Chil): varlata, koule; viz též: *kiwi(s)*; (DA).

coquimbo, m. (1) (Bol, Hond): liberál v politice; ► v kontrapozici proti *cachureco*; (2) adj. (Urug): hnědý, mulatský; (AM). • (3) (Hond): příslušník či sympatizant liberální strany; (DA). (4) adj. (Nik, Kost): malé buclaté prasátko; (5) m/f. (Pan): černoch; (DA).

coquipelado, -a, subst/adj. (1) (Kub, Portor): ostříhaný nakrátko; (DA).

coquipleado, -da, adj. (1) (Portor): ostříhaný na krátko; (AM).

coquis, m. (1) (Kol): kuchař; (AM, JD). • (2) f. (Per): mravenec; viz: *zompopo*; (DA).

coquiseco, -ca, adj/subst. (1) (Portor): kokos bez vody; (AM; DA). (2) hloupý chlapec; (AM; DA). • (2) adj., lid. (Portor): nešikovný, těžkopádný, nemotorný, tupý (o člověku); viz též: *ignoratón*; (DA).

coquismo, m., lid. (← keč. *kuka*) (1) (Bol: Cbb): zvyk žvýkání koky; (LM).

coquismolis, m. (1) (Kub): cukroví z vajíčka nebo z kokosu; (AM).

coquito, m. (1) (← nah. *cuculí*, „hrdlička“) (Mex): druh ptáka podobného hrdliče; ► s dlouhými křídly a ocasem šedohnědé barvy s různými odlesky, narudlým krkem, jedním černým proužkem na okrajích křídel, černým zobákem a červenými nohama; zvuk, který vydává se podobá kukání kukačky; (2) (Ekv, Per): malý kokosový oříšek; ► plod určitého druhu palmy, velikosti švestky; (3) m. (Portor): typický vánoční nápoj; ► základní ingredience tvoří kokosové mléko a rum; (RAE; DA). • (4) (Ven): čerstvý kokos; (5) viz: *coco*; (RR). • (6) (Mex, LaPlat): křehký kokos; (7) **estar**

uno como ~¹ (Portor): být opilý namol; **(7) estar uno como** ~² (Portor): být silný, plný života; (AM, MM, JD). • **(8)** (Am): kohoutek skořicový; (JD). • **(9)** ~s, m., pl., vulg. (LaPla): koule (varlata); ► slang *lunfardo*; ■ Syn.: *huevos, kinotos*; (NET). • **(10)** ~ **(de aceite)** (Mex): palmový olej; př.: *palmera cuyo fruto es el coquito de aceite, se emplea industrialmente en la extracción de esta sustancia comercial*; (BDE). • **(11) (un)** ~, lid. (Kub): peso; **(12) tirarle un ~ a alguien** (Kub): dát někomu peso; viz též: *tipo*; ■ Syn.: *baro*; (DMC). • **(13)** m. (Pan): palma *Bactris* spp., viz: *chonta*; **(14)** strom, viz: *carapelo*; **(15)** (Kol): rostlina (*Cyperus rotundus*); ■ Syn.: *coquillo, coyolillo, pimientilla*; **(16) raspase una de ~**, lid. (Portor): masturbovat; viz též: *manuela*; **(17)** m. (Mex): hrdlička (*Columbina minuta*); **(18)** (Ekv, Per, Chil): žlutý plod chilské palmy; ■ Syn.: *coco chileno*; **(19)** (Pan): strom z čeledi hrnečnickovité (*Eschweilera pittieri*); ■ Syn.: *ollita*; **(20)** (Pan): kokos užívaný v řemeslné výrobě; **(21)** m. (Bol, Arg, Urug): sladkost z kyprého těsta a nastrouhaného kokosu; **(22)** (Kub, Portor, Ven): kulatý sladký pokrm postrouhaný kokosem v karamelu; **(23)** (Par): malá kulatá sušenka; **(24)** m. (Kub): peso; **(25)** m. (Kost): jednobarevná kulička (na hraní); **(26)** m. (Pan): bílá látka s jednobarevnými květinami; **(27)** ~ **prieto**, m. (Kub): sladký pokrm s nastrouhaným kokosem a medem nebo tmavým cukrem; **(28) como un ~** (Portor): je jak dělo; ► opilý; (DA).

coquillo, m. **(1)** (Dom), rostlina (*Cyperus rotundus*), viz: *coquito*; (DA).

coyolillo, m. **(1)** (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost), rostlina (*Cyperus rotundus*), viz: *coquito*; (DA).

pimientilla, **(1)** (Pan), rostlina (*Cyperus rotundus*), viz: *coquito*; (DA).

coco chileno, **(1)** (Ekv), žlutý plod chilské palmy, viz: *coquito*; (DA).

ollita, f. **(1)** (Pan), strom z čeledi hrnečnickovité (*Eschweilera pittieri*), viz: *coquito*; (DA).

coquizable, adj. **(1)** (Kol; Ekv): koksovateľný; (RAE; DA).

cora¹, adj/subst. **(1)** m. (Mex): příslušník ind. kmene *cora*; ► kmen žil v mex. státě Nayarit; **(2)** adj. (Mex): příslušné adjektivum; **(3)** m. (Mex): jazyk kmene *cora*; (S02).

cora², f. (← keč. *qura* (*qhura*), „travina, bylina“) **(1)** (Per, Bol: alt/vall): plevel (na záhonech); ■ Syn.: *champa*; (RAE, JD, LM; DA). • **(2)** f. (Hond): solidární přátelství; **(3) de ~** (Portor): uctivý (o člověku); **(4) caer la ~ (xxx): xxx**; (DA).

cora³, f. **(1)** (Kost): mince v hodnotě čtvrt colónu (25 centavů); (RR). • **(2)** ~ **(cuara)**, f. (← angl. *quarter*) [Š: *moneda de 25 centavos*] (US): mince hodnoty 25 centů; př.: *necesito otra cora para ponerle a la lavadora*; viz též: *checa*; ► slang; (RF, DA).

coracha, f. **(1)** (Am): kožený pytel; (JD).

coraila, f. **(1)** (Chil): kvalitní brambor; (DA).

coraje, m. **(1)** [Š: *valor*] (Š < Am) (Arg aj.): odvaha; př.: *un combatiente con mucho coraje*; **(2)** [Š: *rabia*] (Š < Am) (Mex aj.): vztek, zlost; př.: *en verdad me da coraje que haya quienes piensan que invirtiendo en quince días, se puede exportar y ganar divisas*; (BDE).

coraje! **(1)** (Pan): viz: *jmeto!*; (DA).

corajeada, f. **(1)** (Bol, Arg): záslužná, odvážná činnost; (DA).

corajeando, adv. **(1)** (LaPla): odvážně, směle, nebojácně, statečně, chrabře, troufale, s kuráží; ► slang *lunfardo*; ■ Syn.: *guapeando*; (NET).

corajear, intr. **(1)** (Bol, Arg): bojovat proti někomu, něčemu; **(2)** (Arg): prokázat odvahu; (DA).

corajina, f. **(1)** (Bol): sklenka silného alkoholu; ► dává se, aby se nabrala odvaha před spácháním zločinu; ► bol. argot *coba*; (HB).

corajineto, -a, adj. **(1)** (Portor): vzteklý, špatné povahy; (DA).

corajudo, -da, adj. **(1)** statečný, viz též: *cascarudo*.

coral, f. **(1)** (Kost, Ven, Ekv; Kol, Urug): korálovec; ► velmi nebezpečný jedovatý had, s červenými, žlutými a černými prstenci; je to noční tvor, žije ve spadaném listí; (RR, JD). • **(2)** (Mex, Guat, Hond, Nik, Kost, Pan, Kol, Ven, Ekv, Bol, Par, Arg, Urug): korálovec *Micrurus* spp.; ► až 1 m dlouhý, s příčnými pruhy v živých barvách (červené, oranžové, žluté, černé a bílé, podle druhů); ■ Syn.: *naca naca, víbora de coral*; **(3)** (Kub, Portor): strom *Adenantha pavonina*; ► až 12 m vysoký, s kmenem o průměru až 45 cm; dřevo se využívá v truhlářství a ve stavebnictví, sytě červené kulaté plody v bižutérii; ■ Syn.: *mato colorado, palo de mato*; **(4)** (Par): keř, viz: *achiotillo*; **(5)** ~ **del monte** (Chil): pnoucí se rostlina (*Luzuriaga radicans*); ► jemnými kořínky se přichycuje ke kmenům stromů; má červené až oranžové plody; ■ Syn.: *quilineja*; **(6) falsa** ~ (Kol, Ekv, Bol, Arg, Urug): had (*Oxyrhopus rhombifer*); ► až 70 cm dlouhý; na hřbetě má červené, černé a žluté příčné pruhy, břicho černožluté; **(7)** ~es, m. pl.; fuchsie; viz též: *aljaba*; **(8)** f. (Kub, Portor): strom

z čeledi bobovité (*Adenantha pavonina*); ► až 12 m vysoký, červené květy, dřevo užívané v truhlářství a semena na výrobu náhrdelníků a jiných ozdob; ■ Syn.: *mato colorado*, *palo de mato*; (DA).

quilineja, f. (1) (Chil), pnoucí se rostlina (*Luzuriaga radicans*), viz: *coral*; (DA).

coralillo, m. (1) (Per, Bol): had *Micrurus tschudii*; ► až 1 m dlouhý, s příčnými pruhy v živých barvách (červené, oranžové, žluté, černé a bílé); (2) (Hond): červ *Elasmopalpus lignosellus*; ► škůdce, napadá polní rostliny; larvy jsou asi 1,5 cm dlouhé, modrozelené, s příčnými pruhy kávové načervenalé barvy; (3) (Kub, Dom): rostlina, viz: *bellísima*; (4) (Chil): keř, viz: *yaoín*; (5) popínavá rotlina, viz: *bellísima*; (5) (Kub, Dom): rostlina, viz: *bellísima*; (6) (Chil): keř, viz: *achiotillo*; (7) (Kub, Portor): viz: *rosa de mayito*; (8) (Dom): viz: *xkaná*; ■ Syn.: *coralito*; (9) (Pan): strom; viz: *huairuro*; (10) ~ **blanco**, m. (Guat): strom z čeledi sporýšovitě (*Citharexylum caudatum*); ► až 15 m vysoký, hnědý nebo šedivý kmen, jednoduché listy, bílé květy a plody peckovice, dřevo užívané v truhlářství a stavebnictví; (DA).

coralito, m. (1) (Kol): nízká bylina z čeledi mořenovitě (*Relbunium hypocarpium*); ► má malé listy, červené květy a kulaté červené plody; (2) (Chil): trvalka z čeledi mořenovitě (*Nertera granadensis*); ► asi 8 cm vysoká, zápachající; vytváří trávnickové porosty; květy jsou velmi malé, plody červené až oranžové; (DA). • (3) (Kub): korálový keř; (JD).

corambre, f. (1) (Urug): proces zpracování kůže; ► od stažení po vysoušení na slunci a vzduchu; viz též: *res*; (DA).

corana, f. (1) (Chil, Per): srp, který používají Indiáni; ■ Syn.: (Per) *rracuana*, *rracuash* (AM).

corancho, m., viz: *carancho*.

corapear, tr. (1) (Per): vyčistit půdu před zasetím; (DA).

corar, tr. (1) (Am): obdělávat indiánská políčka; (RAE). • (2) (Am): hospodářit; ► o indiánech (JD).

• (3) **corar**, tr., lid. (← keč. *qhhuray*) (Bol: alt/vall): odplevelit půdu; ■ Syn.: *descorar*; (LM).

coraza (amo-coraza), m. (1) (Ekv): dospělá postava, nalíčená a převlečená za válečníka; ► oživuje slavnost Sv. Jana (*San Juan*) v Otavalu; velitel *amo-coraza* drží žezlo s různobarevným peřím; (RR).

• (2) f. (Kol): pneumatika; (3) m. (střEkv, sevEkv): člověk v masce válečníka na slavnostních rituálech během sklizně kukuřice; ► oslavované na počest Sv. Luise na farnosti Sv. Rafaela v Otavalu; (3) f. (Salv): košile; (DA).

corazán, m., lid. (1) (Arg): croissant; (DA).

corazón, m. (1) **árbol de ~**, strom, viz: *árbol de corazón*; (2) ~ **de hombre** (Portor): popínavá léčivá rostlina; viz též: *alumbre*; (RR; DA). • (3) **no tentarse uno el ~** (Mex): jednat rozhodně; (AM, JD).

• (4) ~ **de melón**, lid. (Kub): srdíčko, miláčku; př.: *¡cómo te quiero, corazón de melón!*; (5) **el ~ no se opera** (Kub): na lásku není lék; př.: *no te aflijas tanto que el corazón no se opera*; viz též: *agitar*;

(6) **ponérsele a alguien el ~ como una pasita** (Kub): svírat se někomu srdce; př.: *cuando veo la miseria se me pone el corazón como una pasita*; (7) **tener ~ de jiquí** (Kub): mít srdce jako kámen;

(8) **tener el ~ en el medio del pecho** (Kub): být hodně odvážný; (9) **tener el ~ engurruña(d)o** (Kub): být zamilovaný; (DMC). • (10) **tener el ~ de alambre de púas** (Portor): jednat sobecky, krutě, nelidsky; (11) m. (Portor): viz: *moña de la piña*; (12) ~ **de paloma**¹, subst/adj. (Chil): velká třešeň ve tvaru srdce; ► červená nebo růžová; (13) ~ **de paloma**², m. (Dom): *duranta* vzpřímená (*Duranta erecta*); ► až 7 m vysoký keř s elipsovíty listy a modrými květy; ■ Syn.: *fruta de chivo*, *fruta de paloma*, *limoncillo cimarón*; (14) ~ **del rollo**¹, m. (Portor): střed přes který se omotají listy tabáku při jeho přípravě; (15) ~ **del rollo**², m. (Portor): lidé angažovaní v nějaké politické straně;

(16) ~ **negro**, m. (Pan, Ekv): piky; ► v pokru; (17) ~ **prieto**, m. (Guat): strom z čeledi bobovité (*Lecointea amazonica*); ► až 40 cm vysoký, s vroubkovaným kmenem, jednoduchými listy, bílými květy, dřevo je pevné a používá se ve stolařství a stavitelství; (18) ~ **de abuelita**¹ (Chil): dobrosrdečný (o člověku); (19) ~ **de abuelita**² (Chil): dobrosrdečnost; (20) ~ **de alcachofa**¹ (Chil): soucitný, empatický (o člověku); (21) ~ **de alcachofa**² (Chil): soucit, empatie; (22) ~ **de batata mameya** (Portor): miloučkový, jako med (o člověku); ► laskavý; (22) **mal ~**, lid. (Kost): nelida, kruťas (o člověku); (23) **el ~ del ñame solo lo sabe el cuchillo** (Dom): neper špinavé prádlo na veřejnosti; ► rčení, které říká, že utrpení jednoho člověka je soukromá věc nevhodná ke zveřejňování; (24) ~ **de arroz, cuándo seremos dos** (Bol): rčení popisující láskyplné jednání k ženě; (25) **apachurrar el ~ (xxx): xxx**; (26) **no tenerse el ~ (xxx): xxx**; (DA).

corbata, f. (← it. „corvatta“ o „crovatta“) (1) (Kol): přední část kohoutího krku; (2) f. (Kol): dobrá práce; ► zaměstnání získané přes známosti, kde není třeba příliš moc pracovat a které je dobře

placené; **(3)** ~ **mariposa**, f. (Guat; Mex): motýlek; ► pánský módní doplněk; **(4)** ~ **de moño (de moña, moñita; moñito)**, f. (Arg, Guat, Mex; Nik, Kol): motýlek; ► pánský módní doplněk; viz: *moño*; (RAE; RR; EEA; DA). • **(5)** ~ **de moño bohemio** (Arg): šátek, šála; **(6)** ~ **voladora** (Arg): šátek, šála; **(7)** **llevarse de** ~ (Guat): povalit, porazit, přejít někoho; strhnout někoho s sebou v neštěstí, ke dnu; př.: *a veces se llevaban de corbata a alguno, que quedaba como los ratones en las trampas metálicas, y los demás carros esquivaban al muerto más por asco que por humanidad*; (RR). • **(8)** (Kol): srst odlišné barvy než zbytek těla, kterou má určitý druh zvířat na hrudi nebo na krku; **(9)** peří odlišné barvy od těla které má určitý druh ptáků pod krkem; (MM). • **(10)** (Kol): lehárna, flákárna; **(11)** ~ **de humita**, ~ **de nudo hecho** (Chil; Guat): šitá kravata, motýlek; ■ Syn.: *corbata humita*; (JD; DA). • **(12)** **poner a alguien la** ~ (Kub): pověsit někoho; **(13)** ~ **de trampoline** (Kub): přiškrčená kravata; ► slovník *chuchero*; viz též: *chuchero*; (DMC). • **(14)** **llevarse de** ~¹ (Mex, Guat): srazit, porazit někoho nějaký dopravní prostředek; **(15)** **llevarse de** ~² (Mex): někoho srazit, někoho setřít, odbýt, nerespektovat jeho práva; **(16)** **llevarse de** ~³ (Mex): vláčet, smýkat se po zemi nebo spadnout něco, co nese člověk, který má naspěch; **(17)** **ser** ~ **blanca** (Hond): být nedotknutelný; ► pro svou politickou moc; **(18)** **tener de la** ~ (Hond): mít někoho omotaného kolem prstu; ► ovládat někoho, dělat si s ním, co se zlíbí; **(19)** m. (Mex, Guat, Hond, Nik): koláč z listového těsta; ► ve tvaru krátké vázanky a oslazený tenkou vrstvou karamelu na povrchu; **(20)** f. (Mex): pocukrovaný chléb; ► ve tvaru motýlka, vázanky; **(21)** (Bol, střKol): těstoviny, nudle ve tvaru vázanky; **(22)** f. (Kub, Salv): jazyk; **(23)** ~ **michi**, f. (Per): druh kravaty; **(24)** **machacarse la** ~ (xxx): xxx; **(25)** **ser de** ~ **blanca** (xxx): xxx; (DA).

corbatar(se), tr/intr. **(1)** tr. (Kol): třást někomu kravatou, tahat někoho za vázanku; **(2)** intr. (Ven; Nik): postrčit kouli za druhou, bez toho že by se vzájemně dotkly; ► v kulečnicku; (RAE; DA). **(3)** intr. (Ven): stydět se, zastydět se, být zahanben; (RAE). • **(4)** (Ekv): o kohoutovi: klovat druhého kohouta do hrudi; (AM, MM).

corbatera, f. **(1)** (Portor, Urug): speciální věšák na kravaty; (DA).

corbatín, m. **(1)** motýlek, viz: *moño*; (EEA).

corbatita, f. **(1)** (Arg, Per): pták z čeledi *strnadovití (Sporophila)*; ► barvou a velikostí se podobá vrabci, na hrudi má peří zbarvené do červena; (MM; DA). • **(2)** ~ **dominó**, m/f. (Arg): pták z čeledi *strnadovití (Sporophila collaris)*; ► až 10 cm velký s černým zobákem, černě zbarvený s bílými skvrnami; (DA).

corbato, adj. **(1)** (szArg): mající okolo krku bílý pás (o zvířeti); ► nebo jiné barvy odlišné od barvy jeho srsti; (DA).

corbatón, **(1)** m., adj. (Per): druh cigarety nebo doutníku, který kouří lidé na vesnici; **(2)** (Per; Bol): stará peruánská, respektive bolivijská mince; př.: *se atrevía con los cuatro corbatones o bolivianos ... que cuando pagaba con uno de ellos no había más que recibir y guardar*; ■ Syn.: *boliviano*; (RR). • **(3)** (Ekv): policajt, policista; viz též: *chapa*; **(4)** (Per): doutník; (AM, JD).

corbatudo, adj. **(1)** (Col): osoba, která má prestiž, nebo se chová čestně; (AM). • **(2)** m. (Hond): měšťák; **(3)** m. (Hond): vlivný, mocný člověk; (DA).

corbatudo, -a, subst/adj. **(1)** (Nik, Bol): kravaťák; **(2)** m/f. (Bol): švihák; ► elegantní a bohatý člověk; (DA).

corbé, m. (← fr.) **(1)** ~ **de gente** (Dom): skupina lidí, kteří jdou stejnou cestou; **(3)** ~ **de presos** (Dom): nucené práce (vězňů); (MS).

corbeille, f. (← fr. *corbeille*) **(1)**(Kub, Ven): koš; (MS).

corbeja, f., lid. **(1)** (Dom, Portor): dlouhé vlasy; **(2)** lid. (Portor): prostitutka; viz též: *callejera*; (DA).

corbejo, m., lid. **(1)** (Portor): stará ošklivá prostitutka, děvka; viz též: *callejera*; (DA).

corchador, -ra, adj. **(1)** (Kol): zákeřný člověk; ► kladoucí zákeřné otázky; (DA).

corchar(se), tr., lid. **(1)** (Kol): uvést někoho do rozpaků; ► tím, že mu bude položena nepříjemná otázka; **(2)** intr/zvrat., lid. (Kol): být někdo v rozpacích; ► kvůli nepříjemné otázce; **(3)** tr., lid. (Ekv): překážet na silnici, komplikovat někomu jízdu; **(4)** (Ekv): překážet někdo někomu v pokroku, ve vývoji nějaké aktivity; (DA).

corchearse, intr/zvrat. **(1)** (Bol): lézt někdo někomu do zadku; ► pochlebovat za účelem vlastního prospěchu; **(2)** intr/zvrat. (Bol): pilně studovat; (DA).

corchete, m. **(1)** (Chil, Par): sponka do sešíváčky; **(2)** subst/adj. (Bol): lichotník (o člověku); ► za účelem vlastního prospěchu; **(3)** m/f. (Hond): policista, voják; (DA).

corcheteada, f. **(1)** (Chil): svázání, scvaknutí sponkami do sešíváčky; (DA).

corcheteado, -a, adj. (1) (Chil): spojený, scvaknutý sponkami do sešívačky (hlavně o papíru); (DA).
corchetear, tr. (1) (Chil): připevnit, scvaknout něco; sponkami do dešívačky; (DA).
corcheteo, m. (1) (Chil): svázání, scvaknutí něčeho sponkami do sešívačky; (DA).
corchetera, f. (1) (Chil): sešívačka; (DA).
corcho, m. (1) (Per, Ekv, Chil): prospěchář; (2) adj. (Per): hloupý (o člověku); (3) subst/adj. (Bol): lichotník (o člověku); ► za účelem vlastního prospěchu; (4) (Bol): udavač (o člověku); ► za účelem vlastního prospěchu nebo za účelem čistě zákeřným; (5) m. (Guat): zostuzení; (6) m. (Kub): úl z dutého kmene; (7) subst/adj. (Bol): pilný student; (8) m. (Portor, Kol): druh stromu; ► až 30 m vysoký, se zaoblenými listy, bílými nebo růžovými květy a plody bobulovitého tvaru; ■ Syn.: *corcho blanco*, *corcho bobo*; (9) ~ **blanco**, m. (Portor): strom; viz: *corcho*; (10) ~ **bobo**, m. (Portor): strom; viz: *corcho*; (11) **hacer** ~ (xxx): xxx; (12) **ser un** ~ (xxx): xxx; (DA).
corcholata, f., lid (1) (Mex, Hond, Salv, Nik): vršek, uzávěr lahve; (DA).
corcholeado, -a, adj. (1) (Nik): odmítnutý, odvržený (o člověku); ► který přišel o kamaráda nebo o lásku; (2) adj. (Nik): propuštěný, vyhozený z práce (o člověku); (DA).
corcholear, tr. (1) (Nik): zprerthat někdo pouta, přestat se vídat; ► přerušit vztah s někým jiným; (DA).
corco, m. (1) (Chil): hrboun; (JD).
corco(n)cho (**corcu(n)cho**), adj/subst., hrbatý, viz: *curcucho*; (DA).
corcojar, intr. (1) (Dom): kulhat; (DA).
corcojita, (1) a la ~ (Dom): skákat na jedné noze; (DA).
corcol, (1) (Kost): na ex; viz: *corcor*; (DA).
corcolén, m. (1) (Chil): keř *Azara lanceolata*; ► stále zelený, z čeledi *Bixaceae*; podobá se akácii sivozelené, ale není tak aromatický; (RAE). • (2) m. (Chil): keř z čeledi vrbovitě (*Azara dentata*); ► stále zelený; (DA).
corcomer, tr. (1) (Kub): rozežrat; (DA).
corcomilla, f. (1) (Kub): přehnaná starostlivost; (DA).
corcominillo, m. (1) (Kub): svrbění; ► nedočkavostí; (JD; DA).
corconcho, -cha, adj. (1) (Mex): hrbatý; (AM).
corcor, adv. (1) (Kost): na ex, na jeden doušek; viz též: *corcol*; (RAE; DA). • (2) m. (StřAm, Portor): gloglo; ► zvuk kapaliny procházející hrdlem; (3) **beber** ~ (StřAm, Portor): vypít něco na ex (AM). • (4) (Mex): bublání, žblunkání; (JD).
corcoser, tr. (1) (Kub): špatně zašít; viz též: *corcusir*; (DA).
corcova, f. (1) (Bol, Chil, Ekv, Per): prodloužení oslavy o jeden nebo více dní; přetažení svátku o den; ■ Var.: *recorcova* (AM; DA); (2) **dar la** ~ (Ekv): obdarovat hosty následující den po oslavě; ■ Syn.: *quitar la corcova* (Per) (AM, MM, JD).
corcovado, m. (1) (Per): tanečník v převleku za Španěla z 18. století; (2) m. (Guat): ryba z čeledi chrochtalovití (*Orthopristis chalceus*); ► až 45 cm dlouhá s dlouhým tělem a velkou hlavou; (3) (Portor): kranas (*Vomer setapinnis*); ► mořská ryba až 30 cm dlouhá, stříbřité barvy, široké tělo, malá tlama, chutné maso; (DA).
corcoveada, f. (1) (Mex): vzpínání, vyhazování koně; (JD).
corcoveador, -ra, adj. (1) (Mex, Guat, Nik, Kost, Kub, Kol, Bol, Arg, Urug): vzpouzející se (o koni); ► mající ve zvyku vzpouzet se a shazovat jezdce; (DA).
corcoveante, m/f. (1) (Hond): nezkontný kůň; ► nahrbuje se, aby shodil jezdce; (DA).
corcovear, intr. (1) (Arg, Chil, Per, Portor, Urug): reptat, pobouřit (AM; DA). • (2) (Mex): mít (cítit) strach; (AM, MM). • (3) (Am): stavět se na zadní nohy, protestovat; (4) (Kub): nevědět kudy kam; (5) (Mex): mít nahnáno; (JD). • (6) intr., lid. (Kub): pochybovat; př.: *¿no la ves?; está corcoveando sobre lo del matrimonio*; (7) (Kub): sejít na špatnou cestu; (8) **mula que corcovea no sirve pa' carretón** (Kub): kdo schází s cesty, nedojde cíle; (DMC; DA). • (9) intr. (Kub, Dom, Portor, Ven, Urug): stavět se na zadní (o koni); ► za účelem shodit jezdce; viz též: *corcoviar*; (DA).
corcoveo, m. (1) (Hond, Ven; Mex, Guat, Hond, Nik, Kost, Kub, Kol, Ven, Ekv, Bol, Chil, Arg, Urug, Par): vzepětí na zadních nohou (o zvířeti); viz též: *concorvio*; (RAE; DA). • (2) (Chil, Kol, Ven), viz: *corcovo*; (AM, MM). • (3) m., pl. (Hond): podvody, nesnáze, potíže; (DA).
corcoviar, (1) (Dom): stavět se na zadní, protestovat; viz: *corcovear*; (DA).
corcovio, (1) (Kub): skok; viz: *corcoveo*; (DA).

corcovo, adj/subst. (1) m. (Salv): úplatek; (AM). • (2) adj. (Am): hrbatý; (JD). • (3) m. (Hond): strach, hrůza; (4) m. (Hond): zuřivý protest; (DA).

corcuncho, -cha, adj. (1) (Hond, StřAm): hrbatý; (RAE, AM, MM, JD).

corcusir, (1) (Kub): viz: *corcoser*; (DA).

cordel, m. (← katal. „cordell“) (1) (Bol, Kol, Nik): provázek; ► uváže se kolem káči, aby se roztočila; (RAE; DA). • (2) (Chil): skákání přes provaz, přes švihadlo; (3) (Kub): plošná míra rovnající se 41,438 m²; (AM,MM, JD; DA); (4) (Kub): lineární míra odpovídající 24 kubánským délkovým mírám, předtím 25, nebo 20,352 m; (AM). • (4) **dar ~ a un negocio** (Mex): strčit záležitost do šuplíku; (JD). • (5) provaz, viz: *mecate*; (EEA). • (6) **dar ~¹** (Kub): dělat, že ano; ► souhlasit s někým jen proto, aby vás už neobtěžoval; př.: *cuando te venga con ésa, dale cordel*; ■ Syn.: *dar curricán, darle a alguien cordel*; (7) **enredársele los ~es** (Kub): narazit na potíže; př.: *todo iba bien hasta que se le enredaron los cordeles*; (8) **manejar con ~es** (Kub): mít někoho na uzdě, ovládat někoho; př.: *esa mujer maneja al marido con cordeles*; (9) **tírarle a alguien los ~es** (Kub): prověřit si někoho, zjistit, jaký člověk je; př.: *ya sé como es; le tiré los cordeles*; (10) **tener ~es** (Kub): mít konexe, mít vliv; př.: *ése tiene cordeles en el gobierno*; (11) **tírarle a una mujer o a un hombre los ~es** (Kub): sbailt někoho; př.: *en cuanto la vi le tiré los cordeles; y nos casamos*; (12) **y ~es** (Kub): a ještě něco navíc; př.: *eso vale cincuenta dólares y cordeles*; (DMC). • (13) **dar ~²** (Kub): dovolit někomu, aby jednal bez dohledu; (14) **dar ~³** (Dom): předstírat, že věříme tomu, co vypráví druhá osoba; (15) m. (Salv): klíčenka, kroužek na klíče; (16) m. (Portor): linie tahu; (17) m, pl.. (Portor, Per, Par): šňůra na prádlo; (18) ~ **de mano**, f. (Portor): tažný provaz; (19) **dar ~ (xxx): xxx**; (20) **enredársele los ~es (xxx): xxx**; (DA).

cordellate, m. (1) (Per): hrubá látka z tkané vlny; (DA).

cordelejo, m. (← zdrob. *cordel*) (1) (Mex): protahování, otálení, planá naděje; (RAE, AM, MM). • (2) **dar ~ a una cosa** (Am): strčit co do šuplíku; (JD).

cordelito, m., lid. (1) **no amarrar a nadie con ~ de botica** (Kub): nikoho neovládat, nikomu neporoučet; př.: *yo a mi marido no lo amarro con cordelito de botica; si se quiere ir que se vaya*; (2) **no poder meterle a nadie ni el ~ del paquete** (Kub): nemoci nikoho oklamat; ► *meter un paquete* znamená oklamat někoho; př.: *es tan conocido que no le puede meter a nadie ni el cordelito del paquete*; (3) **el ~ de la fiera es de botica** (Kub): pes který štěká, nekouše; př.: *no le tengas miedo, el cordelito de la fiera es de botica*; ► *cordelito de la botica* je slaboučký provázek; (4) **tener a alguien amarrado con ~ de botica** (Kub): moci si s někým dělat co se zlíbí; (DMC).

borderada, f. (1) (Urug): skupina malých dětí; (DA).

borderaje, m. (1) (Urug, Arg, Chil): stádo jehňat; (RAE, JD; DA). • (2) (Chil): stádo ovcí; ► metafora: skupina lidí, kteří slepě, bez přemýšlení poslouchají; (DA).

bordero, -a, m. (1) ~ **de pella**, viz: *pella*; (RR). • (2) subst/adj. (Bol): patlal, nepříliš zručný člověk; ► při své práci, dělá spoustu chyb, ať už vinou vlastní nezkušenosti či neschopnosti; (DA).

borderoy, m. (1) **de ~ grueso** [Š: *de pana gruesa*] (Arg): manželstrový, ze silného manželstvu; ■ Syn.: *de cotelé grueso* (Chil), *de pana* (Mex), *de pana gruesa* (Urug), *de pana acanalada* (Ven); (2) **de ~ fino** [Š: *de pana fina*] (Arg): z tenkého manželstvu; ■ Syn.: *de cotelé fino, de cotelé delgado* (Chil), *de pana* (Mex, Ven), *de pana fina* (Urug); (EEA). • (3) (Bol, Arg, Urug): viz: *corduroy*; (DA).

cordial, m., lid. (1) (Chil): likér; ► hlavně ten, co se konzumuje po jídle; (2) ~ **de guanábana** (Portor, Ven): nápoj; viz: *carato*; (DA).

cordillera, (1) (Kub, Guat, Mex): úspěšné řešení věci krok za krokem; (AM). • (2) f. (Kub): skupina vězňů přemísťující se do jiné věznice; (3) ~ **de carros**, m. (Kub): kolona aut; ► zaparkovaných nebo v pohybu; (4) **por ~¹** (Hond, Salv): přes pole; (5) **por ~²** (Hond): pěšky; (6) **por ~³** (Hond): pomalu, se zpožděním; (DA).

cordillerano, -na, adj/subst. (1) adj. (Am): horský, kordilerský; ► týká se zejm. And; (RAE, AM, MM, JD). • (2) adj/subst. (Arg, Chil): andský; člověk z And, Kordiller; př.: *hacia los contrafuertes cordilleranos*; (BDE).

cordillero, m. (1) (Chil): člověk pracující se dřevem v Kordillerach, dřevorubec; (AM, MM, JD).

ordinado, m. (1) (Mex): souprava; (JD).

cordiona, f. (1) (Arg, Urug): akordeon; (DA).

córdoba, m. (1) (Nik): kordoba; ► základní nik. měnová jednotka; př.: *me entregó a mí varios miles de córdobas para comprar anestia*; (2) (Nik): bankovka v hodnotě 1 kordoba (100 centavos); ■ Syn.: *maracanda, peso*; (AM, BDE, DA).

cordobán, m. (1) (Kub): název pro různé druhy rostlin z čeledi *Melastomataceae*; ► listy se silnou žilnatinou připomínají korduán (vydělanou kozlí kůži); (2) (Kub): voděnka, poděnka; ► rostlina z čeledi křižatkovitých, vysoká asi půl metru, řídce olistěná, tmavě zelená v horní části a nafialovělá ve spodní části; květy jsou okolkové; (RAE). • (3) **morder el ~¹** (Kub): ustoupit; př.: *el general mordiò el cordobán en la batalla*; (DMC). • (4) **morder el ~²** (Kub): pracovat, makat; (DA).

cordobancillo, m. (1) (Kub): keř z čeledi mořenovitě (*Rondeletia odorata*); ■ Syn.: *careicillo del monte, clavellina del monte, rondelecia*; (DA).

careicillo del monte, (1) (Kub), keř z čeledi mořenovitě (*Rondeletia odorata*), viz: *cordobancillo*; (DA).

clavellina del monte, f. (1) (Kub), keř z čeledi mořenovitě (*Rondeletia odorata*), viz: *cordobancillo*; (DA).

rondelecia, f. (1) (Kub), keř z čeledi mořenovitě (*Rondeletia odorata*), viz: *cordobancillo*; (DA).

cordobazo, m. (1) (Arg): povstání v Córdobě z roku 1969; př.: *voz que recuerda el alzamiento del pueblo obrero y estudiantil de Córdoba el 29 de mayo de 1969, que tuvo honda repercusión; similitud con el «bogotazo» de 1948; fue un gesto de protesta contra el regimen militar del general Onganía*; viz též: *bogotazo*; (BDE).

cordón, m. (← fr. *cordon*) (1) (Arg, Bol, Chil, Kost, Par, Urug): obrubník, **patník**; (RAE, AM, MM, JD; DA), • (2) (Ekv): kabel, šňůra, izolovaný vodič; (RAE, JD). • (3) častěji pl. (Kub): uzda, otěže, opratě; (4) (Mex, Per; Portor, Chil): série, řada, zástup; př.: *los interminables cordones de nuestros trenes militares y civiles*; (5) ~ **de mayas**, m. (Portor): řada z rostlin podobných agáve, která občas tvoří mez, živý plot, hranici oddělující pozemky, nemovitosti aj.; (RR; DA). • (6) (Kub, Portor): provazy na sušáku na prádlo; (7) ~ **de cerros¹** (Chil, Per, Portor): pohoří; (8) (Per): kvalitná kořalka; (9) ~ **cerrado** (Kub): 28 nebo 30 procentní kořalka; (10) **medio** ~ (Kub): kořalka s nízkým obsahem alkoholu; (AM, MM; DA). • (9) ~ **cerrado/medio** (Kub): silná/slabá kořalka; (10) (Per): kvalitní likér (JD). • (11) (Chil): pohoří; př.: *que desde las pampas avanzó los cordones orientales de la cordillera*; (12) ~ **de la vereda** (Chil, Kub, LaPla): obrubník, ostrůvek cesty, chodník; př.: *no sé qué parte de omnibus me pegó en el lado exterior del muslo y salí por el aire, volé sobre el cordón de la vereda y fui a estrellarme contra la pared*; viz též: *borde*; (BDE; EEA). • (13) **coger de ~ de zapato**, lid. (Kub): přežvýkat něco, pochopit něco s těžkostí; ► původ v baseballu; (14) **hála el ~ y desconecta** (Kub): zmlkni, už buď ticho; viz též: *resistencia*; (DMC). • (15) m. (Per): shluk bublin uvnitř láhve sloužící k ověření kvality nápoje; (16) ~ **de cerros²**, m. (Portor): skupina sedmikrásek; ► zasévají se do řad tak, aby byl mezi nimi možný průchod; viz též: *mayas, guardarrayas*; (17) ~ **y rosa**, (Per): zkouška kvality nápoje zatřepáním a zjištěním stavu bublinek a pěny; (DA).

cordonazo, m., lid. (1) (Per): déšť, liják; ► poslední průtrž po dlouhém období dešťů; viz též: *llovida*; (2) ~ **de San Francisco**, m. (Mex, Guat, Nik, Kost, Ven, Ekv): prudký liják objevující se zpravidla okolo 4. listopadu; ► den Františka z Assisi; (DA).

cordoncillo, m. (1) (Mex, Guat, Hond, Salv, Nik, Ekv): keř z čeledi pepřovníkovité (*Piper angustifolium*); ► je až 3 m vysoký, zelený až světlešedý; má střídavé listy, malé květy a peckovité plody; často využívaný v tradiční medicíně; ■ Syn.: *hierba del soldado, matico, rabo de zorra, soldadito*; (2) (Kol, Ven, Per): keř z čeledi pepřovníkovité (*Piper* spp.); ► s malými květy podél stonků; (3) (Guat, Hond, Pan): keř z čeledi pepřovníkovité (*Piper aduncum*); ► až 6 m vysoký, s malými květy; využívaný v tradiční medicíně; ■ Syn.: *barrecandela, cuturo*; (DA).

hierba del soldado, f. (1) (Ekv, per), keř z čeledi pepřovníkovité (*Piper angustifolium*), viz: *cordoncillo*; (DA).

matico, m. (1) (Ekv, Per, Bol, Chil, szArg), keř z čeledi pepřovníkovité (*Piper angustifolium*), viz: *cordoncillo*; (DA).

rabo de zorra, (1) (Mex), keř z čeledi pepřovníkovité (*Piper angustifolium*), viz: *cordoncillo*; (DA).

soldadillo, (1) (Mex), keř z čeledi pepřovníkovité (*Piper angustifolium*), viz: *cordoncillo*; (DA).

barrecandela, f. (1) (Hond), keř z čeledi pepřovníkovité (*Piper aduncum*), viz: *cordoncillo*; (DA).

cuturo, (1) (Hond), keř z čeledi pepřovníkovité (*Piper aduncum*), viz: *cordoncillo*; (DA).

cordonear, intr., lid. (1) (Arg, Urug): poničit, podřít pneumatiku auta o patník; (DA).

corduroi, (1) (Kub, Dom): viz: *corduroy*; (DA).

corduroy, m. (1) (Am): maňestr; ► prací; viz též: *corduroi*; (JD; DA).

core, m., viz: *cuore*; (MS). • (2) (← *consejero regional*) m/f. (Chil): člen regionální rady; (DA).

corcore, m. (1) (jižChil): kakost smrdutý (*Geranium berterianum*); (DA).

Corea, f., lid. (1) (la) ~ (Kub): čtvrť v Havaně, kde sídlí filmové společnosti; (DMC).

coreá, tr. [Š: *corear*] (1) (Bol: Yungas): vyčistit plantáž, pole nebo zahradu od plevelu; ► dialekt *afro-yungueño*; (ABS).

coreano, m. (1) (Chil): žlutás, Číňan, Japonec; (JD).

corear, tr. (1) (Per): odplevelit; (2) (Per): ostříhat vlasy na krátko; (AM).

coreguaje, adj/subst. (1) (Kol): příslušník ind. kmene Coreguaje; (2) příslušné adjektivum (koreguachský); (3) jazyk kmene Coreguaje, patří do jaz. rodiny západní Tucano; ► kmen žije na jihozápadě Amazonie v regionu Caquetá; na kol. území se počet členů odhaduje na 2.106, rozmístěných na 18.865 ha; (S03).

corechupilla, m/f. (1) (Ekv): kuplíř(ka); (AM).

corchar, tr. (1) (Ekv): zablokovat cestu vozidlu; (RAE). • (2) (Kol): dát najevo někomu jeho vlastní ignoraci; (3) uzavřít korkem; (AM). • (4) (Ekv): ucpat, uzavřít; zabetonovat míč; ► v kopané; • (5) (Kol): podřít se, seknout se, vyhodit od skoušky; (JD).

corchear(se), intr/zvrat. (1) (Bol): sloužit jako přechováváč, kuplíř, dohazovač; ► bol. argot *coba*; (HB). • (2) (Bol): pochlebovat, lichotit; viz též: *lamer*; (DA).

corchete, m. (1) (Am): stiskací knoflíky, patentky; (JD).

corchete, m. (1) (Chil): svorka do sešivačky; př.: *el cheque estaba pegado con un corchete a la hoja de papel*; (BDE). • (2) sponka na papír, viz: *broche*; (EEA). • (3) lid. (Bol): lichotník, pochlebník; viz též: *chupahuevos*; (DA).

corchetera, f. (1) (Chil): sešivačka na papíry, kuň; př.: *un microscopio, parlantes, corcheteras y herramientas varias*; (BDE). • (2) viz: *abrochadora*; (EEA).

corcho, -cha, m/f. (1) m. (Kub, Mex): válcovitý vyhloubený kus který se používá na včelí úl; • (2) **estar** ~ (Kol): nebýt informován o něčem; (3) **hacer el** ~ (Chil): vyletět, vyskočit rychle ► jako korek z láhve; (AM, JD) • (4) (Kub): pitomec, korouhvička; ► v politice; (5) (Am): úl; ► vydlabaný ve kmeni stromu; (JD). • (6) (Guat): šlápnutí vedle; směšná, komická situace; (RR). • (7) m/f. (Per): neschopný, nešikovný, trouba; př.: *no seas corcha ... ¿cómo se te ocurre freír el pescado sin sacarle las vísceras?*; ► slang; (8) m. (Guat): trapas; př.: *¡qué corcho! ¡en la boda derramé el vino en el vestido de la novia!*; *mi hijo hizo un corcho metiéndose un dedo en la nariz mientras le sacaban una foto para el pasaporte*; ► slang; (RF). • (9) (Bol): přechováváč, kuplíř, dohazovač; ► bol. argot *coba*; (HB). • (10) **la isla de** ~, lid. (Kub): ostrov z korku; ► znamená, že Kuba je nesmrtelná (nepotopitelný ostrov), i když měla tak špatnou vládu; př.: *vivimos en la isla de corcho; no sé cómo no se hunde para siempre con un gobierno tan funesta*; (DMC). • (11) adj., lid. (Per): nešikovný, těžkopádný, nemotorný, tupý; viz též: *ignoratón*; (12) m., lid. (Bol): lichotník, pochlebník; viz též: *chupahuevos*; (13) **ser un** ~ (Dom, Urug): především o politikovi: přizpůsobit se různým okolnostem, poměrům (za účelem dosažení vlastního prospěchu); (DA).

corcholata, f. (1) (Salv, Hond, Mex, Guat): korunka; ► patentní plechový uzávěr láhve; př.: *me iba a pie a la escuela, y una cuadra antes de llegar empezaba a arrastrar los pies y a patear corcholatas*; (RAE, RR, JD, BDE). • (2) (Mex): precek, mrňous; (JD). • (3) uzávěr, viz: *tapa*; (EEA).

corcholar, tr. (1) (Nik): přestat se stýkat, přerušit kontakt; (2) (Nik): dát výpověď; (RAE).

cori, m., lid. (← keč. *quri*, „zlato“) (1) (Bol: Yungas): zlato; (2) ~ **laca** (Bol: alt): zlatý zub; (3) ~ **cancha** (Bol: alt): kaplička; ► nejčastěji malé kultovní místo před domem; (LM).

corí, m. (1) (← karib. *curi*): morče, *cavia cobaya*; (RAE, JD). • (2) m. (Pan): kari; ► indické koření; (3) (Ven): viz: *apereá*; (DA).

coriana, f. (1) (Kol): příkrývka, deka, tlustá příkrývka; (AM, MM, JD; DA).

coricochi, m. (← cahito) (Mex): suchar, piškot z kukuřičné mouky; ► vyrábí se výhradně v oblasti Sonory; (AHM).

corillo, m. (1) (Portor): banda výtržníků; ► skupina hlučných mladých lidí; (DA).

coriloxis, m., lid. (1) (Nik): doušek, hlt, panák; ► většinou kombinované alespoň dva druhy alkoholu; viz též: *copetín*; (DA).

corina, f. (1) (Dom): kelímek na hraní kostek; ■ Syn.: *corina*; (DA).

corina, f. (1) (Dom), kelímek na hraní kostek, viz: *corina*; (DA).

corineo, m. (1) (Chil): houba (*Wilsonomyces carpophila*); ► působící chorobu broskvoně zvanou suchá skvrnitost listů peckovin; ■ Syn.: *tiro de munición*; (DA).

tiro de munición, (1) (Chil), houba (*Wilsonomyces carpophila*), viz: *corineo*; (DA).

corino, m. (1) (Portor): kohout narozený s jedním nebo více prsty zarostlými; (DA).

corino,-na, adj. (1) (Portor; Dom): se zakřivenými rukama nebo nohama (o člověku); (AM, MM; DA).

corisanto, m. (1) (Chil): orchideovitá rostlina; (RAE).

corisco, -ca, adj. (1) (Ven): vzteklý, zlostný; popudlivý; (AM, MM; JD).

corita, f. (1) (Portor): keř z čeledi agávovité (*Agave missionum*); ► až 3 m vysoký, se žlutozelenými květy, slouží jako dekorace; (DA).

corito, (1) ~ **peña** (Portor): tupec, zabeďněný (o člověku); (DA).

cormillo, m., lid. (1) (zápEkv): špičák, tesák; (DA).

cormorán, m. (1) (Ekv): kormorán galapážský (*Phalacrocorax harrisi*); ► až 1 m velký; (2) ~ **de las rocas**, m. (Chil): pták kormorán (*Phalacrocorax magellanicus*); ► až 70 cm velký; ■ Syn.: *coimío*; (3) ~ **guanay** (Chil): viz: *guanay*; (DA).

coimío, (1) (Chil), pták kormorán (*Phalacrocorax magellanicus*), viz: *cormorán*; (DA).

corn, m., viz: *pop*; (DMC).

corná, (1) (Dom): viz: *corina*; (DA).

cornalito, m. (1) (Arg, Urug): malá ryba; ► jí se smažená; (DA).

cornar, intr. (*ue*) (1) (Arg): chrnět, hnípat; (JD).

corneada, f., lid. (1) (Mex; Hond, Nik, Per, Urug): trkání, nabrání na rohy; (JD; DA).

corneadura, f. (1) (Mex): trknutí, nabrání na rohy; (JD).

cornear, tr. (1) (Mex): nasadit parohy; ► manželovi; (JD).

cornecho, -a, adj. (1) (Hond): s pokřivenými nohama (o člověku); (DA).

corned, m. (← angl.) (1) ~ **beef** (Portor, Bol, Par, Urug): osolené telecí maso v konzervě; ► pocházející z Argentiny, Uruguaye a Brazílie; (DA).

cornejal, m. (1) **meterse en una cosa hasta los ~les** (Mex): být v čem namočen až po krk; (JD).

cornelio, m. (1) lid. (← *cuernos* – parohy) (Bol; Kub; Chil, Urug): paroháč; viz též: *cabrón*; ► bol. argot *coba*; (HB; DMC; DA).

corner (← angl.) [Š: *saque de esquina*] (1) (Am): roh (hřiště, boxerského ringu, atd.); rohový kop (ve fotbale a dalších míčových hrách; (MS, MM); (MM).

corneta, adj/subst. (← zdrob. *cuerno*) (1) f. (Kub): udavač, zrádce, donašeč; (2) (Ven): klakson, houkačka; (3) (Ven): reproduktor; (RAE; DA). • (4) (Ven): klakson; viz též: *buey corneta*; (5) adj. (Par): hloupý; (6) adj. (Arg): jednorohý (o hovězím dobytku s chybějícím rohem); kazisvět; (RR; DA). • (7) (Mex, Ven): dobytek, jehož roh je otočen směrem dolů, nebo dozadu; (AM, MM). • (8) (Ven): klisna nebo kůň, který má odříznuté jedno nebo obě uši; (MM). • (9) f. (Kub): trumpetka; (JD; DA). • (10) viz: *bocina*; (11) ~s, f., pl., houkačka (u auta), viz: *parlantes*; (12) ~s, f., pl., reproduktory, viz: *parlantes*; (EEA). • (13) f. (Bol): hrdlo láhve; (14) ~ **mamani** (Bol): jedinec, který pije přímo z láhve; ► bol. argot *coba*; (HB). • (15) f., lid., vulg. (Per, Chil): penis; viz též: *pinga*; (16) **salir** ~ (Bol): zklamat někoho; (17) f. (Arg, Urug): silný, pronikavý hlas (o člověku); (18) f. (Kub): nos; (19) f. (Bol): frkačka; (20) **para la** ~ (Chil): vyřízený, vyčerpaný; (DA).

cornetazo, m. (1) (Ven): troubení, zatroubení; ► u automobilu; viz též: *corneta*; (RAE; DA). • (2) m. (Chil): felace; (DA).

cornete, m. (1) (Chil): rána pěstí; (DA).

corneteada, f. (1) (Bol): pití přímo z láhve; ► bol. argot *coba*; (HB).

cornetear, intr. (1) (Bol): pít přímo z lahve; (2) ~ **firme** (Bol): hodně pít; ► bol. argot *coba*; (HB). • (3) intr. (Ven): naléhavě troubit klaksonem; (DA).

corneteo, m. (1) (Ven): naléhavé a dlouhé troubení klaksonem u auta; viz též: *corneta*; (2) m., vulg. (Chil): felace; (DA).

cornetero, (1) viz: *corneta mamani*; (HB). • (2) m. (Per, Bol): hráč na trumpetu; viz též: *corneta*; (DA).

corneto, -ta, adj/subst. (1) adj. (Hond; Nik, Guat): křivonohý, s křivými nohama; viz též: *quisneto*; (RAE, JD; DA). • (2) (Guat; Nik, StřAm): křivonohý, s nohama do X; (RR, AM, MM). • (3) adj/subst., lid. (Par, Portor.): hloupý, hlupák; viz též: *güevón*; (4) m., lid. (Bol): mluvka, ukecaný člověk; viz též: *blablá*; (5) m. (Portor): trubkotlamka skvrnitá (*Aulostomus maculatus*); (6) m. (Pan): palma (*Iriartea cornetto*); ► až 25 m vysoký, s bílými květy a zelenými plody; (7) m/f. (Kub, Urug): udavač (o člověku); (8) (Portor): povolný, příliš ochotný (o člověku); (9) (Portor): podlézavý,

servilní (o člověku); **(10)** adj. (Ven): s pokleslým uchem (o zvířeti); **(10)** (Bol): hlučný člověk; s pronikavým hlasem; (DA).

cornflakes, cornflés (← angl.) **(1)** (Kol, Mex, Portor, StřAm, Ven): ovesné vločky; pražené obilné vločky; kukuřičné vločky; (MS, AM, MM, JD).

cornicubeto, adj. **(1)** (Mex): dlouhorohý; (JD).

cornículo, m. **(1)** (Chil): baňka; ► na pouštění krve; (JD).

cornigacho, **(1)** (Dom, Portor): se stočenými rohy směrem dolů (o dobytku); viz též: *carabuco, res*; (DA).

cornijal, m. **(1)** (Kol): dutina za ušním lalůčkem; (AM).

corno, m. **(1)** ¡~! (¡para qué ~!, ¡un ~!), citosl. [Š: ¡caramba!] (Arg; Par, Urug): sakra!, hrome!, k čertu!; **(2)** **importarle un ~ a uno** [Š: *importarle un pepino*] (Arg, Urug): vůbec (ani trochu, ani za mák) na tom někomu nezáležet; **(3)** **no valer un ~** (Arg; Urug): nestát za nic, nemít žádnou hodnotu; **(4)** **no ver un corno** (Arg; Urug): nevidět nic, nevidět ani ň; (RR). • **(5)** m. (LaPla): nic; ► slang *lunfardo*; (NET; DA). • **(6)** **mandar al ~** (Arg, Urug): důrazně, rázně někoho odmítnout našťavaně nebo s pohrdáním; **(7)** **importar un ~ (xxx): xxx**; **(8)** **mandar al ~ (xxx): xxx**; (DA).

cornúa, f. **(1)** (Kub): kladivoun bronzový (*Sphyrna lewini*); viz též: *cornuda*; (DA).

cornuda, f. **(1)** (Kol, Kub): žralok kladivoun; viz: *cornúa*; (RAE; DA). • **(2)** (sevKol): ryba; viz: *fiera*; **(3)** (Hond): viz: *colgadora*; (DA).

coro, -ra, adj/subst. (← kič.) **(1)** adj. (Per: Arequipa): zpátečnický; **(2)** m. pokladnička; (AM). • **(2)** m. (← keč) (Andy): drčený kořen s projímavými účinky; ► používaný indiány; (MM). • **(3)** (Kub): koronel; (DMC). • **(4)** **en ~** (Hond, Kol, Per, Bol): sborově, současně a nahlas; (DA).

coroba, f. **(1)** (Ven): viz: *migucho*; (DA).

corobero, m. **(1)** (Ven): pták z čeledi krkavcovití (*Cyanocorax violaceus*); ► až 38 cm vysoký, zbarvený do světle fialova, peří na hrudi černé; (DA).

coroca, f. **(1)** (Chil): rozmar, vrtoch; (JD).

corocero, -ra, adj. **(1)** (Portor): lakomý (o člověku); ► vzniklo podle plodu palmy jménem *corozo* (AM; DA). • **(2)** (Mex): palmový; (JD).

corocito, **(1)** (Pan): strom; viz: *chiricano*; (DA).

corocora, f. **(1)** (Ven) pták, viz: *corocoro*; **(2)** (Ven) ryba, viz: *corocoro*; (DA). • **(2)** (Kol): ibis; (JD).

corocoro, m. **(1)** (výchKol, Ven): brodivý pták (*Eudocimus spp.*); ► až 58 cm vysoký; různé druhy s různým zbarvením; ■ Var.: *corocora*; **(2)** (Ven): mořská ryba (*Haemulon plumieri*); ► až 63 cm dlouhá; má nažloutlé tělo a modrými pruhy na hřbetě a červenou hlavu; ■ Var.: *corocora*; **(3)** (Portor): mořská ryba (*Haemulon macrostomum*); ► až 43 cm dlouhá, stříbřitě šedá s tmavými pruhy v horní polovině těla; jedlá; (DA). • **(4)** **hacérsele ~ una cosa a uno** (Arg, Mex): jen matně si na něco vzpomínat; mít něco už popletené; (MS).

corojo, m. **(1)** (Kub): palma z čeledi arekovité (*Acrocomia armentalis*); ► až 7 m vysoká, s širokým kmenem uprostřed a úzkým na koncích, kulatými žlutými plody, které skrývají bílý ořech s chití podobnou kokosu a vyrábí se z nich olej, listy slouží k výrobě provazů; **(2)** **romper el ~ (xxx): xxx**; (DA).

corojal, m. **(1)** (Kub): háj kokosových palm; (JD).

corojito, ta, adj. **(1)** (Kub): oplácáný, baculatý; (AM). • **(2)** malá palma; ► nazývaná *corojo* nebo *corozo*; (AM, MM). • m, f **(2)** (Kub): tloušť, pořizek; (JD).

corojo, m. **(1)** palma, viz: *corozo*; (MM). • **(2)** **¡se rompió el ~!** (Kub): už to začlo!; **(3)** **esa mujer está que parte el ~** (Kub): to je ženská jako lusk; (JD). **(4)** **estar de que un peo rompe un ~** (Kub): být žena s krásným tělem; **(5)** **romperse el ~** (Kub): rozuzlit se něco, přijít něčemu na kloub; př.: *dicen que de ese crimen, a finales del mes, se rompió el corojo*; **(6)** **tener que subir una mata de ~ desnudo** (Kub): muset udělat i to nemožné; př.: *te digo que para conseguir a Juana, tienes que subir una mata de corojo, desnudo*; viz též: *carne, mata, huevo*; (DMC). • **(7)** **romper el ~** (Kub): dát se do práce, pustit se do díla, začít pracovat; (DA).

coroma, f. (← keč.) **(1)** (Bol, Per): kořeny; ► vyskytují se v močálech a živí se jimi indiáni; (MM).

coromanía, f., lid. **(1)** (Kub): vývar, jídlo na posilnění; př.: *dame la coromanía, que tengo hambre*; (DMC; DA).

corombo, -a **(1)** (Dom): člověk z pokroucenýma rukama; viz též: *corino*; (DA).

coromina, m. **(1)** (Kub): d'ábel (v konžském náboženství); (RR).

corona, f. (1) (Kub; Portor, Hond): svrchní listy tabáku; (AM, MM, JD; DA). • (2) zubní implantát, korunka, viz: *jacket*; (3) ~ **del inca**¹, vánoční hvězda (rostlina), viz: *nochebuena*; (EEA). (4) ~ **de Cristo**¹ (Kol, Bol, Arg): keř (*Euphorbia splendens*); ► až 1 m vysoký; má červené květy a hnědé plody; (5) ~ **de Cristo**² (Kost, Ven, Bol): liána, viz: *cuculmeca*; (6) ~ **de muerto** (Mex, Hond, Nik, Per, Ekv, Urug): květinová výzdoba; ► na počest zemřelého; (7) ~ **del inca**² (Chil): keř (*Pointsettia pulcherrima*); ► až 3 m vysoký, s dutými větvemi a střídavými chlupatými listy; květy jsou chráněné velkými červenými listeny; (8) ~ **del inca**³ (Chil): květ zmíněného keře; (9) ~ **de caridad** (Chil): poplatek za mši k uctění památky zesnulého; (10) **andar con la ~ al lomo** (Hond): mít smrt na jazyku; ■ Syn.: *andar con los algodones en la nariz*; (11) **llevar la ~ al lomo** (Hond): být na prahu smrti, být na smrtelné posteli, mít na kahánku, dýchat smrt za krk; (12) **tener ~¹** (Guat, Nik, Pan, Kol, Ekv, Per): mít výsady, privilegia; (13) **tener ~²** (Hond, Nik): být vlivná a mocná osoba; (14) f. (Portor): listy ananasu; (15) f. (Guat): šestihřanný papírový drak; (16) f. (Salv, Bol): podvodnice, zrádkyně; ► žena, která podvádí muže; (17) f. (Bol): proutěný koš; (18) f. (Salv): diferenciál v motoru auta; (19) f. (Portor): zvýšení mořského dna; (20) f. (Portor): trám armovaného betonu; (21) f. (Kost): strana kostarických mincí; ► na které je vyrytá hodnota; (22) **cada quien se pone la ~ que se labra** (Mex): komu se nelení, tomu se zelení; bez práce nejsou koláče; (23) **caérsele la ~ (xxx): xxx**; (24) **caminar con la ~ (xxx): xxx**; (DA).

coronación, f. (1) (Arg): úspěšný závěr tance nějakého páru; (DA).

coronado, -da, adj/subst. (1) adj. (Kub, LaPlat): rohatý; (AM, MM). • (2) (AM): parohatý (manžel); (3) **ni ~ de oro!** (Kub): za nic na světě!; (4) f. (Mex): korunování; ► i přeneseně; (JD). • (5) m., lid. (Kub): parohác; (DMC).

coronar, tr/intr. (1) (Antil, Per, LaPla): být nevěrný, nasadit parohy; př.: *a Juan lo corona, desde que se casaron, su mujer*; (AM, MM, DMC). • (2) ~ **la loma**: (Am): dosáhnout vrcholu; vyjet do svahu; (JD). • (3) (Kol; Per, Urug): zadařit se; dosáhnout, završit; úspěšně dokončit nějakou činnost, většinou nezákonnou; př.: *es que coronaron, trajeron un cargamento de coca a los Estados Unidos y están celebrando*; ► kol. argot *parlache*; (M01; DA). • (4) (Bol): bez problému dovézt na místo určení náklad drog; (5) (Bol): nakazit se pohlavně přenosnou nemocí; (6) ~ **mercadería** (Bol): bez problémů dovézt na místo určení náklad drog; ► bol. argot *coba*; (HB). • (7) tr., lid. (Ekv): ošidit, oklamat, podvést; viz též: *empaquetar*; (8) tr. (Hond, Salv): položit květiny na něčí hrob (9) tr. (Ekv): vystoupat na vrchol (v horolezectví); viz též: *andinismo*; (DA).

coronda, m. (1) (Arg): strom; ► listí je obvyklého vzhledu, plody jsou ve tvaru klasu; semena se podobají bobům; nastrohaná slupka se používá jako šňupací tabák; (RAE).

coronel, m. (← fr. „colonel“) (1) (Kub): velká kometa; (2) (Salv): krocán; (RAE; DA). • (3) (Kol): vrchní zakončení draka; (AM, MM). • (4) (Am): velký dětský drak; (JD). • (5) (Kub): velký papírový drak; (6) **fabricar el ~** (Kub): zvítězit, mít úspěch, triumfovat; př.: *estaba mal en la vida pero fabricó el coronel*; (DMC).

coronela, f. (1) (Hond): luxusní automobil; (DA).

coronelato, coronelía, m/f. (1) (Am): plukovníctví, plukovnická hodnost; (JD; DA).

coronilla, f. (1) f. (Arg, Urug): trnitý strom; ► z čeledi řešetákovitých; má tvrdé dřevo, dosahuje výšky až 8 m; kmen mívá zkroucený a nafialovělý; koruna je zakulacená, listy jsou malé, kožovité a lesklé; dřevo se využívá na sloupy a palivo; (2) (Arg): keř, viz: *coronillo*; (RAE). • (3) **estar hasta la ~** [Š: *harto, fastidiado*] (Arg, Guat, Hond, Kol, Par, Ven, Š): být naštvaný, otrávený; mít něčeho po krk; viz též: *copete, estar hasta el copete*; (EEA, RF). • (4) (Kub): kořalka z cukrové třtiny; viz též: *mataburro*; (5) ~ **del fraile** (Chil): keř *Encelia* spp.; (DA).

coronilla, f. (1) (Arg, Urug): trnitý strom; viz: *coronillo*; (2) f. (Kub): třtinová pálenka; (3) ~ **del fraile**, f. (Chil): keř z čeledi hvězdicovité (*Encelia* spp.); (4) **llegar a la ~ (xxx): xxx**; (DA).

coronillo, m. (1) (Arg): malý keř (*Scutia buxifolia*); ► z čeledi řešetákovitých; používá se jako okrasný; trny jsou rovné, listy jednoduché; viz též: *coronilla*; ■ Syn.: *coronillo colorado*; (RAE; DA). • (2) (Arg): strom z čeledi bobovité (*Gleditsia amorphoides*); ► až 7 m vysoký s malými nažloutlými květy, jeho dřevo se užívá v truhlářství; ■ Syn.: *espina corona*; (3) (szArg): viz: *espinudo*; (4) (Pan): strom z čeledi melastomovité (*Bellucia pentamera*); ► až 10 m vysoký, s bílými nebo růžovými květy a kulatými jedlými plody; (5) ~ **colorado** (Arg): (*Scutia buxifolia*); viz: *coronillo*; (DA).

espina corona, f. (1) (Arg), strom z čeledi bobovité (*Gleditsia amorphoides*), viz: *coronillo*; (DA).

coronita, f. (1) **tener ~** (Arg, Urug): mít výsady, privilegia; (DA).

coronta, f. (← keč. *k'orónta* nebo *qurunta*) (1) (szArg, Chil, Per, Bol): vyloupaný kukuřičný klas; kukuřičný klas bez zrn; viz: *marlo*; (RAE, EEA; DA). • (2) (← keč. *q'urunta*) (Bol: Pt/vall): vřeteno klasu mladé kukuřice; (LM). • (3) (Chil): ohryzek (z jablka apod); (4) vulg. (Chil): penis; viz též: *pinga*; (AM, MM; DA).

corontillo, m. (1) (Chil): aromatický keř zvaný zábluda; (DA).

cororo, m. (1) (Portor): druh juky, načervenalý; (DA).

corosol, m. (← Curaçao) (1) (Antil): anón (*Anona muricata*); (MM).

corota (korota), f. (← keč. „varle“) (1) (Bol, Ekv, Per): kohoutí hřebínek; ► rostlina; (2) (Bol, Ekv, Per): lesní plod podobný jahodě (větší, kyselejší); (3) (Arg, Bol): šourek; (4) (Kol): hlava; (MS; DA) • (5) (Kub): koton; ► rostlina; (JD). • (6) f., lid. (szArg, Bol): varle, koule; viz též: *kiwi(s)*; (7) f., vulg (výchVen, Ekv): lůno; (8) f. (Ven): bazmek; viz: *coroto*; (9) **hinchar las ~s** (xxx): xxx; (DA).

corotada, f. (**corotaje**, m.) (1) (Am): hromada věcí; viz též: *coroto*; (MS; DA). • (2) hanl. (← keč. *q'uruta*, „varle“) (Bol; szArg): absurdita, hloupost; ■ Syn.: *corotudez*, *huevada*, *pelotudez*; (LM; DA).

corotaje, m. (1) (Ven): hromada věcí, viz též: *corotada*; *coroto*; (MS; DA).

corotas, f., pl., hanl., humor. (← keč. *q'uruta*) (1) (Bol: alt/vall/Valleg): varlata; ■ Syn.: *chuwis*, *paltas*, *porongas*, *quisas*, *runtus*, *taca-tacas*, *cachinas*, *cawnas*, *guindas*, *pasas*; (2) **hinchar las ~**, hanl. (Bol): otravovat; ■ Syn.: *corotear*, *emplumar*, *emputar*, *hinchar las bolas*, *hinchar las pelotas*, *hinchar los huevos*, *huevear*, *joder (la paciencia)*; (LM).

corotear, intr/tr. (1) (Ven): při lovu: lákat pumu (*Panthera onca*); ► napodobováním jejího řevu; (MS; DA). • (2) tr., hanl. (← keč. *q'uruta*) (Bol: Valleg): otravovat; viz též *hinchar las corotas*; (LM). • (3) tr., lid. (Ven): vybrat dužinu z ovoce a nechat prázdnou kůru; (DA).

corotera, f., lid. (1) (Ven): viz: *corotero*; (DA).

coroterío (1) (Ven): viz: *corotero*; (DA).

corotero, m. (1) (Ven): hromada věcí; viz též: *corotera*, *coroterío*, *coroto*; (DA).

corotilla, f. (1) (Per): malý kulatý kaktus (*Opuntia corotilla*); (DA).

coroto, m. (1) hovor. (Kol, Ven; Pan, Dom): bazmek; ► pojmenování pro jakoukoli věc, kterou nechce mluvčí pojmenovat nebo nezná její název; viz též: *corota*; (2) hovor. (Kol, Ven; Pan, Kub, Dom, Portor): nádobí, náčiní; (3) (Kol, Ven): politická moc; (4) **arreglar los ~s**, hovor. (Kol, Ven): vzít si pět švestek, sbalit si saky paky, spakovat si věci; ► před stěhováním, cestováním; (5) **cargar alguien con los ~s**, hovor. (Kol, Ven): vypadnout, vymáznout, zdejchnout se; (RAE; DA). • (6) **entregar los ~s**, hovor. (Ven): zemřít, natáhnout bačkory; (7) **¡adios, ~!**, **¡adiós, ~s!**, hovor. (Ven): no nazdar!, pěkně děkuju!; ► vyj. překvapení, údiv; (DA). • (8) **meterse en los ~s** (Ven): vyparádít se, být naparáděný, obléct si nejlepší věci; (RR, MM). • (9) m. [Š: *cualquier objeto, efecto personal*] (Kol, Ven): předmět, věc; pl.: osobní věci; saky a paky; pět švestek; př.: *¡hágame el favor de llevarse sus corotos para otro lado!*; (RF). • (10) m., vulg. (výchVen, Ekv): lůno; (11) m. (Ven): tajemství, soukromá věc; (12) m. (Ven): pecka z ovoce; (13) **alzarse con el ~** (xxx): xxx; (14) **armarse con el ~** (xxx): xxx; (DA).

corotón, -na, adj/subst., hanl. (← keč. *q'uruta*, *varle*) (1) (Bol: alt/vall): prostřáček, naivka; ■ Syn.: *corotudo*, *paltas*, *paltón*, *paltudo*, *wallpón*, *huevastían*; (2) (Bol: alt/vall): muž s velkými varlaty; ■ Syn.: *corotudo*, *paltón*, *paltudo*; (LM; DA). • (3) (Bol): samec zvířete s velkými varlaty; (DA).

corotona, f., i adj., hanl. (← keč. *q'uruta*) (1) f. (Bol: alt/vall): mužatka; (2) adj. (Bol: alt/vall): vypadající jako mužatka; (LM).

corotos;!, citosl., lid. (1) (Ven): ty blaho!; to je co říct!; viz též: *¡miércoles!*; (DA).

corotú (1) (Pan): strom; viz: *guanacaste*; (2) ~ **de montaña**, m. (Pan): viz: *yaba*; (DA).

corotudez, f., hanl., lid. (← keč. *q'uruta*) (1) (Bol): absurdita, hloupost; viz též *corotada*; *corotudo*; (LM; DA).

corotudo, -da, adj/subst. (1) (Bol, Arg): jelimánek; natvrdlý člověk; hlupák; (MS; DA). • (2) hanl. (← keč. *q'uruta*) (Bol: Cbb/LP): prostřáček, naivka; viz též *corotón*; (3) (Bol): muž s velkými varlaty; viz též *corotón*; (LM).

coroyuyo, m. (1) (szArg): rostlina petúnie; (DA).

corozal, m. (1) (Ven): palmový háj; (RAE).

coroza, f. (1) (Guat, Hond, Salv, Portor): palma z čeledi arekovité (*Acrocomia aculeata*); ► až 20 m vysoká, s malými žlutými květy a jedlými kulatými plody; ■ Syn.: *coyol*, *palma de corozo*, *totalí*; (2) (Guat, Nik): květ zmíněné palmy; (DA).

coyol, m. (1) (Guat, Kost, Pan), palma z čeledi arekovité (*Acrocomia aculeata*), viz: *coroza*; (DA).
palma de corozo, (1) (Nik, Pan, Portor), palma z čeledi arekovité (*Acrocomia aculeata*), viz: *coroza*; (DA).

totafí, (1) m. (výchBol), palma z čeledi arekovité (*Acrocomia aculeata*), viz: *coroza*; (DA).

corozal, m. (1) (Guat, Hond, Nik, Portor, Kol, Ven): oblast porostlá palmami *corozos*; viz: *corozo*; (DA).

corozo, (← keč. *corojo*) m. (1) (Antil., Kol, Salv, Ven): název pro různé druhy palem ; ► kmeny jsou vysoké od 6 do 9 m; jsou pokryty silnými trny; listy jsou úzké, rovné a špičaté; plody jsou uloženy v bobulovitém palmovém jádru, o průměru 35 až 45 cm; (2) m. (Antil, Kol, Ven): plod tohoto druhu palmy, který má velmi tvrdou slupku i pecku; (RAE); • (3) ~ **del ojo** (Portor): oční bulva; (4) **ser uno como el** ~ (Portor): být ubohý; (AM, MM). • (5) (Bol): pecka ovoce; (JD). • (6) (Salv): druh palmy (*Sheelea liebmanni*); př.: *llevando bajo el brazo la totuma y la bola de jabón de corozo envueltas en una palla; llegan a un bosquecito de palmas de corozo*; (BDE). • (7) (Ekv), palma; její plod; viz: *tagua*; (8) (Ekv), palma; viz: *palma de aceite*; (9) **romper ~s** (Dom): mít hodně problémů; (10) m. (Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven): palma z čeledi arekovité (*Acrocomia antioquiensis*); ► až 12 m vysoká, užitek v provaznictví a stavebnictví; (11) (Guat, Hond, Salv, Nik, Pan, Kub, Dom, Portor, Kol, Ven): plod této palmy; (12) (Kol): viz: *palma de aceite*; (13) (Ekv): palma; viz: *tagua*; (14) (Ekv): semínko; viz: *tagua*; (15) (Dom): palma z čeledi arekovité (*Acrocomia spp.*); ► až 30 m vysoká; (16) **estar como el** ~ (xxx): xxx; (DA).

corpa, m/f. (1) f. (Chil, Bol): kousek neopracovaného minerálu; (2) m., člověk (*arriero*), který dopravuje koku; (3) **a lo** ~ (Am): násilně, bezohledně; ■ Syn.: *a lo arriero; a lo bruto* (AM). • (4) (← keč. *kollpa*) f. (Per, Bol, Chil): velký kus kovu; ► také se tak nazývá drahý kámen; (MM).

corpachada, f. (1) (Bol, szArg): smírný obřad uspořádaný k oslavě *Pachamamy* nebo matky země; (DA).

corpachar, tr. (1) (Bol, szArg): uctívat dary *Pachamamu* nebo Pannu Marii; (DA).

corpida, f. (1) (Par): odplevelení mačetau; (DA).

corpiño, m. (1) (Arg, Urug; Mex, Nik, Kol, Bol, Par, Chil, Hond): podprsenka; př.: *a las 23:30 consideró necesario acariciarle los senos pasando su mano por debajo de la blusa y corpiño*; ► slang *lunfardo*; ■ Syn.: *tetera*; viz: *sostén*; (RAE, BDE, NET, EEA; DA). (2) (Arg; Mex, Hond, Nik, Per): košilka, negligé; (RAE; DA). • (3) (Kol; Chil, Arg, Ekv): sako; (JD; DA).

corpir, tr. (1) (Par): odplevelovat mačetau nebo srpem; (DA).

corpografía, f. (1) (Kub): živé obrazy; (JD).

corporación, f. (← angl. *corporation*) (1) (Am): anonymní společnost; (MM). • (2) (Am): obchodní společnost; (JD). • (3) **estar alguien como las ~ones** (Kub: exil): stávat se veřejně známým (o lidech); (DMC).

corpus (1) (svArg): viz: *camboatá*; (2) m. (Ekv): období náboženských slavností; ► trvající 7 dní v červnu; (DA).

Corpus, m. (1) viz: *araña, estar como una araña de Corpus*; (DA).

corradina, f. (1) (Kol): **úryvek písničky**: *La banda de la música rompe en una corradina*; (AM).

corral, m. (1) (Kub, Ven; Mex, Hond, Salv, Kol, Ekv, Per, Bol, Chil, Urug): dětská postýlka, ohrádka pro děti; (2) (Kub, Ven): pozemek, který se používá jako zahrada nebo kde je ohrada pro zvířata; (RAE; DA). • (3) ~ (**-ito**) (Par): ohrada z kůlů pro střídání a odpočinek kočích poštovních vozů; hradba používaná k obléhání nepřítele opevněného v zákopech či na nějakém místě; (4) **chata** ~, bedna na přepravu zvířat, viz: *chata corral*; (RR). • (5) (Kub): zastaralá zemědělská míra 421 kavalerií; (6) (Par): kruh z kůlů, který slouží pro stráž; (7) (Mex): šlechtic; ► mezi studenty, část předmětu, který se nestudoval; *Me preguntaron un corral y me reprobaron*; (8) ~ **de abasto** (LaPlat); jatka; (9) ~ **del Consejo** (Kub): místo, kde jsou podle nařízení vážených osob obce umístěna zvířata bez majitele; (10) **hacerle ~ a uno** (Guat): ustlat, připravit někomu postel; připravit na někoho past; (AM, MM). • (11) (Kub): dobytkářská farma; (11) (Ven): ovocná zahrada; (12) **hacer ~ a u. p.** (Kub): napálit koho; (13) ~ **de machos** (Kub): prasečí chlívek; (JD). • (14) [Š: *parque, corralito*] (Chil, Mex, Ven): dětská ohrádka; ■ Syn.: *corralito* (Arg, Urug); (EEA). • (15) m., lid., viz: *caballo*; (DMC). • (16) ~ **de abasto** (LaPlat), viz: *abasto(s)*; (AM). • (17) **meter las cabras al** ~, lid. (Portor): vyděsit se něčeho; vyděsit někoho; (18) m. (Portor): státní věznice; (19) m. (Portor): policejní auto; (20) m. (Portor): konečná stanice portorických autobusů zvaných *AMA*; ► *Terminal de la Autoridad Metropolitana de Autobuses*; (DA).

corraleja, f. (1) (Ven; Kol): malá vedlejší ohrada, připojená k hlavní; hrazení, plot, který ohradu vymezuje; (RR; DA). • (2) f. (zápVen): vrátka jen pro jedno dobytče; (DA).

corralera, f. (1) (Arg): krátký kabát užívaný gaučem; (2) f. (sevKol): provizorní ohrada užívající se příležitostně na ulizích při býčích zápasech; (DA).

corralero, -a, adj. (1) (Mex): krotký o dobytku; (2) m. (Mex): chovatel drůbeže; (3) m. (Mex; Hond, Nik, Urug): ocelot; ► honák dobytka; (JD; DA). • (4) (Hond): hřebec; (5) x. (xxx): týkající se koní trénovaných na účast v rodeu; (DA).

corraleta, f. (1) (Kub): malá ohrádka pro dobytek; (DA).

corralito, m. (1) (Arg): dětská ohrádka; ► vyrobená z lehkého dřeva, je skládací a přenosná, cca 50 cm vysoká, používá se pro děti, které začínají chodit; viz: *corral*; (MM, JD; EEA). • (2) **estar siempre en el** ~¹ (Kub): muset řešit věci za pochodu; př.: *yo, en esta compañía siempre estoy en el corralito*; (DMC). • (3) **estar siempre en el** ~² (Kub): chovat se dětinsky, jako malé dítě; (4) m. (Mex): místo ve sněmovně vyhrazené pro tisk; (5) m. (Per): kuplířství; ► různé druhy triků, kterými kamarádi dostanou pár lidí k oltáři; (DA).

corralmecca, m. (← *corral* + nah. *mecatl*) (1) (Hond): keř *Cordia spinescens*; ► z čeledi brutnákovitých; má pokroucené ochlupené větve, malé zelenobílé květy, malé červené plody; ■ Syn.: *chillo*; (RAE; DA).

corralón, m. (← *corral*) (1) (Mex, Urug, Per; Arg): odtahové parkoviště; ► kam policie odstavuje odtažená nesprávně parkující vozidla; př.: *en los corralones de la Secretaría de Seguridad Pública*; ■ Syn.: *corralón municipal*; (RAE, BDE; DA). • (2) m. (Urug): dvorek, dvoreček; (RAE). • (3) (Arg; Par, Urug): nechráněné otevřené místo (sloužící jako shromaždiště čehokoli, hlavně dřeva, zvířat nebo vozů); (4) (Mex): sklad, kde se shromažďují poškozené nebo zabavené dopravní prostředky; (5) (Par): přelidněné vězení; ► jak v hlavním městě, tak na vesnici, kde jsou vězni namačkaní jako dobytek v ohradě; v Asunciónu se nachází vězení, které zabírá jeden celý blok; (RR). • (6) (Per): velká ohrada uvnitř obce; (7) (LaPlat): velká oplocená ohrada, kde jsou věci na prodej; (AM, MM). • (8) lid. (Hond): vězení, žalář; viz též: *canasta*; (9) (Per): prázdný pozemek; (10) m. (Arg, Urug): instituce, kde se obchoduje s materiály užívanými na konstrukcích; (11) (Nik, Ven): venkovská stavba; (12) (Ven): špatně postavená budova; (13) m., lid. (Hond): vězení; (14) ~ **municipal** (Arg, Urug): odtahové parkoviště; ► kam policie odstavuje odtažená nesprávně parkující vozidla; viz: *corralón*; (DA).

corre (**corre costa**), f., lid. (1) (Portor): prostitutka, děvka; viz též: *callejera*; (2) m. (Ekv): viz: *correcorre*; (3) ~ **gofio**, m. (Portor): povaleč; (DA).

correa, f. (1) (Pan, Ekv, Portor, Kost, Kol, Per, Arg, Antil, vulg): kožený nebo jiný opasek; řemen; (RR). • (2) (Kol): špína na prádle; (3) **tener muchas -as** (Am): být velký klidřas; (JD). • (3) klínový řemen, řemen větráku u aut, viz: *banda*; (4) řemínek u hodinek, viz: *malla de reloj*; (EEA). • (5) **coger ~ la malanga** (Kub): viz též: *coger*; (6) **tener ~** (Kub): snášet vtipy na vlastní triko, nc si z nich nedělat; př.: *Juan tiene mucha correa y no se enfada*; (DMC). • (7) **salir de las mismas ~s** (Mex, Hond, Nik): zaplatit přímo nebo nepřímo darovací daň; (8) **tener ~s** (Ekv): být klidný; (9) f. (Salv): milenka muže; (10) f. (Pan): viz: *correa del abanico*; (11) ~ **de la suela**, f. (Hond): třmenové řemeny na sedle; (DA).

correazo, m. (1) (Kol): šlehnutí, rána, úder opaskem, řemenem; (RR).

correcalle, m. (1) (Kub): dětská hračka na kolečkách; viz též: *carriola*; (DA).

correcamino(s), m. (1) (Hond, Mex): kukačka kohoutí; ► pták z čeledi kukačkovitých; peří má šedo hnědé barvy, ocas je zeleně opeřený; chocholka je žlutohnědá; žije ve výškách do 2000 m; nazývaný též *faisán* nebo *paisano*; ■ Syn.: *alma de perro*, *pájaro errante*, *sigualepa*, *siguamonta*, *tanuna*, *tununa*; (RAE, RR; DA). • (2) m/f. (Kub): člověk, který chodí velmi rychle; (DA).

alma de perro, f. (1) (Hond, Salv), kukačka kohoutí, viz: *correcamino(s)*; (DA).

pájaro errante, (1) (Salv), kukačka kohoutí, viz: *correcamino(s)*; (DA).

sigualepa, f. (1) (Hond), kukačka kohoutí, viz: *correcamino(s)*; (DA).

siguamonta, f. (1) (Guat, výchHond, Salv), kukačka kohoutí, viz: *correcamino(s)*; (DA).

tanuna, f. (1) (Hond, Salv), kukačka kohoutí, viz: *correcamino(s)*; (DA).

tununa, f. (1) (Hond), kukačka kohoutí, viz: *correcamino(s)*; (DA).

correcaminos, m. (1) (Bol): vši; ► bol. argot *coba*; (HB).

corrección, f. (1) (Arg): společenství masožravých mravenců; ► kteří se neustále přemisťují v hustých kolonách; (RAE). • (2) f. (svArg): masožravý mravenec (*Eciton praedator*); (DA).

correccional, f. (1) (Arg): káznice, polepšovna; (JD).

correcorre (**corre corre**), m. (1) (Ekv; Portor, Kub): chaotický, zběsilý útěk, úprk lidí; ■ Syn.:

corredera; (RR; DA). • (2) (Am): běhání sem a tam, zmatek; ► před nějakou důležitou událostí, úkolem; (3) **estar de** ~ (Kub): mít běhavku; (JD; DA). • (4) (Kub, Portor): nekontrolovatelný útěk lidí; (MM). • (5) lid. (zápKol, Bol): průjem, běhavka; viz též: *cagazón*; (DA).

corredera, f. (1) (Dom), zběsilý útěk, viz: *correcorre*; (DA).

correcosta, adj. (1) (Portor): o člověku, který snadno mění bydliště, město, vesnici, nejčastěji při hledání práce; (RR).

correctar (← angl. *to correct*) (1) (US): opravit; (MS).

correcto, -ta, adj., lid. (1) **estar** ~ (Kub): být krásný; (2) **estar algo** ~ (Kub): být něco v pořádku; př.: *la limpieza de los zapatos está correcta*; (DMC).

corrector, m. (1) (Mex, Nik, Kost, Pan, Kol, Ekv, Bol, Urug): tekutý korektor, zmizík na papír; (DA).

corredera, f. (1) (Kost, Arg, Portor): průjem, běhavka; (RR) • (2) (Arg): rychlost řeky; (3) (Dom): útěk; (4) (Portor): menší dřevěná krabice (sloužící k sušení kávy a dalších zrn); (AM; DA). • (5) f. (Kost, Pan, Portor, Guat, Hond, Salv, Nik, Arg): viz: *cagadera*; (6) f. (Nik, Ven): významný závod; (7) (Kub, Ekv, Per): pobíhání; viz: *correcorre*; (8) (Dom): útěk; viz: *correcorre*; (9) f., lid. (Hond, Nik, Ven): chození sem a tam, shon; (DA).

corredero, m. (1) (Mex): místo, přizpůsobené pro jízdu na koni; (2) (Kol): staré řečiště; • (3) (Ven): oblíbené místo; (4) (Dom): zástrčka dveří; (AM, MM). • (5) (Am): běhavka; (6) (Arg): peřeje; (7) (Kub): zip, zdrhovadlo; (8) (Dom): zmatený úprk; (JD).

corredor, m. (1) ~ **vial** (Ven; Per): trasa dopravního prostředku; ► v určitou dobu je tam zakázáno parkovat vozidla, kde by mohla bránit provozu např. autobusu, který tam projíždí; (RAE; DA). • (2) (Kost, Nik, Ven, Ekv): krytá chodba, která se vine podél vnější stěny domu; (RR). • (3) (Kub): portál; (4) (Mex): nadháněč, honec při lovu; (5) (Arg): automobilový závodník; (6) ~ **público** (Kol): notář; (JD). • (7) **ser una mujer** ~ (Kub): být běhna; př.: *se hace la seria pero es corredora*; (8) **tener muchos ~es detrás** (Kub): mít spoustu mužů, co za ženou běhají; ■ Syn.: *tener más corredores detrás que en las Olimpiadas*; viz též: *bola*; (DMC). • (9) ~ **de bienes raíces** (Mex): makléř; (10) ~ **de propiedades** (Chil): makléř; viz též: *agente inmobiliario*; (EEA). • (11) m. (Per): cesta zaručující nepřerušovanou pozemní dopravu mezi vzdálenými stanicemi; (12) m. (Kub): hráč baseballu, který se dostal na první metu a běží homerun; (13) ~ **bioceánico**, m. (Kol, Bol, Chil): průplav; (14) ~ **de carros** (Kub): ilegální prodejce vozů; (15) ~ **de permuta** (Kub): člověk, který za provizi sjednává nelegální prodeje; (DA).

corredora, f. (1) (Bol): kolo (jízdní); ► bol. argot *coba*; (HB).

corregido (1) ~ **y aumentado** (Ekv, Bol): člověk ve vztahu s osobou s negativním myšlením; (DA).

corregidor, -ra, m/f. (1) (Kol): úředník spravující jistou provincii; viz též: *corregimiento*; (2) (Bol): zastupitel vesnice určený vládou; (DA).

corregiduría, f. (1) (Pan): vládní kancelář zastupitele vesnice; ► zde se projednávají trestní a občanské úkony; (DA).

corregimiento, m. (1) (Kol; Pan): vesnička, která správně závisí na jiné obci; (RR; DA). • (2) (Mex): provincie; (JD).

corregir(se), intr/zvrat. (1) (Kub, Potror): jít na velkou stranu, vyprázdnit se; ► eufemismus; (RAE; DA). • (2) (Kub): podělat se; (JD). • (3) intr. (Guat): mít někdo průjem; (4) intr/zvrat. (Hond): vyměnit civilní oblečení za vojenské; (DA).

correchepe, m. (1) (Mex): kuplíř; (AM).

correchi, adj/subst. (← keč. *correchiy*, „rozběhnout“) (1) **cuento** ~¹, lid., hanl. (Bol: alt/vall): drbna, klepna; ■ Syn.: *cuento quepi, chasa cohete, chasete, parla simi, tanta periódico, cocinero, cuentestero, palo verde, periodista, radiococina, vendepatria*; (2) **cuento** ~², lid. (Bol: vall): udavač; ■ Syn.: *chasqui, chupa, cuento quepi, lluncu, achacón, alcahuete, alcalde, corcho, cuentestero, cuentista, palo verde, periodista, soplón, vendepatria*; (LM).

correíta, f. (1) (Kub): jazyk od bot; (JD).

correlativo, -a, adj/subst. (1) m. (Chil): projímadlo; (2) (Chil): obyčejná pálenka; (3) adj. (Dom): nestravitelný; (AM). • (4) adj. (Kub): běžný, obvyklý; (DA).

correlija, m/f. (1) (Chil): politický souvěrec; (DA).

correligionario, m. (1) (Am): kolega, spolupracovník; (JD).

correlón, -na, adj. (1) (Kol, Hond, Ven, Guat; Mex, Ven; Per): běhavý, hodně běhající, pádící, utíkající; ► o osobě, o zvířeti; (2) ustrašený, zaražený; (RAE; JD; DA). • (3) lid. (Mex, Guat, Ven): zbabělý (o člověku); viz též: *culicagado*; (4) f. (Salv): kolo; (DA).

correncia, f., lid. (1) (Portor): průjem, běhavka; viz též: *cagazón*; (2) f. (Dom): ostuda, stud; (DA).

correncioso, -a, adj. (1) (Dom): důvtipný (o člověku); (DA).

correntada, f. (1) (Am): neustávající proud vody vylité z břehů; ■ Syn.: *correntía*; (RAE; DA). • (2) (Am): silný proud, peřeje; (JD; DA). • (3) f. (Chil, Arg, Urug): tornádo; (4) de ~ (Kost): obyčejný, běžný (o věci); (DA).

correntía, (1) (Portor), neustávající proud vody vylité z břehů, viz: *correntada*; (DA).

corrental, m. (1) (Mex): prudký, proud, peřeje; (JD).

correntera, f. (1) (Urug; Hond, Bol): prudký proud vody; (AM, MM; DA).

correntía (1) (Portor): prudký proud vody; viz: *correntada*; (DA).

correntina, f. (1) (Portor): nekonečná párty; (DA).

correntino, -na, adj/subst. (1) adj. (Portor): ztracený; (2) m. (Bol): populární tanec; (AM). • (3) adj/subst. (Arg): týkající se, obyvatel provincie Corrientes; viz též: *yacaré*; (4) adj. (Portor): zvrácený, vyšinitý (o člověku); (DA).

correntón, -na, adj/subst. (1) m. (Kol, Portor): silný proud vody nebo jiné tekutiny; (2) (Kol): bázlivý (o kohoutu); (AM, MM, JD; DA). • (2) (Ekv): prostřední, běžný, nevalný; (3) (Am): prudký proud, peřeje; (JD). • (3) subst/adj. (Kub, Dom): hýřivec; ► ženatý muž zvyklý chodit pařit; (4) adj. (Ekv): průměrné velikosti (o věci); (5) adj. (Ekv): neatraktivní (o člověku); (6) adj. (Portor): flirtující (o člověku); (DA).

correntón, adj. (1) (Ekv): střední, průměrný; ► o velikosti, rozloze; (RAE);

correntoso, -sa, adj. (1) (Am): prudký, bouřlivý, dravý, prudce tekoucí (o řece, proudu vody); ■ Syn.: *torrentoso*; (RAE; DA).

torrentoso, adj. (1) (Hond, Salv, Nik, Pan, Kol, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug, Portor), prudký, bouřlivý, viz: *correntoso*; (DA).

correo, m. (1) (StřAm, Arg, Kol, Per, Portor, Urug, Ven): létací drak; (AM). • (2) (Am): psaníčko; ► posílané při pouštění draků; (JD; DA). • (3) m/f. (Portor, Pan): drbna (o člověku); (4) ~ **recomendado**, m. (Kol, Urug): doporučená pošta; (5) ~ **de brujas** (Ekv, Per): viz: *correo de las brujas*; (6) ~ **de las brujas**¹ (Per, Kol, Chil, Kost): pomluva, drb; (7) ~ **de las brujas**² (Chil): anonymní informátor; (DA).

correo, m. (1) **oficina de ~s** (Chil, Urug): pošta, poštovní úřad; (2) ~ **de voz** [Š: *buzón de voz*] (Urug, Ven): hlasová schránka; ■ Syn.: *casilla de mensajes* (Arg), *buzón de voz* (Chil, Mex, Ven); (EEA). • (3) **seguir como el ~ de la risa** (Kub): být nedůvěryhodný (o lidech); př.: *esa gente seguirán como el correo de la risa; no se puede confiar en ellos*; (DMC).

correón, m. (1) (szArg): uzda na koně; (2) (Chil): kožený pás (pro různé účely); (DA).

correoso, m. (1) (Chil): mající běhavku; (JD).

correquealcanzo, f., lid. (1) (Hond, Nik, zapKol): průjem, běhavka; viz též: *cagazón*; (DA).

correr(se), tr/intr/zvrat. (1) tr. (Mex, Hond, Nik; Guat, Kost, Ven, Kub, Arg): vyhnat, vypudit, vypovědět, bezohledně propustit; př.: *me corrieron de mi vieja casa*; (2) (Kost; Nik Ven, Bol, Urug): odehnat, zahnat, zaplašit, zapudit; viz též: *corretear; correr con la parada; correr con la vaina*; (3) (Per): pokárat, trestat, potrestat; (4) (Arg): závodit na koni; (5) ~**se**, zvrat. (Hond, Kost, Per; Mex, Nik, Guat): prchat, utíkat, utéct; př.: *se corre, sin darme chance*; (6) **corrérsela**, vulg. (Per; Chil): honit si, masturbovat, onanovat; viz též: *correr la paja*; (7) viz: *corrido*; (RR; DA). • (8) (Mex): nezdvěřile se rozloučit, vyděsit někoho; ■ Syn.: *correr con la parada, correr con la vaina*; (9) (Kub): hra *monte*; ► postupně vykládat karty, jednu po druhé; (AM, MM). • (10) (Kub): projednat při dědictví apod.; (11) (Mex): vyhodit koho, vyrazit dveře s kým; (12) **andamos corriendo la coneja** (Arg): není po tom ani stopy; (13) ~ **de apuro a** (Arg): doběhnout koho; (14) ~ **la carne a** (Kub): nasadit komu parohy; (15) **echó a ~ que se mataba** (Kub): hnal se, jako by ho honili; (16) ~ **guaraca** (Chil): švihnout karabáčem; (17) **¡córrela!** (Ven): to nic!; (18) **corre la liebre** (Arg): má hlad jako vlk; (19) ~ **una máquina a** (Kub): nakukat komu co; (20) **de ~ y parar** (Mex): vycvičený, vydrezúrovaný; (21) **me trae corriendo** (Mex): pronásleduje mě; (22) ~ **a u. p. con la vaina** (Arg): nahnat strach komu; (23) ~ **venado** (Guat): ulejšvat se; (24) ~ **un vendaval** (Kub): mít pořádně nahnáno; (25) (Am): dostat strach, ztratit se, utéct; (26) (Chil): rozcházet se s kým, seknout s čím; (JD). • (27) ~ **mano** (Chil): osahávat někoho; př.: *el viejo ese tiene mala fama de correr mano a las*

mujeres cuando el bus va lleno; ► slang; (RF; DA). • **(28)** hovor. [Š: *expulsar, despedir*] (Š < Am) (Mex; Hond, Nik, Bol, Urug): dát padáka; propustit z práce; vyhodit, vyrazit; př.: *me corrieron, claro; fui a otro restaurante y conseguí trabajo*; viz: *baja (dar de baja)*; (EEA, BDE; DA). • **(29)** zvrat., lid. (Hond, Nik, Ekv): **zničehonic** utéct, zdrhnout; prchat; viz též: *envelar*; **(30)** tr/zvrat., lid. (Bol, Kol, Per): vystrašit (se), polekat (se); viz též: *mariconear(se)*; **(31) ~ la paja** (Per, Chil): masturbovat; viz: *paja, corrérsela*; **(32) estar de ~ y parar** (Guat, Nik): zvetit se; překonat nemoc; **(33) mandarse a ~** (Kub): něco rychle udělat; **(34) tener de ~** (Hond): někoho znervózňovat; **(35) ~ por el carril exclusivo**, lid. (Portor): být homosexuál; viz též: *culero*; **(36) intr.** (US, Portor): kandidovat; ► na nějakou pozici; **(37) tr.** (Mex, Nik): obchodovat s nějakým zbožím; **(38) intr.** (Portor): řídit někdo nějaký obchod; **(39) tr.** (Mex): oplodnit (býk krávu); **(40) intr/zvrat.** (Per, Bol, Kol): nedodržel slib, dohodu; **(41) lid.** (Nik, Per, Bol, Chil): obejít nějakou potíž, vyhnout se zodpovědnosti; **(42) lid.** (Nik, Bol): stáhnout se, ustoupit na poslední chvíli od něčeho; **(43) tr.** (Per, Bol, Chil): zprovoznit, nainstalovat nějaký přístroj nebo počítačový program; **(44) intr.** (Per, Bol, Chil, Urug): fungovat nějaký přístroj nebo počítačový program; **(45) intr., lid.** (Chil): neustále do někoho šít; ► opakovaně někoho mlátit nebo urážet; **(46) intr.** (Chil): být neustále platný; **(47) intr., zvrat.** (Nik, Per, Bol): uvolnit se oko v látce; **(48) intr., zvrat.** (Kub): uletět s někým; ► chybný milostný krok; **(49) intr., zvrat.** (Hond): losovat se čísla do loterie; **(50) intr.** (Nik, Portor): snažit se chytit míč a zablokovat tak protivníka v jeho běhu na metu (v baseballu); **(51) tr.** (Portor): trénovat kohouta na zápasy pomocí smetáku nebo jiného kohouta; viz též: *chato*; **(52) ~ a Cristo** (Chil): chodit průvod s knězem za nemocnými a dávat přijímání; ► během neděle po zmrtvýchvstání; **(53) ~ aceite**, lid. (Ekv): podmáznout, uplatit; **(54) ~ atole por las venas** (Mex): být někdo flegmatický, chladnokrevný, nesoucitný; **(55) ~ como perro capado** (Nik): vzít nohy na ramena, stáhnout ocas; **(56) ~ como yegua esnúa** (Portor): běžet jako vítr; **(57) ~ con el caballo del comisario** (Arg, Urug): mít eso v rukávu (při soupeření); ► většinou nespravedlivě; viz též: *competencia*; **(58) ~ con el petate de un muerto**, lid. (Hond): dát padáka bez jakéhokoliv odškodnění; **(59) ~ con la parada** (Arg): budit respekt svou pouhou přítomností; **(60) ~ dugos** (Guat): přimluvit se za někoho; **(61) ~ el albur** (Guat, Hond): riskovat něco někdo; **(62) ~ el chance** (Portor): odvážit se někdo něco udělat; **(63) ~ la bola** (Guat, Hond, Nik, Pan, Kub, Kol, Per, Bol, Chil, Arg, Urug): drbat, šířit neodůvodněné a znepokojující informace; viz též: *correr una bola*; ■ Syn.: *correr la bolilla*; **(64) ~ la bolilla** (Bol, Arg, Urug): viz: *correr la bola*; **(65) ~ la butaca**, lid. (Kol): lstí někoho připravit o práci; **(66) ~ la coneja** (Arg): viz: *correr la liebre*; **(67) ~ la liebre**, lid. (Arg, Urug): být na dně; ► nacházet se ve složité ekonomické situaci; ■ Syn.: *correr la coneja*; **(68) ~ las bases** (Kub): probíhat mety, přemísťovat se z jedné mety na druhou (v baseballu); **(69) ~ máquina¹** (Kub, Portor): dělat z někoho hluáka; **(70) ~ máquina²** (Kub, Portor): vtipkovat na něčí účet; **(71) ~ pato** (Guat): být okraden; **(72) ~ plata** (Bol, Chil): uplácet; **(73) ~ silga** (Portor): rybařit na plavící se lodi; **(74) ~ tabla** (Per): surfovat; **(75) ~ tendidos** (Guat): přimluvit se za někoho; **(76) ~ traslado** (Mex, Arg): předat druhé straně kopii dokumentu (u soudu); **(77) ~ una bola** (Ven, Kub, Urug): viz: *correr la bola*; **(78) ~ la en pelo** (Guat): risknout něco; **(79) ~le** (Mex): vyhnout se někomu, utíkat od někoho; **(80) ~se el champú** (Kol): přeskočit někomu, zmagorit někdo; **(81) ~se para atrás** (Chil): vymluvit se z něčeho, odstoupit od něčeho (obchodu); **(82) ~ se un níquel** (Portor): překročit čáru; ► chovat se nepatřičně k osobě hodné respektu; **(83) corrérsele las tejas¹** (Nik, Kost, Kol, Chil): přeskočit někomu, zbláznit se; **(84) corrérsele las tejas²** (Nik, Kost): chovat se jako blázen; **(85) corre que te alcanzo** (Mex, Hond, Salv, Nik, Pan): průjem; (DA).

correrío, m. **(1)** lid. (Pen): rychlý přesun, přemístění (někoho z jednoho místa na druhé); (DA).

correspondencia, f. **(1)** (Kub): přestupní lístek; přestup (z jedné linky na druhou), viz: *combinación*; (JD; EEA).

corretaje, m. **(1)** (Hond): poplatek z úrody; ► nájemník ho platí vlastníkovu statku; (AM; DA). • **(2) ~ notarial** (Kub): notářské ověření; (JD). • **(3)** lid. (Kub): útěk; př.: *al primer tiro el corretaje fue grande*; **(4) formarse el ~** (Kub): dát se na útěk (o davu zmatených lidí); př.: *al llegar la policía se formó el corretaje*; (DMC). • **(5) m.** (Kub): nekontrolovaný úprk; **(6)** (Kub): náhlý shon, zmatek; ► před nějakým důležitým úkolem, prací; (DA).

correteada, f. **(1)** lid. (Bol, Chil, Hond, Mex, Nik, Per; Guat): pronásledování, stíhání, sledování; (RAE; DA). • **(2)** (Pan): skotačení; (JD).

correteado, -a, m. (1) (Chil): lidový tanec; **(2)** adj. (Mex): pracovně vyčerpáný, zaneprázdňený (o člověku); **(3)** adj. (Mex): zestárlý, zašlého vzhledu (o člověku); **(4)** adj. (Mex): vymodlená věc; ► věc dosažená velkým úsilím; (DA).

correteador, -ra, subst/adj. (1) lid. (Bol): stalker, stíhačka; ► člověk, který pronásleduje jiného opačného pohlaví za účelem lichocení a svádění; (DA).

corretear, tr. (1) (Arg, Urug): vypravit se někam služebně, za obchodním účelem; **(2)** (Bol, Chil, Hond, Mex, Nik, Per; Guat, Kub, Ekv, szArg, Salv): pronásledovat, stíhat, sledovat; (RAE; DA). • **(3)** (Pan, Kol): utéct, uniknout, zahnat, zapudit; **(4)** tr. (Arg, Urug): obcházet ulici za ulicí, obchod za obchodem a prodávat něčím jménem zboží, zvířata, pozemky atd.; (RR; DA). • **(5)** (Chil): uklidit si kancelář; **(6)** (StřAm): zahnat, rozloučit se; **(7)** (Kol): vycvičit; př.: *corretear los gallos*; (AM). **(8)** (Am): pronásledovat, honit nepřítele, štvát koně; **(9)** ~ **lomas** (Kub): zběhat kopce; **(10)** (Chil): popohánět; **(11)** ~ **a** (Mex): chodit za kým; • **(12)** (Salv): vyhodit koho; (JD). • **(13)** [Š: *perseguir, acosar*] (Mex; Guat, Kub): stíhat, pronásledovat, sledovat; př.: *comenzaron a corretear al joven estudiante; el perro de la vecina correteó al vendedor ambulante hasta la esquina*; (BDE, RF). • **(14)** (Guat, Chil): zahnat někoho (člověka, zvíře) pryč z nějakého místa; **(15)** intr. (Portor): jít pařit, jít na flám; **(16)** tr. (Kub): zaříditi něco; (DA).

correteo, m. (1) (Hond, Salv, Nik, Per, Bol, Chil): pronásledování někoho; (DA).

corretería, f. (1) (Ekv): agitace, rychlost; (AM). • **(2)** (Ekv): zmatek, pobíhání; (JD).

corretiza, f. (1) hovor. (Mex): sledování, špízování, pronásledování; (RAE; DA).

correveidile, f., lid. (1) (Kub): průjem; př.: *no puede venir al trabajo porque tiene correveidile*; **(2)** **estar de ~** (Kub): mít průjem a chodit pořád na toaletu; (DMC).

correvolando, subst/adj. (1) (Bol): zbrklý člověk; **(2)** (Bol): člověk zvyklý chodit rychle; (DA).

corrial, m. (1) (Par; Pan): osvěžující nápoj; • **(2)** (Portor): odolný provaz; viz též: *curricán*; (MM; DA).

corrida, f. (1) f. (Kub): příliv, příval, záplava; ► velké množství něčeho, co se objeví naráz; (RAE). • **(2)** (Am): menu; **(3)** (Mex): pronásledování, honění koho; **(4)** **dar una -a de espuelas al caballo** (Mex): pobodnout koně; **(5)** **echar -as a u. p.** (Mex): honit koho; (JD). • **(6)** (Chil, Portor, Dom): flám; **(7)** (Kub): hromadné příplutí, tah; **(8)** (Chil): nerostná žíla, která vystupuje na povrch; **(9)** ~ **del pato (xxx): kachní zápasy**; (AM). • **(10)** spěšný prodej majetku; • **(11)** urychlené stažení bankovních fondů (z důvodu špatného obchodování); (MM). • **(12)** (Chil): zástup, fronta, řada, sběh (lidí, věcí, událostí); př.: *una corrida de ejercicios para hombres de pelo en pecho*; (BDE; DA). • **(13)** (Kub): okolnost, situace; př.: *en esta corrida no conviene hacer lo que dices*; **(14)** **no estar en la ~** (Kub): neúčastnit se něčeho; **(15)** **salir ganando en la ~** (Kub): vydělat v určité věci peníze; **(16)** **ser algo de ~ de torros** (Kub): být něco skandál (kvůli nevěře); **(17)** **ver la vida como ~ de torros** (Kub): dívat se na život s nadhledem; viz též: *trabajar*; (DMC). • **(18)** f. (Per, Bol, Arg, Urug): oko na punčoše nebo na jiné látce; **(19)** lid. (szArg): dělnická kolonie; **(20)** (Chil): rudná žíla; **(21)** f. (Mex): výlet; ► přesun pasažérů mezi dvěma místy, hlavně autobusem; **(22)** f. (Arg, Urug): výtržnosti v davu; ► hlavně na demonstracích nebo sportovních akcích; **(23)** (Chil): kamenná nebo bahnitá lavina; **(24)** f. (szArg): sčítání dobytka na jednom pozemku; ► za účelem označení dobytka; **(25)** adj. (Kub, Chil): použitá (o ženě); ► měla už hodně sexuálních vztahů; ■ Syn.: *baqueteada, ponchada, rodada, traqueteada*; **(26)** f. (Chil): charitativní, propagační běžecký závod; **(27)** adj. (Hond): těhotná (o samici); ■ Syn.: *cubierta, encrillada*; **(28)** f. (Portor): prohýřená noc; večírek; **(29)** ~ **bancaria**, f. (Bol, Chil, Arg, Urug, Ekv): finanční krize; ► kdy se velký počet vkladatelů rozhodne v krátkém časovém úseku vybrat peníze; **(30)** ~ **de peces**, f. (Portor): hejno ryb, které se blíží ke břehu; **(31)** **a las ~s** (Arg, Urug): viz: *a los apurones*; **(32)** **en la ~** (Kub): v určitém čase nebo okamžiku; **(33)** **no perderse la ~ de un carte (xxx): xxx**; (DA).

ponchada, adj. (1) (Kub), použitá (o ženě); ► měla už hodně sexuálních vztahů, viz: *corrida*; (DA).

rodada, adj. (1) (Kub), použitá (o ženě); ► měla už hodně sexuálních vztahů, viz: *corrida*; (DA).

traqueteada, (1) (Kub), použitá (o ženě); ► měla už hodně sexuálních vztahů, viz: *corrida*; (DA).

cubierta, adj. (1) (Hond), těhotná (o samici), viz: *corrida*; (DA).

encrillada, adj. (1) (Hond), těhotná (o samici), viz: *corrida*; (DA).

corrido, -da, adj/subst. (1) m. (Am): osmyslačnický verš s asonancemi; ► doprovázený kytarou; nebo *harfou* **(2)** (Mex): druh tance s doprovodnou hudbou; ► témata mohou být různá, např.: zázraky, hrdinské činy; může být improvizovaný; **(3)** adj. (Arg, Urug): uvolněná; ► oka v úpletu; (RAE; DA). • **(5)** (Arg): ubohý, bídný, nešťastný, chudý, bez hmotného zabezpečení; př.: *andamos*

corridos; (RR). • **(6)** (StřAm, Kol, Chil, Portor, LaPlat): zvýšený, pořádný (hluk, kravál); **(7)** m. (Per): na útěku před spravedlností; **(8) estar más ~ que escaso** (Mex): být trochu opilý; (AM). • **(9)** (Mex): souvislý, nepřetržitý; př.: *horario corrido de 8 a.m. a 22 hrs.*; **(10)** m. (Mex, Ven): lidová píseň; př.: *canté cien veces «soy un perro» con ritmo de corrido mexicano*; **(11)** odborník, viz též: *circulado*. (BDE). • **(12) tener que coger a ~o** (Kub): muset v něčem dál pokračovat, i když se nechce; ► původ ve hře šaráda; př.: *aunque no le gusta el trabajo, tuvo que coger a corrido*; (DMC). • **(13)** (Am): světácký, protřelý světem; **(14)** (Mex): trochu stříknutý; **(15) estar ~ (Hond): být vystrašený, vyděšený**; **(16) ya van tres años -os** (Ekv): už tři roky; **(17) la sesión fue -da hasta la mañana** (Mex): sedělo se až do rána; **(18)** (Per): uprchlík, uprchlý zločinec; **(19)** m. (Mex, Hond, Nik, Urug): zhudebněná báseň, která zpívá o různých událostech; **(20)** (Dom): populární hudba; **(21)** m. (Chil): návrh, námět; **(22)** m. (Salv): losování v loterii; **(23) ~ de (las) bases**, m. (Kub): přeběhnutí z jedné mety na druhou (v baseballu); **(24) ~ prohibido**, m. (Kol): píseň ve které se opěvují zločiny; **(25) hablar de ~ (xxx): xxx**; (DA).

corrido, -da, adj. **(1)** lid. (Kol): střílený, praštěný (o člověku); **(2)** lid. (Kol): ztřeštěný, potrhlý (o člověku); **(3)** adj., lid. (Kub, Arg, Urug): nepřetržitý, nekonečný (o aktivitě, hlavně o párty); **(4)** adj., lid. (adj): prchající, na útěku; **(5)** (Hond): ustrašený; viz též: *achacado*; **(6)** adj. (Portor): zvýšený (o křiku, povyku); viz též: *bochinche*; **(7) estar ~ (xxx): xxx**; (DA).

corriendito, adv. **(1)** lid. (Hond, Salv, Nik, Per): rychle, v mžiku; (DA).

corriental, m. **(1)** (Mex): prudký proud, peřeje; (JD).

corrientazo, m. **(1)** (Kub, Salv, Hond, Ven; Nik, Dom, Kol, Ekv): zasažení osoby nebo zvířete elektrickým výbojem; ■ Syn.: *chuchazo*; (RAE; DA).

chuchazo, m. **(1)** (Kub), zasažení osoby nebo zvířete elektrickým výbojem, viz: *corrientazo*; (DA).

corriente, adj/subst. **(1)** adj. [Š: *de mala calidad*] (Hond, Kost, Mex, Per): nekvalitní; př.: *este teléfono celular es muy corriente; no lo compres*; (RF). • **(2) Camarón que se duerme se lo lleva la ~**, lid. (Kub): kdo zaváhá, nežere; viz též: *Camarón*; **(3) la ~ es fruto del enchunfe** (Kub): stimulace je důležitá; ► knižní výraz; př.: *ella no es fría, Perdo; no olvidas que la corriente es fruto del enchunfe*; (DMC). • **(4) coger la ~** (Kub, Dom): dostat ránu elektrickým proudem; **(5)** (Portor): koryto bystřiny; **(6) ~ de baja** (Hond): tichá voda; ► klidná a trpělivá osoba; **(7) botar ~ (xxx): xxx**; **(8) tirar ~ (xxx): xxx**; (DA).

corrientoso, -sa, adj. **(1)** (Ven): běžný; (AM; DA). • **(2)** (Ven): prudký; (JD).

corrimiento, m. **(1)** (Kol; Per, Chil, Dom, Portor): zubní absces; (RR; DA). • **(2)** (Pan): revmatismus; (AM; DA). • **(3)** m. (szArg): infekce na prstech, okolo nehtů; **(4)** (Portor): zánět okolo vředu nebo zranění; viz též: *currimiento*; **(5)** m. (Dom): únava; **(6)** (Dom): pocit horečky; (DA).

corrinchadera, f. **(1)** (Pan): zábava, rozptýlení; ■ Syn.: *corrinche*; (DA).

corrinche, m. **(1)** (Portor), zábava, viz: *corrinchadera*; (DA).

corrinche, m., lid. **(1)** (Portor): parta; viz též: *ganga*; **(2)** m. (Portor): vánoční večírek; viz též: *trulla*; **(3)** (Pan): viz: *corrinchadera*; (DA).

corrinchear, intr. **(1)** (Col): dovádět, zneklidnit; (AM). • **(2)** lid. (Pan): slavit, oslavovat, flámovat; viz též: *fiestear*; (DA).

corrincho, m. **(1)** (Ekv): pobíhání sem a tam; **(2)** (Kol): křik, povyk, kravál; (AM).

corromet, m. **(1)** (Chil): pozinkovaná železná deska; (DA).

corromper, tr/zvrat. **(1)** (Am): prohnat; **(3)** (Mex): podělat se; (JD). • **(4)** tr. (Portor): urychlit někdo vyprazdňování střev; ► hlavně pomocí léků a klystýru; (DA).

corrompición, f. **(1)** (Kost, Hond, Salv, Nik): korupce; (DA).

corrongo, -ga, adj. **(1)** (Kost): atraktivní, pěkný, hezký; (RAE).

corronguera, f. **(1)** (Kub): sympatie; (AM).

corroncha, f. **(1)** (StřAm, Kol, Ekv): strup; (AM).

corroncho, -cha, adj/subst. **(1)** adj. (Hond): tvrdý, drsný, šupinatý, hrubý; **(2)** hovor., i subst. (Ven): zabržděný, brzda, jako zpomalený film; ► o někom, kdo je pomalý; **(3)** m. (Kol, Ven): pojmenování pro různé druhy sladkovodních ryb; ► jsou malé, mají tmavě hnědý krunýř, který je na dotek drsný a šupinatý; jejich maso se konzumuje; **(4)** f. (Kol, Kost, Salv, Hond): šupinatý, drsný povrch; **(5)** f. (Kost): vrstva připálené rýže přilepené na dně hrnce; **(6)** f. (Hond): krunýř, ulita; ► želvy a jiných zvířat; **(7)** f. (Hond): drsná kůže; ► některých zvířat, např. krokodýla; (RAE; DA). • **(8)** (Hond, Salv): nestydatost, drzost; **(9)** (Hond): kryt, obal, skelet; viz též: *corroncho*; **(10)** f. (Nik, Kost): vrstva potravin; viz též: *concho*; **(11)** subst/adj. (střKol, zápKol): obyvatel severního pobřeží

Kolumbie; **(12)** adj. (sevKol): drzý (o člověku); **(13)** (sevKol): špatný; viz: *lobo*; **(14)** subst/adj. (Ven): zpomalený člověk, opožděný; **(15)** adj., lid. (Hond, Salv): drsné, hrubé kůže (o člověku nebo ověci); (DA).

corronchoso, -sa, adj. **(1)** (Kol, Kost, Hond, Ven): šupinatý, tvrdý, drsný, hrubý; (RAE; DA).

corronchudo, -a, **(1)** (Hond, Nik): viz: *corronchoso*; **(2)** adj/subst. (Nik): drzoun, hubatec (o člověku); (DA).

corrongo, -a, adj. **(1)** (Kost): půvabný, pěkný (o člověku); (DA).

corronguera, f. **(1)** (Kost): krása; (DA).

corrongura **(1)** (Kost): viz: *corronguera*; (DA).

corroñoso, sa, adj. **(1)** (Kol): drsný; (AM; DA).

corrosal, m. (z antilské kreolštiny snad zkomolenina názvu Curaçao (ostrov); **(1)** čerimoja; ► strom čeledi láhevnikovitě, někdy také anonovitě *Annonaceae*; vysoký až 4 m; s rozvětveným kmenem, tmavou kůrou, velkými střídavými podlouhlými lesklými listy černozeleň barvy na vrchní straně a světlejšími na rubu, žlutobílými zápachajícími květy a plodem podobným jablku s vypouklými šupinami, které pokrývají bílou, aromatickou a sladkou dužinu; v ní se nacházejí černá tvrdá semínka; tato rostlina je charakteristická pro tropické země, ale pěstuje se i na jižním pobřeží Španělska; **(2)** plod rohto stromu; (RAE).

corrosca, f. **(1)** (Kol): slaměný klobouk; ► vyroben ze silné slámy a se širokou krepou; používají ho zemědělci jako ochranu před sluncem; (RAE; DA).

corrotoco, m., lid. **(1)** (Portor): malé dítě, děcko; viz též: *nené*; **(2)** (Portor): skrček, prcek; viz též: *figurita*; **(3)** m. (Portor): malý plod; ■ Syn.: *guatapo, porrotoco, tapón*; (DA).

guatapo, m. **(1)** (Portor), malý plod, prcek viz: *corrotoco*; (DA).

porrotoco, **(1)** (Portor), malý plod, prcek viz: *corrotoco*; (DA).

tapón, **(1)** (Kub), malý plod, prcek viz: *corrotoco*; (DA).

corrugado, adj. **(1)** (Arg, Chil): vlnitý, zvlňný; (BDE).

corrutólogo, m. **(1)** (Hond, Ekv): osoba specializovaná na znalosti o korupčních procesech v politice a hospodářství; (DA).

corruto, m. **(1)** (Kub): řehťačka; (AM).

corsage, m. (← fr.) **(1)** (Kub; US, Nik, Portor, Ven): květina na prsou; (JD; DA).

corsar, intr. **(1)** (Mex): drancovat; (JD).

corsario, m. **(1)** (Bol): sako, kabát; ► bol. argot *coba*; (HB). • **(2)** m. (Hond): člověk mající na starost tu nejtěžší a nejnepříjemnější práci (v chovu krevet); (DA).

corsario, -a, adj. **(1)** (Hond): mazaný, bystrý (o člověku nebo o zvířeti); **(2)** (Urug): trýznitel (o člověku); (DA).

corsear, tr. **(1)** (Portor): shánět peníze na drogy; (DA).

corso, m. **(1)** (Arg; Urug; jižEkv, Per, Bol, Chil, Par): přehlídka alegorických vozů v době karnevalu; ■ Syn.: *corso de corsos, corso de flores*; **(2)** tener un ~ de contramano en la pensadora (Arg; Urug): být pomatený, potrhlý, bláznivý, trochu cvok; (RR; DA). • **(3)** (Am): korzo, promenáda; (JD). • **(3)** [Š: *desfile*] (Per): přehlídka; **(4)** bláznovství, viz též: *guiye*; (EA). • **(5)** tener un ~ a contramano¹ (Arg, Uug): být mimo; **(6)** tener ~ a contramano² (Arg): zachovat se nečekaně nebo divně; **(7)** tener un ~ de contramano (Arg): být mimo; ■ Syn.: *tener un corso a contramano*; **(8)** subst/adj. (Arg): legrační člověk; **(9)** adj. (Portor): špatně naladěný (o člověku); (DA).

~ **de corsos**, **(1)** (jižEkv, Per, Bol, Chil, Par, Urug, Arg), přehlídka alegorických vozů v době karnevalu, viz: *corso*; (DA).

~ **de flores**, **(1)** (Ekv, Per, Chil, Arg), přehlídka alegorických vozů v době karnevalu, viz: *corso*; (DA).

4. Comentario de la traducción

La parte siguiente de mi tesina se dedica al comentario de la traducción, la descripción del proceso de la creación del diccionario, de todo lo que precede a la elaboración de este proyecto y la descripción de ciertos aspectos de mi trabajo, así como algunos problemas, ciertas complicaciones que acompañaron el proceso. También me gustaría resumir un poco el objetivo y la estructura de mi trabajo.

Como ya he mencionado antes, mi tesina final de licenciatura, llamada *Diccionario de americanismos: PÍSMENO C (Colf – Cors)*, tiene como una fuente principal el *Diccionario de americanismos Lima, 2010*. Se trata de un conjunto enorme de varias palabras, frases y locuciones usadas a través de los países pertenecientes a América Latina. Mi tarea era ayudar a elaborar una parte del diccionario incluyente estos americanismos pero traducidos para la gente en la República Checa. Se trata de un proyecto extraordinario dirigido por profesor Jiří Černý cuya amplitud no tiene comparación en nuestro país. Es decir, una tarea muy responsable que exige el conocimiento bueno del lenguaje extranjero y aun mejor del lenguaje materno, ya que encontrar un equivalente perfectamente conveniente no es siempre solamente cuestión de comprensión del significado del término español.

El proceso de la creación de mi parte del diccionario constaba de diferentes etapas. Como no se trata de una sola creación de la parte determinada, sino ya al principio he obtenido el documento que contenía una cantidad de entradas colectadas de diccionarios diferentes y trabajadas por otros estudiantes, mi tarea era un poco más complicada. Había que concentrarse mucho y elegir cuidadosamente las entradas que todavía no habían presente. Sin embargo, no podía ignorar ni las lemas ya incluidas. Debía controlarlas y comparar con las que habían en el DA y muchas veces tenía que decidirme si solamente añadir la sigla (DA) detrás de una expresión ya existente y evitar así una acumulación de los significados similares o casi idénticos:

colilla, f. (1) (Kost; **Hond, Nik, Chil**): doklad, potvrzení, stvrzenka; př.: *finalmente salieron del Registro con la colilla*; (RR; DA).

Cuándo el significado en DA dice: *Recibo o documento en que consta la entrega de algo*.¹
O decidir si escribir una traducción nueva como por ejemplo en la expresión:

¹ Asociación de Academias de la Lengua Española: Diccionario de americanismos, Lima, 2010

conecto, m., lid. (1) (el) ~ (Kub): zásuvka; př.: *pon ese alambre en el conecto*; (2) (Kub): člověk, se kterým je třeba navázat kontakt; ► mezi lidmi připravujícími spiknutí; **k získání něčeho konkrétního**; (DMC; DA).

En este caso decidí añadir solamente un suplemento a la traducción correcta ya hecha ofrecido por mis materiales.

Por otro lado, algunas veces había necesario añadir un significado completamente nuevo, ya que la diferencia era demasiado grande:

confitillo, m. (1) (Kub): kudrnaté vlasy, kudrny; (AM, JD). • (2) m. (Kub): černošské kudrnaté vlasy; (3) m. (Kub): viz: *escoba amarga*; (DA).

La traducción *kudrnaté vlasy* es idéntica, sin embargo no es claro si el pelo rizado se refiere a una persona negra o cualquiera, ya que en DA se menciona el significado concreto: *Pelo rizado de la raza negra*.²

Algunas veces se trataba solo de una especificación a base de las informaciones de DA:

confidenciar, tr. (1) (Chil; Ekv): důvěrně sdělit, *svěřit se*; (RR, JD; DA).

Esta fue la descripción del proceso de incluir las informaciones de mi fuente en la base ya hecha por otros. No obstante, el proceso de creación constaba de otros pasos. El más importante es la traducción misma. Dado que el DA no contiene ningunas oraciones ejemplares que facilitarían la búsqueda de un equivalente más adecuado, el proceso mismo se complica y prolonga un poco más. Sin embargo, aunque algunas veces apareció alguna palabra o frase problemática, después de una investigación apropiada o una consulta con profesor Jiří Černý, siempre logramos encontrar el significado adecuado. En cuanto a la mencionada investigación de los significados de unas entradas problemáticas me dirigía a otros fuentes como el *Diccionario de La Real Academia Española*³, diccionario *Španělsko-český česko-španělský slovník*⁴ o el diccionario especializado en las expresiones de América Latina llamado *¡Oye wey!*⁵ Muchas veces usaba también diferentes diccionarios electrónicos de páginas web checas: para especificar en una manera mejor posible los equivalentes ya

² Asociación de Academias de la Lengua Española: Diccionario de americanismos, Lima, 2010

³ <http://www.rae.es/>

⁴ Autorský kolektiv nakladatelství Lingea: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*, Brno: Lingea, 2009

⁵ Autorský kolektiv nakladatelství Lingea: *¡Oye wey!: slangová a hovorová americká španělština: střední a jižní Amerika*. 1. vyd. Brno: Lingea, 2012

traducidos y avivar el vocabulario usado: *ABZ slovník českých synonym*⁶ o *ABZ slovník cizích slov*⁷. A menudo me aseguraba y controlaba con *Internetová jazyková příručka*⁸.

En ciertos casos me ayudó el conocimiento de otras lenguas extranjeras como inglés o italiano cuando buscaba significados en el internet. Se trataba más bien de unos casos cuando había necesario buscar en el buscador *google*⁹ para unos términos especiales, técnicos, biológicos. En estos casos también me ayudaron páginas web del foro *WordReference*¹⁰ donde consideraba consejos y recomendaciones de la gente de todo el mundo.

Al lado del proceso de la traducción aparecen en mi trabajo otras expresiones: palabras o frases marcadas por el color rojo. Para explicarlo, se trata de los sinónimos que había necesario escribir como entradas propias para poder encontrar posteriormente los países latinoamericanos donde se practica su uso:

colimamil, m. (1) (zápArg), metr vysoký keř se vzpřímenými větvemi, trojčetnými listy a drobnými kvítky (*Anarthrophyllum rigidum*); ■ Syn.: *mata amarilla* (DA).

mata amarilla, f. (1) (Arg), metr vysoký keř (*Anarthrophyllum rigidum*), viz: *colimamil*; (DA).

Aunque evidentemente creación de un diccionario bulingüe no es ninguna cosa fácil, muchas veces aun bastante complicada y, sobre todo, una actividad que consume mucho tiempo, no se puede negar una contibución enorme que esta tarea significa para mis propios conocimientos; tanto, y sobre todo, conocimientos de América Latina, como de mi propio lenguaje. A lo largo de la creación de mi trabajo me encontraba permanentemente con la necesidad de pensar sobre otras y otras alternativas de una palabra, ya que había necesario evitar la monotonía que es absolutamente inaceptable en el caso de la traducción. Es lógico que el trabajo de un traductor exige un vocabulario enorme, especialmente de la lengua materna si la traducción se practica en la dirección como en cuanto a nuestro diccionario: de la lengua extranjera a la materna. A menudo aparecieron situaciones cuando tenía que explorar en todos los lugares, buscando varios sinónimos o antónimos, pasando así muchas horas hasta el descubrimiento de las entradas que me parecieron más convenientes al equivalente americano. Así he enseñado

⁶ <http://www.slovník-synonym.cz/>

⁷ <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

⁸ <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

⁹ <https://www.google.cz/>

¹⁰ <http://www.wordreference.com/>

muchas palabras nuevas, aunque generalmente coloquiales, de mi lengua materna; palabras como por ejemplo *peněžokaz*, *tlučhuba*, *epigon*, en las entradas siguientes:

copia, f. (1) ~ **fotostática** [Š: *fotocopia*] (Mex, Ven; Hond, Nik, Dom, Kol, Bol): fotokopie; ■ Syn.: *fotocopia* (Arg, Chil, Urug, Ven); (EEA; DA). ● (2) m. (Salv): peněžokaz; ► padělatel bankovek; (DA).

En este caso el significado según DA nos caracteriza la palabra con el significado siguiente: *Falsificador de billetes*¹¹.

copietas, m/f. (1) (Kol): epigon, napodobitel; (DA).

La explicación del DA se trata de una expresión popular descrita como: Persona que copia o imita a otra¹².

¹¹ Asociación de Academias de la Lengua Española: Diccionario de americanismos, Lima, 2010

¹² Asociación de Academias de la Lengua Española: Diccionario de americanismos, Lima, 2010

4.1. Algunos ejemplos comentados

En esta parte me gustaría comentar unos ejemplos concretos, entradas y frases que forman parte de mi trabajo. He elegido algunas palabras que por alguna razón llamaron mi atención y por eso voy a dedicarles las siguientes páginas.

Se trata generalmente de las palabras o los significados que se repiten a lo largo del diccionario, que aparecen frecuentemente o pertenecen a algún grupo de lemas conectadas por el mismo campo como es por ejemplo: la cultura, la política, la geografía, etc.

Voy a empezar por un grupo de las entradas más amplio al que, a la vez, tenía que dedicarle siempre más tiempo. Se trata de las lemas del ambiente biológico, una cantidad enorme de las palabras conectadas con la naturaleza. En este caso hablo más bien sobre la flora, ya que la abundancia de diferentes tipos de arbustos, árboles y varias flores es seguramente tan importante que hace falta mencionar algunos ejemplos siempre acompañados por el equivalente latino en paréntesis. La causa de esta frecuencia del uso de términos relacionados con la naturaleza es ciertamente dada por la colocación de los países donde las palabras se usan, es decir, la mayoría de los países latinoamericanos se encuentra rodeada por una naturaleza preciosa y muy variable. Así podemos encontrar varios tipos de plantas, sobre todo arbustos provenientes de diferentes países:

Ejemplo de arbusto de Puerto Rico.

coqueta, adj. • (3) f. (Portor): ibišek čínská růže (*Hibiscus rosa sinensis*); ► keř často sloužící jako živý plot v zahradách nebo na bulvárech; ■ Syn.: *pavona*; (4) (Portor): květ ibišku čínské růže; ► veliký, trychtýřovitého tvaru, červený nebo žlutý, růžový či naoranžovělý; (DA).

Ejemplo de arbusto de la República Dominicana.

copeyejo, m. (1) (Dom): keř z čeledi klusiovité (*Clusia minor*); ► až 10 m vysoký, s tvrdými větvemi, oválnými listy, malým počtem květů a oválnými plody; ■ Syn.: *cupey chiquito*, *cupey trepador*; (DA).

En cuanto a este ejemplo es interesante que podemos ver unos sinónimos, es decir otros nombres, expresiones del mismo tipo de arbusto usados también en otro país:

cupey chiquito, (1) (Dom), keř z řeledi Klusiovité (*Clusia minor*), viz: *copeyejo*; (DA).

cupey trepador, (1) (Portor), keř z řeledi Klusiovité (*Clusia minor*), viz: *copeyejo*; (DA).

No obstante, en cuanto a la biología hay que destacar tambián la aparici3n frecuente de las lemas relacionadas con la fauna. Aunque no se trata de un grupo tan extendido como la flora a trav9s de mi trabajo, los animales de familias diferentes forman, sin duda, una parte muy significativa del diccionario.

El ejemplo mejor de esto me parece la entrada *comej9n* que sola o en varias frases incluye significados relacionados con una multitud de las expresiones que se refieren al mundo de las termitas:

comej9n (comij9n, comix9n), m. (← antil. *comix9n*; ← arw.) (1) (Am → ř) (Am; Kol aj.): termit; bílý mravenec; ► jm9no ř9zných jihoamer. druhů (*Termes fatale*); ● (14) m. (Kost, Portor): termití hnízdo; (15) m. (Dom): nemoc kořských kopyt; (16) m. (Hond): jídlo; (17) **bola de ~**, f. (Portor): plástev, kde vyrůstají termiti; ■ Syn.: *cabeza de comej9n*; (18) **cabeza de ~** (Portor): viz: *bola de comej9n*; (19) **cadena de ~**, f. (Portor): řára, kterou za sebou zanechává termit; (20) **~ de pelota**, m. (Hond): termit, který staví svá hnízda ve tvaru míře, v koruně stromů; (21) **porra de ~**, f. (Portor): pokrm ze zralého smařeného banánu, míchaných vajec, mletého masa a fazolek; (DA).

Un capítulo interesante me parecen tambián las entradas relacionadas con ciertas cosas típicas para países concretos, su cultura, historia o geografía. Para poder traducir lemas con semejantes significados hay que concentrarse en encontrar los hechos y las informaciones sobre estos países.

Un ejemplo bueno de este caso puede ser la migraci3n de la América Central. A este hecho le están dedicadas unas entradas provenientes especialmente del Diccionario Mayor de Cubanismos de Sanchez-Boudy¹³ cuya cierta parte fue tarea para mi tesis de diplomatura, lo que me facilitó la compresi3n de esta problemática cuando unas entradas del mismo significado aparecieron en DA:

¹³ SÁNCHEZ-BOUDY, José: Diccionario mayor de cubanismos, Florida: Ediciones Universal Miami, 1999.

comunitario, -a, m/f. **(1)** (Kub): Kubánek žijící v USA; ► hlavně v Miami; (DA).

Las entradas conectadas con la geografía y la administración de unas países, igual que las expresiones políticas, que requieren conocimiento o exploración más profunda para conseguir la traducción adecuada, también aparecen en una cantidad considerable. Además, son las informaciones que me parecen las más enriquecedoras en cuanto al conocimiento de América Latina:

En cuanto a la administración.

core, m., viz: *cuore*; (MS). • **(2)** (← *consejero regional*) m/f. (Chil): člen regionální rady; (DA).

Una cosa propia a la estructura de transporte en Puerto Rico.

corral, m. **(20)** m. (Portor): konečná stanice portorických autobusů zvaných *AMA*; ► *Terminal de la Autoridad Metropolitana de Autobuses*; (DA).

Unas expresiones interesantes propias de la política de Chile.

concertacionismo, m. **(1)** (Chil): *Koalice stran pro demokracii*; ► seskupení různých levicových a středolevicových stran; **(2)** (Chil): seskupení následovníků této ideologie; (DA).

concertacionista, subst/adj. **(1)** (Chil): člen *Koalice stran pro demokracii*; **(2)** adj. (Chil): týkající se *Koalice stran pro demokracii*; (DA).

Todo lo que se relaciona con un partido Socialcristiano venezolano.

copeyanización, f. **(1)** (Ven): přijetí ideologie strany *COPEI*; viz též: *copeyano*; (DA).

copeyanizar, tr. **(1)** (Ven): stát se někdo příznivcem ideologie strany *COPEI*; viz též: *copeyano*; (DA).

copeyano, -na, adj./subst. **(1)** (Ven): stoupenec strany *COPEI*; př.: *el grupo de copeyanos que está organizando*; viz též: *COPEI*; (BDE; DA).

Otro grupo frecuente de expresiones son las procedentes de las lenguas indígenas, es decir quechua:

copaquira, f. (← keč. *q'upa*, „tyrkysový“) **(3)** f. (Per): modrá skalice, síran měďnatý; ► užívaný v lékařství čistírnách; (DA).

Nahuatl:

colmoyote, m. (3) m. (← nah. *oculin*, červ, *moyotl*, moucha) (svMex, Guat): velký hmyz z čeledi střechkovití (*Dermatobia cyaniventris*); ► s dlouhými končetinami, připomínající ováda, jeho larvy prodělávají vývoj pod kůží, tam se žíví podkožními tkáněmi, ■ Syn.: *moyocuil*; (DA).

Mapuche:

coliguay, m. (← map. *colliguayl*) (1) (střArg, zápArg): voňavý keř z čeledi pryšcovité, velmi jedovatý pro dobytek (*Colliguaya integerrima*); ► indiáni namáčeli do jedovaté šťávy z jeho kořenů své šipky; ■ Syn.: *colihuai, colihuay*; (DA).

La traducción más difícil fue sin duda la de varias expresiones técnicas y hay que reconocer que estas palabras y frases también aparecen en el diccionario en una cantidad bastante amplia. En este caso tenía que buscar mucho en internet, algunas veces había necesario estudiar diferentes imágenes y diseños técnicos para poder llegar a saber el significado exacto de la lema:

concretera, f. (← *concreto*, cement) (1) hovor. (Kub; Hond, Salv): míchačka na beton; (RAE, JD; DA). • (2) (Salv, Kost): továrna na betonové produkty; viz též: *concreto*; (3) (Portor): autodomíchávač; ► nákladní auto s míchačkou na beton; viz též: *concreto*; (DA).

contrabarbada, f. (1) (Per): spojovací řemen ► jako součást postroje koně; (DA).

contralátigo, m. (← de *contra* y *látigo*) (1) (Mex, Nik): řemen, který zajišťuje železný kruh podpěrníku u sedla; (DA).

Otro grupo de expresiones más interesante y enriquecedor, especialmente en cuanto a la lingüística es el grupo de diferentes proverbios, dichos y refranes. Al mismo tiempo se trata también del ámbito más difícil y complicado a la traducción ya que muchos de estos son relacionados con la cultura de cierto país y por lo tanto algunas veces no es posible traducir la expresión exactamente y se debe encontrar un refrán similar en checo. Este puede tener una base completamente diferente, sin embargo es muy importante que el significado sea el mismo. Con las frases de este grupo pasé mucho tiempo buscando, aun consultando no

solamente con el supervisor de mi tesina, sino también con mis padres y abuelas quienes seguramente tienen conocimiento mejor de este campo de nuestro lenguaje. Sin embargo después de superar las dificultades con la traducción, parece lo más interesante y a la vez más divertido.

El primer ejemplo es la traducción de un proverbio dominicano que según DA: *Indica que el sufrimiento de una persona es privado o no se exterioriza.*¹⁴

corazón, m. (23) el ~ del ñame solo lo sabe el cuchillo (Dom): neper špinavé prádlo na veřejnosti; ► rčení, které říká, že utrpení jednoho člověka je soukromá věc nevhodná ke zveřejňování; (DA).

comenzar, (1) ~ a gatear por el cogollo (Dom): zapřáhnout vůz před koně; ► rčení: dělat věci ve špatném pořadí; (DA).

Este proverbio el diccionario DA lo define como *Comenzar la casa por el tejado.*¹⁵

conversar, tr. (6) ~ de bueyes perdidos y vacas encontradas (Par): nevidět si do huby, mít nevyháchanou hubu; (DA).

Significado según DA: *Conversar sobre un tema cualquiera independientemente de su trascendencia.*¹⁶

¹⁴ Asociación de Academias de la Lengua Española: Diccionario de americanismos, Lima, 2010

¹⁵ Asociación de Academias de la Lengua Española: Diccionario de americanismos, Lima, 2010

¹⁶ Asociación de Academias de la Lengua Española: Diccionario de americanismos, Lima, 2010

5. Conclusión

El objetivo de mi trabajo final de licenciatura era la elaboración de cierta parte del diccionario dedicado a la introducción del español hablado en América Latina en nuestro país y ayudar así al supervisor de mi tesina Jiří Černý con la creación del proyecto llamado *Diccionario español-checo de americanismos*. Mi tesina se concentra concretamente a la letra C (Colf – Cors).

Mi trabajo consistía en introducir en una lista ya elaborada por otros estudiantes las entradas iniciadas por la letra mencionada y tomadas del *Diccionario de americanismos, Lima 2010* y traducirlas al checo encontrando así el mejor equivalente de la palabra española. La última parte de mi trabajo con el diccionario era incluir los sinónimos de ciertas palabras y encontrar en DA los países donde se usan.

La tesina consta de tres partes principales: la lista de abreviaturas, el diccionario mismo y como último el comentario de la traducción. El comentario forma una parte muy importante, ya que explica detalladamente el proceso de mi trabajo y describe algunos ejemplos destacados en el diccionario por motivos diferentes.

Estoy contenta con el resultado, especialmente porque este tipo de trabajo me parece muy aprovechable y me gustaba participar en un proyecto tan útil. Espero que en futuro sea tan enriquecedor para la gente como fue para mí.

6. Bibliografía

[1] Asociación de Academias de la Lengua Española: Diccionario de americanismos, Lima, 2010

[2] Autorský kolektiv nakladatelství Lingea: ¡Oye wey!: Slangová a hovorová americká španělština, Brno: Lingea s.r.o., 2012.

[3] Autorský kolektiv nakladatelství Lingea: Španělsko-český, česko-španělský velký slovník, Brno: Lingea s.r.o., 2009

[4] Dubský, Josef: Velký španělsko-český slovník, I, II, Praha, 1999

Reursos electrónicos:

<http://www.rae.es/>

<https://www.google.cz/>

<http://www.wordreference.com>

<http://www.slovník.cz/>

<http://prirucka.ujc.cas.cz/>

<http://www.slovník-synonym.cz/>

<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

7. Anotace

Autor: Vendula Kolašínová

Katedra: Katedra romanistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Název: Španělsko-český slovník amerikanismů - Diccionario de americanismos: PÍSMENO C (Colf – Cors)

Vedoucí: Prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Počet stran: 111

Počet znaků: 427 278

Počet titulů použité literatury: 4

Klíčová slova: Latinská Amerika, amerikanismus, slovník, překlad

Abstrakt

Práce se zabývá doplňování dosud nezpracovaných amerikanismů ze slovníku *Diccionario de americanismos, Lima 2010*. Tato diplomová magisterská práce je zaměřena na překlad hesel s počátečním písmenem C, která se nachází mezi slovy *colgada* a *corso*, včetně. Součástí práce je také komentář popisující postup zpracování, nejčastější problémy a zaměřuje se na detailnější popis vybraných příkladů.

8. Annotation

Author: Vendula Kolašínová

Department: Department of Romance Studies on the Philosophical Faculty of Palacký University Olomouc

Title: Spanish-Czech Dictionary of Americanisms: letter C (Colf – Cors)

Thesis supervisor: Prof. PhDr. Jiří Černý, Csc.

Number of pages: 111

Number of characters: 427 278

Number of used sources of literature: 4

Key words: Latin America, americanism, dictionary, translation

Abstract:

The thesis deals with the translation of americanisms from the dictionary *Diccionario de americanismos, Lima 2010*. It is focused on the translation of words with the initial C which are located between the words *colgada* and *corso*, included also these. One part of the thesis is a commentary that explains the working procedure, describes the most common problems and specifies some entries.